

కీళ్ళ వ్యాధులు

నివారణా మార్గులు

డా. శ్రీనివాస్ బైరి

కీళ్ళ వ్యాధులు నివారణ మార్గాలు

మంత్రమాచార్యులు ప్రమాదు

చెదు అనకు

చెదు కనకు

చెదు వినకు

చెదు తీనకు

ప్రకటి జీవన విధానము

డా. శ్రీనివాస్ బైరి

BNYS(UHS), M.SC.(YOGA), PGDPO(HERBAL),
M.S.(PSYCHOTHERAPHY)

<http://www.manthena.org>

విషయసూచిక

- అంకితం
- Dr. Manthena
- ముందుమాట
- కీలరిగి వాత పెదదాం..!

1. ఎముకలు వాటి నిర్మాణం
2. కీళ్ళు (Joints) - వాటి పనితీరు
3. కీళ్ళ వ్యాధులు - రకాలు
  - ఆస్ట్రియో ఆర్థరిటిస్
  - రుమటాయిడ్ ఆర్థరిటిస్
  - ఆంకలోజింగ్ స్ట్రాండిలోనిస్
  - ఫైబ్రోమయ్లియా
  - నదుము నొప్పి, మెదనొప్పి
  - ఆస్ట్రియో పోరోనిస్
  - రికెట్స్

- ఇతరత్తా కొన్ని వ్యాధులు

4. కీళ్ళ నొప్పులు - కారణాలు

- ప్రకృతికి దూరంగా జీవించే నేటి జీవన్షైలి
- కీళ్ళను, కండరాల్ని ఎక్కువగా వాడడం
- కీళ్ళను, కండరాలను తక్కువగా వాడడం
- ఆసిద్ధ ను పెంచే ఆహారాన్ని సేవించడం
- అదిక బరువు కీళ్ళకు అత్యంత అనర్థకరం
- మానసిక ఒత్తిడి మరియు కీళ్ళనొప్పులు

5. కీళ్ళ నొప్పులకు నివారణాపాయాలు - ప్రకృతి వెద్యం

- ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించడం
- కీళ్ళను మధ్యస్థంగా వాడుకోవడం (యోగా)
- వ్యాయామాలు
- యోగసనాలు
- ప్రాణాయామం

6. కీళ్ళ వ్యాధులు - ఆహారం

- పోపు విలువలు |ICMR ప్రకారం

7. కీళ్ళ వ్యాధుల్లో ఉపహారం

- ఉపవాసం అంచే
- తేనె, నిమ్మకాయ, నీరు ఎలా తీసుకోవాలి?
- రసాలు తీసుకునే విధానం
- ఫలాహసరం ఎలా తీసుకోవాలి?

8. కీళ్ళ నొప్పులు - దినచర్య

9. కీళ్ళ నొప్పులు - నీటి చికిత్సలు

- మంచినీరు
- బాహ్యంగా నీటితో చేసుకొనే చికిత్సలు
- పౌనాలు

10. దిక్కునచి

ఆంకితం

ఈ ధర్మన్ని విశ్వవ్యాప్తం చేయడానికి తమ
జీవితాలను ఆంకితం గావిస్తూ కృషిచేస్తున్న కారణ
జన్మలు, ప్రకృతి విధానమే తన జీవన సందేశంగా
ఆంధ్ర దేశమంతా ఆరోగ్యపు వెలుగులను వెదజల్లిన
బుఖిపుంగవుడు, ఆరోగ్యభిమానులందరి
హృదయాల్లో ఆప్తునిగా నిలిచిన ఆరోగ్య తపస్సిన్ డా.
మంతెన సత్యనారాయణ రాజు గారికి, వారికి
సహధర్మచారిణియైన, సుమనస్సిన్ డా. విశాల గార్లకు
కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా ఈ పుస్తకాన్ని
ఆంకితమిస్తున్నాను.

శ్రీనివాస్ బైరి

Dr. Manthena

Dr. Manthena,

The wandering monk

of natural life style

and Preserver of

Health and Happiness,

among People who is a

friend, philosopher

and guide to me.

And I dedicate this book to him

and his better half **Dr. Vishala.**

- Dr. Srinivas Bairy

ముందుమాట

ఆరోగ్యభిమానులకు నా హాదయ పూర్వోక్తులు.

ఈ సృష్టిలో ప్రతి జీవి ప్రకృతిని ఆధారంగా చేసుకొని జీవించుతున్నది. మానవులు కూడా ప్రకృతితో కలిసి సహజీవనం చేసినంతకాలం ఆరోగ్యంగానే జీవించారు. ఈ ప్రకృతి మరియు ప్రకృతిలో జనించే సమస్త జీవకోటి అంతయూ పంచభూతాత్మకం. మన శరీరం కూడా ప్రకృతిలోంచి వచ్చినదియే కనుక శరీరం ఒకవేళ అనారోగ్యం అయినా పంచభూతాలను సరియైన విధానంలో పూరించే మన ఆరోగ్యాన్ని తిరిగి పొందగలమని ఏనాడో మన పూర్వోక్తులు, బుమలు అందించియన్నారు. ఈ సత్యాన్ని నా జీవితంలో కూడా అనుభవం ద్వారా తెలుసుకున్నాను. 1992 లో తెలుసుకున్న ఈ విషయాన్ని 1997 నుండి

స్వయంగా ఆచరణలో పెట్టినాను. ఆనాటి నుండి తు.చ. తప్పకుండా నియమంగా జీవించడం మొదలు పెట్టినాను మరియు ఆరోగ్యం యొక్క ఫలాలను అనుభవిస్తున్నాను. ఆరోగ్యంగా జీవించడం ఇంత సులభమా అని నాకే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది.

మన నిత్య జీవన విధానంలోనే అనగా మన దినచర్యలలోనే రోగాలకు పోషణ జరుగుతుందని నిర్ణారణ అయింది. అందుకే నాకు తెలిసిన సత్యాన్ని అందరికీ పంచాలని "పరిపూర్ణ ఆరోగ్యానికి ప్రకృతి జీవన విధానం" అనే పేరుతో ఆరోగ్య ప్రచార యజ్ఞాన్ని చేపట్టి ఉపన్యాసాల ద్వారా రాష్ట్రంలో 20 జిల్లాలలో నెలకు 10 వేల కిలోమీటర్లు తిరుగుతూ, నెలలో వేలాది మందికి నేను అనుభవిస్తున్న ఆరోగ్య ఫలాలను అందరికీ పంచుతున్న విషయం మీ అందరికి తెలిసిన విషయమే. నేను చెబుతున్న విషయాలను మీరంతా విని, అర్థం చేసుకొని, ఆస్వాదించడం నాకు ఎంతో ఆనందాన్ని కల్గిస్తుంది.

అందుకు నిదర్శనం రోజుగా నాతో ఫోనులోనూ మరియు స్వయంగా కలసి మీ అనుభవాలను మాతో పంచుకోవడం. ఎంతో మంది మందులు తీసివేసి, కేవలం మేము చెప్పిన ప్రకృతి జీవన విధానాన్ని పాటించుతూ, ప్రకృతి ఆహారాన్ని సేవిస్తూ, రాష్ట్రంలో కొన్ని వేల మంది దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు తగ్గి ఆరోగ్యంగా జీవించడం నాకు ఎంతో సంతోషాన్ని కల్గిస్తుంది.

గత 12 సంవత్సరాలుగా ఏక సైన్యంగా కేవలం నేను ఒక్కడిని రాష్ట్రమంతా తీరుగుతూ ప్రజల ఆరోగ్యంపై అవగాహన కల్గిస్తున్న విధానానికి మనస్సుప్రితిగా స్పందించి నేను చేస్తున్న ప్రకృతి జీవన ప్రచార యజ్ఞంలో పాలుపంచుకోవడానికి మార్చి 2005లో డా. శ్రీనివాస్ బైరి గారు మా ట్రిస్టులోకి విచ్చేసారు. ఆ రోజు నుండి నాకు చేదీదు వాదీదుగా, కుడి భుజంగా వుంటూ తర్వాత నేను చేస్తున్న ప్రచార యజ్ఞం అన్నివిధాలుగా ముందుకు తీసుకెళ్ళడానికి మరియు నా ప్రసంగాలు వీడియో సీడీల ద్వారా ప్రపంచ

వ్యాప్తంగా విస్తరించడానికి కారకులు డాక్టర్ గారే అని సగర్వంగా చెప్పగలను.

డాక్టర్ శ్రీనివాస్ బైరి గారు మంచి పేరున్న "సంస్కర్" అనే స్వచ్ఛంద సంస్థలో నిజామబాద్ జిల్లాలో ఆరోగ్య విభాగంలో పనిచేసినారు. సంస్కర్ ఆధ్వర్యంలో ఒక "గ్రామీణ ప్రకృతి చికిత్సాలయానికి" బీజం వేసి 20 పదకల ప్రకృతి చికిత్సాలయాన్ని నిర్వహిస్తూ మంచి పేరు తీసుకువచ్చి 1997 నుండి 2004 వరకు కొన్ని వేల మందికి ప్రకృతి చికిత్సను అందజేసి, రోగులకు మంచి సలహాలు ఇచ్చి వారి హృదయాల్లో నిలిచి, తలలో నాలుకగా మంచి ప్రకృతి వైద్యులుగా పేరు తెచ్చుకున్నారు.

ప్రకృతి వైద్యంలో రోగులకు సేవలను అందించడంలోనూ, ప్రకృతి ఆశ్రమాన్ని నిర్వహించడంలోనూ, పుస్తకాలు వ్రాయడంలోనూ, అలాగే ప్రకృతి వైద్యం-ఆరోగ్యంపై ప్రసంగించే అనుభవం, అఖిరుచి ఉన్నందున వారిని జూన్,

జూలై 2005, మే 2006లలో నాకు బదులుగా రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రదేశాలలో తననే ప్రసంగాల పరంపరను కొనసాగించమని కోరగా శిరసావహించారు. తనదైన శైలిలో అద్యాత్మంగా "కీళ్ళ నొప్పులు-నివారణ మార్గాలు", "సుఖానిద్రకు సులువైన మార్గాలు" మరియు "మానసిక ఒత్తుడులను ఆధిగమించడం ఎలా"? అనే అంశాలను ప్రసంగించి ప్రజల ప్రశంసలను అందుకున్నారు. డాక్టరు గారు చెప్పే విలువైన విషయాలను పుస్తక రూపంలో తీసుకువస్తే బాగుంటుందని ఎంతో మంది అన్ని ప్రాంతాల వారు నన్ను కోరినారు. ప్రజల కోరిక మేరకు డాక్టరు గారిని పుస్తకం వ్రాయమని చెప్పడం జరిగింది. వెంటనే తను ఘంటాన్ని రుములిపించారు. అంతే "కీళ్ళ నొప్పులు-నివారణ మార్గాలు" అనే అద్యాత్మమైన పుస్తకం ఇప్పుడు మీ చేతుల్లో ఉంది. ఇంతకు మందే ప్రకృతి వైద్యంపై కొన్ని వ్యాసాలు మరియు పుస్తకాలు వ్రాసే అలవాటు ఉన్నందున మా విధానంలో చక్కగా విషయాన్ని క్ల్యాప్టంగా అందరికీ అర్థం అయ్యేటట్లుగా

చాలా సరళమైన భాషలో, చక్కటి భావయుక్తంగా ప్రాసారు. ఈ పుస్తకం వైద్యానికి ప్రత్యామ్నాయం మాత్రం కాదు. మనం ఏం తప్ప చేయడం ద్వారా కీళ్ళనొప్పులు వస్తున్నాయి. మనం చేస్తున్న తప్పను నులబంగా ఎలా సరిచేసుకోవాలో అద్దం పట్టే విధంగా తన రచనను సాగించారు. మీకు జీవితంలో ఎముకలకు, కీళ్ళకు సంబంధించిన వ్యాధులు రాకుండా ఉండడానికి టార్పిలైటుగా పని చేయగలదనుకుంటున్నాను. అలాగే ప్రారంభ దశలో ఉన్న కీళ్ళ వ్యాధులు తగ్గించుకోవడానికి ఇందులో డాక్టరు గారు సూచించినట్లుగా ఉపవాసం, ఆహారం మరియు చికిత్సలు మొదలగునవన్నీ అందరూ ఆచరించడానికి అనుకూలంగా తెలియజేసిన ఈ పుస్తకం ఎంతగానో తోడ్పుగలదని నేను విశ్వసిస్తున్నాను.

ఇంతవరకు నేను 11 పుస్తకాలు ప్రాసాను. వాటిని మీరంతా చదివి, ఆకళింపు చేసుకోని, ఆచరిస్తా

ఎలాగైతే లాభం పొందుతున్నారో అలాగే ఈ పుస్తకాన్ని కూడా మీరంతా చదివి ప్రయోజనం పొందుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ పుస్తకం పిల్లలు, స్నేలు, పురుషులు మరియు అన్ని వర్గాల వారికి ఉపయోగపడగలదు. ప్రజలందరూ ఆరోగ్యంగా జీవించాలి అనేది మా ఆకాంక్ష. అందుకు మీరంతా ఈ ఆరోగ్య ప్రచార యజ్ఞంలో భాగస్వాములు కావాలి. అంటే మీకు ఆరోగ్యంపై సరియైన అవగాహన కావాలి. కనుక ప్రజల ఆరోగ్యంపై చైతన్యాన్ని కల్గించే మరియు ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించే విషయాలను అవగాహన కల్గించే మా పుస్తక రచనలలో భాగంగా ముందు ముందు డా. శ్రీనివాస్ గారి స్వహస్తాలచే రచించిన మరికొన్ని పుస్తకాలను మా ట్రిస్టు మీ ముందుకు తీసుకురాగలదు.

రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్న వికృతపు ఆహారపు అలవాట్లు, దురలవాట్లు, విచ్చిన్నమైన మన సంస్కృతి, మానసిక ఒత్తీళ్ళ తద్వారా పెరుగుతున్న

వ్యాధులను తగ్గించడంలో తన ఆలోచనలు, అభిప్రాయాలు, ప్రజలకు ఉపయుక్తమయ్యే ప్రకృతి జీవన విధానం మరియు ప్రకృతి యోగ వైద్యాలను సంధించాలనే తన నిరంతర తపన తీరాలని, తన కృషి కొంత వెలుతురు తీసుకురాగలదని అలాంటి రచనలు త్వరలోనే ఒక్కొక్కటిగా మీ ముందుకు తీసుకువస్తారని నేను మనస్సార్థిగా ఆశిస్తున్నాను.

ప్రకృతి వైద్యంలో, యోగాలో, హౌరాల్ లో, సైకోథెరపిలో పట్టభద్రుతై ప్రకృతి ఆశ్రమ నిర్వహణలో అనేక సంవత్సరాల అనుభవం కలిగి మన ట్రిస్టులోకి స్వచ్ఛందంగా సుమనసుతో విచ్చేసి మాతో సహకరిస్తున్నందులకు అదృష్టంగా భావిస్తున్నాము. కనుక భవిష్యత్తులో మా ట్రిస్టు తరఫున జరుగబోయే అన్ని కార్యక్రమాలు, అనేక ప్రాంతాలలో నిర్వహించనున్న ప్రకృతి ఆశ్రమాలు, దయాబెట్టెస్ రిసెర్చ్ పనులన్నింటిలోను డా. శ్రీనివాస్ గారు కీలకపాత్ర పోషిస్తున్నారు. కనుక

భవిష్యత్తులో అన్ని కార్బోక్రమాలను తనే మందుండి నిర్వహించుతారు. మీకు ఈ పుస్తకానికి సంబంధించిన విషయాలనే కాకుండా మీ వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు, మరియు సమస్యలకు డాక్టరుగారిని సంప్రదించమని కోరుకుంటూ, మా ట్రెస్టు తరువున మొదటిగా ప్రాసిన ఈ పుస్తకం అందరి ఆదరాభిమానాలను చూరగొంటుందని మరెందరికో వారి సమస్యల నుండి బయటపడడానికి దిక్కూనిచిలో పని చేయగలదని ఆశిస్తూ....

మీ ఆరోగ్యభిలాషి

డా. మంత్రేన సత్యనారాయణ రాజు

కీలరిగి వాత పెదదాం..!

ప్రస్తుతం సమాజంలో మానవులు ఎన్నో రకాల రీగాలతో బాధపడుతున్నారు. జలుబు, జ్వరం, తలనొప్పి, కడుపునొప్పి, విరేచనం లాంటి తరుణ వ్యాధులు కొన్నయితే, కీళ్ళనొప్పులు, బి.పి., మగర్, క్యాన్సరు లాంటి మరికొన్ని దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు మనిషిని పట్టి పీడిస్తున్నాయి. కొద్దిగా శౌషధం వాడుతూ, ఆహార, విహారాదులను మార్పు చేసుకోవడం ద్వారా తరుణ వ్యాధులు వెంటనే తగ్గిపోతాయి. కాని దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు అలా కాదు. ఒకసారి ఈ వ్యాధులు వస్తే జీవించినంతకాలం మనల్ని అంటిపెట్టుకొని ఉంటాయి. ఎన్ని శౌషధాలు వాడిన తాత్కాలికంగా ఉపశమనం మాత్రమే కల్పుతుంది. కాని పూర్తిగా నయం కావడం లేదు. ఆ కోవకు చెందినదే కీళ్ళ నొప్పులు.

కీళ్ళ వ్యాధులతో బాధపడుతున్నవారి సంఖ్య
రోజురోజుకూ పెరిగిపోతూ అవయవాలున్న
అవిటితనంతో బాధపడవలసిన దుష్టితి ఏర్పడింది.
పూర్వకాలంలో కీళ్ళనొప్పులు కేవలం పెద్దవారికి
మాత్రమే వచ్చేవి. కానీ నేడు చిన్న వయస్సు వారికి
కూడా వస్తున్నాయి. అది చూసి ఆ పెద్దవారు, అయ్యా!
పాపం ఇంత చిన్న వయస్సులో ఏళ్ళకి కీళ్ళ
నొప్పులా! అని జాలిపడే స్థితి వచ్చింది. కొంతమంది
తమ పిల్లలకి వారే సేవ చేయవలసిన పరిస్థితి. ఇదే
నేటి నవనాగరికత మనకిచ్చిన బహుమతి. విజ్ఞానం,
వైద్యులు, వైద్యవిధానాలు ఎన్నో పెరిగినా ఆరోగ్యం
విషయంలో మాత్రం మనిషి తరిగిపోతున్నాడు. కీళ్ళ
వ్యాధుల బాధలతో కుమిలిపోతున్నాడు. ఎంత
దయనీయం.

అయ్యా! నిండు నూరేళ్ళ హాయిగా జీవించాల్సిన
మనిషి మధ్యలోనే కీళ్ళ వ్యాధులతో
క్రుంగిపోతున్నాడే! ప్రకృతిలో ఏ జీవికైనా ఇటువంటి

పరిస్థితి ఉందా? భూమిపై అత్యంత బరువైన ఏనుగు
కాని, ఎన్నో కిలోమీటర్లు పరిగెత్తే అడవి జంతువులు
గాని, వందల కిలోమీటర్లు విహారించే పక్కలుగాని,
ఎంతో బరువును మోసే ఎద్దులుగాని, చివరికి ఇళ్ళ
చుట్టూ తిరిగే కుక్కలు గాని ఏమైనా కీళ్ళ వ్యాధులకు
గురవుతున్నాయా? లేదు కదండీ! మరి మనిషికే
ఎందుకు ఈ దుస్థితి? కారణమేమిటంచే, పాపం
వాటికి తెలివి ఉండదని మనమనుకుంటున్న ఆ
జీవులు ప్రకృతిని ప్రతిక్షణం అనుసరిస్తూ, ప్రకృతి
ధర్మాలను ఆచరిస్తూ, ప్రకృతికి దగ్గరగా, ఆరోగ్యంగా
జీవిస్తున్నాయి. తెలివితేటలు ఎక్కువ అనుకునే
మనం మాత్రం ప్రకృతికి అన్ని విధాలా దూరమై,
శారీరక శ్రమ లేకుండా, కీళ్ళను ఏ మాత్రం పని
చేయించక, వ్యాయామం చేయక, మానసిక శ్రమను
ఇంకా పెంచుకుంటూ, అప్రాకృత ఆహారపు
అలవాట్లను చేసుకుంటూ, శరీర సహజ ధర్మాలకు
విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తూ, శరీరాల్లోనూ, వాతావరణంలోనూ

కాలుష్యాన్ని పెంచుకుంటూ ఇలా తెలివితక్కువ పనులు చేస్తూ ఆరోగ్యానికి దూరమయిపోతున్నాం.

కీళ్ళ వ్యాధులతో బాధపడే వారందరూ ఆర్థోపెడిక్ సెప్పలిస్టుల చుట్టూ, కార్బోరేట్ హాసిపటళ్ళ చుట్టూ తిరుగుతూ రకరకాల మందులు వాడుతూ, రకరకాల వైద్యాలు చేయించుకుంటున్నా దబ్బులు పోతున్నాయి కాని ఈ కీళ్ళ జబ్బులు మాత్రం పోవడం లేదు. మరి దీనికి పరిష్కారం మందులలోను, వైద్యుల వద్దా, ఆ కార్బోరేట్ ఆస్పృతులలో ఉన్నట్లా? లేనట్లా? ఒకవేళ ఉంచే ఇన్ని ఆస్పృతుల చుట్టూ తిరుగుతున్న ఎందుకు తగ్గటం లేదు? అంచే అక్కడ తాత్కాలిక ఉపశమనం మాత్రమే ఉంది కాని పూర్తిగా నయం కాదని తేటతెల్లమవుతుంది. అంచే మనం ఎక్కడో తప్పు చేస్తున్నామన్నామాట. ఆ తప్పు ఎక్కడో లేదు, మన దగ్గరే ఉంది. తప్పు మనం చేసి హాసిపటల్ని, వైద్యుల చుట్టూ తిరిగితే ఎలా? అందుచేత ఏ తప్పులు మనం చేస్తున్నాం, ఎందుకని

మనకు కీళ్ళ వ్యాధులు వస్తున్నాయి. ఆ తప్పులను సవరించుకుంటే కీళ్ళ వ్యాధులను రాకుండా ఎలా నివారించుకోగలము, వచ్చిన కీళ్ళ వ్యాధులను ప్రకృతి, యోగ చికిత్స మార్గాల ద్వారా ఏదుష్టలితాలు లేకుండా ఎలా తగ్గించుకోగలం లేదా ఉపశమనం పొందగలం అనే విషయాలన్ను 'కీలరిగి వాత పెట్టాలి' అనే నానుడిని అనుసరించి అందరికీ అర్థమయ్యే రీతిలో ఈ పుస్తకం ద్వారా మీ ముందుంచుతున్నాము.

వేనవేల మందికి ప్రకృతి జీవన విధానాన్ని అందిస్తూ వారి జీవితాల్లో ఆరోగ్యపు వెలుగులు నింపుతున్న ప్రకృతి పుత్రుడు, ఆరోగ్యభిమానుల మిత్రుడు అయిన డా. మంతెన సత్యనారాయణ రాజు గారి సేవా సంస్థలో పని చేసే అదృష్టం నాకు కలిగింది. ఈ కీళ్ళ వ్యాధులపై ఉపన్యాసాలిస్తూ, ప్రజలకు అవగాహన కలిగించడానికి జూన్ & జూలై 2005, మే 2006 నెలల్లో రాష్ట్రమంతా పర్యాటించే అవకాశాన్ని నాకు వారు

కలిగించారు. ఈ ఉపన్యాసాల్లో ప్రయోజనం పొందిన ఎంతోమంది అందరికీ ప్రయోజనం కలిగించే విధంగా "కీళ్ళ వ్యాధులు-నివారణ మార్గాలు"ను పుస్తక రూపంలో అందించమని కోరటం, దానికి డా. రాజు గారు ఆమోదం తెలపడుతో ఈ పుస్తకం మీ ముందుకు వచ్చింది. కీళ్ళనొప్పులున్నవారు ఈ పుస్తకంలోని ప్రకృతి జీవనాన్ని, ప్రత్యామ్నాయ చికిత్సనా పద్ధతులను ఆచరించి సంపూర్ణంగా ప్రయోజనం పొందుతారని మనస్సుర్భిగా ఆశిస్తున్నాను.

డా. శ్రీనివాస్ బైరి

1. ఎముకలు - వాటి నిర్మాణం

- ఎముకల దృఢత్వానికి కారకాలు - కాల్చియం ఫాస్పుర్స్ మూలకాలు
- సిరిసంపదలెన్నున్నా ఆరోగ్యమే మిన్న - ఆరోగ్యం లేకున్న జీవితం ఒకటి లేని సున్న
- కలిమిలేని సంసారం చింతలతో ఆతైష్మారం - శ్రమ ఎరుగని ఈ దేహం వ్యాధులతో బహుభారం
- పోషక విలువల పౌష్టికాహారం సేవించు - శరీరంలో లోపాలను పూర్ణంగా సవరించు
- మన శరీరం 206 ఎముకల సమిష్టి - వాటిని కదిలించే కీళ్ళు ఓ అద్యుత సృష్టి
- సహజాహారం లోనే కాల్చియం ఉండగ - మందులు వాడటం ఎందుకు దండగ
- మంచి బుద్ధే స్వర్గం - చెడ్డ బుద్ధే నరకం

- దేహాన్ని మీరు సుఖపెడితే - అది మిమ్మి సుఖపెదుతుంది

కీళ్ళు ఎముకల ద్వారా ఏర్పడ్డాయి కనుక కీళ్ళను గురించి తెలుసుకోబోయే ముందు వాటికి ఆధారమైన ఎముకలు ఎలా ఏర్పడ్డాయో తెలుసుకుండాం. ఎందుకంటే ఎముకల దృఢత్వంమైననే కీళ్ళ దృఢత్వం ఆధారపడి ఉంది. అందుకే ముందు ఎముకలమై అవగాహన కొంత అవసరం.

మన శరీరం ఎముకల గూడుచే ఏర్పడింది. ఏవిధంగానైతే మన ఇల్లు కట్టడానికి ఇసుక, సిమెంటు, రాయి, ఇనుప చువ్వలు ఉపయోగిస్తున్నాయో అలాగే మన ఎముకలు తయారుకావడానికి ముఖ్యంగా కాల్చియం మరియు ఫాస్పర్స్ అనే మూలకాలు అవసరం. ఈ ఎముక ఎక్కడ, ఎప్పటి నుండి ఏర్పడుతుందంటే - తల్లి గరింటీగా ఉన్నప్పుడు, తల్లి తీసుకున్న ఆహారంలోని కాల్చియం మరియు

ఫాస్పరన్ మరియు ఇతర మూలకాలను ఉపయోగించుకొని ఎముకలు ఏర్పడతాయి. తల్లి గర్భకోశంలో 3వ నెల నుండి మొదలై 9వ నెల వరకు సంపూర్ణంగా శరీరంలోని ఎముకలన్నీ ఏర్పడతాయి. బిడ్డ పుట్టినప్పుడు దాదాపు 300 ఎముకలతో పుడతాడు. కాలక్రమేణా బిడ్డ ఎదుగుతున్న కొర్ధీ 206 ఎముకలకు స్థిరమైపోతాయి. అనగా కొన్ని ఎముకలు కలిసిపోతాయి. కొన్ని ఎముకలు మాత్రం అలాగే ఉంటాయి. మానవ శరీరంలోని ఎముక ఇనుపుచువ్వులాగా అత్యంత గట్టిగా ఉంటుంది. ఎలాగైతే పిల్లర్లు, బీములు పోసి ఇల్లు కట్టుకుంటున్నామో అలాగే మానవునికి ఉనికిని, ఆకృతిని కలుగజేసేటట్లుగా చేసేది, మనలో ఉన్న ఇనుపుచువ్వులాంటి ఎముకలే. ఈ ఎముకలలో ముఖ్యంగా 3 పొరలుంటాయి. ఎముక ఏర్పడడానికి ముఖ్యంగా కావలసినది కాల్సియం. ఈ కాల్సియం కేవలం ఎముక తయారవడానికి కాక శరీరంలో ఇంకా కొన్ని అతి ముఖ్యమైన పనులను నిర్వహించుతూ,

శరీరంలో అనేక జీవ రసాయన చర్యలలో పాలు పంచుకుంటుంది. ఒకవేళ కాల్చియమే లేనట్లయితే శరీరంలో జరగాల్సిన అతి ముఖ్యమైన రసాయన చర్యలు ఆగిపోతాయి. తద్వారా మనిషి మంచం ఎక్కువలని వస్తుంది. కాల్చియం ముఖ్యంగా 4 రకాల పనులను సవ్యంగా జరిగేటట్లుగా చూస్తుంది.

కాల్చియం ఎలా మనకు ఉపయోగపడుతుంది?

1) ఎముక తయారు కావడానికి: ఎముక తయారు కావడానికి అతి ముఖ్యభాగం కాల్చియం అని మనం ముందే తెలుసుకున్నాం. ఎముకలో 2 రకాల కణాలుంటాయి. 1) ఆష్ట్రియో బ్లాస్ట్ లు 2) ఆష్ట్రియో క్లాస్ట్ లు. ఆష్ట్రియో బ్లాస్ట్ కణాలు రక్తంలోని కాల్చియంను గ్రహించి ఎముకను తయారు చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడతాయి. అప్పుడు ఎముక పెరుగుతూ ఉంటుంది. ఆష్ట్రియో బ్లాస్ట్ కణాలు ఎముక ఎదుగుదలకు ఉపయోగపడ్డాక, ఆష్ట్రియో క్లాస్ట్లు ఎముక తరుగుదలకు కారణం అవుతాయి. ఇలా

ఎముక తరిగినపుడు అందులోని కాల్చియం రక్తంలోకి విడుదల అవుతుంది. దీనిని ఫ్రీ కాల్చియం అంటారు. ఇలా రక్తంలో ప్రవహిస్తున్న ఫ్రీ కాల్చియంను తిరిగి ఆస్థియో బ్లౌష్ట్ లు ఉపయోగించుకొని క్రొత్తగా ఎముక ఏర్పడడానికి సహకరిస్తాయి. లేదా ఇలాంటి ఫ్రీగా ఉన్న కాల్చియం ఇతర జీవరనాయన కార్బ్యూక్రమాలలో ఉపయోగపడుతుంది. ఇలా శరీరంలోని కాల్చియన్ని వృధాషోకుండా కాపాడుకునే యంత్రాంగం అంతర్భతంగా నిర్మించబడి ఉంది.

2) రక్తం గడ్డ కట్టడానికి: రక్తంలో స్వేచ్ఛగా ఉన్న కాల్చియం రక్తం గడ్డకట్టడానికి ఉపయోగపడుతుంది. రక్తం గడ్డకడితే నష్టం కదా అని మీకు సందేహం కలగవచ్చు. ఈ ప్రకృతిలో నదులు, సెలయేర్లు ఎలాగైతే నిరంతరం ప్రవహిస్తున్నాయో అలాగే రక్త నాళాలలో రక్తం నిరంతరం ఒక్కణం కూడా ఆగకుండా ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. కేవలం మనిషి మరణించినపుడు మాత్రమే రక్తం గడ్డకట్టడం, ఆగడం

జరుగుతుంది. ప్రవహించే రక్తం ఆగినా, గడ్డ కట్టినా చాలా ప్రమాదము. అది మరణానికి దారి తీస్తుంది. ప్రవహిస్తున్న రక్తం గడ్డ కట్టకుండానూ, ఎలాంటి ప్రమాదం రాకుండానూ రక్తంలో కాపాడుకోవడానికి ఒ ప్రత్యేకమైన యంత్రాంగం (anti coagulation factor) పని చేస్తుంటుంది. రక్తంలోని కణాలకు ఇంత అద్భుతమైన తెలివితేటలున్నాయి. అవసరం లేనప్పుడు anti coagulation factors పని చేయవు. కానీ అవసరాన్ని బట్టి, సందర్భాన్ని బట్టి మాత్రం (గడ్డ కట్టే ఫ్యాక్టర్లు) పని చేసి రక్తాన్ని గడ్డ కట్టేటట్లుగా చేస్తాయి. మన శరీరంలో మనకు తెలియకుండా అనేక చోట్ల మన రక్త నాళాలు చిన్న చిన్న చిట్లుతూవుంటాయి. మన జీర్ణవ్యవస్థలో 10 మీటర్ల గొట్టం లోపలి వైపున పలుచటి ఉల్లిగడ్డ లాంటి పొరచే కప్పబడి ఉంటుంది. ఈ పొర పొట్టలో గాని, చిన్న ప్రేగులలో గాని, పెద్ద ప్రేగులలో గాని అక్కడక్కడ పుండుగా (అల్నర్ లాగా) ఏర్పడతాయి. పంటి చిగుళ్ళు చిట్లి కొంత మందికి రక్తం కారుతుంది. మల

మార్గంలో మొలల ద్వారా రక్తం కారుతుంది. స్నేలలో గర్భకోశంలోని రక్త నాళాలు చిట్టి ప్రతి 28 రోజులకు ఒకసారి 4-5 రోజులు రక్త స్ట్రాషం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఇవన్నీ మన శరీరంలో మనకు తెలియకుండా జరుగుతున్నాయి. అలా కాకుండా ఒక్కసారి రోడ్డు ప్రమాదంలోనో, ఇంకే కారణాల ద్వారానో ప్రమాదాలు జరిగినపుడు ఎముకలు విరిగి, కండరాలు చినిగి, రక్త నాళాలు చిట్టి రక్తస్ట్రాషం జరుగుతూ ఉంటుంది. లేదా వైద్యుడు ఆపరేషన్ చేసే సమయంలో కత్తితో కోస్తున్నపుడు రక్తం కారడం జరుగుతుంది. కారణం ఏదైనా రక్తం కారుతున్నపుడు ఆపే ప్రయత్నం చేస్తాం. ఆక్రిడెంట్ లలోనూ, ఆపరేషన్ లోనూ బయటనుండి ఒత్తి పట్టి రక్తం కారకుండా ఆపగలుగుతాం. కానీ శరీరం లోపలి భాగంలో చిట్టిన రక్త నాళాలను ఎలా ఆపగలిగేది, ఆపలేం సరిగదా చాలా కష్టం. దీనిని Internal Bleeding అంటారు. అలాంటపుడు లోలోపల రక్త స్ట్రాషం జరిగి, 5 లీటర్లు ఉండాల్సిన రక్తం మనిషిలో

లేక (hypovolemic shockతో) మనిషి చనిపోతాడు. కానీ అలా జరగడం లేదు బయట దెబ్బతగిలినా, లోపల దెబ్బతగిలినా ఎక్కడ రక్తనాళాలు చిట్టినా వెంటనే ఆ భాగాలకు కాల్సియం వెళ్ళి, రక్తం గడ్డ కట్టడానికి ఉపయోగపడే విటమిన్ 'డి' ని సిమెంట్ లాగా ఉపయోగించుకొని వెంటనే గడ్డ కట్టుకొనేటట్లుగా చేస్తుంది. ఇంట్లో మంచి నీళ్ళ ఇత్తడి బిందెకు రంధ్రం పడితే ఏంచేస్తామండి? వెళ్ళి అతుకు వేయించుకోవడం లేదా. ఎందుకు? నీళ్ళు కారకుండా ఉండడానికి. అలాగే ఎక్కడ చిన్న రంధ్రం పడినా రక్తంలోని కాల్సియం వెళ్లి వెంటనే రక్తం గడ్డ కట్టేటట్లుగా చేసి, చిట్టిన రక్త నాళాన్ని అతుకేసుకుంటుంది. ఎంత విజ్ఞతతో నడుచుకుంటుందో చూడండి.

3) శరీరం ఎదగడానికి: తల్లి గర్భంలో పెసర గింజ సైజులో ఉన్న పెందం 9 నెలల్లో దాదాపు సగటున 2.5 కిలోల బరువుతోనూ, 40-50 సెంటీ మీటర్ల ఎత్తుగల

బిడ్డగా తయారవుతుంది. పుట్టిన తర్వాత మొదటి రోజు నుండి దాదాపు 18-20 సంవత్సరాల వయస్సు వరకు బిడ్డ ఎదుగుతూ ఉంటుంది. వయస్సుతో పాటుగా బిడ్డను ఎదిగేటట్లుగా చేసేది ఎముక. మనిషి పొట్టిగా ఉన్నాడా, పొడుగుగా ఉన్నాడా అనేది మనిషిలోని ఎముక ఎదుగుదలను బట్టే తెలుస్తుంది. మనిషి ఎదగాలంచే ఎముక ఎదగాలి. ఎముక ఎదగాలంచే దానికి సరిపోను కాల్చియం కావాలి. కాల్చియం లేకుంచే ఎదుగుదల ఉండదు. పిల్లలు పొట్టిగాను, బక్క పలుచగాను తయారవుతారు. కనుక ఎదుగులకు ముఖ్యంగా కావలసింది కాల్చియం. దీనికి తోడుగా గ్రోత్ హర్షోన్లు, ఆహరం, వ్యాయామం, జీన్సు మొదలైనవానిని బట్టి కూడా ఎదుగుదల అనేది ఆధారపడి వుంటుంది. అందుకే గరింటీగా ఉన్న శ్రీలకు, ఎదిగే వయస్సులో ఉన్న పిల్లలకు కాల్చియం ఎక్కువగా ఉన్న ఆహరం తీసుకోమని వైద్యులు చెపుతుంటారు. గరింటీగా ఉన్నప్పుడు బిడ్డ ఎదుగుదలను తల్లి యొక్క బరువును బట్టి అంచనా

వేస్తుంటారు. తల్లి గర్వం దాల్చిన మొదటి నెల నుండి 9 నెలలు నిండే వరకు ప్రతి నెలా బరువు చూస్తుంటారు. ప్రతి నెల బరువు పెరగడం గమనిస్తుంటాం. ఒకవేళ బరువు పెరగకుండా వుంచే వెంటనే వైద్యులు కారణాలు ఏమిటో ఆరా తీస్తారు. అవసరాన్ని బట్టి ఆహారం పెంచుకోమని సలహా ఇస్తుంటారు. సగటున గరింణీగా ఉన్నపుండు దాదాపు 5-7 కిలోల బరువు పెరుగుతుంటారు. పుట్టిన బిడ్డ సగటున 2.5 నుండి 3 కిలోల బరువుతో పుడతాడు. తల్లి ఆహారంలో కాల్చియం లేకుండా తీసుకున్నట్టయితే సగటున బిడ్డ బరువు 2.5 కిలోలకు తక్కువగా ఉండి, బిడ్డ పెరగక చివరికి అబర్డ్సన్ అయి బిడ్డ చనిపోవడం లేదా నెలలు పూర్తిగా నిండక ముందే పిల్లలు పుట్టే అవకాశాలుంటాయి. అందుకే కాల్చియం ఎక్కువగా ఉన్న ఆహారం తినమని వైద్యులు చెబుతారు. కాల్చియం ఆహారానికి ఇంత ప్రాధాన్యత ఉంది. అలాగే పుట్టిన పిల్లలు వయస్సుకు తగినట్లుగా ఎదగకుంచే, పిల్లలకు తరచుగా అనేక

వ్యాధులు రావడం, రోగనిరోగక శక్తి తగ్గడం జరుగుతుంది. పిల్లలు బుద్ధిమాంద్యతతో (తక్కువ తెలివి తేటలు కలిగి) పుడతారు. చివరికి సమాజంలో కుక్క మూత్రి పిందెలలాగ ఎందుకూ కొరగాకుండా ఎప్పుడూ అనారోగ్యంతో బాధపడుతుంటారు. కనుక పిల్లలో శారీరక, మానసిక ఎదుగుదలకు కాల్పియం ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుందన్నమాట.

4) కండరాలు, నరాలు పనిచేయడానికి: ఎదిగిన శరీరంలో 206 ఎముకలున్నాయి. వాటికి 660 కండరాలు అతకబడి ఉన్నాయి. అన్ని కండరాలకు సంకోచించి, వ్యకోచించే లక్ష్ణము ఉంటుంది. ప్రతి కండరానికి నరాలు స్థై చేయబడతాయి. కండరాల పోగులు కలిసి కండరం బండిల్ (కట్ట) గా ఏర్పడుతుంది. కండరపు కట్టలోని పోగులన్ను ఒకేసారి అన్నియు సంకోచించడం, అలాగే వ్యకోచించడం జరుగుతుంటాయి. వీటి మధ్యలో చక్కటి సమన్వయం (co-ordination) ఉంటుంది. అనగా ఒక

కండరపు పోగు సంకోచిస్తే ఆ కండరం బండిల్ లోని పోగులన్ను ఒకేసారి సంకోచిస్తాయి. అలాగే ఒకేసారి వ్యకోచిస్తాయి. ఇలా కలిసి సంయుమనం పాటించేటట్లు చేసేది కండరానికి స్థాపి చేయబడిన నరాలు మరియు అందులో ఉన్న కాల్సియం. కండరాలలో అంతర్గతంగా ఉన్న కాల్సియం అద్భుతంగాను, అబ్బిర పరిచే విధంగాను పనిచేస్తూ ఉండడము వలననే మనిషికి చలనము, అవయవాలతో అనేక రకాల పనులు చేయడానికి వీలు కలుగుతుంది. కాల్సియం లోపిస్తే కండరాలు, నరాలు సమర్థవంతంగా పనిచేయలేవు. అప్పుడప్పుడు కండరాలు పట్టుకోవడం (Muscle catch), కండరాలు బిగపట్టుకోవడం (Muscle spasma) లాంటివి రావడానికి కారణం కాల్సియం లోపమే. గుండెలో ఉన్న కండరాలు సమర్థవంతంగా పని చేయడం ద్వారా రాత్రి, పగలు నిరంతరంగా సంకోచ, వ్యకోచాలు కలిగి లబ్, డబ్ అని శబ్దం చేస్తూ నిముషానికి 70-80 సార్లు కొట్టుకుంచే దాదాపు

శరీరంలో ఉన్న 5 లీటర్ల రక్తాన్ని పంపు చేస్తుంది. అలా రోజుకు దాదాపు 7,200 లీటర్ల రక్తాన్ని (5 లీటర్లు $\times$ 60 నిముషాలు $\times$ 24 గంటలు = 7200 లీటర్లు) పంపు చేస్తుంది. అంటే దాదాపుగా ఒక వాటర్ ట్యూంకర్ రక్తాన్ని ఒక రోజులో పంపుచేస్తుంది. దీనికి కారణం కండరాలు సంకోచ వ్యక్తిచాలకు లోనుకావడం. దీనికి కారణం కండరాలలో ఉన్న కాల్చియమే అంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ! కానీ ఇది నిజం. అలాగే శ్వాస తీసుకోవడానికి, వదలడానికి ఉపకరించే కండరాలు కూడా నిరంతరంగా పని చేస్తున్నాయి. ఇంతే కాకుండా శరీరంలో విటమిన్ 'డి' తయారుచేసుకోవడంలోనూ, ఇంకా మరెన్నో రసాయనిక చర్యలు జరగడానికి కాల్చియం దోహదపడుతుంది. ఇన్ని కార్బ్రూక్మాలలో ముఖ్య పాత్ర వహిస్తున్న కాల్చియం మనం నిత్యం తెనే ఆహారపదార్థాలలో దొరుకుతుంది. ఇవి అతి చవకగాను, సులభంగాను, అందుబాటులోనూ ఉంటాయి. ముఖ్యంగా రాగులు, నువ్వులు, పాలు,

ఖర్జారం, తేనె, బెల్లం, సీతాపులం, సపోట, రేగు పండు, జూమపండు, ములగ ఆకు, ములగ కాయ మొదలగు వానిలో విరివిగా దీరుకుతాయి. కాల్చియం కోసం కాల్చియం కల్గిన మందు బిళ్ళలు వాడడం మంచిది కాదు. ఒక వేళ కాల్చియం మందుబిళ్ళలు ఎక్కువ మోతాదులో వాడితే వాటి ద్వారా మూత్ర పిండాలలో, గాల్ భూడర్ లలో రాళ్ళు వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఎందుకంటే కాల్చియం బిళ్ళలలో అని ఎప్పుడు ఇతర మూలకాలతో కలిపి (combined form) ఉంటాయి. కానీ ఆహారంలో మూత్రం విడిగా ఉంటాయి. సులభంగా జీర్ణమై శరీరానికి అందే విధంగా ఉంటాయి. అందుకే లోపాన్ని ఆహారం ద్వారా పూరించడం సంభాషి. ఆహారంలో కాల్చియం తగ్గితే శరీరంలో జరిగే జీవకార్యాలు ఆగకుండానూ, పైన చెప్పిన అవసరాలు పూరించడానికి ఎముకలలోని కాల్చియం బయటకు లాగబడుతుంది. అంటే ఎప్పుడూ రక్తంలో కాల్చియం దాదాపుగా ఉండే విధంగా చూసుకుంటుంది.

ఎముకలలోను, కిడ్నీలలోను, లిపర్ లోను షైర్ చేసుకుంటుంది. లేదా మల మూత్రాదుల ద్వారా బయటకు నెట్టబడుతుంది. రోజూ బయట నుండి ఆహారం ద్వారా శరీరానికి సరిపోను కాల్చియన్ని ఇవ్వడం ద్వారా, ఎముకలలోని కాల్చియంను కాపాడుకోవచ్చు. తద్వారా ఎముకలు ఎప్పుడూ దృఢంగాను, బలంగానూ ఉంటాయి.

ఎముకల వలన లాభాలు

ఈ పంచ భూతాత్మకమైన శరీరంలో కీలు ఓ అద్భుత సృష్టి. కీలు ద్వారానే మనిషి నేడు ఆనేక కార్యక్రమాలు చేయగలుగుతున్నాడు. కీలు లేకుంచే మనిషే కాదు, ఏ జీవీ ఏ పనీ చేయలేదు. ఒక మనిషికి కాదు అన్ని జీవులలో కీలు యొక్క పాత్ర ఎంతో ఉంది. ఉదయం నిద్ర లేచింది మొదలు నిద్రకు ఉపక్రమించే వరకు మనిషి తన స్వంత పనులు చేసుకుంటూ జీవనం సాగించడానికి దోహదం చేసేవి కీళ్ళు. కీళ్ళే లేకుంచే మనిషి ఏ పనీ చేయలేదు.

మనిషి నిద్రలేచి పళ్ళు తోముకోవాలన్నా, ఆహారం
నమలాలన్నా, ఆహారం సంపాదించడానికి
నడవాలన్నా, రక్షణ కోసం పరుగులు తీయాలన్నా,
వంట వండుకోవాలన్నా, ఆహారం చేతులతో
తినాలన్నా, పెన్ను పట్టి వ్రాయాలన్నా, ఫోను
ఎత్తాలన్నా, కంప్యూటర్ ఆపరేట్ చేయాలన్నా,
స్టీరింగు తిప్పాలన్నా, కారు నడపాలన్నా, నాగలిపట్టి
దున్నాలన్నా, గరిటిపట్టి అన్నం కూరలు
వండాలన్నా, విల్లన గ్రోవి పట్టి ఊదాలన్నా, దానికి
అనుగుణంగా లయబద్ధంగా ఉప్పు కొట్టాలన్నా ఇలా
నిత్యజీవితంలో ప్రతి పనిలోనూ కేవలం కీళ్ళు
మాత్రమే సహాయపడుతున్నాయి. ఒక్కమాటలో
చెప్పాలంచే నేడు ఆధునిక యగంలో మానవుడు
షైక్కాలజీ సహాయంతో ఎంతో గణనీయమైన
అభివృద్ధిని సాధించగలుగుతున్నాడు, అదంతా
కేవలం కీళ్ళు యొక్క మహాత్మ్యమే అని చెప్పుకోవచ్చా.
కీళ్ళు లేకుంచే జీవితంలో ఏ పనీ చేయలేం. ఏం
సాధించలేం. ముందుకు సాగలేం అని అర్థం

అయ్యంది కదా! రెండు ఎముకలను కలిపేది కీలు. ఎలాగైతే స్నూలతో తలుపులకు ఇంజీసులను బిగిస్తారో, అలాగే రెండు ఎముకలను స్నూలలాగా గట్టిగా బిగించేవి కండరాలు, లిగమెంట్లు మరియు షెండాన్ లు అనే ఈ కండరాలు నైలాన్ త్రాళ్ళలాగా రెండు ఎముకలను బిగించుతాయి. ఎంతో చక్కగా కీళ్ళ మనం వదలడానికి అనుకూలంగా ఉండడం విశేషం. కీలు పని చేయకుంచే మనిషి ఎంత ఇబ్బందికి లోనొతాడో ఈ కథ ద్వారా అర్ధం చేసుకుందాం. రామయ్య అనే వ్యక్తి చనిపోయిన తర్వాత పైకి వెళ్ళాడు. అతని పాప, పుణ్యాలు సమానంగా ఉండటం వలన యమధర్మరాజుకు ఏం చేయాలో అర్ధంకాక, ముందు స్వర్ణం కావాలో, నరకం కావాలో నీ ఇష్టం అని చెబుతాడు. అప్పుడు ముందు నరకం, స్వర్ణం ఎలా ఉంటాయో చూసి నిర్ణయం తీసుకుంటానంటాడు. ముందు నరకానికెళ్ళి చూస్తాడు. అక్కడ రకరకాల పిండివంటలుంటాయి. కానీ ఆక్కడున్న వారంతా బాగా బక్కచిక్కి శల్యమై

ఉన్నారు. దుఃఖిస్తూ బాధపడుతున్నారు. తీరా అతని కర్మమైనదేమిటంచే వారి చేతులకు పొడుగాటి గరిచెలు కట్టారు. తినడానికి మోచేయి వంగదం లేదు కనుక అన్ని ఉన్నమా తినలేని పరిష్ఠితిలో బాధపడుతున్నారు. అలాగే స్వర్ణానికి వెళ్ళి చూస్తాడు. అక్కడ కూడా ఇలాంటి పరిష్ఠితియే ఉంది. కాని అక్కడి వారంతా ఆరోగ్యంగా, ఆనందంగా ఉన్నారు. తీరా తనకు అర్థం అయినది ఏమిటంచే చేతులకు కట్టిన పొడుగాటి గరిచెలతో ఎవరికి వారే తినరావడం లేదు, కాని ఆ గరిచెతో ప్రక్కవారికి తినిపిస్తున్నారు. అలా ఒకరికొకరు తినిపించుకుంటూ హాయిగా ఉన్నారు. విషయం ఏమిటంచే భూమి మీద ఉన్నప్పుడు పుణ్యాత్మకుడు ముందు ఇతరులకు పెట్టి ఆ తర్వాత తను తినడం అలవాటు. కాని పాపాత్మక్కడికి తనది తను తినడమే అలవాటు, ఇతరులకు పెట్టే అలవాటు లేదు. పైగా ఇతరులది కూడా తీసుకొని తను తినే అలవాటు ఉంది. అదే ప్రకారంగా నరకంలో కూడా తినే ప్రయత్నం

చేస్తున్నారు. కానీ ఇక్కడ మోచేయ కీలు పనిచేయక పోవడంతో ఆహారం తినడం చేతకాక బాధపదుతూ ఎదుస్తూ కూర్చున్నాడు. ఇది ఒక కథ అయిననూ, కీలు పనిచేయకపోతే నిజంగానే మనిషి అంతటి నరకాన్ని అనుభవిస్తాడనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

ఈ కథ మనకు కీలు యొక్క ప్రాశస్త్రాన్ని తెలుపుతుంది. అలాగే ఆహారం తినాలన్నా, మాట్లాడాలన్నా కూడా దవడ కీలు (కాక్షిల్లో మాండిబులార్ జాయింట్) బాగా పని చేయాలి. దవడ కదలికలు లేకుండా నొపిపుతో గట్టిపడిపోతే, నోరు తెరవలేము. నోరు తెరవడం రాకుంటే ఆహారం తినలేం, మాట్లాడలేం. ఎంత దుర్ఘాలమైన జీవితాన్ని అనుభవించాల్సి వస్తుందో ఒక్కసారి ఆలోచించండి. అందుకే కీలు మన జీవితంలో ఎంతో ఉపయోగపదుతుంది.

కాల్చియం, ఫాస్పుర్స్ లాంటి మూలకాల ద్వారా ఎముకలు ఎలా ఏర్పడతాయో, అవసరాన్ని బట్టి

ఎముకలలోని కాల్చియం రక్తంలోకి విదుదల కావడం, అలాగే ఎక్కువైనవి వివిధ ఆవయవాలలో నిలువ చేసుకోవడం లాంటి కార్బ్రూక్రమాలను నిర్వహిస్తూ, ఒకప్రక్క కాల్చియం వృథాకాకుండా, మరోప్రక్క శరీర ఆవయవాల పనితీరులో కణ జీవన క్రియలలో ముఖ్యపాత్ర వహిస్తూ ముందుకెళ్ళటట్లుగా చేస్తుంది. ఇప్పుడు ఆ ఎముకలు మనకు ఎలా ఉపయోగపడుతున్నాయో చూద్దాం.

1) శరీర ఆకృతి: ఎముకల గూడుతో ఏర్పడినది శరీరం. ఈ గూటి ద్వారానే మనిషికి ఒక ఆకృతి వస్తుంది. ఇటుకలు, సిమెంట్ వేసి కట్టిన గోద ఒకోక్క ఆకారాన్ని బట్టి గద్దె, దివాన్, రంగస్తులం, వసారా మొదలైనవి ఒకోక్క పేరుతో పిలిచినట్లు మన శరీరంలో కూడా తల భాగాన్ని పురై గాను, మధ్య భాగాన్ని ఉరఃపంజరంగాను, మిగతా భాగాలు కాళ్ళు, చేతులు గాను పిలువబడుతాయి. మనలో ఉన్న ఎముకలను ఉన్నపళంగా తీసి ప్రక్కన పెట్టామనుకుంటే

ఎమోతుంది. మనిషి అలాగే కుప్పకూలి పోతాడు. ఆకృతిని కోల్పోతాడు. శరీరంలోని అవయవాలు అనగా గుండె, ఊపిరితిత్తులు, కాలేయం, ప్రేగులు, మెదడు మొదలైనవి అన్ని ఉంటాయి. కాని మనిషి నిలబడ లేదు, నడవ లేదు, మాట్లాడలేదు, తినలేదు, ప్రస్తుతం మనిషి చేస్తున్న ఏ కార్యక్రమం చేయలేదు. ఎంత విచిత్రమైనదో మన ఎముకలు, వాటి పని తీరు. ఒక్క మానవ శరీరాకృతే కాదు, ప్రకృతిలో ఉన్న పక్కలు, జంతువులు మొదలగు అన్నింటికి వాటి వాటి ఆకృతులకు కారణం వాటిలో ఉన్న ఎముకలే.

2) ముఖ్య అవయవాలకు రక్షణ: మనిషి ఇల్లు కట్టుకొని అందులో జీవిస్తున్నాడు. ఎందుకు? ప్రకృతిలో ఎంద, వాన, చలి, ఇతర జంతువుల నుండి రక్షణ కోసం. మనమే కాదు ఈ ప్రకృతిలో జంతువులు, పక్కలు అన్ని వాటికవే గూళ్ళను ఏర్పరచుకొని జీవిస్తున్నాయి. ఎంత వర్షం పడినా, చలివేసినా, ఎందుకొణ్ణినా వాటికి ఏమీ కాకుండా,

సంపూర్ణ రక్షణను పొందుతాయి. చీమలు పుట్టులను ఎర్పరచుకుంటాయి. తేనేటీగలు తేనె తుట్టెను ఎర్పరచుకుంటాయి. జంతువులు గృహాలను ఎర్పరుచుకుంటాయి. ఇవన్నీ ప్రకృతిలోంచి వచ్చే రకరకాల ఇబ్బందుల నుండి రక్షించుకోవడానికి ఎర్పరచుకుంటున్నాయి. అదే విధంగా మన శరీరంలో ఉన్న అతి ముఖ్యమైన, అతి సున్నితమైన, అతి ప్రధానమైన మెదడు, గుండె, ఊపిరితిత్తులు, మూత్ర పిండాలను బయట నుండి మన ఎముకల గూడు రక్షిస్తూ ఉంటుంది. ఏటిని వైద్య పరిభాషలో vital organs అంటారు. అనగా ఇవి మన శరీర జీవ క్రియలకు అత్యంత ముఖ్యమైనవని అర్థం. పురై ఎముకలు మెదడును, ఉరసంజరం లోపలి గుండె, ఊపిరితిత్తులను అలాగే వెన్నెముక మూత్ర పిండాలను రక్షిస్తుంది. ఇవి లేకుంచే మనిషికి జీవం లేదు. శరీరంలో కాలుకో లేదా చేయుకో లేదా ఇంకో అవయవానికి దెబ్బ తగిలినా, కత్తి గుచ్ఛుకు పోయినా, రక్తం కారినా మనిషి చనిపోదు. కానీ వైన పేర్కొన్న

అవయవాలకు చిన్న దెబ్బ తగిలినా, కత్తి
గుచ్ఛుకున్నా, రక్తం కారినా మనిషి వెంటనే
చనిపోతాడు. అందుకే వీటిని vital organs అన్నారు.
ఇలాంటి సున్నితమైన అవయవాలకు దెబ్బ
తగలకుండా, ఏ మాత్రం బయటి నుండి ఇబ్బంది
కలుగకుండా ఎముకలు రక్కిస్తూ ఉంటాయి.

2. కీళ్ళు (JOINTS)- వాటి పని తీరు

- కదిలే కీళ్ళు, కదలని కీళ్ళు - జీవమున్న మనిషికి ఆనవాళ్ళు
- పండ్ల తించే లాభాలు 'వెయ్యి' - శక్తినిస్తాయి వెంటనే జర్రుం అయ్యి
- గింజ జాతి ఆహారం అన్నింటి కంటే శ్రేష్ఠం - అన్న విధాలా చేస్తుంది శరీరాన్ని పరిపుష్టం
- శరీరం అద్భుత అవయవాల అమరిక - పాడుచేయకు ఆరోగ్యం విలువ తెలియక
- ప్రకృతి సృష్టి ఒక అద్భుత సృజన - మానవ శరీరమే దానికో ఉదాహరణ

కీళ్ళు అనగా ఏమి?

మన శరీరంలో 206 ఎముకలున్నాయి. మరి ఈ ఎముకలన్నీ ఒకదానితో ఒకటి కలిసి ఉంటాయి. ఒక ఎముక ఇంకో ఎముకతో కలిసే ప్రదేశాన్ని కీలు అంటారు. ఈ కీళ్ళు 2 రకాలుగా ఉన్నాయి.

1) కదిలే కీళ్ళు: ఉదా:- కాళ్ళు, చేతులు, వ్రేళ్ళు, భుజం, మోచేయి (wrist), తుంటి కీలు, మోకాలు, మదుమలు మొదలగునవి.

2) కదలని కీళ్ళు: ఉదా:- పుర్మెలో ఉన్న ఎముకలు తల్లులకు బాగా తెలుసు. బిడ్డ పుట్టినపుడు తలపై నూనె వ్రాస్తుంటారు. తలపై చేయి పెడితే మెత్తగా ఉంటుంది. అంచే బిడ్డ పుట్టగానే తలపై భాగంలోని ఎముకలు విడివిడిగా ఉంటాయి. క్రమేహి ఎముకలు కలిసిపోతాయి. కొన్ని నెలలలో పూర్తిగా అతికిపోతాయి. తర్వాత తలపై భాగాన చూస్తే అన్ని అతికి గట్టిపడుతుంది. అనగా తల పైన ఉన్న ఎముకలు కలిసి ఫిక్కుగా ఉంటాయి. కనుక ఈ కీళ్ళు కదలవు. అందుకే ఏటిని కదలని కీళ్ళు అంటారు.

కదిలే కీళ్ళు ముఖ్యంగా 4 రకాలుగా ఉన్నాయి.

1. బంతి గిన్నె కీలు (Ball and socket joint)

ఈ ఎముకలో గిన్నెలాంటి భాగంలో రెండో ఎముక తల గుండ్రంగా బంతిలాగా అమరి ఉంటుంది. గిన్నెలో ఎముక తల (head) గుండ్రంగా తిరుగుతుంది. ఈ కీలులోని ఎముక అన్నివైపులకు సులభంగా తిరుగగలదు.

ఉదా: తుంటి కీలు, భుజం కీలు.

2) బొంగరపు కీలు (Pivot joint)

బొంగరపు ముల్లుపై బొంగరము ఎలాగైతే గుండ్రంగా తిరుగుతుందో ఆ విధంగా ఉండడం వలన దీనిని బొంగరపు కీలు అంటారు.

ఉదా:- మొట్ట మొదటి వెన్న పూస, ఈ వెన్నెముక పై తల ఉంచబడి ఉంటుంది. ఈ మొదటి వెన్న పూసను అట్టాస్తు అంటారు. దీని పైననే తల తిరుగుతుంటుంది.

3) మడతబందు కీలు (Hinge Joint):

రెండు ఎముకలు ఒకదాంట్లో ఒకటి ఇరికించినట్లుగా ఉండి, కేవలం ఒక వైపుకు మాత్రమే కదలికలు ఉంటాయి. రెండవ వైపునకు తిరగలేవు. తలుపుకి ఇరుసులతో జాయింట్ వేస్తారు కదా. అదే విధంగా ఈ కీలు కూడా ఒక వైపుకు కదులుతుంది. ఉదా:- మోకాలు, మోచేయ.

4) జారుడు కీలు (Gliding Joint):

ఒక ఎముకపై రెండవ ఎముక ఉంటుంది. తక్కువ కదలికలుంటాయి. కదిలినపుడు ఒకదానిపై ఒకటి జారినట్లుగా ఉంటుంది. సైకిల్ చైన్ లాగా జరుగుతూ ముందుకెళ్ళినట్లుగా ఉంటుంది. ఉదా: వెన్నుపూసలు

నిత్య జీవితంలో కీళ్ళ ప్రాముఖ్యత

ఈ పంచ భూతాత్మకమైన శరీరంలో కీలు ఓ అద్భుత సృష్టి. కీలు ద్వారానే మనిషి నేడు అనేక కార్యక్రమాలు చేయగలుగుతున్నాడు. మనిషిలో ఈ కదలికలన్నీ

కేవలం కీళ్ళ (Joints) ద్వారానే జరుగునున్నాయి. ఉదయం నిద్ర నుంచి లేచి తిరిగి నిద్రలోకి జారుకునే వరకు పగటి పూట దాదాపు 12-16 గంటలు ఏదో రకమైన పనులు చేస్తూనే ఉంటాం. స్టీరింగ్ తిప్పుతూ కారు నడపాలన్నా, నాగలిపట్టి దుకిక్క దున్నాలన్నా, గరిచె పట్టి అన్నం కూరలు వండాలన్నా, పిల్లన గ్రోవి పట్టి ఉండాలన్నా, దానికి అనుగుణంగా లయబద్ధంగా ఉప్పు కొట్టాలన్నా కీళ్ళు సవ్యంగా పనిచేయాలి. కీళ్ళలో ఉన్న కండరాలు, ఎముకలు, నరాలు పూర్తి షాయిల్ పనిచేయాలి. కీళ్ళకు నొప్పి, వాపు వచ్చినా లేదా కీళ్ళలోని భాగాలు దెబ్బ తిన్నా కీళ్ళ పూర్తి షాయిల్ పనిచేయక మనిషి కుంటుతూ, గెంటుతూ ఈడ్చాలిని వస్తుంది. శరీరంలో ఒక కీలు దెబ్బతిన్నా, పని చేయకషోయినా, పూర్తి షాయిల్ వాడకషోయినా మనిషి పడే ఇబ్బంది వర్షినాతీతం. ఒక వేళ నిజంగానే మనిషికి కీళ్ళ లేకుంచే ఎలా ఉంటుందో ఉపహారంచుకుంచే చాలు అర్థం అవుతుంది. మనిషి తినలేదు, కీలు వంచి కూర్చోలేదు, పదుకోలేదు. చివరికి మల మూత్రాదులు

కూడా ఇబ్బందికరమే. ఇంతకన్న నరకం ఇంక ఎక్కుడుంది. కీళ్ళను సవ్యంగా వాడుకుంటే, కీళ్ళు సమర్థవంతంగా పెట్టుకోవడం తెలిస్తే అన్ని పనులు బాగా చేసుకోవచ్చు. స్వర్ధం ఎక్కడో లేదు, ఇక్కడే ఉందని నిరూపించవచ్చు. ఎటు తీరిగి వాడే విధానాన్ని బట్టి ఉంటుంది. అంతేనండి. ఇంత అద్భుతమైన కీళ్ళనిర్మాణం గురించి ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

కీళ్ళ నిర్మాణం

ఈ ప్రకృతిలో అన్ని జీవుల నిర్మాణం అద్భుతం. అందులో మానవజాతి నిర్మాణం మహాద్ముతం. ఇలాంటి శరీర నిర్మాణం ఇంతవరకు నిర్మించబడలేదు. ఇక ముందు నిర్మించబడదు కూడా. మానవ శరీరంలో ఒక్క అవయవం ఒక్క రకమైన అద్భుత కార్యాలను నిర్వహిస్తుంది. అలాగే కీళ్ళ నిర్మాణం భగవంతుడు మనిషికిచ్చిన గొప్ప వరంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఈ సృష్టిలో జీవిస్తున్న ప్రతి జీవి కీళ్ళ మాదిరిగానే మనిషి నిర్మాణం ఏర్పడింది. కానీ అన్ని

జీవులకు అని జీవించినంతకాలం వాటి కీళ్ళు, ఎముకలు, కండరాలు సమర్థవంతంగా పని చేస్తున్నాయి. ఏ రోజు కూడా కీళ్ళ నొప్పులతో, వాపులతో బాధపడడం లేదు. ఏనుగు ఆన్ని క్వింటాళ్ళ బరువున్నా అది జీవించినంతకాలం ఏ ఇబ్బంది లేకుండా పని చేస్తుండడం చూస్తున్నాం. ఎద్దులు బండిపై 4-5 క్వింటాళ్ళ బరువును మోస్తున్నాయి. పక్కలు ఉదయం నుంచి సాయంత్రం లోపు కొన్ని వందల మైళ్ళు విహారిస్తున్నాయి. చివరికి చీమను చూడండి. నిరంతరం నడుస్తానే ఉన్న కూడా కీలు, ఎముక అరగుండా ఈ సృష్టిలో నిర్మించబడింది. అలాగే మనిషికి కూడా తాను జీవించినంత కాలం తన కీలు అరగుండా సృష్టించబడింది. ఎంత చక్కటి నిర్మాణం అంశే తన శక్తికి మించి పనిచేసినా, ఎక్కువ బరువు ఎత్తుకొని నడచినా, ఎక్కువ గంటలు పనిచేసినా నష్టం కలుగుండా ఏర్పాటు చేయబడింది. నిజంగా ఇంత చక్కటి నిర్మాణాన్ని ఉపాంచుకుంటేనే భగవంతుడు ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఎలా అవసరమో,

తదనుగుణంగా శరీరంలోని ప్రతి ఆవయవాన్ని నిర్మించుకున్నట్లుగా కీళ్ళను కూడా నిర్మించడం విశేషం. ఎన్ని గడ్డ పరిస్థితులు ఎదురు వచ్చినా, బలంగా నిలదొక్కకోగలిగే ఆద్యతమైన కీళ్ళనిర్మించం ఎలా ఉండో ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

రెండు ఎముకల కలిసే చోటును కీలు అన్నాం. రెండు ఎముకలు కదిలినపుడు చివర్లు రెండూ రాసుకుంటూ ఉంటాయి. ఆలా ఎముకల చివర్లు రాసుకున్నప్పుడు అరిగిపోకుండా వాటి చివర్లలో ఎలాస్థిక్ రబ్బరులాంటి మెత్తటి తొడుగు ఉంటుంది. దీనిని కార్బిలేజ్ రబ్బర్ అని అంటారు. ఇది ఎలాగుంటుందంటే గుర్రానికి డెక్కలు అరగకుండా ఆర్ట్రచంద్రాకార ఇనుప నాడాలు కొడుతుంటారు. అలాగే ఎముక చివర కూడా ఉంటుంది. అంతేకాదు ఎంతటి పరిస్థితులు ఎదురైనా ఇబ్బంది కలుగకుండా ఇంకా చక్కటి రక్కక కవచం ఉంటుంది. అదేమిటంటే రెండు ఎముకల చివర్లమైన కార్బిలేజ్ కి మైనుంచి ఒక సన్నని ఉల్లిపార లాంటి పారతో కప్పబడుతుంది. దీనిని సైనోవియల్ పార అంటారు. ఆ

పొరలోనుంచి జారుడు స్వభావం కల్గిన జిగురులాంటి నూనె పదార్థం స్ప్రిన్స్‌తూ కీలు భాగంలోకి చేరుకుంటుంది. ఆ నూనె పదార్ధాన్ని సైనోవియల్ ద్రవం అంటారు.

జారే స్వభావం కల్గిన సైనోవియల్ ద్రవం వల్ల రెండు ఎముకలు ఒకదానితో ఒకటి రాసుకున్నా, రాపిడి జరిగినా ఎముక అరగకుండా కీళ్ళు కాపాడుకుంటున్నాయి. ఈ కార్బిలేజ్ అరిగిపోతేనే నష్టం జరుగుతుంది. అరగనంత వరకు ఇబ్బంది లేదు. ఈ కార్బిలేజ్ కు కావలసిన ఆహార పదార్ధాలు కీళ్ళ మధ్యలో ఉన్న సైనోవియల్ ద్రవం (Synovial fluid) అనే జిగురు పదార్థంలో ఉంటాయి. వాహనాలు, యంత్రాల బేరింగుల్లో, జాయింట్లలో గ్రీజు పూయడం వలన వాటి మధ్య ఘర్షణ, రాపిడి తగ్గి అవి తొందరగా అరిగిపోకుండా ఉంటాయి. అదే విధంగా మన కీళ్ళ మధ్యలోను ఈ ద్రవం అచ్చంగా అలాంటి పనినే చేస్తూ ఉంటుంది. మరి యంత్రాలకు బయట నుండి నూనె వేస్తాం కని కీళ్ళలో నూనె ఎలా వేసేది? బయట నుంచి

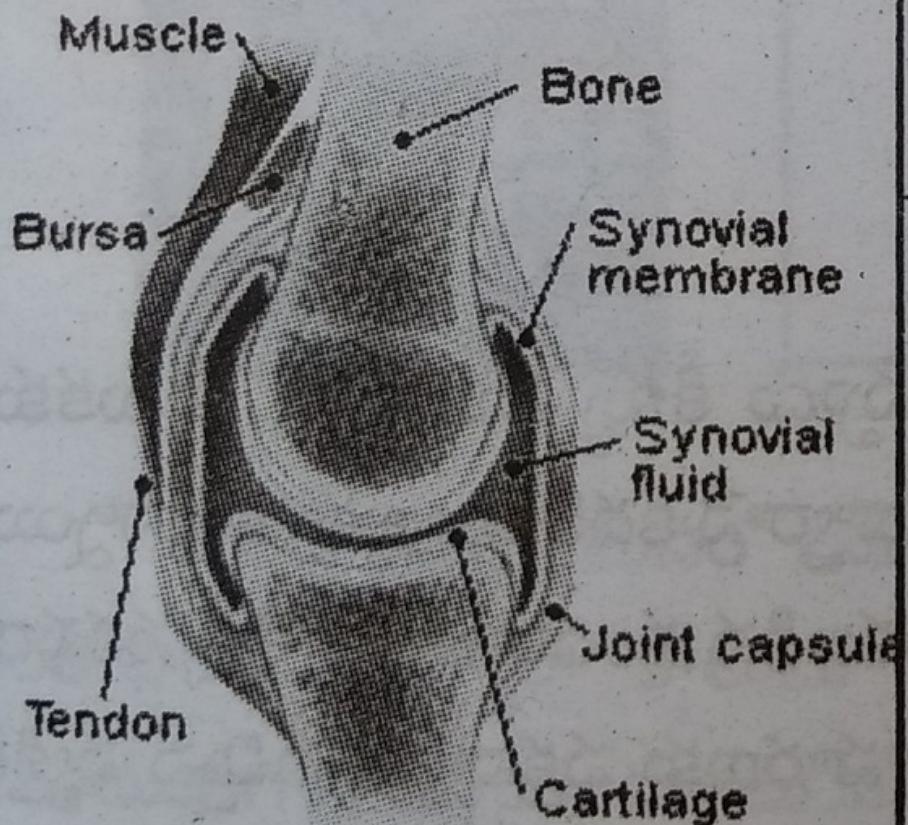
వేయక్కర్లేదు. శరీరం ఈ నూనెను తయారు చేసుకుంటుంది. దీనిలోంచి సైనోవియల్ ద్రవాన్ని తయారు చేసి కీళ్ళలోకి పంపిస్తుంది. ఈ ద్రవంలో కార్బిలేజ్ కు కావలసిన పోషకాహారం అందుతుంది. అలాగే కీళ్ళలో ఏర్పడిన మలినాలు ఎప్పటికప్పుడు ఈ సైనోవియల్ ద్రవంలోకి నెఱ్చబడుతాయి. ఆ ద్రవంలోంచి తిరిగి సైనోవియల్ పొర ద్వారా బయటకు అనగా రక్త నాళంలోకి, లింప్ వ్యవస్థలోకి నెఱ్చుతూ కీళ్ళ వ్యవస్థను ఎల్లప్పుడు పరిశుభ్రంగా ఉండేటట్లుగా చూసుకుంటుంది. ఈ ద్రవంలో ముఖ్యంగా జారే స్వభావాన్ని కల్గిన ఓ రసాయనం ఉంది. దీనిని హైలోరానిక్ ఆమ్లం (Hyaloranic acid) అంటారు. ఇది బయట నుంచి బాక్సీరియా, వైరస్, కీళ్ళను నష్టపరచే ఇతర పదార్థాలు ఏమైనా లోనికి వస్తే, వాటి నుంచి కాపాడుకుంటుంది. ఇది యంటి బయటిక్ (రోగ నిరోధకత) శక్తిని కల్గి ఉంటుంది. కీళ్ళలోని పై ఎముక, క్రీంది ఎముక విడిపోకుండా దగ్గరగా తాళ్ళతో కట్టినట్లుగా సాగని కండరాలచే బంధించబడుతాయి.

వీటిని లిగమెంట్లు, చుండానులు అంటారు. ఇవి చాలా బలంగాను, దృఢంగాను ఉంటాయి. మాములుగా ఎంతటి శక్తిపరుదైనను ఆ నరాన్ని చేతులతో తెంపలేదు. గట్టి మందం కల్గిన వైలాన్ దారం కన్నా, ఇంకా గట్టిగా ఉంటుంది. మనిషి కూర్చున్నా, నిలుచున్నా, పదుకున్నా, ఏ పని చేయని స్థితిలోనైననూ, ఈ లిగమెంట్లు, చుండాన్ లు మాత్రమే వాటిని ఆ స్థితిలో ఉంచేటట్లుగా చేస్తూ ఉంటాయి. అంచే అవి నిరంతరం రాత్రి, పగలు ఒత్తిడికి లోనొతాయి. మనం ఈ కండరాలను మాత్రం విశ్రాంతి పరచడం తెలియక ఒత్తిడులకు లోను అపుతున్నాం. కాబట్టి వీటిని కూడా విశ్రాంతి పరచడం తెలియాలి. ఈ కండరాలకు ఎలాస్టిక్ రబ్బరులాగా సంకోచించి వ్యాకోచించే ధర్మం ఉంటుంది. కండరాలకు వెన్నెముక నుంచి సమై చేసే నరాలు అతుకబడి ఉంటాయి. ఈ కీళ్ళను ఒక చక్కటి ఉదాహరణ ద్వారా మనం బాగా అవగతం చేసుకోవచ్చు. అప్పుడే తయారోతున్న లేత కొబ్బరికాయను గుర్తు చేసుకోండి. మన 'కీళ్ళ'

నిర్వాణాన్ని ఈ కొబృరికాయతో పోలుచ్చోవచ్చు. ఎలా అంటే కొబృరికాయ పై డొక్కును, కీళ్ళపై చర్చంతోను, లోపలి వీచును కీళ్ళను పట్టి ఉంచిన కండరాలతోను, గట్టిగా ఉండే గుండ్రటి చెంకాయను ఎముకతోను, చెంకాయను పగులగొదితే లోపలిభాగంలో ఉండే సన్నటి పొరను, కీళ్ళ లోపలి నుంచి ఉండే పలుచని సైనోవియల్ పొరతోను పోలుచ్చోవచ్చు. కొబృరిలో పొర నుండి నీరు తయారయినట్లు, సైనోవియల్ పొర నుండి సైనోవియల్ ద్రవం తయారయి కీళ్ళ మధ్యలో నిలువ ఉండి కీళ్ళ అరగకుండా చూస్తూ కందెన లాగా పనిచేస్తుంది. ఈ విధంగా అచ్చంగా లేత కొబృరికాయ నిర్వాణాన్ని పోలి ఉండే మన కీళ్ళ ఎంత అదుంతమైన నిర్వాణామో చూడండి!

కార్డ్లోజ్ కొల్లాజిన్, గైకోజమైన్, కాండ్రోసైట్ లు, ప్రాటియో గైకాన్ లు అనబడే మెత్తటి పదార్థాలతో ఏర్పడింది. ఈ కార్డ్లోజ్ ఇంకా మెత్తగా ఉండడానికి నీరు మరియు కొన్ని రకాల ప్రాటీస్లతో ఏర్పరచబడింది. కార్డ్లోజ్ లో ఉన్న కాండ్రోసైటులు, గైకోజమైనులు

నీటిని ఆకర్షించి, కార్బిలేజ్ ను మృదువుగానూ, మరింత మెత్తగానూ, కుషన్ మాదిరిగా చేసుకుంటుంది. శరీరంలో ఏ అవయవం ఉన్నా, ఆ అవయవానికి ఎన్నోరకాల అమరికలు ఉన్నా, ప్రతి దానికి ఒక అర్ధం ఉంటుంది. అందుకే శరీరంలో ఏ అవయవం చెడిపోకుండా, చెడి పోయిందని ఆపరేషన్ చేసి తీసివేయకుండా సరిచూసుకొని, సరిచేసుకోవాలి తప్ప, తెలిసీ, తెలియక తప్ప చేస్తూ రోగం ముదిరేవరకు చూస్తూ, చివరికి శరీరంలోని ఒక్క భాగాన్ని నష్టపరుచుకోవడం మంచిది కాదు.

© MedicineNet, Inc.

ఇన్న రకాల హంగులతో ఈ శరీరం ఎక్కడ
తయారయిందో తెలుసా? మనం పుట్టకముందు మన
తల్లి గర్భంలోనే ఇన్న రకాల డివిజనులు జరిగాయి.

కన్న, కాలు, కీలు మొదలగునవి ఎన్నో అవయవాలు కోటానుకోట్ల కణాల ద్వారా నిర్మించుకుంది. ఇది ఏమి విచిత్రమో, ఎంత చోద్యమో ఎవరికీ అర్థం కాదు. మనిషి కడుపులోంచి మనిషే పుడుతాడు. అది కూడా శరీరంలో ఉండవలసిన అన్ని అవయవాలను, కేవలం తల్లిలోని అందం, తండ్రి లోని శుక్రకణం కలిసిన పిండంలోంచి ఇన్ని అవయవాలుగా విడగొట్టబడుతాయి. అంతేకాదు, అచ్చం తల్లి, తండ్రి, మేనమామ, మేనత్త, తాత,.... ఇలా ఎవరో ఒకరి కలర్ తోనో, లేదా వారి ముఖ కవళికతోనో పుడుతుంటారు. ఏటన్నింటికి కారణం జీన్ను అని కనుకున్నారు. అంతవరకే కాని ఆ పైన ప్రశ్నకు సమాధానం లేదు. ఈ జీన్ను లో ఈ గుణాలన్నీ ఎలా ఎర్పర్చబడ్డాయో ఎవరికీ తెలీదు. ఇదే సృష్టి రహస్యం. మనిషి జన్మించక ముందే తల్లి గర్భంలో చక్కగా అన్ని లక్ష్మణాలను పోగేసుకొని, అన్ని గుణాలను కలగలుపుకొని, శరీరంలో అన్ని అవయవాలను ప్రకృతి సిద్ధంగా, సహజంగా అద్భుతంగా నిర్మించుకొని జన్మించాడు. పుట్టిన తర్వాత ప్రకృతికి విరుద్ధమైన

అలవాట్లతో మన చేతులారా మనమే
 నష్టపరుచుకుంటున్నాం. ఏదైనా తయారు
 చేయాలంచే, లేదా కొత్తగా నిర్మించాలంచే ఎంతో కష్టం
 కాని నష్టపరచడం, కూల్చడం ఎంత సులువండీ. ఒక
 బ్రిడ్జ్ కట్టాలంచే ఎంతో దబ్బు, సమయం, మనుషులు,
 యంత్రాంగం, తెలివితేటలు పని చేయాలండి. అదే
 బ్రిడ్జ్ ని కూల్చాలంచే ఎంతో సులువు. అదేవిధంగా
 పటిష్టంగా ఏర్పరచబడ్డ మన కీళ్ళ నిర్మాణాన్ని పాడు
 చేసుకోకుండా జీవితాంతం కాపాడుకోవడం మన ధర్మం.

కీళ్ళ - వాటి పని తీరు

కండరం సంకోచ, వ్యాకోచాలకు లోనయినప్పుడు కీళ్ళ
 ముందుకు, వెనుకకు, దగ్గరకు, దూరం జరగగలవు.
 కేవలం కీళ్ళ వుండడం ద్వారానే కదలికలు
 జరుగుతున్నాయి. కీళ్ళ లేకుంచే శరీరంలో కదలికలు
 లేవు. ఈ కీళ్ళకు అతకబడిన కండరాలు, వాటికి
 సరఫరా చేసే నరాలకు కూడా చాలా ప్రాధాన్యత వుంది.
 ఉదాహరణకు పక్కవాతం వచ్చిన వ్యక్తికి ఒక ప్రక్క కాలు,

చేయి పనిచేయదు. వారికి కూడా ఎముకలు, కండరాలు, నరాలు అన్ని వుంటాయి. అయినా ఎందుకు పనిచేయడం లేదంచే మెదడులో తయారైన కరెంటు చేయి, కాలు కండరాలకు అందడం లేదన్నమాట. మన ఇంట్లో స్విచ్ వేస్తే బల్యా వెలుగుతుంది. స్విచ్ ఆపివేస్తే బల్యా వెలగటం ఆగిపోతుంది. ఇది మామూలుగా జరిగే సంఘటన. కానీ ఒక్కసారి స్విచ్ వేసినా బల్యా వెలగదు. కారణం ఏ ఎలుకో వైరల్ను కొరికివేసి వుండవచ్చు. తీగ మధ్యలో తెగిపోయి వుండడం ద్వారా విద్యుత్ స్విచ్ నుండి బల్యా వరకు ప్రవహించడం లేదన్నమాట. అలాగే మన మెదడు నుండి సంకేతాలు కండరానికి అందక చేయి, కాలు కదుపలేరు. పైకి ఎత్తలేరు. అంచే నరాలు సమర్థవంతంగా పని చేయకుంచే, కాళ్ళు, కీళ్ళు పనిచేయవు. అందుకోసం మన కీళ్ళు సమర్థవంతంగా పని చేయాలంచే ఎముకలు, కండరాలు, నరాలు సమర్థవంతంగా పనిచేయాలన్న మాట.

ఇలాగే మెదడు సమాచారాన్ని నరాల ద్వారా కీళ్ళను అంటిపెట్టుకున్న కండరాలకు పంపిస్తుంది. అప్పుడు కండరాలు సంకోచ వ్యాకోచాలకు లోనొతాయి. కండరాలలోని సంకోచ, వ్యాకోచాల ద్వారా కీళ్ళ, ఎముకలలో కదలికలు వస్తాయి. ఆ కదలికల ద్వారానే మనం సమస్త పనులు చేసుకోగలుగుతున్నాం.

ఉదాహరణకు మనం నడుస్తున్నప్పుడు కాలు వెనుక అతుకబడిన కండరాలు సంకోచించడం ద్వారా కాలును షైకి లేపి మదుచుకోగలుగుతాం. వెంటనే కాలు

ముందుభాగాన ఉన్న కండరాలు పనిచేయడం ద్వారా
కాలు సాగదీసి ముందుకు వేస్తాం. ఇలా అడుగుతీసి,
అడుగువేస్తూ ముందుకెళ్లున్నాం. ఇలా
నడుస్తున్నప్పుడు మోకాళ్ళలోని పై ఎముక, క్రింద
ఉన్న రెండు ఎముకల మీద బరువు పదుతుంది. అంత
బరువులో కూడా సులభంగా కార్బిలేజ్ మరియు వాటిపై
ఉన్న జిగురు లాంటి నూనె ద్వారా, చక్రం ఇరుసులాగా
మృదువుగా కదులుతూ ఉంటుంది. ఎన్ని అడుగులు
వేసినా, ఎంత పరుగులు తీసినా అరిగిపోకుండా ఒక
ఎముకపై ఇంకో ఎముక చక్కగా పొందికగా కూర్చుండి
రైలు ఇంజను ఇరుసులాగా అటు, ఇటు కదులుతూ
ఉంటుంది. ఇలా కీళ్ళు చాలా సమర్థవంతంగా పని
చేస్తూ ఉంటాయి.

కాళ్ళ ముందుభాగాన మరియు వెనుక భాగాన
అతుకుబడిన కండరాల సంకోచ వ్యక్తిచాల ద్వారానే
మనం అడుగుదీసి అడుగువేస్తూ ముందుకు
నడవగలుగుతున్నాం. ఇలా నడుస్తున్నప్పుడు
మోకాళ్ళలోని పై ఎముక, క్రింద ఉన్న రెండు ఎముకల

మీద బరువు పడుతుంది. అంత బరువులో కుడా సులభంగా కార్డ్‌లేజ్ మరియు వాటిపై ఉన్న జిగురు లాంటి నూనె ద్వారా, చక్రం ఇరుసులాగా మృదువుగా కదులుతూ ఉంటుంది. ఎన్ని అడుగులు వేసినా, ఎంత పరుగులు తీసినా అరిగిపోకుండా ఒక ఎముకపై ఇంకో ఎముక చక్కగా పొందికగా కూర్చుండి రైలు ఇంజను ఇరుసులాగా అటు, ఇటు కదులుతూ ఉంటుంది. ఇలా కీళ్ళు చాలా సమర్థవంతంగా పని చేస్తూ ఉంటాయి.

ఇంత చక్కటి అద్భుతమైన నిర్మాణంతో, మాహోద్యంతంగా నిరంతరంగా మనం పుట్టినప్పటి నుండి మనం జీవించినంత కాలం పని చేయాలినన్న కీళ్ళు, చిన్న వయస్సులోనే నొప్పులకు, వాపులకు గురికావడం, వయస్సుతో పాటు కీళ్ళు అరిగిపోయి దెబ్బ తినడం ఆత్మయంత శోచనీయం. ప్రకృతిలో జీవిస్తున్న ఏ జంతువుకి ఇలా జరుగక పోవడం, కేవలం ఒక్క మనిషికి మాత్రమే ఇలా జరగడం వెనుక ఉన్న కారణాలు తెలుసుకునే ముందు, కీళ్ళకు వచ్చే రకరకాల వ్యాధుల గురించి సంక్లిష్టంగా తెలుసుకొనే ప్రయత్నం చేధ్యాం.

3. కీళ్ళవ్యాధులు రకాలు

- కీలెరిగి వాత పెట్టాలి - రోగాన్ని బస్టే చికిత్స చేయాలి
- మానవ శరీరం మహాదుష్ట యంత్రం - మంచిగా వాడుకోవాలి జీవితాంత్రం
- ఆరోగ్యం మన జన్మహక్కు - ప్రకృతి జీవనంతోనే అది మనకు దక్కు
- చిన్నపిల్లల్లో కూడా వస్తునాయి కీళ్ళ నొప్పులు - ప్రకృతిని అనుసరించకపోవడం వలనే మరి ఆ తిప్పులు
- యథా చిత్తమ్ - తథా దేహమ్
- ఇమ్మూనిటీ చక్కని రక్షణ వ్యవస్థ - అది పాడైతే తప్పదు రోగాలతో అవస్థ
- శరీరముక దివ్యమైన యంత్రం - దాన్ని రక్షించుకునేదే ఇమ్మూనిటీ అనే యంత్రం

- సౌంత కణజాలానికే ప్రమాదం - అదే ఆట్ ఇమ్మానిటీలోని విషాదం
- ఆశల వలయం త్రుంచు - ఆశయాల విలువలు పెంచు
- మనం పోయాక సుఖపెట్టేది ధర్మం - మనం ఉండగానే సుఖపెట్టేది ఆరోగ్యం
- ఆదిలో మానవుడు ప్రకృతికి పుత్రుడు - ఆధునిక మానవుడు వికృతికి మిత్రుడు
- కాల్పియం, ఫాస్పర్స్ మూలకాలు - ఎముకల ఆరోగ్యానికి కారకాలు
- నాగరికత పేరుతో విషవలయం సృష్టించకు - వ్యసనాలతో ఆరోగ్యాన్ని విషపూరితం చేయుకు
- రోగం నుండి ఆరోగ్యానికి పయనం - పాటించండి ప్రకృతి జీవన విధానం
- ప్రకృతి ధర్మాలను అనుసరించు - ఆరోగ్యంగా ఆదర్శంగా జీవించు
- పొంచి ఉన్నది ముప్పు - జాగ్రత్త పదకపోవడం మన తప్పు

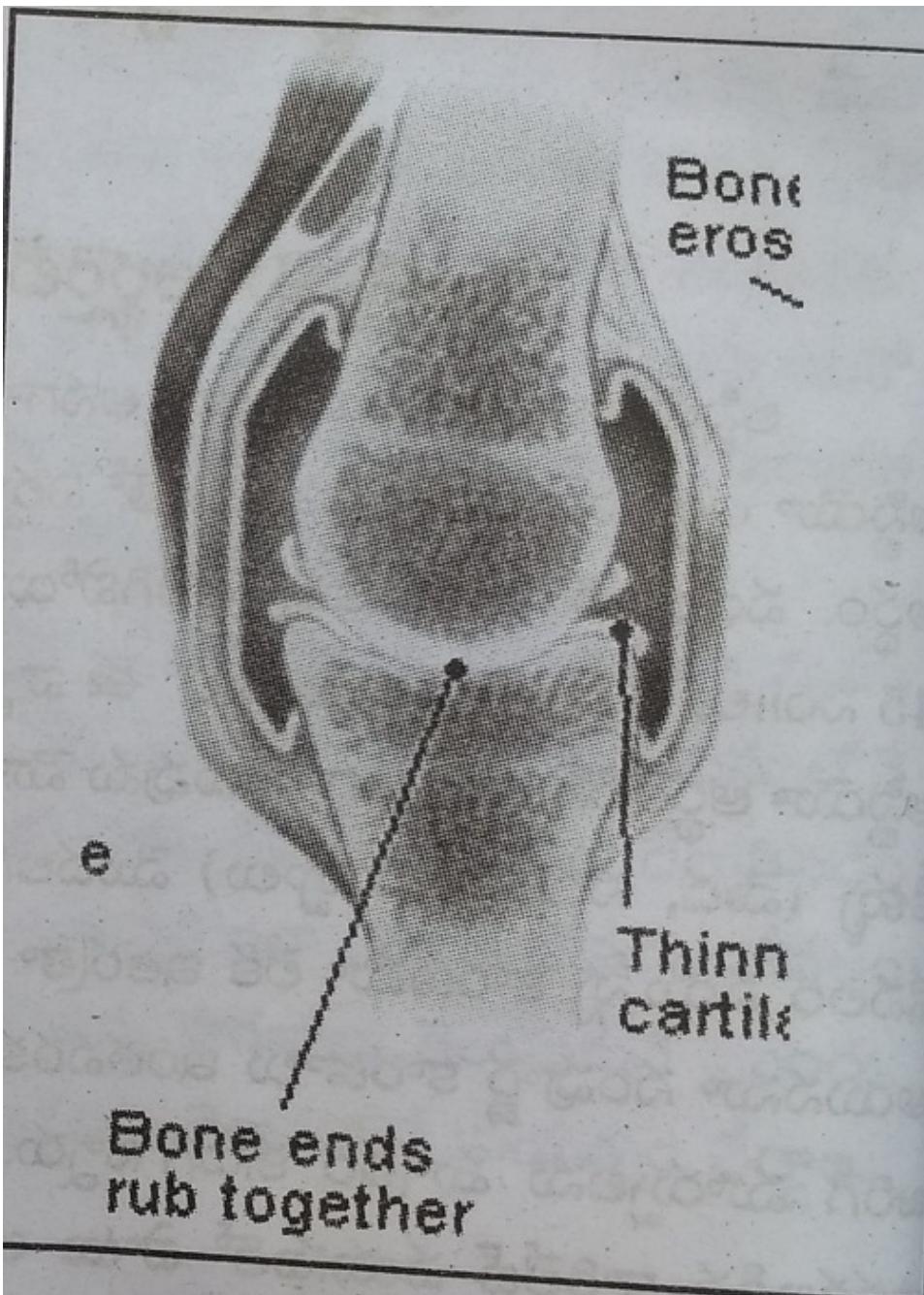
- తొలగాలంచే రోగ కారణం - ప్రకృతి వైద్యమే శరణం
- పెరిగాక మనిషి - తప్ప చేస్తున్నాడు అన్న తెలిసి

1. ఆస్టోయో ఆర్థ్రిటిస్ (Osteo Arthritis)

ఆస్టోయో అనగా ఎముక, ఆర్డా అనగా కీలు, ఐటిస్ అనగా వాపు (Inflammation). ఆస్టోయో ఆర్థ్రిటిస్ అనగా ఎముకలతో ఏర్పడిన కీళ్ళలో వచ్చిన వాపు, నొప్పి బాధ అని అర్థం. వయసుతో పాటు కీళ్ళు అరిగిపోయి వాపు వస్తుందని వైద్యశాస్త్రం చెబుతోంది. 45 సంవత్సరాలు ఆపై బడిన వయసులో ఈ వ్యాధి వస్తుంది. స్టీలలో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఆస్టోయో ఆర్థ్రిటిస్ ముఖ్యంగా బరువును మౌనే తుంటి కీళ్ళలో, మోకాళ్ళలో, వెన్నుపూసల కీళ్ళు (మెదు, నడుము నొప్పులు) మొదలగు వానికి వస్తుంటాయి. కీళ్ళు అరగడానికి కేవలం వయస్సేన్న కారణమా లేక ఇతరక్రా కారణాలున్నాయా అని రీసెర్చ్ చేసినారు. అయిననూ సంపూర్ణ కారణాలు ఇంతవరకూ అర్థం కాలేదు.

కారణాలు ఏవైనా కీళ్లలో జరిగే మార్పులను మాత్రం కనుగొన్నారు. ముఖ్యంగా కీళ్లలోని ఎముకల చివర్లలో అతకబడిన కార్బిలేజ్ వయస్తతో పాటు అరిగిపోవడం జరుగుతుందని గమనించారు. ఈ కార్బిలేజ్ కి రక్క ప్రసరణ, నరాల స్టేట్ ఉండదు. ఇది చాలా మెత్తగాను, మృదువుగాను ఉంటుంది. అందుకే దీనికి కావలసిన ఆహారం సైనోవియల్ ద్రవం నుండి గ్రహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ కార్బిలేజ్ లో కొన్ని ప్రత్యేకించి ప్రోగ్రాం కణాలుంటాయి. ఇవి కార్బిలేజ్ లోపలికి వచ్చే నీటిని సమన్వయపరుస్తూ బ్యాలెన్స్ మెయిన్ షైన్ చేస్తూ ఉంటాయి. అరిగి పోయిన కణాలను ప్రత్యేకంగా ఉన్న ప్రోగ్రాం కణాలు రిపేరు చేసుకుంటూ, నీటి టర్మ్సువరును బ్యాలెన్స్ చేసుకుంటూ ఉన్నంత కాలం ఏ ఇబ్బందీ ఉండదు. కానీ వయస్తుతో పాటు అరిగిన (Wear & tear) కణాలకు సమానంగా రిపేరు జరగనప్పాడు సమతుల్యత దెబ్బతింటుంది. కార్బిలేజ్ కణాలు వేగంగా అరిగిపోవడం, దానికి సమానమైన వేగంతో కణాలు రిపేరు చేసుకోకపోవడంవల్ల చివరికి అందులో గుంటలు

(pits) ఏర్పడి, నున్నగా ఉన్న కార్బిలేజ్ పొరదళసరిగాను, చాలా గరుకుగాను తయారవుతుంది. అంతేకాకుండా కార్బిలేజ్ లో కొన్ని రసాయనిక మార్పులు కూడా జరుగుతాయి. అందులో భాగంగా 1) కాండ్రాయిటిన్ కణాలు, కార్బిలేజ్ ని తినేయడం వలన కెరాటిన్ నిష్పత్తి దెబ్బతింటుంది. 2) కార్బిలేజ్ ను కాపాడే గ్రైకోజన్ ల గాఢత తగ్గుముఖం పడుతుంది. 3) కార్బిలేజ్ ను తినే ప్రోటియోగ్రైకాన్ లు, కార్బిలేజ్ చుట్టూ చేరి పీక్సుని తింటాయి. ఎప్పుడైతే పై రసాయనాల సమతుల్యత దెబ్బతింటుందో అప్పుడే అరిగిపోవడం జరుగుతుంది.

పోక్ అబ్బార్వర్ గా పని చేసే కార్డీలేజ్ ఎప్పుడైతే అరగదం మొదలైందో, నున్నగా ఉన్న ఉపరితలంపై చిన్న చిన్న పగుళ్ళ ఏర్పడి, గుంటులుగా మారి పూర్తిగా గరుకుగా తయారపుతుంది. ఇలా ఎముకలు ఒకదాని కొకటి రాసుకొని కొన్ని సంవత్సరాలలో మెత్తటి కార్డీలేజ్ పూర్తిగా అరిగిపోయి, ఎముక బయట పడుతుంది. రెండు ఎముకల మధ్య గాయపును పూరించడానికి ఎముక చివర్ల బుడిపెలు ఏర్పడతాయి. ఇలా ఎముకలు రాసుకున్నప్పుడు ఈ బుడిపెలు రాసుకొని లోపలి నరాలను నొక్కుతాయి. నరాల చివరలు నొప్పిని కలుగజేస్తాయి. తద్వారా మనకు నొప్పి వస్తున్నట్లు అనుభవం కలుగుతుంది. ఒక్కసారి రాపిడి ఎక్స్‌షై ఎముకల చివర్ల బుడిపెలు చిన్న చిన్న ముక్కలుగా విరుగుతాయి. దీనివలన కీలులో మరీ నొప్పి, వాపు పెరుగుతుంది. శరీరం తనది కాని దేనినైనా లోపల ఉంచుకోలేదు. బయటకు పంపే ప్రయత్నం (action) చేస్తుంది. కాని అక్కడ విరిగిన ముక్కలు బయటకు పోయే అపకాశం లేక నొప్పులు, వాపులు

పెరుగుతుంటాయి. ఆస్ట్రీయా ఆర్డర్రెటీస్ లో ముఖ్యంగా వయసు పెరుగుతుంచే, వయస్సుతో పాటుగా కీళ్ళు అరిగిపోతాయి. ఇది వయస్సుతో పాటు వచ్చే మార్పు అని అంటారు నేటి వైద్యులు. ఎలా జీవిస్తే వయస్సు తరగకుండా వున్నట్లుగా శరీర అవయవాలను, ఆకృతిని ఉంచుకోవచ్చే మనిషి ఆలోచించక పోవడం శోచనీయం. బాహ్య సౌందర్యం కోసం ఖర్చు చేసినంతగా మరి దేనికీ ఖర్చు చేయడం లేదు. నేడు 30 సంవత్సరాల వయస్సు వున్న వాళ్ళకు కూడా కీళ్ళు అరిగిపోతున్నాయి. ఇది వయస్సు పెరగటం వలన అరిగినవి అని ఎలా అంటాం. నా ఉద్దేశ్యం ప్రకారం మనిషి ప్రకృతి ధర్మానుసారంగా జీవిస్తే వయస్సుతోపాటు అరగవు. అరగకూడదు అంతే. మరి ఇంకో ప్రక్క ప్రకృతిలోని జీవులను చూస్తే ముదుసలి వయస్సులో కీళ్ళు అరిగిన ఏ ఒక్క జంతువునైనా చూపించండి. అడవిలో పుట్టి, అడవిలో పెరిగే పులి, సింహం, జింక, నక్క, కుక్క, కుందేలు, తాబేలు, ఏనుగు, ఒంటె లేదా ఏ పక్కినైనా తీసుకువచ్చి వాటి ఎముకలను

ఎక్కు రే తీసి లేదా ఎముక డెన్సిటీని పరీక్షించి చూడండి. వాటికెందుకు వయస్సుతో పాటు అరగడం లేదు. అందుకే అరగడం అనేది తప్ప అనేది. మరి ఈనాడు ఎక్కువ మందికి కీళ్లు ఎందుకు అరుగుతున్నాయంటే అందరూ తప్పగానే జీవిస్తున్నారు. ప్రకృతికి దూరంగా జీవిస్తున్నారు. రీజూరోజుకు ప్రకృతికి దూరాతి దూరంగా బ్రతకడం నేర్చుకుంటున్నారు. మానవతా విలువలకు అతీతంగా జీవిస్తున్నారు. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా మానవ జీవన సరళిని పరిశీలిస్తే ఎప్పుడో 60 సంవత్సరాల పైన రావలసిన కీళ్లు వ్యాధులు నేడు 30 సంవత్సరాలకే వస్తున్నాయి. ఈ వ్యాధులు ఎప్పుడూ ఒకే రకంగా ఉండడం లేదు. వయస్సుతో పాటు మార్పు రావడం లేదు. శరీరంలో కీళ్లు అరగడం అనేది ముఖ్యంగా మానసిక ఒత్తిడుల ద్వారా జరుగుతుంది. మానసిక ఒత్తిడుల ద్వారా చిన్న వయస్సులోనే ముదుసలితనం (Pre mature oldage) వచ్చేస్తుంది. అందుకే నేడు చూడండి. 50 సంవత్సరాలకు తెల్లబడాల్సిన

వెంట్లుకలు 20 సంవత్సరాలకే తెల్లబదుతున్నాయి. 60 సంవత్సరాలకు ముడతలు పడాల్సిన ముఖంపై చర్చి 30 సంవత్సరాలకే ముడతలు పదుతుంది. చిన్న చిన్న విషయాలకు ఎక్కువగా స్పందిస్తూ, అనవసరంగాను, అధికంగాను, అత్యంత వేగవంతంగాను ఆలోచనలు చేస్తూ, మానసిక ఒత్తిడులకు లోనొతున్నారు. మనసులో వచ్చే వేగవంతమైన ఆలోచనలతో, శరీరంలో వేగవంతంగా రసాయన మార్పులు చెంది, వేగంగా వయస్సును దాటేస్తున్నారు. అనగా తక్కువ సంవత్సరాలలోనే ఎక్కువ వయస్సును అనుభవిస్తున్నారు. ఆందుకే తక్కువ వయస్సుకే కీళ్ళు, కాళ్ళు అరిగిపోవడం జరుగుతుంది. కనుకనే ఈ తరుగుదల, దానికి తోడుగా ఇన్ని ఇబ్బందులు. ఇకనైనా కళ్ళు తెరిస్తే, విషయం అర్ధం చేసుకుంటే నేను ప్రాసిన ఈ పుస్తకానికి సార్థకత. నాకు కీళ్ళు నొప్పులు, బాధలు లేవు. ఇక ముందు జీవితంలో కూడా రంపద్ధని అనుకున్నాం. ఎలా జీవిస్తే ఆరోగ్యంగా జీవిస్తామో మాకు అర్ధం అయ్యంది. ఎలా

బ్రతికితే జీవించినన్నాళ్ళు కీళ్ళు, కాళ్ళు సమర్థవంతంగా ఉంచుకోగలుగుతామో అర్ధం చేసుకొని అలా జీవిస్తున్నాం మరి. ఈ జీవన విధానంలో సత్యం ఉందని తెలుసుకున్నాం కనుక మాత్తో పాటు మీరు కూడా ఇలా జీవించండి అని చెబుతున్నాం. మరి మేము అందించబోయే సూచనలు పాటించి జీవితంలో ఒక్కరోజు కూడా కీళ్ళవ్యాధులతో బాధపడకుండా జీవించండి.

కీళ్ళలోని కార్డిలేజ్ సమర్థవంతంగా పనిచేయాలంచే మధ్యంతరంగా (Moderate) కీళ్ళను వాడుకుంటూ ఉండాలి. వాడకుంచే కండరాలు ఎలాగైతే బలహీనమవుతాయో, అలాగే కీళ్ళు కూడా వాడకుంచే బలహీనమయ్యే అవకాశాలున్నాయి. నేటి నాగరికత జీవనంలో కీళ్ళను, కాళ్ళను, చేతులను వాడనవసరం లేకుండా కేవలం చేతి వ్రేళ్ళను మీటితేనే పనులు జరిగిపోయే యుగం. కంపూటర్ల జీవితం, కార్డ మీద ప్రయాణం, చేతిలోనే ఫోన్లు, ఇంట్లోనే ప్రపంచాన్ని వీక్షిస్తుండగా, ఇక కీళ్ళకు, కండరాలకు పని లేదు. కీళ్ళు

అరిగిపోవడానికి బరువు కూడా ఒక కారణమై ఉన్నది. మరి మంచి బలిష్టమైన కీళ్ళ కావాలంచే, వాటికి అతకబడిన కండరాలు బలంగా ఉండాలి. అవి బలంగా ఉండాలంచే మంచి బలమైన పనులు, వ్యాయమం జరగాలి. కానీ 'అతి' ఎప్పుడూ మంచిది కాదు. 'అతి సరవైత్ర వర్షయేత్త' అన్నారు పెద్దలు. ఎప్పుడూ మధ్యమంగా (Moderate) ఉండడమే మంచిది. (మరిన్ని విషయాలను వివరంగా కీళ్ళ నొప్పులకు కారణాలు అనే ఛాష్టర్ లో తెలుసుకుంటాం.)

ఆస్ట్రో ఆర్డర్రైటీస్ ను ఎలా తెలుసుకోవచ్చు

ఆస్ట్రో ఆర్డర్రైటీస్ అనేది ముఖ్యంగా కార్బోన్ అరగటం ద్వారా వస్తుంది. అందుకని ఎక్కు రే ద్వారా లేదంచే యం.ఆర్.ఐ. ద్వారాను కీళ్ళలో సందు ఎంత తగ్గిందో తెలుసుకోవచ్చు. కార్బోన్ అరగటం వలన ఎముక చివర్లు చిట్టి, ఆస్ట్రోఫైట్ బుడిపెలు వచ్చాయా? లేదా? ఒకవేళ బుడిపెలు వస్తే ఎంతగా పెరిగాయి. ఏ వైపుకు పెరిగాయి అని తెలుసుకోవచ్చు.

అందుకే ముందు మోకాలైనా, తుంటికైనా లేదా
వెన్నముకైనా ఎక్కు రే ద్వారా కనుకోవచ్చు.

2. రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటిస్ (Rheumatoid Arthritis)

ne
ision

lined
ilage

ఈ రకమైన కీళ్ళ వ్యాధులలో ముఖ్యంగా 2 కన్న ఎక్కువ కీళ్ళలో వాపు (Inflammation), నోపిగు ఉంటుంది. చిన్న పిల్లలలో కూడా ఈ వ్యాధి కనబడుతుంది. అది కూడా స్నేలలో ఎక్కువగా కనబడుతుంది. చిన్న పిల్లల చేతివ్రేళ్ళు లేదా కాళ్ళ వ్రేళ్ళలో ఏదో ఒక కీలు ముందు వాపు, నోపిగు వస్తుంది. కానీ 3,4 వారాలలో దానికదే తగ్గిపోతుంది. తిరిగి ఎదుమ చేతి వ్రేలుకి వాపు, నోపిగు వస్తుంది. తిరిగి అది కూడా తగ్గి కుడి మోకాలుకో లేదా ఎదుమ మోకాలుకో వస్తుంది. ఇలా చిన్న కీళ్ళకు ముందుగా వచ్చి, ఏ చికిత్స తీసుకోకుండానే దానికదే తగ్గిపోయి, పెద్ద కీళ్ళకు రావడం జరుగుతుంది. శీతాకాలంలో ఈ వ్యాధి లక్షణాలు బాగా ముదురుతాయి. ఎండాకాలంలో కాస్త తగ్గముఖం పడుతుంటాయి. ఒక్కసారి జ్వరంతో మొదలవుతుంది. ఈ వ్యాధి బాగా ముదిరితే, శరీరం బలహీనమవుతుంది. మందులు వేసుకుంచే తగ్గుతుంది. తిరిగి మళ్ళీ వస్తూ వుంటుంది. ఒక్కసారి సంవత్సరంలో ప్రతి 3-4 నెలలకు ఒకసారి నేనున్నాను అన్నట్లుగా కనబడుతుంది. ఆ

సమయంలో మళ్ళీ కీళ్ళు వాయడం, నొప్పి రావడం, జ్వరం, బలహీనత ఇవన్నీ తిరిగి కనబడుతూ ఉంటాయి. సాధారణంగా మనిషి ఎక్కువ ఆందోళనకు, మానసిక ఒత్తిడులకు లోనైనపుడు గాని లేదా శారీరకంగా బాగా ఒత్తిడులకు లోనైనపుడు ఈ వ్యాధి కనబడుతూ ఉంటుంది. రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటీస్ తరచుగా వస్తూ ఉండడం ద్వారా మొదటిసారి కన్నా ఆ తర్వాత వచ్చినప్పుడు వ్యాధి లక్షణాలు ఎక్కువ కీళ్ళకు రావడం జరుగుతుంది. పైగా ఎక్కువ రోజులు బాధపడుతూ నరకాన్ని చూపిస్తుంది. అంతేకాదు ఇలా వాపు వస్తూ మానిషోత్తూ చివరికి కీళ్ళు వంకరలు (deformities) పోతుంటాయి. ఈ స్థితి వచ్చిందంటే చాలా ఇబ్బంది పడాల్ని వస్తుంది. ఇక దీర్ఘకాలిక వ్యాధిగా ముదిరిపోయిందని లెక్క. ఈ వ్యాధి ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రబలి ఉన్నా శీతల దేశాలలో ఎక్కువగా ఈ రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటిస్ నుట్లుగా వైద్యుల అంచనా.

కారణాలు: ప్రత్యేకమైన కారణాలంటూ ఇంతవరకు సంపూర్ణంగా అర్థంకాలేదు. కాని అన్నింటిలో కన్నా

ఆటో ఇమ్యూనిటీ ఒ ముఖ్యకారణంగా గుర్తించారు.

ఇమ్యూనిటీ అనగా ఏమి?

ఆటో ఇమ్యూనిటీ అంటే ఏమిటో తెలుసుకునే ముందు అసలు ఇమ్యూనిటీ (రోగ నిరోధక శక్తి) అంటే ఏమిటో తెలుసుకుండాం. మన శరీరంలో అంతర్గతంగా అద్భుతమైన రోగ నిరోధక శక్తి దాగి వుంది. ముఖ్యంగా రక్తంలోని తెల్లరక్తకణాలకు (WBC) శరీరంలోకి దూసుకు వచ్చిన బ్యాక్టీరియా, వైరస్ లను, అన్య పదార్థాలు (Foreign bodies), సర్పరీ ద్వారా ట్రోన్స్ ప్లాంట్ చేసిన ఇతరుల కణాలు లేదా శరీరానికి హని కల్గించే ఏ పదార్థాలైనా ఇష్టే పసిగట్టగలిగే శక్తి ఉంది. ఇది ఎలా జరుగుతుందో ఒక ఉదాహరణ ద్వారా అర్థం చేసుకోవచ్చు. మన దేశానికి సరిహద్దు ప్రాంతాలలో మిలిటరీ బృందాలు నిరంతరం కాపలా కాస్తూ ఉంటాయి. బయట దేశపు వారిని ఎవరినీ లోనికి రాకుండా చూస్తుంటాయి. మన దేశ సరిహద్దు గీత దాటి వచ్చే శత్రువులను రాడార్ సిష్టం ద్వారా పసిగడతాయి.

శత్రువుల రాకషోకలు, స్థితిగతులపై ఎప్పటికప్పాడు చీఫ్ విజిలెన్స్ ఆఫీసర్ కు సమాచారం అందుతుంది. అతను వెంటనే మిగతా ఆఫీసర్ లతో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి వచ్చే శత్రు సైన్యాలు ఎక్కడి నుండి వస్తున్నాయి, ఏ రకమైన ఫోర్స్‌ను తో (ఎలాంటి ఆయుధాలతో) ముట్టడించబోతున్నారనే విషయాలను వారితో చర్చించుతారు. వెంటనే ఏ ఆఫీసర్ ఏమి చేయాలో, ఏ ఫోర్స్‌ను ఉపయోగించాలో, ఎవరిని ఎక్కడ పెట్టాలో అన్ని విషయాలను సవివరంగా, అందరికీ ఆర్డర్ ఇస్తారు. తగిన బలాన్ని ఉపయోగించి యుద్ధరంగం సిద్ధం చేసి, యుద్ధబరిలోకి దిగుతారు. అయితే ఇందులో అటునుంచి కొంతమంది శత్రుసైన్యం అలాగే ఇటు నుంచి కొంత సైన్యం నేల మట్టమవుతారు. ఇది ఏ యుద్ధంలోనైనా సహజం కదా. మరి యుద్ధం పూర్తి అయ్యేవరకు ఆ ప్రదేశంలో కర్యావ్య విధిస్తారు. అన్ని కార్బ్రూకమాలను నిలిపివేస్తారు. కేవలం పాలు, నీళ్ళు, ఆహారంలాంటి నిత్యావసరాల కోసం మాత్రమే కర్యావ్య సదలిస్తారు. యుద్ధం పూర్తి

అయ్యింతవరకు ఇలాగే సాగుతుంది. అచ్చంగా దేశంలో బోర్డర్ లైన్ పోలీస్ వ్యవస్థలాగా రక్తంలోని తెల్లరక్తకణాలు దూసుకొని రాగానే గుర్తిస్తాయి. వెంటనే శరీరంలోని రక్కక స్థావరాలను మేలుకొలుపుతాయి. ఈ స్థావరాలు శరీరంలో ముఖ్యంగా గొంతుకు ఇరువైపులా (టానిస్‌ల్స్), చంకల్లో, గజ్జల్లో, ధాతీలో లింపు గ్రంథులుంటాయి. ఈ గ్రంథులకు సమాచారం పంపుతాయి. ఎక్కడి నుండి ఎలాంటి రక్కక యంత్రాంగం (లింఫోసైటులు, జిసినోఫిల్స్, మోనోసైటులు లేదా యంటిబాడీలు, కాంప్లిమెంట్ లు లేదా లోకల్ హర్స్‌నుల లాంటి రసాయనాలను) ఉత్పత్తి చేసి పంపాలో, వచ్చిన బ్యాక్టీరియా, వైరస్ రకాలనుబట్టి తయారు చేసుకొని రక్తంలోకి విడుదల చేసుకుంటుంది. వెంటనే రక్కక కణాలు యుద్ధ ప్రదేశానికి అనగా వాపు, నోప్పి (Inflammation) ఉన్న చోటికి చేరుకుంటాయి. మన రక్కక కణాలలోని కెమికల్స్ విడుదల అయి వెంటనే బ్యాక్టీరియా, వైరస్ పై పారను కరిగించి చంపుతాయి. ఈ ఘర్షణలో మనలోని కొన్ని

తెల్ల రక్త కణాలు చచ్చిపోతాయి. అలా చచ్చిపోయనవి చీము రూపంలో గాయం వద్ద నుండి బయటకు పోతాయి. ఇదంతా చాలా సంక్లిష్టంగా జరిగే కార్బ్రూకమం. ఇమ్మూనిటీ కార్బ్రూకమంలో ఎన్నో రకాల బయోకెమికల్ రియాక్షన్ లు జరుగుతాయి. ఈ రియాక్షన్ జరగడానికి ఎంతో విజ్ఞత (Intelligence) కావాలి. మన రక్తానికి అంత Intelligence ఉంది.

ఆటో ఇమ్మూనిటీ అనగా ఏమి?

మన దేశాన్ని శత్రువుల నుండి కాపాడుకొనే యంత్రాంగంలాగ మన శరీరాన్ని బ్యాటీరియాలాంటి శత్రు కణాలనుండి రక్కించుకొనే విధానాన్ని ఇమ్మూనిటీ అంటారు. ఇక ఆటో ఇమ్మూనిటీ అనగా మన విజిలెన్సు

ఆఫీసర్ కి మతి భ్రమించి మన ప్రజలను శత్రువులుగా తలంచి, మన సైనికులకు మన ప్రజలను చంపమని ఆర్ధర్ ఇస్తే ఎలాగుంటుంది. పాపం మన యుద్ధ యంత్రాంగానికి మన ప్రజలు ఒల్లె పోతారు. ఆభం శుభం తెలియని మన ప్రజలందరు మన సైనికుల చేతిలోనే అసువులు విడుస్తారు. మన దేశ మాజీ ప్రధాని ఇందిరా గాంధీ తన అంగరక్షకుడి చేతిలో తన ప్రాణాలను కోల్పోయినట్లుగా ఉంటుంది. రైతు కష్టపడి పంట వేసుకొని, ఏ జంతువులు ముట్టకుండా కంచె వేసి కాపలాపెడితే, ఆ కంచె చేనును మేస్తే ఎలా ఉంటుంది. అలాగే మన శరీరపు తెల్ల రక్తకణాలు వెళ్ళి మన శరీరపు కీళ్ళలోని కార్బిలేజ్, సైనోవియల్ పొరను శత్రువుగా భ్రమించి, తిని వేస్తూంచే ఏమౌతుంది. యాక్సన్, రియాక్సన్ మధ్యలో కీళ్ళలో వాపు, నొప్పి వస్తుంది. నొప్పి ఉండడం ద్వారా కీళ్ళను సరిగా కదిలించలేము. కదిలించక పోవడం ద్వారా, సరియైన పద్ధతిలో వాడలేక పోవడం ద్వారా కీళ్ళ చుట్టూ ఉన్న కండరాలు బలహీనమవుతాయి. కొన్ని రోజులకు కీలు లోపల

తత్వం పూర్తిగా మారిపోయి సైనోవియల్ పార్ దెబుతినదం ద్వారా, దానిలోంచి వచ్చే ద్రవం రాదు. కీళ్ళలో నీరు ఎండిపోవడం, ఎముకలు కలిసిపోవడం జరిగి కీళ్ళు వంకరలు (deformity) పోతాయి. గాయం మానినాక దాని మచ్చ మిగిలినట్లుగా, కీళ్ళు కూడా వంకరలు పోయి అది పర్మనెంటుగా ఉండిపోతుంది.

సైక్ న్యూరో ఇమ్యూనాలజీ

తరతరాలలో వచ్చిన మార్పు, నాగరికతతో వచ్చిన ముప్పు. ఆనాటి నుంచి నేటి వరకు మానసికంగా ఎంతో మార్పు వచ్చింది. నేడు కంప్యూటర్ విష్వవం వచ్చి, శరీరానికి ఎంత మాత్రం శ్రమ లేకుండా పోయింది. పైగా మానసికంగా ఎపరీతమైన శ్రమ పెరిగిపోయన విషయం మనందరికీ తెలిసిందే. మనస్సుకి శరీరానికి చాలా అవినాభావ సంబంధం ఉంది. మనస్సులో కదిలే ఆలోచనల ద్వారా శరీరంలో మార్పులు రావడం సహజం. ఉదా:- చింతకాయనో, తాజా మామిడికాయనో లేదా తాజా ఉసిరికాయనో గుర్తు చేసుకోగానే నోట్లో నీళ్ళు

ఊరదం జరుగుతుంది. ఊహించింది మనసులో కానీ లాలాజలం ఊరింది నోట్లో. ప్రక్క ఇంట్లో స్విట్టు, హాట్టు, అలాగే కమ్మటి వంటల ఘుమ ఘుమ వాసనలు వస్తుంచే నోట్లో లాలాజలం ఊరుతుంది. కడుపులో ఆసిద్ద వూరి ఆకలివేస్తుంది. 'అబ్బా, తించే బాగుండు' అనిపిస్తుంది కదా. అదే మాదిరిగా ఏవేవో మనసు బాధపడే ఆలోచనలు చేసినపుడు, ఆవేశం, కోపం పెరుగుతుంది. తను ఆ సమయంలో ఏం చేస్తాడో తనకే తెలియదు. మనసు చిరాకుగా ఉంటుంది. అలాంటి పరిణితులలో శరీరం తెలియకుండా విపరీతమైన రసాయనిక మార్పులకు లోనవుతుంది. శరీరాన్ని నష్టపరిచే రసాలు, సైట్‌కైనిన్స్ లాంటి రసాయనాలు రక్తంలోకి విడుదల అవుతాయి. అప్పుడు కేంద్ర నాదీవ్యవస్థ డిస్టర్బ్ అవుతుంది. తద్వారా శరీరంలోని ఇమ్మూనిటి వ్యవస్థను దెబ్బతీస్తుంది. కోపంగా ఉన్నప్పుడు మంచి స్నేహితుడని కూడా చూడకుండా ముందు తిడతాం, ఆ తర్వాత అయ్యా ఎందుకిలా చేసానని బాధపడతాం. అలాగే మనల్ని రక్కించే

వ్యవస్థనే దెబ్బ తీస్తుంది. ఇలా దీర్ఘకాలికంగా జరగడం
 ద్వారా చివరికి ఆటో ఇమ్యూనిటిలో ఏం జరుగుతుందో
 అలాగే జరిగే అవకాశం కలదు. ముఖ్యంగా స్నైలు నిత్య
 జీవితంలో ఎన్నో రకాల ఆటు పోటులకు లోనవుతారు.
 వారి జీవితంలో రకరకాల ఒత్తిడులకు లోనవుతుంటారు.
 ఇవి బయటనుంచి కాకపోయినా శరీరంలో ఓ భాగంగా
 జరుగవచ్చు. ఉదాహరణకు గర్భం దాల్చడం,
 ప్రసవించడం, ముట్లు ఆగిపోవడం లాంటి ఎన్నో
 సందర్భాలలో తెలియని ఒత్తిడులకు తను
 లోనవుతుండడం జరుగుతుంది. తద్వారా తనష్టై తను
 కంట్రోలు చేసుకోలేక ఇబ్బందులకు, నొప్పులకు
 లోనవుతారు.

ఎలా గుర్తించవచ్చు?

ముఖ్యంగా రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటిస్ కీళ్ళ వ్యాధి ఉందా,
 లేదా అని తెలియడానికి రక్త పరీక్ష చేస్తుంటారు. రక్త
 పరీక్షలో RA Factor ని పరీక్షిస్తారు. ఒక వేళ RA Factor
 పాజిటివ్ గా వస్తే, మీరు రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటిస్ తో

బాధపడుతున్న ట్లూగా నిర్మారణ చేస్తారు. ఒక్కసారి RA Factor నెగటివ్ గా కూడా రావచుచు. దీనిని సీరోనెగటివ్ రుమటాయిద్ ఆర్డర్లైటెన్ అంటారు. అంటే రక్త పరీక్షలో తప్ప మిగతా లక్షణాలు అనగా తరచుగా జ్వరం రావడం, కీళ్ళలో వాపులు, నొప్పులు రావడం, మనిషి బలహీనం కావడం జరుగుతుంది. అంతేకాక దీర్ఘకాలికంగా బాధపడే వారిలో కీళ్ళ కదలక పోవడం, వంకరలు పోవడం, శరీరం పూర్తిగా క్షీణించడం కూడా జరుగుతుంది.

3. ఒత్తిడులకు సంబంధించిన కొన్ని రకాల రుమాటిక్ సమస్యలు

ఆంక్లేజింగ్ సాంప్రదాణ్స్

ఈ వ్యాధి ముఖ్యంగా పురుషులకు వస్తుంది. యుక్త వయస్సులలో కనబడుతుంది. నిజానికి మన వెన్నెముక 'సితార' సంగీత పరికరం లాంటి యథ అనే ఇంగ్లీషు అక్షరాన్ని పోలిన చక్కటి ఆకృతిని కల్గి ఉంటుంది. ప్రైలు ఒక సూదిలో దారం వేసి పూసలు ఒకదానిపై ఒకటి గ్రుచ్చినట్లుగా, మన వెన్నెముకలో 33 వెన్నుపూసలుంటాయి. ఆ పూసల మధ్యలో మెత్తని కుషన్ లాంటి డిస్కు ఉంటుంది. సహజంగా మెద

భాగంలోనూ, నడుమ భాగంలోను కదలికలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. మధ్యలో ఉన్న వెన్నుపూసల్లో కొద్దిపాటి కదలికలు మాత్రమే ఉంటాయి. ఈ వెన్నుపూస కీళ్ళలో వాపు, నొప్పి వస్తూ, తగ్గుతూ చివరికి కీళ్ళలోని సైనోవియల్ పార దెబ్బతింటుంది. దీర్ఘకాలికంగా ఇలా వస్తూ, తగ్గుతూ ఉండడం వలన చివరికి కీళ్ళు ఒకదానితో ఒకటి ఫెవికార్ వేసి అతికినట్లుగా గట్టిగా అతికించినట్లవుతుంది. ఇక వెన్నుముకలో ఎలాంటి కదలికలుండవు. ముందుకు వంగలేరు. వెనుకకు వంగలేరు. ఒకవేళ వంగే ప్రయత్నం చేసినా విపరీతమైన నొప్పి వస్తుంది. వెన్నెముక పై నుంచి 4-5 వెదురు బద్దలు వేసి కదలకుండా బ్యాండేజ్ వేస్తే మనిషి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది. అలాగే వెదురు బొంగులాగా బిగదీసుకొని ఉంటుంది. అందుకే ఈ వ్యాధిని సైప్పన్ డిసీజ్ అంటారు. వెన్నెముక చుట్టూ ఉన్న కండరాలు నొప్పిగా ఉంటాయి. శరీరంలోని కండరాలన్ను బలహీనమవుతాయి. మానసికంగా, శారీరకంగా ఎంతగానో కృంగిపోతారు. వెన్నెముకకు

ఉండాల్సిన ఒరిజినల్ ఆకృతి దెబ్బతిని వక్రమైన ఆకృతులను పొందుతుంది. కొంత మందికి వెన్నెముక ముందుకు వంగి పోతుంది. దీనిని కైఫోసిస్ (Kyphosis) అంటారు. వెన్నెముక ముందుకు వంగి వున్నందున మనిషి పూర్తిగా ముందుకు వంగిపోతాడు. నిటారుగా నిలబడతాడు. కొంతమందిలో ఈ పరిస్థితికి వ్యతిరేక దిశలో వెన్నెముక వంగి పోతుంది. అనగా బాగా వెనుకకు వంగి ఉంటుంది. దీనిని లార్డోసిస్ (Lordosis) అంటారు. ఈ వ్యాధి ద్వారా వెన్నెముక పూర్తిగా వెనుకకు వంగి ఉండడం వలన మనిషి బాగా వెనుకకు వంగి నడుస్తుంటాడు. ఎక్కువగా వెనుకకు వంగి నడిచేటప్పుడు చూచేవారికి పడిపోతాడా? అన్నట్లుగా ఉంటుంది. ఈ మనిషి ఇలా సైల్ గా నడుస్తున్నాడేంటి అనే అనుమానం వస్తుంది. కానీ పాపం ఈయన గారు మాత్రం ఏమి చేయగలరు. ఆ రోగ తత్వం అలాంటిది. కొంత మంది కుడివైపుకు గాని, ఎడమవైపుకు గాని వంగి నడుస్తుంటారు. వారి వెన్నెముక ప్రక్కలకు వంగిపోతుంది. దీనిని సోలియోసిస్ (Scoliosis)

అంటారు. ఇన్ని రకాలుగా మనిషి ముందుకు, వెనుకకు, కుడి ప్రక్కకు గాని లేదా ఎదమ ప్రక్కలకు గాని వంగి నడవడం అనేది వారి వెన్నెముకపై ఆధారపడి ఉంటుంది. మొదట్లోనే నడక మారుతుందనగానే జాగ్రత్త పడాలి. వెన్నెముకలోని పూసకు పూసకు మధ్య మెత్తటి కార్డిలేజ్ తో తయారుచేయబడిన డిస్కు ఉంటుంది. అందుకే ఈ రెండింటి మధ్య గ్యాప్ ఉంటుంది. ఈ వెన్నుపాము నుండి వెలువడిన నరాలు, శరీరంలోని అన్ని అవయవాలకు సమై చేస్తున్నాయి. వెన్నెముక లోని ఏ వెన్నుపూస అరిగినా, దెబ్బతినాన్న, ఆయా నరాలపై ఒత్తిడి కలిగి తీవ్రమైన నోపిగ్, బాధలకు గురిచేసే అవకాశం ఉంది. మన ఆరోగ్యానికి, వెన్నెముకకు అంత దగ్గరి సంబంధం ఉంది. అందుకే ప్రకృతి వైద్యంలో ఓ ప్రముఖుడు వెన్నెముక గురించి ఇలా అన్నాడు. మనిషి యొక్క ఆరోగ్యం వెన్నెముక యొక్క కదలికల తీరు మీద ఆధారపడి ఉంది. The health of an individual depends on the flexibility of the spine.

4. కీళ్ళకు కాకుండా ఇతర అవయవాలకు వచ్చే రుమటాయ్ద వ్యాధులు

ఫైబ్రో మయాల్జియో(Fibromyalgia)

ఇది కూడా ఒక రకమైన రుమటిక్ వ్యాధికి సంబంధించినది. రుమటిక్ వ్యాధి కీళ్ళకే రావక్కర్చేదు. మిగతా అవయవాలకు కూడా వస్తూ వుంటుంది. ఇది కండరాలకు వచ్చే వ్యాధి. ముఖ్యంగా ఈ వ్యాధిగ్రస్తులకు శరీరమంతా నొప్పులుంటాయి. లేదా ఒక భాగంలో నొప్పిగా ఉంటుంది. ఆ తర్వాత అక్కడ తగ్గుముఖం పడుతుంది. తర్వాత రోజు ఇంకో భాగంలోని కండరాలలో నొప్పిగా ఉంటుంది. ఇలా ఒక ప్రదేశం నుండి ఇంకో ప్రదేశంలోని కండరాలలో

నొప్పి తగ్గుతూ, వస్తూ మారుతూ ఉంటుంది. ఈ వ్యాధితో బాధపడుతున్న వారికి కండరాలను ముట్టుకోనివ్వదు. చేయి తగిలితేనే విపరీతమైన నొప్పిగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా ఈ వ్యాధి జీవనపద్ధతి (Life style) తప్పగా ఉన్నవారికి వస్తుంది. చీటికి మాటికి మానసికంగా వ్యధకు లోనయ్య వారికి వస్తుంది. ఏరిలో నార్కెల్ గా ఉన్న సైకో న్యూరో ఇమ్యూనాలజి పద్ధతి కాస్త తారుమారు అయి, ఈ రకమైన కండరాల నొప్పులకు దారి తీస్తుంది.

తరచుగా అలసటకు గురి అవడం (Chronic Fatigue Syndrome):

ఇది చాలా విచిత్రమైన వ్యాధి. మనిషి ఊర్చునే అలసిపోతాడు. ఎప్పుడు నీరసంగా ఉంటాడు. జీవితం పెద్ద భారంగా గడుపుతాడు. ఏ చిన్న పని చేసినా చాలు, తను రోజంతా ఆగకుండా బండలు కొట్టినట్లుగా, సమైట కొట్టినంతగా అలసిపోతాడు. ఒక గంట పనిచేస్తేనే ఆగకుండా 4 గంటలు పరుగుతేనే

వచ్చినంత అలసట ఉంటుంది. శరీరంలో ఏ భాగాన్ని మట్టుకున్నా, తాకినా చెప్పలేనంత నొప్పిగాను, ఇబ్బందిగాను ఉంటుంది. ఇటు ప్రక్కగా ఉన్న చేయి తీసి అటు ప్రక్కకు తీపొలంచే మహా గగనం అవుతుంది. మనిషి చూడడానికి చాలా బద్దకంగాను, నీరసంగాను, అత్యంత అలసటతోను ఉంటాడు. ఏ పనీ చేయాలనిపించని మనస్తత్వం వచ్చేస్తుంది.

5. వెన్నముక సంబంధిత వ్యాధులు

వెన్నముక సంబంధిత సమస్యల గురించి తెలుసుకునే మందు, వెన్నముక నిర్మాణం తెలుసుకుందాం.

మనం నిట్ట నిలువుగా, నిటారుగా నిలబడాలంపే తప్పక వెన్నముక కావాలి. వెన్నముక సపోర్ట్స్‌తోనే అన్ని పనులు చేయగలుగుతున్నాం. మనం కూర్చువాలన్నా, పదుకోవాలన్నా, నిలబడాలన్నా, నడవాలన్నా, పరుగెత్తాలన్నా మనకు ముఖ్యంగా కావల్సింది వెన్నముక. మనిషి ముఖంలో హోవ భావాలు, చురుకుతనం, ప్రేమ, ఆప్యాయత మొదలైనవి అన్ని వెన్నముక పైననే ఆధారపడి వుంటాయి. మన బాడి లాంగ్వేజ్ అంతా వెన్నముక పనితీరుపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది.

మన వెన్నముక 33 వెన్నపూసలతో తయారు
చేయబడింది. 5 రకాల వెన్నపూసలునాయి.

మెద భాగంలో (Cervical Vertebra) 7 పూసలు

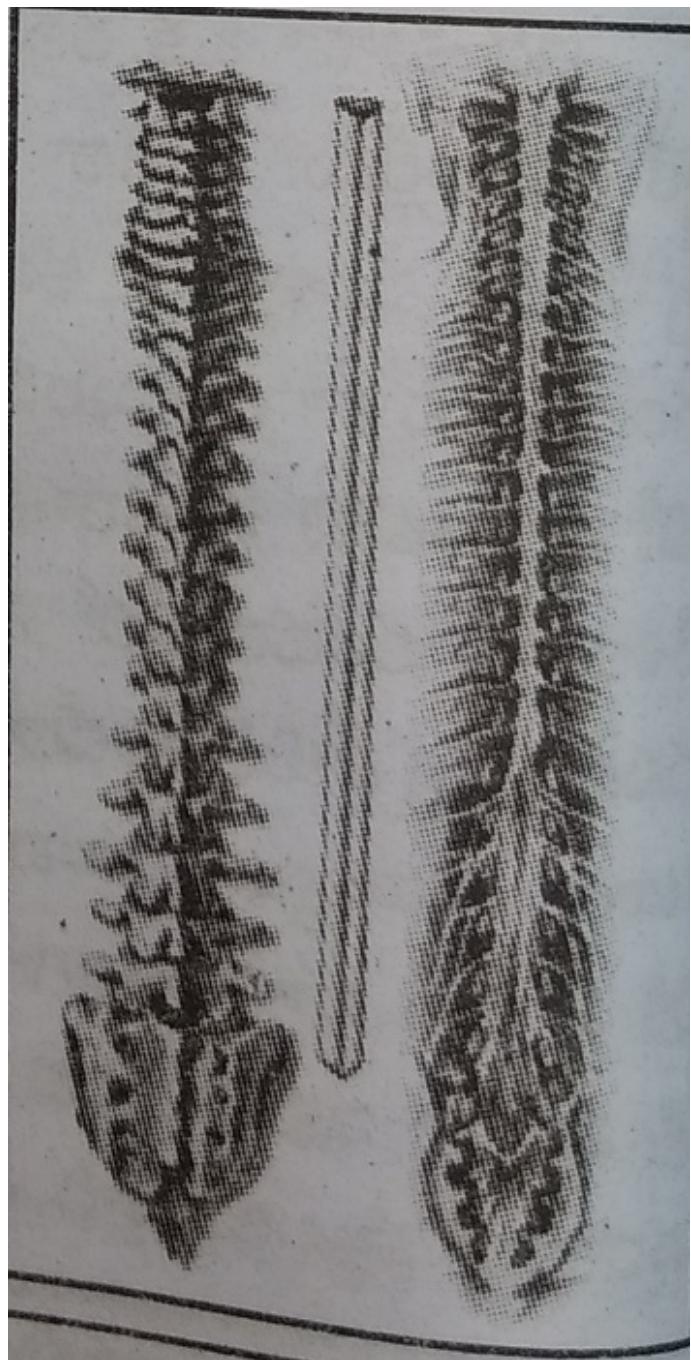
వెన్న భాగంలో (Thoracic Vertebra) 12 పూసలు

పై నడుమ భాగంలో (Lumbar Vertebra) 5 పూసలు

మధ్య భాగంలో (Sacral Vertebra) 5 పూసలు

క్రింది భాగంలో (Coccyx) 4 పూసలు

మొత్తం 33 పూసలు

సూదిలో దారం ఎక్కించి ఒక పూసపై ఇంకో పూస
గ్రుచ్చితే ఎలాగుంటుందో వెన్నుపూసలు కూడా అంతే.
దండలోని దారం కనిపించినట్లుగా, పూసల మధ్యలో
దారం ఉన్నట్లుగా, వెన్నుపూసల లోపల వెన్నుపాము
ఉంటుంది. ఈ వెన్నుపాము మెదడు నుండి క్రిందకి
అతుకబడినట్లుగా వుంటుంది. అదే విధంగా
తలభాగంలో మెదడుంటుంది. దానిని అనుసరిస్తూ
కంటిన్యూగా వెన్నుపాము సరైవ్యక్తీ వెన్నుపూసలు
నుండి లంబార్ వెన్నుపూసల వరకు ఉంటుంది. అనగా
24 వెన్ను పూసల వరకు ఉంటుంది. ఆ తర్వాత
వెన్నుపాము గట్టిగా తాడువలె మారి సాక్రమీ
వెన్నుపూసల నుండి సయాటిక్ నరంగా మారి
రెండువైపులా తుంటి ఎముకలోనుంచి తొడ భాగం
నుండి కాలు వ్రేళ్ళ వరకు వెళ్తుంది. ఈ కాలులోకి
వెళ్ళిన ఈ నరం అనేక శాఖోపశాఖలుగా చీలిపోయి
తొడలోని అనేక కండరాలకు సమై చేస్తుంది. మెదడు
నుండి సంకేతాలు ఈ నరాల ద్వారా కాలు కండరాలకు
పంపించడం ద్వారా కాళ్ళు సమర్థవంతంగా

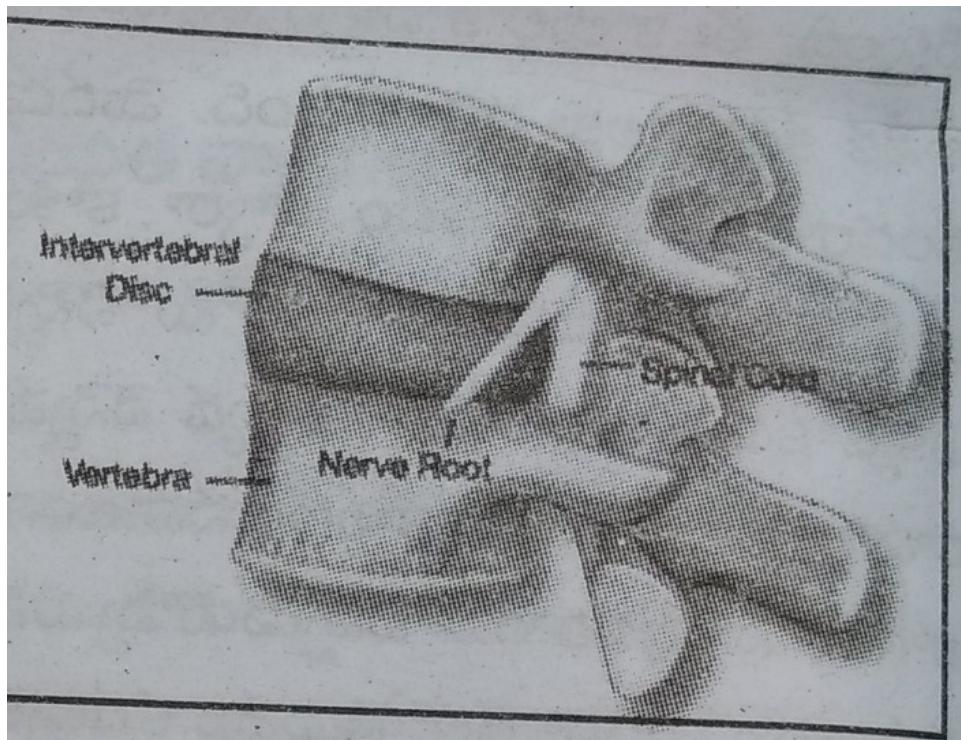
పనిచేస్తుంటాయి. మెడ భాగంలోను, నదుమ భాగంలోను వెన్నెముకలో కదలికలు చాలా ఫ్రీగా ఉంటాయి. ఎక్కడ కదలికలుంటాయో, అక్కడ వెన్నెముక లేదా డిస్క్ అరగడం లేదా నొపించి, వాపు రావడం జరుగుతుంది. కారణం సహజంగా శారీరక ఒత్తిడులు తల భాగంలోను, నదుము భాగంలోను పుడతాయి. ఎప్పుడు నొపించినా మెడలోనూ లేదా నదుములోను కదలికలు తగ్గుతాయి. సరిగ్గా తల, నదుము కదల్చలేని పరిస్థితిలో ఉంటాము. వెన్ను నొపించి అనగా ఒక వెన్నుపూసలకే నొపించి కాకుండా, వాటికి అతకబడిన కండరాలు కూడా చాలా ఒత్తిడులకు లోనై అలసిపోయి ఉంటాయి. ఈ ఒత్తిడులు శారీరకమైనా కావచ్చు లేదా మానసికమైనా కావచ్చు.

మెడనొపించి

వెన్నుపూసలో ప్రతి పూసకి పూసకి మధ్యలో మెత్తటి సాపంజ్ లాంటి డిస్క్ ఉంటుంది. ఈ డిస్క్ ఉండడం ద్వారా రెండు వెన్నుపూసల మధ్య కాస్త గ్యాపు వస్తుంది.

ఈ గ్యాపులోంచి ఇరువైపుల నుంచి వెన్నెముక నరాలు (Spinal nerves) బయటకు వస్తాయి. మెడ భాగంలోని సరైకిల్ వెన్నుపూసల నుంచి వచ్చిన నరాలు ఇరుప్రక్కలకు రేడియల్ నరంగా చేతులకు సమై చేయబడతాయి. కానీ తప్పగా వెన్నుముకను వాడడం ద్వారా డిస్కు అరిగిపోవడం ద్వారా ఆ ప్రదేశం నుండి బయటకు వచ్చిన రేడియల్ నరాన్ని నొక్కుకోవడం జరుగుతుంది. అలా నొక్కుబడిన నరం అంతా లాగుతుంది. ఆ నరం చేయికి సమై చేయబడుతుంది. కనుక చేయి బాగా లాగుతుంది. చేతికి తిమ్మిరి వచ్చినట్లుగా ఉంటుంది. చేతిని సూదులతో పొడిచినట్లు అనిపిస్తుంది. ఒక్కసారి చేతిలోని కొన్ని వ్రేళ్ళ మాత్రమే తిమ్మిరిగా ఉంటాయి. ఐతే మెడలో నొప్పి ఉండవచ్చు, ఉండకపోవచ్చు. ఒక్కసారి తల తిరిగినట్లుగా ఉంటుంది. గుండె దడగా అనిపిస్తుంది. దీనిని సరైకిల్ సాండిలోసిస్ (Cervical Spondilosis) అంటారు.

నడుమ నొప్పి

పై విధంగా లంబార్ వెన్నెముక ప్రాంతంలోంచి బయటకు వచ్చిన సయాటిక్ నరంపై, అక్కడి డిస్క్ అరిగి నొక్కుకుంచే ఈ నొప్పి వస్తుంది. సయాటిక్ నరం అన్ని నరాల కన్నా అతి పెద్ద నరం. సుతిల్ దారం లాగ వడిపడి గట్టిగా ఉంటుంది. డిస్క్ బయటకు వచ్చి గాని లేదా ఎముక చివర్లు (ఆస్ట్రియోఫైట్) పెరిగి, ఈ సయాటిక్ నరంపై గట్టిగా నొక్కుకోవడం ద్వారా, ఈ నరం వెంబడి కాలు మొత్తం లాగుతుంది. కాలు

తిమ్మిరిగా ఉంటుంది. కాలంతా పిండినట్లుగా
 ఉంటుంది. నడుములో విపరీతమైన నొప్పిగా
 ఉంటుంది. కాలు కదపనివ్వదు. నొప్పి ఒకపట్టాన
 మనిషిని నిలబడనివ్వదు, కూర్చోనివ్వదు,
 నడువనివ్వదు, చివరికి పదుకోనివ్వదు.
 పదుకునేటప్పుడు ఒక ప్రక్కకు తప్ప, ఇంకోప్రక్కకు
 గాని ఇంకో స్థితిలో గాని పదుకోనివ్వక చాలా అవస్థలు
 పదుతుంటారు. నడుము భాగంలోనే నొప్పిగా ఉంచే
 దీనిని లంబార్ స్పాండిలోసిస్ (Lumbar Spondilosis)
 అనియు, నడుమునుండి క్రింద కాలు వ్రేలి వరకు కాలు
 జాలు లేదా నొప్పి లాగినట్లుగా ఉంచే దానిని సయాటికా
 అని అంటారు.

నివారణ

శరీరానికి వెన్నెముక చాలా ప్రధానమైంది. వెన్నెముకకు
 సంబంధించిన నొప్పులు, వాపులు రావడానికి ముఖ్య
 కారణం, తప్పగా వాడుకోవడం. మనిషి నిటారుగా
 నిలబడితే వెన్నెముక నిటారుగా ఉంటుంది. ఏ

ఇబ్బందీ ఉండదు. చుట్టూనూ, కీళ్లులోను గట్టిగా
అతుక్కొని ఉన్న కండరాల ద్వారా మనిషి
నిలబడగలుగుతాదు. అలాగాకుండా ప్రక్కకు
వంగినపుడు శరీరంలో స్వీతహోగా సర్పుకుపోయే గుణం
కలదు. ఈ సెల్పు అడ్డణ్ణ మెంట్ ద్వారా వెంటనే
ప్రక్కనున్న కండరాలు పనిచేసి మనిషిని క్రిందకు
పడకుండా కాపాడుతుంది. అందుకే యోగ, జిమ్మాష్టిక్స్,
సర్క్సన్ ఫీట్స్ చేయువారు శరీరానికి శిక్షణ ఇస్తూ
నెమ్ముది నెమ్ముదిగా వారి శరీరాల్ని ఎక్కువగా
ముందుకు, వెనుకకు వంచగలుగుతారు. నొప్పి
లేకుండా ఎక్కువ సేపు ఉంచగలుగుతారు. జీవితంలో
వెన్నెముకకు ఎన్నడూ నొప్పి బాధ రాకుండా
జీవించవచ్చు. ముందుగానే నొప్పిగా తెలియజేసిన
మరుక్షణమే జాగ్రత్తపడితే వచ్చిన నొప్పిని కూడ
సునాయసంగా తగ్గించుకోవచ్చు. లండన్ లో ఒక
ప్రముఖ వెన్నెముక వైద్యుడు ఏ విధమైన మందులతో
పనిలేకుండా కేవలం నిలబడే విధానాన్ని, కూర్చునే
విధానాన్ని, పదుకునే విధానాన్ని, వారి వారి వృత్తి

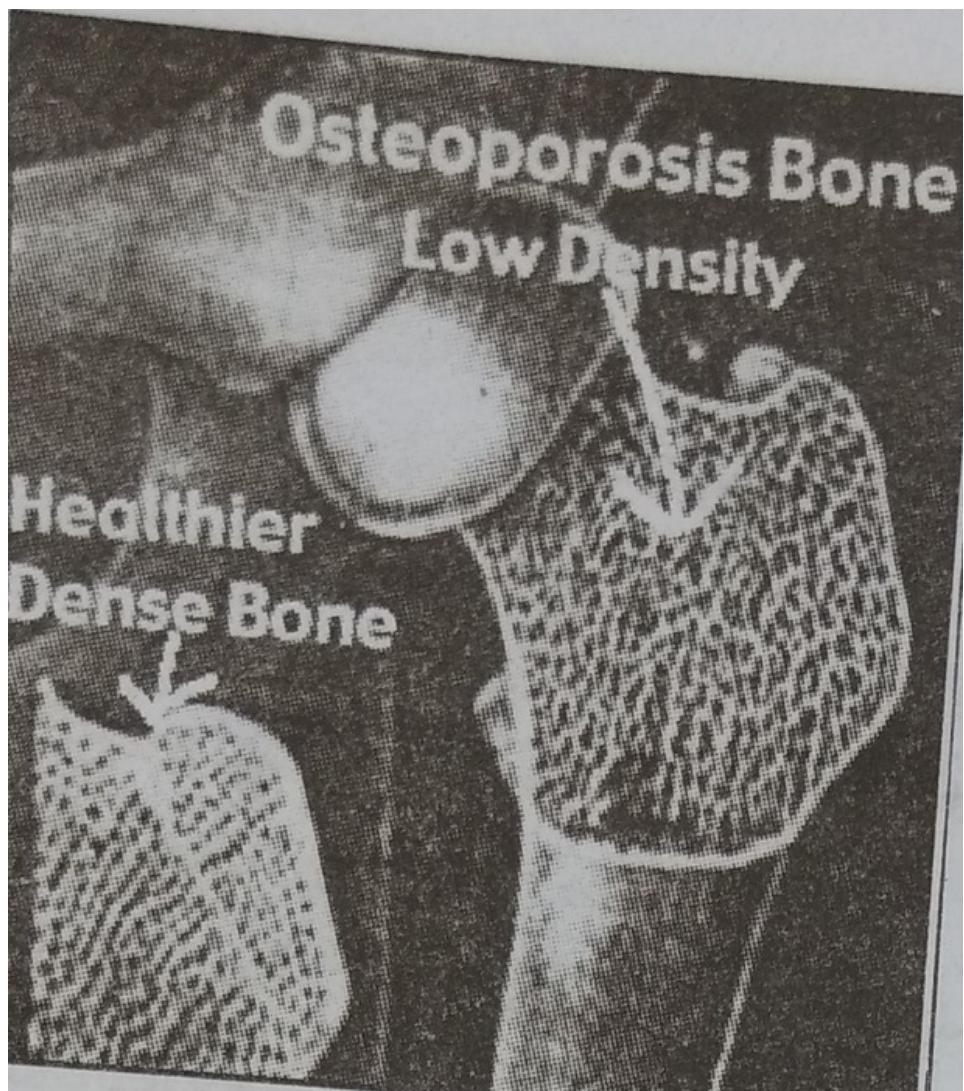
పనుల్లోను, ఇంట్లోను వారు చేసే తప్పాలను సరిచేస్తూ ఎన్నోరకాల వెన్నెముక నొప్పాలను తగ్గిస్తూ ఉండడం విశేషం. దీనిని బట్టి మనకర్మమ్యేది ఏమిటంచే మనం చిన్నతనం నుండి మన శరీర స్థితిగతులను తప్పాడు పద్ధతిలో ఉంచడానికి అలవాటు పడి, తప్పగా వాడుకోవడం వలన ఎక్కువగా నష్టపోతున్నాం, చిన్న వయస్సులోనే అరిగి, నొప్పి, వాపులకు లోనై బాధపడుతున్నాం. ముఖ్యంగా నేడు కంప్యూటర్, ఇంటర్నెట్ లలో ఎక్కువ సమయం గడపడం ద్వారా మెడ, నడుము నొప్పాలకు లోనొతున్నారు. ఎక్కడ తప్పా చేస్తున్నామో అర్ధం చేసుకొని, దానిని సరి చేసుకుంచే సరి. తప్పగా కూర్చువడం, నిలబడడం, పడుకోవడం జరుగుతున్నప్పాడు వాటిని సరిచేసుకోవాలి. అందుకే ఒక విషయం గుర్తుంచుకోండి. మనం ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా, కూర్చున్నా, నిలబడినా, నడిచినా, పడుకున్నా, ప్రక్కకు, ముందుకు, వెనుకకు వంగకుండా వెన్నెముకను నిటారుగా ఉంచుకోవడం గుర్తుంచుకోండి. వెన్నెముక యొక్క కదలికలు

(Flexibility) స్వేచ్ఛగా ఉండేటల్లు చూసుకోండి. కదలికలు బాగా ఉండడం కోసం యోగ, ప్రాణాయమం లాంటి పద్ధతులు పాటించండి. స్క్రమంగా ఉచ్చావస, నిశ్చావసలు జరుగుతున్నప్పుడు వెన్నెముకలోని వెన్నుపూస కదలికలు కూడా బాగా ఉంటాయి.

6. ఎముకకు సంబంధించిన వ్యాధులు

ఆశ్చీయో పోరోసిన్

ఎముకలకు సంబంధించిన వ్యాధులలో ముఖ్యంగా ఆశ్చీయో పోరోసిన్ గురించి ఎక్కువగా వింటూ వుంటాం. ఆశ్చీయో అనగా ఎముక, పోరోసిన్ అనగా రంధ్రాలు పదుడం అని అర్థం. ఆశ్చీయో పోరోసిన్ అనగా ఎముకలకు రంధ్రాలు పదుడం అని అర్థం. ఎముక చాలా గట్టిగాను, దళసరిగాను ఉంటుంది. ముఖ్యంగా కాల్వియం, ఫాస్పుర్స్ అనే మూలకాల ద్వారా ఎర్పుడుతుంది.

కారణాలు: 1) గర్భాణిగా ఉన్నప్పుడు తల్లి తీసుకొనే ఆహారంలోని కాల్బియం జీర్ణమై రక్తంలోకి చేరుతుంది. ఆ రక్తం ద్వారా గర్భంలోని బిడ్డకు చేరుతుంది. అలా

చేరిన కాల్వియం బిడ్డ ఎముక తయారుకావడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఒకవేళ తల్లి తీసుకుంటున్న ఆహారంలో కాల్వియం తక్కువైనా లేదా పూర్తిగా లేకున్నా వెంటనే తల్లి శరీరంలోని ఎముకలలోని కాల్వియం బయటకు లాగబడి రక్తంలోకి చేరి, బిడ్డకు అందుతుంది. కాల్వియం బిడ్డకే కాదు తన శరీరంలోను అనేక బయోకెమికల్ రియాక్షన్ ల లోకి చాలా అవసరం. అందువలన రోజ్జూ తల్లి ఎముకలోని కాల్వియం బయటకు వస్తూ ఉండడం వలన ఎముకలలో చిన్న చిన్న గుంతలు (pits) ఏర్పడతాయి. అలా దీర్ఘకాలికంగా ఆహారంలో కాల్వియం లేకపోవడం ద్వారా ఎముకలు రంధ్రాలు, రంధ్రాలుగా ఏర్పడతాయి. ఎముకలను ఎక్కు రే ద్వారా చూసినట్లయితే జల్లెడలో ఎలాగైతే రంధ్రాలుంటాయో, అలాగే ఎముకలలో రంధ్రాలు ఏర్పడతాయి.

2) ప్రైలకు 45 సంవత్సరాలు దాటాక బుతుచ్కర్కం ఆగిపోతుంది. ముఖ్యంగా ఈప్రైజెన్ అనే ప్రత్యేకమైన హర్షోన్ తగ్గిపోతుంది. ముఖ్యంగా ఈ హర్షోన్ కాల్వియం

మెటబాలిజమ్ లో ఉపయోగపడుతుంది. కానీ ఈ హర్షన్ లేకపోవడం ద్వారా కాల్చియం ఎముకల నుండి బయటకు వచ్చి ఆస్థియో పోరోసిస్ వస్తుంది. వీరికి తోషోజన్ హర్షన్ ఇస్తుంటారు.

3) త్రాగే నీళ్ళలో ఫోరిన్ 2.2 ppm కన్నా ఎక్కువ ఉన్నట్టయితే ఆస్థియో పోరోసిస్ కనబడుతుంది. ఫోరిన్ కాల్చియం మధ్య అనురాగం చాలా ఎక్కువ. దీనిని కెమిష్టీలో అఫినిటీ అంటారు. ఫోరిన్ నీరు త్రాగితే వెంటనే రక్తంలోకి వెళ్ళి, రక్తం ద్వారా ఎముకలోకి చేరి, ప్రేమగా కాల్చియంను కరుచుకొని బయటకు లాక్షోని వస్తుంది. ఇంకేముంది ఫలితంగా రంధ్రాలు ఏర్పడతాయి. రంధ్రాలు పడిన ఎముక మెత్తబడి, పెళుసుబారి పోతుంది. అందుకే పెద్దవారిలో సులువుగా విరిగిపోతాయి.

ఎక్కువ కాల్చియం ఉన్న ఆహార పదార్థాలు తీసుకోవడం మంచిది. ఐతే కాల్చియం టాబ్లెట్ల కన్న ఆహారమే మంచిది. కాల్చియం గోలీలు ఇతర మూలకాలతో కలిపి

తయారు చేస్తారు. కనుక చాలా తక్కువ మోతాదులో మాత్రమే మన శరీరానికి ఉపయోగపడుతుంది. చాలా వరకు మల మూత్రాలలో బయటకు విసర్జించబడుతుంది. అహరంలోని కాల్షియం చాలా ఫ్రీగా శరీరంలోకి జీర్ణమై శోషించబడుతుంది. దీనికి తోడుగా మానసిక ఆందోళనలను తగ్గించుకోవడం చాలా మంచిది.

రికెట్స్ (Rickets)

శరీర పోషణలో ఆహారం చాలా ముఖ్యమైనది. తల్లి గర్భాణిగా ఉన్నపుడు ఆహారంలో కాల్చియం తగ్గితే ఆస్థియొ పోరోసిన్ రావడం, మరియు పిల్లలు ఎదగక అబార్ధన్ కావడం జరుగుతుందని తెలుసుకున్నాం.

మరి పిల్లలు పుట్టిన తర్వాత కూడా కాల్వియం ఆహారం బిడ్డకు అవసరం. ఎదిగే పిల్లలు తినే ఆహారంలో కాల్వియం లోపిస్తే ఎముకలలో కాల్వియం తగ్గుతుంది. అందుకే ఎముకలు వంగి పోతాయి. పిల్లల్లో కాల్వియం లోపాన్ని రికెట్స్ అంటారు. రికెట్స్ వచ్చిన పిల్లల కాళ్ళు వంకరగా ఉంటాయి. వీటిని దొడ్డి కాళ్ళు అంటారు. పిల్లలు వంకరటింకరగా నడుస్తుంటారు. ధాతీలోని ప్రక్కచెముకలపై ఎముకల చివర్లు పెరిగి బొడిపెలు వస్తాయి. ఇవి నెక్కేస్ బీడ్స్ గా ఉంటాయి. కండరాలు కూడా బలహీనమౌతాయి. ఇక పెద్దవాళ్ళలో ఈ లోపం ఉన్నట్లయితే ఆస్తియో మలేషియా అంటారు.

7. ఇతరత్రా కొన్ని వ్యాధులు

కీళ్ళకు, ఎముకలకు, కండరాలకే కాకుండా శరీరంలో కలిపే కణజాలాలకు (connective tissue) వచ్చే మరికొన్ని ఆటో ఇమ్యూన్ వ్యాధులలో అతి ముఖ్యమైనవి 1. ల్యాప్స్ 2. పాలి ఆర్ద్రరైటిస్, 3. స్లోర్ డెర్మ మొదలగు వ్యాధులు. ముఖ్యంగా కీళ్ళు, మూత్రపిండాలు, చర్మం, కండరాలు, కళ్ళు మొదలగు వానికి వస్తుంటాయి. ఈ కనెక్టివ్ టిప్పు వ్యాధులు ముఖ్యంగా వంశపారంపర్యంగా వస్తూ వుంటాయి. జీవితంలో ఎక్కువ మానసిక ఒత్తిడులున్న వారికి, వారి కుటుంబంలో ఎవరికైనా ఈ వ్యాధి లక్షణాలుండి ఉన్నట్లయితే జాగ్రత్తపదవలసి వస్తుంది. కారణం ఏరికి అతి సులువుగా, తొందరగా వచ్చే అవకాశాలున్నాయి. ముఖ్యంగా

నదివయస్సులో ఈ వ్యాధుల లక్షణాలు
కనబడుతుంటాయి.

నివారణ: మనస్సు నిరంతరంగా ఉల్లాసంగా
ఉంచుకోవాలి. కుటుంబంలో ఏ ఒక్కరికైనా ఇలాంటి
వ్యాధి ఉన్నట్లయితే, కాస్తంత జాగ్రత్తపడాల్ని
వస్తుంది. ఆహారం, అలవాట్లు మార్చుకొని, ప్రకృతి
జీవన పద్ధతులు అవలంబిస్తూ జీవించడం మంచిది.

4. కీళ్ళ నొప్పులు - కారణాలు

- ప్రకృతికి దూరమైతే గడబిడ - మనిషికుండదు మరి మనుగద
- కీళ్లను అతిగా వాడటం ఎంత తప్పో - అసలు వాడకపోవడం అంత తప్పు
- ఆశిస్తున్నాం తక్కువ పని, ఎక్కువ ఘలితం - అందుకే ఆవుతున్నాయి జీవితాలు వ్యధాభరితం
- అందరూ తప్పించుకుంటున్నారు పని - రోగాలు తెచ్చుకుంటున్నారు అతిగా తిని
- పైపైకి ఎదుగుతున్నారు మన మగువలు - అదే సమయంలో కోల్పోతున్నారు జీవన విలువలు
- చెలివిజన్ లో వచ్చే సీరియశ్శు - మన్ వికారాలకు ఆనవాళ్ళు

- సంస్కృతి నాగరికతల్లో ఎన్నెనో మార్పులు -
కొత్త కొత్త రోగాలతో మనిషికి మరెనో
నిట్టార్పులు
- మార్పుల కోసమే నడుపుతున్నారు సూళ్ళు -
అయ్యా! చిన్న పిల్లలు కూడా కదపడం లేదు
కీళ్ళు
- మగవాళ్ళకే లేదు సరియైన వ్యాయామం - మధ్య
వయస్సులోనే కీళ్ళ వ్యాధులతో అపాయం
- నడక కోసం కూడా ఒక క్లబ్ - మనిషికేంగతి
పట్టిందబ్బా!
- రక్తంలో తారుమారైతే ఆమ్ల ఝ్యారనిష్టత్తి -
పెరుగుతుంది రోగ పదార్థం ఉత్పత్తి
- నడిచే సమాధిలా మారకురా! - మంసాహరాన్ని
తినకురా!
- ఆసిద్ద ను పెంచే ఆహారాలు - అనారోగ్యానికి
ఆవాసాలు
- నాగరికత పేరుతో విషవలయం సృష్టించకు -
వ్యసనాలతో ఆరోగ్యాన్ని విషపూరితం చేయుకు

- నాగరికత పేరుతో కల్యాపం పెంచకు - నీ శరీర భాగాలను డాక్టర్లకు పంచకు
- అధికమైతే ఆహారంలో ఉపు - కీళ్ళకు చేస్తుందది ఎంతో ముప్పు
- ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం అన్నారు ఆనాటి పెద్దలు - మీ రోగమే మా భాగ్యం అంటున్నారు నేటి కొంత మంది వైద్యులు
- సహజాహారంలోనే ఉంది సరిపడా ఉపు - బయటి నుంచి వేసుకోవడం ఆరోగ్యానికి ముప్పు
- తినేస్తుంది ఉపు దేన్నెనా - మానకుంటే నిన్నెనా!
- సహజమైన ఆహారాన్ని శరీరానికి అందించు - దీర్ఘవ్యాధుల బారి నుండి ఈ దేహాన్ని రక్షించు
- ఉండాలి ఎత్తుకు తగ్గ బరువు - లేకుంటే ప్రాణశక్తి కొస్తుంది కరువు
- నాగరికత పేరుతో కల్యాపం పెంచకు - నీ శరీర భాగాలను పంచకు

- ఆస్పత్రుల చుట్టూ తీరిగితే ఆరోగ్యం రాదు - మన తప్పలను సవరిస్తే గాని అనారోగ్యం వోదు
- మానసిక ఒత్తిడిని వదిలేయ అన్నా - రోగం లేని జీవితాన్ని గడిపేయ కన్నా
- అభిప్రాయాలను పరిశీలించు - ఆత్మబోధను అనుసరించు
- ఆలోచన మంచిదైతే ఆచరణ మంచిదౌతుంది - మనసు నిర్మలమైతే ఆరోగ్యం నీ సొంతమౌతుంది
- వర్తమానంలో జీవించు - జీవితాన్ని సంపూర్ణంగా ఆస్వాదించు

1. ప్రకృతికి దూరంగా జీవించే నేటి జీవన శైలి

వివేకానందుడు సెలవిచ్చినట్లుగా మనలో అపారమైన శక్తి సముద్రం ఉంది. ఆ శక్తిలో తెలియని ఆనందం ఉంది. ఎవరు ఏమి చేసినా ఆ ఆనందం కోసమే. మనసు అంతర్గతభమైతే పంచేంద్రియాలను వశపరుచుకొంచే అనుక్కణం ఆనందంలో తేలియడవచ్చ. దీనికి కొంత సాధన కావాలి. కానీ నేటి మానవుడికి ప్రాపంచిక విషయాలపై ఉన్న మక్కలవ, శ్రద్ధ తనలోని శక్తిని బయటకు తీయడంలో లేదు. మానసిక శక్తి కన్నా యంత్రిక శక్తియే గొప్పదని, ఆధ్యాత్మిక శక్తి కన్నా అధునాతన ప్రాపంచిక శక్తియే శ్రేష్ఠమని, మానవాతీత శక్తి కన్నా మానవ శక్తియే ఉత్కాష్టమైనదని నేటి మనిషి సంపూర్ణంగా నమ్ముతున్నాడు. అందులో భాగంగానే ప్రకృతి శక్తి

కన్నా యాంత్రిక శక్తియే నిజమని నమ్మి ప్రకృతిని
వశపరుచుకోవాలని, ప్రకృతితో ధీకొంటున్నాడు.
ఇదంతా చూస్తూంచే పాట్టేలు కొండను ధీకొట్టినట్లుగా
ఉంది. ప్రకృతికి విరుద్ధంగా జీవిస్తున్నాడు. నా
కాళ్ళపై నేను నిలబడగలను, ప్రకృతి నన్ను ఎమీ
చేయలేదనే ధీమాతో ఉన్నాడు. అతి సరవైత
వర్షయేత్. అతి ఎప్పుడు మంచిది కాదు. నేడు మన
కట్టు, బోట్టు, సంస్కృతిలో అతి చోటు చేసుకుంది.
ప్రతి విషయంలో అతి అనేది చాలా క్లియర్ గా
కనిపిస్తుంది. పిల్లలు, శ్రీలు, పెద్దలు వారి వారి
కట్టుబాట్లు, నియమాలు దాటారు. స్వతంత్రంగా
జీవించాలని ప్రతి వ్యక్తి కోరుకుంటున్నాడు. తప్ప
లేదు. కానీ అతిగా విచ్చుల విడిగా ప్రవర్తించడం
అనేది బాధాకరం. నేటి యివత కుటుంబ సాంఘిక
కట్టుబాట్లను తెంచుకొని విశృంఖలమైన లైంగిక
చర్యలను అవలంబిస్తూ పాశ్చాత్యుల పోకడలు
అనుసరిస్తోంది. శారీరక శ్రమ లేకుండా ఉబ్బు, పేరు
సంపాదించాలనే తపనలో ఉన్నారు. తన శ్రమ కన్నా

ఎక్కువ డబ్బు సంపాదించాలనుకుంటున్నారు. అందుకు పర్యవసానం అనేక రకాల రోగాలకు ఆహ్వానం. కీళ్ళ వ్యాధులకు కూడా నేటి నాగరికతయే ఒక ముఖ్య కారణంగా పరిగణించవచ్చు. ఎందుకంటే ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించవలసిన మనిషి నాగరికత అన్న పేరుతో దూరంగా జీవించాల్ని వస్తోంది. ప్రకృతి ధర్మాలను అర్థం చేసుకొని, శరీరానికి కావలసిన సరియైన శ్రమ, ఆహారం, నీరు అలవాట్లు అందిస్తే ఆరోగ్యంగా జీవిస్తాడు. లేకుంటే అనారోగ్యం పాలు అవుతాడు. అదే అక్షరాల జరుగుతోంది.

2. కీళ్ళను, కండరాలను ఎక్కువగా వాడడం

కండరాలను, కీళ్ళను, ఎముకలను ఎక్కువగా వాడినా లేదా వాడాల్సినదానికన్నా తక్కువ వాడినా లేదా అసలు వాడకపోయినా కీళ్ళు నష్టపోతాయి. ఉదాహరణకు కల్తిని ఎక్కువ వాడామనుకోండి తొందరగా అరుగుతుంది. అసలు వాడకుండా ప్రక్కన పెడితే తుప్పు పడుతుంది. అదే మాదిరిగా మన కీళ్ళు, కండరాలు కూడా. క్రీడాకారులు వారి అవయవాలను ఎక్కువగా వాడుతారు. ఎక్కువ వాడడం ద్వారా నష్టపోవడం అనగా, ఉదాహరణకు మంచి బాడీ బిల్లుర్ ని ఊహించుకోండి. వారు మూడే మూడు పనులు చేస్తుంటారు. ఉదయాన్నే నిద్ర లేస్తారు. బాగా ఎక్కన్నర్ సైజులు చేస్తారు. బరువుల్ని శైకి లేపుతుంటారు. చేతి కండరాలు పెరగడానికి

డంబెల్న తో వ్యాయామం చేస్తారు. కాళ్ళ పిక్కలు, తొడ
కండరాల కోసం బన్నీలు తీస్తుంటారు. ఛాతీ,
వెన్నెముక కండరాలు పెరగడానికి రకరకాల
బరువులు ఎత్తుతూ బెంచి ప్రెస్, డిప్స్ చేస్తుంటారు.
రోజు 2 సార్లు, ఉదయం, సాయంత్రం గంటలు
గంటలు వ్యాయామం చేస్తూ ఉంటారు. ఇలా 5-10
సంవత్సరాలు కష్టపడి శక్తికి మించిన బరువులు ఎత్తై
షాయికి ఎదుగుతారు. రోజూ సాధన చేస్తూ చేతికి,
కాళ్ళకు, ఛాతీలో, పొట్టలో కండరాలన్ను వడితిరిగే
విధంగా బాగా పెంచుతారు. పోటీలోకి దిగుతారు.
ప్రత్యేర్థులకన్నా ఎక్కువ బరువును లేపి ప్రపంచ
రికార్డులు గెలుచుకుంటారు. ఇదంతా సుఖకరమే కాని
ఆ తర్వాతనే విషాదం మొదలౌతుంది. పాపం 35, 45
సంవత్సరాల వయస్సులో ఎవరైనా వెళ్ళి, ఏమండీ
బాఢీ బిల్లర్ గారు బాగున్నారా అని అడిగారనుకోండి.
ఏమంటారో తెలుసా. ఏం బాగో ఏమో తేలీదు గాని,
రోజూ నరకాన్ని అనుభవిస్తున్నాను. భగవంతుడు ఈ
జన్మను నాకు ఎందుకిచ్చాడో, ఈ భూమిపై నేను

జన్మించకున్న బాగుండు అన్నట్లుగా చెబుతారు. నాకు తెలిసి ఒక మంచి బాడీ బిల్డర్ కూడా పాపం అర్ధాయుష్మ నిండక ముందే శరీరంలోని కీళ్ళన్ను వాపులోచించి, నొప్పులతో బాధపడినాడు. మనిషిని లేపాలన్నా, కూర్చుబెట్టాలన్నా ఒకరి సహాయం అవసరమైంది. దానికి తోడు పక్షపాత మొచింది. షైగా వయస్సులో ఉన్నపుండు కండలు చూసుకొని, మురిసిపోతూ ఇద్దరు భార్యలను చేసుకున్నాడు. చివరికి మంచంలో పడితే, తనకు సహాయం చేసే వారు లేక నరకయాతన అనుభవించాడు. మన స్వంత పనులు మనం చేసుకుంటూ ఇంకొకరికి సహాయం చేసే విధంగా ఉండాలి తప్ప, మనము ఇంకొకరి సహాయం కోసం ఎదురు చూసే విధంగా ఉండకూడదు. అందుకే అధికంగా కీళ్ళు, కాళ్ళు, కండరాలు వాడిన కొంతకాలానికి దెబ్బతింటాయి. మనిషి కండరాలలో జవ సత్తువలు తగ్గిపోయి, నరాల్లో శక్తి క్షీణించి, చేతులు, కాళ్ళు వణుకుతూ కనీసం గ్లాను తీసుకొని మంచి నీళ్ళు కూడా త్రాగలేరు.

క్రికెటర్లకు గాని, చెన్నీన్ ఆడేవారికి గాని చేతి
మణికణ్ణ, మోచేయి భాగం ఎక్కువగా దెబ్బతినదం,
పుట్ బాల్ ఆడేవారికి ఎక్కువగా మోకాలో లేదా
మదమ భాగమో దెబ్బతినదం చూస్తుంటాం.
బరువులు అధికంగా మోసే కూలీలకు, రిఝ్ త్రైకే
వారికి కూడా ఎక్కువగా కీళ్ళు అరిగిపోతుంటాయి.
కారణం వారు అధికంగా వాడడమే అని గుర్తు
పెట్టుకోండి.

3. కీళ్ళను, కండరాలను తక్కువగా వాడడం

నాగరికతలో భాగంగా మనిషిలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి. తక్కువ సమయంలో, తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ పని కావాలని, ఎక్కువ లాభాలు రావాలని, ఎక్కువ ఫలితం పొందాలని నేటి మనిషి ఎంతో తపన పదుతున్నాడు. అలా జరుగకుంచే మరెంతగానో మధునపదుతున్నాడు. అంచే శరీరశ్రమ కంచే మానసిక శ్రమానే ఎక్కువవుతుందనేది సత్యం.

శరీరాన్ని ఎక్కువగా వాడడం ద్వారా నష్టపోవడం జరుగుతుందని తెలుసుకున్నాం. కానీ దీనివలన చాలా తక్కువ శాతం మాత్రమే నష్టపోతున్నారు. ఎందుకంచే అలా అధికంగా వాడే వారి సంఖ్య చాలా తక్కువ. కానీ తక్కువ వాడడము లేదా అసలు

వాడకుండా ఉండడము అనేది నేడు ఆధునిక ప్రపంచంలో ఎక్కువ శాతం ప్రజలకు అత్యంత సర్వసాధారణం. ఒక్కొక్క తరానికి ఎన్నో మార్పులు, చేర్పులు, మనిషి చేసే పనులన్నీ మరమనుషుల సహయంతో జరిగిపోతున్నాయి. ఇంట్లో, బయట ఎక్కుడ చూసినా శ్రమ లేకుండా సులభంగా జరిగే మార్పాలను మనిషి కనుకున్నాడు. నేటి దుష్టితో ఎలా ఉందంచే ఒక్క పిల్లల్ని కనడానికి మాత్రమే ఓ భార్య / భర్త అనే వస్తువు కావాలి అని అనుకునే స్థితికి మనిషి దిగజారాడు. ఒకవేళ ఏ వస్తువైనా పిల్లల్ని కని ఇస్తే, దానిని కొనుక్కోవడానికి ఎంత మాత్రం వెనకాడని సమాజం. చివరికి వస్తువులతో కాపురం చేసే స్థితి వచ్చిందండి. మరి ఈ సమాజం ఎటు వెళ్లంది. అందులో జీవిస్తున్న మన పొజిషన్ ఎక్కడుండో మీరే తెలుసుకోండి. వెనుకటి రోజుల్లో మన అమ్మ, అమ్మమ్మ, వాళ్ల అమ్మమ్మ వయస్సులోకి వెళ్ళి చూస్తే ఇప్పుడున్నన్ని వసతులు, అవకాశాలు లేవు. ఉమ్మడి కుటుంబాలుండేవి. ఒకరి అవసరం ఒకరికి ఉండేది.

అందుకే అందరు కలిసి కట్టుగా ప్రేమగా ఉంటూ
 ఉండేవారు. అప్పటి అవసరం అప్పటిది. మనిషి
 సంఘజీవి కనుక ఉదయాన ఇంటో పొయ్యి
 వెలిగించినప్పటి నుంచి గూట్లో దీపం పెట్టేంతవరకు
 ప్రక్కవారి సహాయం లేకుండా, ఒకరి తోడు ఇంకోకరికి
 అవసరం లేకుండా ఇల్లు గడిచేది కాదు. ఇక పెళ్ళి,
 పండుగలు, శుభకార్యాల గురించి చెప్పక్కర్లేదు. పది,
 పదిహేను రోజుల నుండి చుట్టు ప్రక్కల వారు
 కానీయండీ, చుట్టాలు కానీయండి వచ్చి తిష్ణ
 వేసేవారు. అన్నీ తిని పోవడానికి కాదండి. పెండ్లికి
 కావలసిన వడ్లు, పప్పులు దంచడానికి, నీళ్ళ నిప్పులు
 తేవడానికి, ఇలా ఒకటేమిటి అన్నీ పనులు అందరూ
 కలిసి కార్యాన్ని ఒడ్డుకు చేర్చేవారు. ఇప్పుడు ఆ
 అవసరం లేదండి. డబ్బు పడేస్తే చాలు అన్ని
 కార్యాలు చకచక నిముషాల్సో జరిగి పోతాయి.

ప్రస్తుతి పరిష్కార

వెనుకటి రోజుల్లో ఐదు వ్రేళు నోట్లో పెట్టాలంచే దాని వెనుక ఏపరీతంగా కృషి చేసేవారు. వడ్డను దంచి బియ్యంగా మార్చేవారు. పప్పు ధాన్యాలు ఎండాకాలంలో ఎండకు పోసి దాచి ఉంచుకునే వారు. అవసరాన్ని బట్టి దంచుకొని పప్పుగా మార్చుకునే వారు. పొలం గట్ల వెంబడి కాని, పెరట్లో గాని మొలచిన ఆకుకూరల్ని లేదా కూరగాయల్ని కోసి తెచ్చుకునేవారు. గేదెకు మనుషులకన్నా ఎక్కువ సపర్యాలు చేసి, పచ్చగడ్డి వేసి, పాలు తీసుకొని, పెరుగు చేసేవారు. ప్రతి ఇంట్లో పాడి ఉండేది. ఇలా ఆహారం సమకూర్చుకోవడానికి ఎంతో కష్టపడేవారు. శ్రీలు ఇంట్లోకి నీళు ఎక్కుడి నుండో తెచ్చుకునే వారు. పొయ్యి అంటించుకోవడానికి గేదెల పేదతో వారానికొక్కసారి ఎండాకాలంలో పిడకలు చేసి గూడులాగా పేరుచునేవారు. అలా వర్డూకాలంలో వంటచెరకు దొరకదు కాబట్టి ముందే జాగ్రత్తపడేవారు. ఇలా ఒక్క నిముషం ఖాటీ లేకుండా వారు జీవనం

కోసం కష్టించి శ్రమ చేసేవారు. వాళ్ళ కీళ్ళను,
కాళ్ళను కండరాలను బాగా ఉపయోగించుకునేవారు.
ఏ పని చేసినా శరీర అవయవాలన్ను కదిలేవి.
అంతెందుకు ఒక కూర లేదా అన్నం వండాలంచే
అమ్మ ఎంతో శ్రమ చేసేది. క్రింద పిడకలు, క్రరులు
వేసి పొయ్య ముట్టించేది. పొయ్య మీద గిన్నె పెట్టి,
పొయ్య మండకుంచే ఇంకా ఎండిన క్రరులు తెచ్చి
పొయ్యలో పెట్టి, 4 సార్లు బాగా ఉండి నిప్పు బాగా
వచ్చేటట్టుగా చూసేది. ఈ లోపు బిడ్డ ఏడిస్తే వాడికి
పాలు ఇచ్చేది. ఈ లోపు పొయ్య ఆరితే మళ్ళీ
అంటించడం, పైన ఉన్న నూనె దబ్బా తీసి, క్రింద
పెట్టి, పైన ఉన్న పోపు దబ్బా తీసి పొయ్య వద్ద ఉంచి,
కూరగాయలు తీసుకొని కోసి పెట్టేది. ఇవన్ను రెడీ చేస్తే
కూర వండడానికి సిద్ధం ఆయనట్లు గిన్నెలో నూనె
వేసి, పోపు వేసి, కూరలు వేసి, పొయ్యలో పుల్లలు వేసి,
ఉండి, మంట సరిచూసుకోవలసి వచ్చేది. ఇంట్లోకి
కుక్క, పిల్లి వస్తే వాటిని బయటకు పంపి, 8-10 సార్లు
పొయ్య వద్దకు వచ్చి కూరొచ్చని కూర మాడకుండా

కలియబెస్ట్ వారు. ఇలా ఒక కూర అయ్యేసరికి ఎంత లేదన్నా 15-20 సార్లు క్రిందికి, పైకి కూరుచునే వారు. ఇక వారికి కూర చేయడం, అన్నం వండడం అనే వంట కార్యక్రమం నేడు మన కోణం నుంచి చూస్తే అతి పెద్ద ఎక్సర్ సైజ్ గా వర్షించవచ్చు.

భోజనం చేసేటపుడు వెనుకటి రోజుల్లో క్రింద కూరొచ్చని, పీట వేసుకొని తినేవారు. క్రింద కూరొచ్చని ఓ అర్ధగంట సేపు పీటకాలు వేసుకొని తినేవారు. తినే సమయంలో కూడా కీలు వంచేవారు. ఇలా కాళ్ల కీళ్ళను ఆరోగ్యంగా పెట్టుకున్నారు.

నేటి శ్రీల పరిస్థితి చూడండి. అన్నీ రదీమేడ్ లా ఉన్నాయి. వడ్లు దంచక్కర్లేదు. చెరగక్కర్లేదు. రాళ్ళు తీయక్కర్లేదు. ఎంతో సుఖం. నేడు ఎక్కడా కీళ్ళు, కాళ్ళు కదలకుండా ఉండే విధంగా మన ఇళ్ళను నిర్మించుకుంటున్నాం. ఔక్కాలజీ పరంగా అభివృద్ధి జరిగిందేమంచే శరీరంలో ఏ అవయవం కదలకుండా జీవించే పద్ధతులను కనుగొనడం. మనం ఎక్కిన

కొమ్మను మనమే కొట్టుకున్నట్లుగ ఉంది నేటి విధానం. ఇక వంట గదిలోని కిచెన్ ప్లాట్ ఫాం చూడండి. కరెక్ష గా మన బొడ్డు ఎత్తులో ఉంటుంది. ఒక వేళ ఇల్లు కట్టే మేస్టి పొరపాటున 2 ఇంచులు పైకి లేదా క్రిందికి కడితే, దానిని పగుల గొట్టించేనా బొడ్డు లెవల్ కి ఉంచే విధంగా చూసుకుంటారు తప్ప ఎంత మాత్రం అడ్డెస్ట్ కారు మన మగువలు. కప్రలు పెట్టి ముట్టించాల్సిన అవసరం లేదు. పొగ రాదు. మంట ఎక్కువ, తక్కువ లేకుండా ఎంత కావాలనుకుంటే అంతే వస్తుంది. ఎంత చెక్కాలజీ అభివృద్ధి జరిగిందంటే అగ్గిపుల్ల కూడా అవసరం లేదండీ. అగ్గిపుల్ల గీస్తే చేయి, భుజం కండరాలు ఎక్కడ వాడుకలోకి వస్తాయోనని భయం. ఆ ఇబ్బంది లేకుండా లైటర్లు వచ్చాయి. నేడు అదీ అవసరం లేకుండా గ్యాస్ పొయి ఆన్ చేయగానే అందులోంచి సాప్రో వచ్చి పొయి వెలుగుతుంది. ఇక పొయి మీద కుక్కర్ పెడతారు. అక్కడే నిలబడి కదలకుండా నూనె వేసి, పోపు వేస్తారు. కూరగాయలు వేస్తారు.

మూత పెదతారు. అంతే మధ్య మధ్యలో కలిపే
 పనిలేదు. 5 నిముషాలు సమయం వెచ్చిస్తే చాలు.
 వన్ టైం బిజినెస్ అంతే. సుయ్ మని శబ్డం 3 సార్లు
 రాగానే దించేస్తారు. కూర అయినట్టు లెక్క. ఈ లోపు
 ఏవైనా నచ్చిన సీరియల్స్ చూస్తూ కూర్చువచ్చు.
 సీరియల్స్ కు కూడా ఎంచక్క మధ్య మధ్యలో
 విరామం ఇస్తారు. అందులో అద్విర్భవిజ్ మెంట్లు
 ఉంటాయి. 30 నిముషాల సీరియల్ లో 15
 నిముషాలు సీరియల్, 15 నిముషాలు అద్విర్భవిజ్
 మెంట్లు. ఎంచక్క మధ్య మధ్య విరామంలో వంట
 చూసుకోవడానికి కాబోలు ఇంత గ్యాపు. ఆదుతూ,
 పాడుతూ విరామ సమయంలోనే వంట చేసుకోవచ్చు.
 ఎంత సులువైందండీ ఏ తంటాలేని వంటా-వార్పు.

వంట వండడానికి కీలు, కాలు వంచక్కర్లేకుండా,
 కండరం కదలకుండా ఎంత సులువుగా మారింది
 నేటి వంట కార్యక్రమం. క్రింద కూర్చునక్కర్లేదు.
 మోకాలు వంచక్కర్లేదు. రెక్కాడక్కర్లేదు. రెక్కాడితే గాని

డొక్క ఆదదు అనే సామెతకు చెల్లు. రెక్కాడకుండా డొక్కాడించు అనే సామెత వచ్చింది నేడు. ఏ పనీ పాట లేకుండ ముప్పాద్ధులు తింటూ కూర్చువదుం. ఊసుపోని కబుర్లకు, చెత్త సీరియల్స్ కి సమయాన్నంతా వెచ్చించడం. ఇదండీ మన నాగరికతలో వచ్చిన మార్పు, అర్థమయ్యింది కదా!

క్రింద కూర్చుని తినే సంస్కృతి ఏనాడో వెళ్ళిపోయింది. డైనింగ్ చేబుల్స్ వచ్చాయి. అన్ని వంట గిన్నెలు అక్కడే వుంటాయి. కాస్త మోకాలు వంచి కురీచ్లలో కూర్చుంటారు. ప్రక్కన ఉన్న ఏ కూర గిన్నెను చేయి చాచి తీసుకుంటే, రెక్క కండరాలు, చేయి కీళ్ళు ఎమయిపోతాయో అన్నట్లుగా, ఆ మాత్రం కూడా చేయి చాచనక్కర్లేకుండా చేబుల్ పైన ఇంకో అంతస్తులో గిన్నెలు పెట్టుకోవడానికి అనుకూలంగా డిజైన్ చేసారు. దాని క్రింద బేరింగులతో ఫిక్స్ చేస్తారు. అందువలన అది గుండ్రంగా సులభంగా తిరుగుతుంది. తినే సమయంలో ఏ కూర

తీసుకోవాలనుకున్న చేయి చాచక్కర్లేదు. వేలితో
త్రిప్పగానే వెంటనే షై కూరల చేబుల్ గుండ్రంగా
తిరుగుతుంది. అంతే కోరుకున్నవి వేసుకోవచ్చ.
ఇలాంటి సంస్కృతిలో ఉన్నాం నేడు.

వెనుకటి రోజుల నుంచి, మన పెద్ద వాళ్ళ దగ్గరి
నుంచి కొన్ని సంస్కృతులు మనకు కూడా వస్తూ
ఉన్నాయి. అన్ని శుభకార్యాలలోను, తథినంలోను
లేదా బిడ్డ రజస్వల అయినపుడు మనకు
సంబంధించిన వారందరిని పిలిచి, ప్రేమతో
సహపంక్తి భోజనాలు ఏర్పాటు చేసెడివారు. నేటికీ
ఉంది ఈ సంస్కృతి. కానీ కొన్ని పద్ధతుల్లో మాత్రం
మార్పు వచ్చింది. ఇంతకు ముందు సహపంక్తి
భోజనాలలో అటు ప్రక్క, ఇటు ప్రక్క కూర్చువడానికి
పట్టాలు వేసేవారు. ముందు విస్తరాకులు లేదా
అరటాకులు వేసేవారు. క్రింద కూర్చుని అర్ధగంట
సేపు మోకాలు వంచి, వంగి తినేవారు. వధ్యించే వారికి
నడ్డి బాగా వంగేది. కానీ ఈ మధ్య తినే పద్ధతిలో

కాస్తంత మార్పి వచ్చిందండి. పట్టాల సౌనంలో
కుర్చులు, చేబుల్ని వచ్చాయి. ఇక తినే వారు కీళ్ళు
కొండిగా వంచి కుర్చులో కూర్చుని తింటారు. వడ్డించే
వారి నడ్డి వంగనవసరం లేదు. కాని కీళ్ళను వాడుతూ
నదుస్తూ మాత్రం అందరికీ వడ్డించేవారు, అంతటితో
ఆగలేదండి. నేడు భోజన పద్ధతిలో ఇంకా మార్పి
వచ్చింది. అదేనండి బఫే సిస్టమ్. వారు
కదలక్కుర్లేదు. ఒక్క డిష్ కి ఒక్క వ్యక్తి వుంటాడు. ఇక
తినే వారు పైటు తీసుకొని ముందుకెళ్లంచే చాలు.
అన్ని పదార్థాలు అందులో పడతాయి. జైల్లో ఖైదీలు
తిన్నట్లుగా ఉంటుంది. జైల్లో ఖైదీలను కదలకుండా
ఉంచినట్లుగా, మన కీళ్ళను కూడ కదలించకుండా
జైలు పాలు చేస్తున్నాం. ఇక తినే వారికి గాని, వడ్డించే
వారికి గాని కాలు, కీలు కదిలించక్కుర్లేదు. ఇది నాటికీ,
నేటికీ మన నాగరికతలో, సంస్కృతిలో వచ్చిన
మార్పి.

ఈ మాటకోస్తే కనీసం ఒక గంట కూడా క్రింద కూర్చునే
పరిస్థితి లేదండి. చిన్నవారి నుండి పెద్దవారి వరకు
ఎవరూ క్రింద కూర్చువదం లేదు. ఆ సంస్కృతికి
ఎప్పుడో స్వస్తి చెప్పాం. ఒక్కసారి చదవడం ఆపి మీకు
మీరుగా వెనుకకు తిరిగి చూసుకోండి. రోజులో
ఎప్పుడు, ఏ సమయంలో, ఎంత సేపు క్రింద
కూర్చుంటాం అని. నాకు తెలిసి చాలా చాలా
తగ్గిపోయింది. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంచే మోకాలును
వంచి క్రింద కూర్చువదం అన్ని వర్ధాల వారికి, అన్ని
వయసుల వారికి పూర్తిగా లేదని నిర్ణయంగా
చెప్పవచ్చ. ప్రతి వారు ప్రతి రోజు ఉదయం లేవగానే
ఇష్టం ఉన్నా లేకున్నా కనీసం ఒక సారైనా క్రింద
కూర్చునేవారు. ఎక్కడో తెలుసా? మల విసర్జన
సమయంలో, రాత్రి రాగి చెంబులో ఉంచిన నీరు
త్రాగి, చెంబు తీసుకొని ఉరు బయట చెట్ల చాటుకో,
పొదల చాటుకో వెళ్ళి స్వేచ్ఛగా మల విసర్జన
చేసేవారు. నీరు త్రాగి కాస్త నడిస్తే మలం కదిలేది.

పైగా రాత్రి పెందలకడనే ఆహారం తెని పడుకునే వారు కనుక ట్రీగా మోషన్ అయిపోయేది. కీళ్ళను వంచి క్రింద కూర్చొని పొట్ట బరువును తగ్గింకొనేవారు. ఈ ప్రపంచంలో మనిషి ఎక్కువ ఆనందాన్ని పొందేది ఎక్కుడంటే ట్రీగా మోషన్ అయినప్పుడు. నిజానికి మల మూత్రాలు ఆపి, ఆపి సంపూర్ణంగా విసర్జించినపుడు మనిషికి కలిగే అనుభూతి, ఆనందం వేరుగా ఉంటుంది. నేటి పరిస్థితి చూడండి. ఇంతకు ముందు పెద్ద ఇల్లు, ఇంటి ఆవరణలో ఓ మూలకు లెట్రిన్ కట్టించుకొనే వారు. నేడు చూస్తే ప్రక్కనే వంట గది. వంట గది ప్రక్కనే బెద్ద రూం. బెద్ద రూంలో ఎటూచ్చే గా లెట్రిన్ గది కట్టుకుంటున్నాము. ఇక నడక లేదు. పైగా అన్నీ పాశ్చాత్యల లెట్రిన్ బేషన్ కట్టించుకుంటున్నారు. ఇది చాలా ఫ్యాషన్ అయింది. అలా అలవాటు పడి ఫోరిన్ లెట్రిన్ లో కూర్చుంటారు. పూర్వం కనీసం రోజుకొకసారైనా క్రింద కీళ్ళ వంచి కూర్చొని లెట్రిన్ వెళ్ళావారు. అదీ లేదు. ఇంక ఎక్కుడ ఎలా కీళ్ళ వాడుకుంటారో అర్ధం కావడం

లేదు. ఎక్కడా కీళ్ళను వాడుకోవడం లేదు. పెద్ద వాళ్ళ కాదు. ఈ అలవాటు చిన్నతనం నుండి ఉన్న పాలతో నేరిపున్నన్నాం. ఆందుకే నాకు భావితరం కీళ్ళ పరిష్కార ఏమిటో అని ఊహిస్తుంచేనే భయం వేస్తుంది.

పిల్లల పరిశీలన

ఈ కమోదీ లెట్టిన పెద్దవాళ్ళకే కాదు చిన్న పిల్లలకు కూడా అలవాటు చేస్తున్నారండి. పిల్లలకు ప్లాష్టిక్ కమోదీ లు మార్కెట్ లోకి వచ్చాయంది. పిల్లలకు మోషన్ వస్తుందనగానే ఈ ప్లాష్టిక్ డబ్బు వేసి, దాని షైన కూర్చుమని, తల్లి నేరిపుంది. ఇక వారం రోజులలో బిడ్డకు అలవాటుగా మారుతుంది. తనకు మోషన్ రాగానే డబ్బు తెచ్చుకొని కూర్చుంటాడు. ఇలా అతనికి అలవాటుగా మారుతుంది. చిన్నప్పటి నుంచి కీళ్ళను వంచకుండా అలవాటయిన వ్యక్తి పెద్దయ్యక, మామూలు ఇండియన్ లెట్టిన లో కూర్చుంటా! ఇక సూక్షల్లో చూస్తే వెనుకటి రోజుల్లో విద్యార్థులు క్రింద కూర్చునేవారు. ఒక్క టీచర్ కు

మాత్రమే ఒకే ఒక శేబుల్ మరియు కుర్చు ఉండేవి. విద్యార్థులు మాత్రం ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు క్రింద కూర్చొని విద్యను నేరుచునే వారు. నేటికీ కొన్ని గురుకులాల్లో ఇదే పరిస్థితిని ఇంకా కొనసాగిస్తున్నారు. కాని నేడు ప్రభుత్వం, ప్రైవేటు సూళ్ళాల్లో బెంచీలు, శేబుల్ని వచ్చాయి. నేటి పిల్లలు సూళ్లో కూడా క్రింద కూర్చొవడం లేదు. పిల్లలకు ఆటలంచే ఇష్టం. నేటి తల్లిదండ్రులకు మార్గులు అంచే ఇష్టం. కాంపిటీషన్ లో పిల్లలిను చదువుల పై శ్రద్ధ చూపడాన్ని తల్లిదండ్రులు కోరుకొంటున్నారు. బాగా చదివి, మంచి ఉద్యోగం సంపాదించాలి. అయిదంకెల జీతంతో సెటిల్ కావాలని కోరుకుంటున్నారు. కాని వారి శరీరంలో కీళ్ళు, కాళ్ళు సవ్యంగా పని చేయాలి. వాటికి కావలసిన వ్యాయమం, ఆటలు కూడా ఉండాలని మాత్రం తల్లిదండ్రులకు తెలియకపోవడం శోచనీయం. తరతరానికి తల్లిదండ్రుల కన్నా పిల్లలు చాలా తెలివి కలవారోతున్నారు. ఎందుకో తెలుసా!

తల్లి వంశం వేరు, తండ్రి వంశం వేరు. వారిపురి
 జీన్సు వేరు. ఇరువురి జీన్సు ను కలబోసుకొని పుడతారు
 పిల్లలు. అనగా తల్లికున్న క్వాలిటీస్ ఆలాగే
 తండ్రికున్న క్వాలిటీస్ కలబోసుకొని పుడతారు కనుక
 ఎంతైనా తల్లిదండ్రులకన్నా పిల్లలు ఎక్కువ తెలివి
 తేటలతో పుడతారన్నది సత్యం. పిల్లలకు ఆటలంచే
 ఇష్టమన్నమాట నిజమే కాని వారిలో కూడా కాలంతో
 పాటు మార్పిచ్చింది. కీలు, కాలు, కండరం కదలని
 ఆటలంచే నేటి పిల్లలు ఇష్టపడుతున్నారు.
 అదేనండి కంప్యూటర్ గేమ్స్. చిన్ననాటి నుండి
 మొకాలు వంచకుండా, ఆటలు ఆడకుండా,
 వ్యాయామం లేకుండా, కీళ్ళను వాడకుండా ఉంచే
 ఇక 30 సంవత్సరాలలోనే నష్టం జరుగదా!

పురుషుల పరిస్థితి

వెనుకటి రోజుల్లో అన్ని వృత్తులలోని వారు కీళ్ళను
 బాగా వాడుకునే వారు. కమ్మరి పనిలోను, కుమ్మరి
 పనిలోను, నేత పనిలోను, వడ్రంగి పని లోను కీళ్ళు

బాగా కదిలేవి. కార్యకుడైనా, నాగలి పట్టి దునేను
కర్షకుడైనా, మూట ముల్లే మోనే కూలీవాడైనా,
ఎముకలు, కీళ్ళు, కండరాలు బాగా కదిలేవి. మంచి
వ్యాయమం జరిగేది. అందుకే వారిలో ఏ ఒక్కరికి
చూద్దామన్నా పొట్టగాని, క్రొవ్వుగాని కనిపించేవి కావు.
వృత్తి, వ్యాపారాలలో శరీర శ్రమ లేని బ్రాహ్మణులు,
వైశ్వులు కూడా వారి కీళ్ళను కండరాలను సమర్థంగా
పెట్టుకోవడానికి రోజు సూర్య నమస్కారాలు,
ప్రాణాయమం లాంటి యోగా చేస్తుండేవారు. అలాగే
గాయత్రీ మంత్రం, పూజలు, పునస్కారాల పేరుతో
పైకి క్రిందికి లేచి కాళ్ళను, కీళ్ళను బాగా వంచేవారు,
భోజనం చేసిన తర్వాత ఒక అరగంట వజ్రాసనంలో
కూర్చునే వారు. ఇలా వారివారి కీళ్ళను
సమర్థవంతంగా పెట్టుకున్నారు. ఉదయం లేదా
సాయంత్రం గంట సేపు పూజలు పునస్కారాలలో
కాలు వంచి కూర్చునేవారు. ఇలా వారి వారి
వృత్తులలో కండరాలు కదిలించి శారీరకంగా
కష్టపడుతూ, వారి శరీరాన్ని ఆరోగ్యంగా

పెట్టుకున్నారు. కానీ నేటి పరిస్థితి చూస్తే, అన్ని వృత్తుల్లోను కాయకష్టం చేసే పని తగ్గినది. మనిషి కండరాలు చేసే పనులన్ను మర యంత్రాలు (Machines) చేస్తున్నాయి కనుక అవి బాగుంటున్నాయి. కానీ పనికి దూరంగా, సరిగా వాడకుండా ఉన్న కీళ్ళు, కాళ్ళు, కండరాలు మాత్రం తుప్ప పట్టి పోతున్నాయి. ఉదాహరణకు భుజంలో కీలు తొలగితే, కీళ్ళను వాటి స్థానంలో కూర్చోపెట్టి కదలకుండా చేతికి బ్యాండేజ్ వేసి, చేతికి తలకు కదలకుండా కట్టుకడతారు. 2 వారాల తర్వాత కట్టుతీస్తారు. ఆ తర్వాత చూస్తే చేయి అలాగే వంగి ఉంటుంది. కదలికలు ఉండవు. ముందులాగా 100% కదలికలుండవు. తిరిగి ఫిజియో థెరపి ద్వారా ముందుకు వెనకకు బాగా ఆడిస్టే తప్ప మామూలు స్థితిలోకి రావుకదా! అలా మనిషిలో రోజు రోజుకి కదలికలు తగ్గిపోతున్నాయి. ఇంట్లో కారు లేదా స్కూటర్ ఎక్కితే ఆఫీస్, అక్కడ ఎక్కితే ఇంటికి రావడం జరుగుతుంది. మనిషికి పూర్తిగా నడక కూడా

తగ్గింది. ముందు రోజుల్లో ఏది తీసుకురావాలన్నా చాలా దూరం నడిచి తెచ్చుకునేవారు. ఇప్పుడు ఇంటి ప్రక్కనే అన్ని దొరుకుతున్నాయి. లేదా ఆటోలోనో, లోకల్ బస్సులోనో వెళ్ళి తెచ్చుకుంటున్నారు. ఒక కిలోమీటరు వెళ్ళి రావాలన్నా 1 గంట అవసరమైతే నిలబడతారు కానీ నడిచి మాత్రం వెళ్ళారు. అంతెందుకు మీ పిల్లవాడిని 1 కిలోమీటరు వెళ్ళి ఏ సామానైనా తెమ్మని చెప్పండి, ముందు తను తేడు. ఒక వేళ వెళితే ఆటోకు ఉబ్బులు అడుగుతాడు. మనిషికి బొత్తిగా నడక తగ్గింది. అందుకే మనిషి ఉదయాన్నే నిద్రలేచి నడవడం ఆలవాటు చేసుకున్నాడు. వాడ వాడకు వాకింగ్ క్లబ్ లు, వాకింగ్ అసోసియేషన్ లు బయలు దేరాయి. ఉదయం వాకింగ్ కోసం మైదానానికి వెళ్ళాలంచే తనకున్న వాహనాన్ని (స్కూటరు/కారు) వేసుకోని మైదానం వరకు వెళ్ళి, ఆక్కడ పెట్టి వాకింగ్ చేస్తాడు. వాస్తవంగా మనిషి ఎంత దూరం నడుస్తాడు తన జీవిత కాలంలో అని లెక్కలు వేసారు. భూమధ్య రేఖ చుట్టూ 3 సార్లు

తిరిగితే ఎంత దూరం ఉంటుందో, అంత దూరం మనిషి తిరగాలని, తిరుగుతాడని అంచనా. ఇవి ఒకప్పటి లెక్కలండి. ఇప్పుడు చెప్పండి, మనిషి ఎంత దూరం నడుస్తున్నాడు. ఎంత దూరం నడవాల్సింది ఉంది. ఎంత నడకను కోల్పోతున్నాడు. నడక లేనందున కీళ్ళ కండరాలు ఎంత పటుత్వాన్ని కోల్పోతున్నవి. ఒక రోజు నడవాల్సింది ఇంకోరోజు పూరించలేము. ఒకసారి కోల్పోతే జీవితాంతం కోల్పోయినట్లే లెక్క.

ఇలా పిల్లలు, స్త్రీలు, పురుషులు, వృద్ధులు వారి వారి కీళ్ళను, కండరాలను సరిగా వాడుకోవడం లేదు. సరియైన పద్ధతిలో వాడలేకపోవడం వలన కండరాలు బలహీనమవుతున్నాయి. తద్వారా కీళ్ళ కూడా బలహీనమవుతున్నాయి. సమర్థవంతమైన కీళ్ళను పొందాలంటే, వాటికి అతకబడిన కండరాలు, లిగమెంట్లు గట్టిగా, బలంగా ఉండాలి అంటే వాటికి మాధ్యమికం (Moderate)గా పని కావాలి.

4. తెసిద్ ను పెంచే ఆహారాన్ని సేవించడం

వెనుకటి రోజులలో దంపుడు బియ్యం తినేవారు. సహజంగా పాలాల్లోను, గట్ల పైన పెరిగిన ఆకుకూరలను, మందులు వేయని కూరగాయలను పెంచుకొని తినేవారు. ఇంట్లలో ఎక్కువ స్తలం ఉండేది. ఇంటి పెరట్లో బీరకాయ, పాట్లకాయ, సౌరకాయ, దొండకాయ, కాకరకాయ, ఉమోట, మొదలగు చెట్లను, పొదలను పెట్టుకొనేవారు. అందరింట్లోను ఏదో రకమైన చెట్లు ఉండేవి. నిత్యం పెరట్లోని కూరగాయలను, ఆకుకూరలను, ఇంట్ల ఉన్న పాడిని (పాలు, పెరుగును) వాడుకునేవారు. అలాగే ఆయా కాలాల్లో వచ్చే వేరుశనగ గుండ్లు, పెసరు కాయ, మొక్కజొన్న కంకులు, సజ్జ కంకులు, కందికాయ, బుద్ధ శనగలు మొదలగునవి ఏరివిగా

పచ్చివే చేలలోను, ఇంటిలోను తీంటూ ఉండేవారు. ఇలా రోజూ మంచి ఆహారం తినేవారు. వారు తినిన ఆహారంలో ఎక్కువ పీచు పదార్థం ఉండేది. రసాయన ఎరువులు, మందులు అసలు ఏ మాత్రం వాడలేదు. కేవలం సేంద్రియ ఎరువులు అనగా పచ్చి రోట్టు, గేదెల పేడ, ఇంట్లోని పెంట, చెరువులలోని సారవంతమైన నల్ల రేగడి మన్న పొల్లాల్లో చల్లి, మంచి ఆరోగ్యకరమైన పంటలు పండించి, ఆ ఆహారాన్ని తిని జీవించారు. ఆ ఆహారం శరీరానికి కావలసిన ఆమ్లము, క్షారము సమతుల్యతను మొయించైన చేసేది. అలాంటి ఆహారం ఆరగించడం ద్వారా, శరీరంలోని రక్తనాళాల్లో ప్రవహించే రక్తంలో, క్రోవ్వ పెరగక, ఆమ్ల, క్షార నిష్పత్తి బాలెన్న గా ఉండి, చిక్కపడకుండా, జీవ నదులలో నిరంతరం నీరు ఎలా ఆగకుండా పరవళ్ళు త్రోక్కుతూ ప్రవహిస్తూ ఉండేదో, అలాగే రక్తం ప్రవహిస్తూ ఉండేది. గుండె వ్యాధులు, కిడ్డీ వ్యాధులు మగర్ లాంటి వ్యాధులు చూద్దాం అనుకున్నా కనిపించేవి కాదు. శరీర

అవయవాలు ఆరోగ్యంగా ఉండాలంచే రక్తం ఆరోగ్యంగా ఉండాలి. రక్తం ఆరోగ్యంగా ఉండడం అనగా అందులో ఆసిద్ద, బేస్ బ్యాలెన్స్ గా ఉండాలి. రక్తంలోని ఈ ఆసిద్ద, బేస్ బ్యాలెన్స్ ను pH తో కొలుస్తారు. pH-7 కన్నా తక్కువగా ఉంచే రక్తం ఆసిద్ద (ఆమ్లము) గా ఉన్నట్లు, pH-7 కన్నా ఎక్కువగా ఉంచే రక్తం బేస్ (ఖ్యారంగా) ఉన్నట్లు, రక్తం pH ఎల్లప్పుడు 7-8 మధ్యలో ఉంచే ఆరోగ్యంగా ఉన్నట్లు. 6-7 మధ్యలో ఉంచే రక్తం ఆమ్ల తత్వంలో ఉన్నదని నిర్దారణ చేసుకోవచ్చ. రక్తం యొక్క pH అనేది మనం తీనే ఆహార పదార్థాల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. వెనుకటి రోజుల్లో తీనే ఆహారంలో పీచు పదార్థం ఎక్కువగా ఉండి, శరీరానికి కావలసిన పోషకపదార్థాలు సమపాత్థుల్లో అందడం ద్వారా, రక్తం ఎల్లప్పుడు పరిశుభ్రంగా ఉండి, pH 7-8 మధ్యలో అనగా ఖ్యారతత్వం కల్గి ఉండేది. ఖ్యారతత్వంలో ఉన్నంతకాలం శరీర అవయవాలన్ను ఆరోగ్యంగా ఉండేవి. రక్తంలో ఆమ్లతత్వం (Acidity) పెరిగితే

ఎముకలు, కీళ్ళు అరిగిపోతాయి. కండరాలు బలహీనమౌతాయి. మూత్రపిండాల్లో, గాల్ భూదర్ లో రాళ్ళు పెరుగుతాయి. ఇలా ఎన్నో నష్టాలున్నాయి. ఆసిద్ద ముఖం మీద పడితే ముఖం మాడిపోతుంది కదా! అలాగే రక్తంలో ఆసిద్ద తత్వం పెరగడం ద్వారా ఎముక కూడా కరిగిపోతుంది. ఆసిడిటి పెరిగితే అలస్సర్ (పుండు) పదుతుంది. ఇలా ఆసిద్ద ద్వారా ఎన్నో రకాలుగా అన్ని అవయవాలకు నష్టం కలుగుతుంది.

నేటి ఆహారపు అలవాట్లు చూస్తే పూర్తిగా ఆసిద్ద ను ఉత్సత్తుత్తి చేసే ఆహారం తొంటున్నాం. మనకు మనమే శత్రువులుగా తయారైనాము. రోజూ శత్రువులకు విషాహారం ఇచ్చినట్లుగా మన కీళ్ళు, కండరాలు తొందరగా చెడిపోవాలి అన్నట్లుగా మనం ఆసిద్ద ఆహారాన్ని తొంటున్నాం. తీరని నష్టానికి గురి అవుతున్నాం.

ఆసిద్ తత్వాన్ని కలిగించే ఆహారం: తెల్లటి ఆహార పదార్థాలు ఆసిద్ ను పెంచుతాయి. తెల్లగా పాలీము పట్టిన బియ్యం, తెల్లని పంచదార, తెల్లటి పాలతో చేసిన స్వీట్లు, ఐస్ క్రీంలు, తెల్లటి మైదా పిండి, తెల్లటి ఉప్పు మొదలగునవి రక్తంలో ఆమ్లాన్ని పెంచుతాయి.

నిలువ వుంచిన పదార్థాలు: పచ్చళ్ళు.

మనాలాలు: గసగసాలు, పట్టా, సాజీర, లవంగాలు, నూనె పదార్థాలు, బిర్యాని.

మాంసాహారం: మనాలాలు కలిపి వండడంద్వారా మాంసాహారం రుచిగా అనిపిస్తుంది. నిజానికి ఆ రుచి మాంసానిది కాదు. మనాలాది. నేడు అన్ని రకాల పిట్టలు, నత్తలు, పీతలు, చేపలు, రొయ్యలు..... ఇలా చెప్పుకుంటూ వెళ్ళే ఒకచేమిటి అన్నిరకాల జీవులను తీంటున్నారు. నిజంగా ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ఎందుకు ఇంతగా మనిషి ఆహారపు అలవాట్లతో

దిగజారిపోయాడు చెప్పండి. తిండి లేక అంటారా. శాకాహారం దొరకక అంటారా, కాదు. మనిషి వికృతమైన నైజం. ఎందుకు ఇంత నీచాతి నీచమైన అలవాట్లకు లోనౌతున్నారు?

మేక, గేదె, కోడి, ఏ జీవినైనా కత్తితో కోసి చంపడానికి సిద్ధపడుతున్నప్పుడు ఆయా జంతువులు ఎంతో భీతితో ఉంటాయి. ఆ భీతి వలన వాటి శరీరాల్లో, రక్త ప్రసరణలో అనేక విధమైన మార్పులు వస్తాయి. (రోధు మీద ఏదైనా భయంకరమైన ఆక్షిండెంటు జరిగినప్పుడు, ఆ ప్రదేశంలో మనం ఉంచే మన బి.పి. పెరిగిపోయి, గుండెల్లో దద, నిస్సాత్తువ, చెన్నన క్షణాల్లో వచ్చేస్తాయి కదా!) ఆ మార్పులకు ప్రతిచర్యగా వాటి శరీరంలో ఎన్నో విష రసాయనాలు తయారవుతాయి. అవి వాటి రక్తంలో కలుస్తాయి. వాటి మాంసాన్ని మనం తింటాం. అంచే ఆ మాంసంతోపాటు ఆ విష రసాయనాలు మన శరీరంలో చేరతాయి. సాధారణంగా ఒక కిలో

మాంసానికి 100 గ్రాముల రక్తం ప్రసరిస్తుంది. అంత రక్తంలో నిండా విషాలుంటాయి. కావున మనిషి ఒక కిలో మాంసం తెంచే 100 గ్రాముల రక్తం తెన్నట్టే, అలాగే అంత విషం కూడా తెన్నట్టే అన్న మాట. రక్తంలో అంతా విషాలుండడం ద్వారా రక్తం ఆసిద్ద తత్వంతో నిండి ఉంటుంది. ఆసిద్ద ఆహారాన్ని సేవించినపుడు దాని తత్వం ప్రకారం ఎముకలు, కీళ్ళు, కండరాలు దెబ్బతినడం జరుగుతుంది. మనిషి వికృత జీవనాన్ని గడుపుతూ, వికృత అలవాట్లకు దగ్గరోతున్నాడు. వికృత రూపాన్ని దాలుచుతున్నాడు. ఇలాంటి ఆహారపు అలవాట్లు ఎంతవరకు సమంజసమైనవో ఆలోచించండి. మాంసాహారం జీర్ణమయ్యక కొన్ని రకాల అమైనో ఆసిద్ద గా విడగొట్టబడి అందులో యూరియా, యూరిక్ ఆసిద్ద లను విడుదల చేస్తుంది. ఈ ఆసిద్దును రక్తంలోకి చేరుతుంది. రక్తం ద్వారా కీళ్ళలో చేరుతుంది. యూరిక్ ఆసిద్ద పెరిగితే "గాట్" అనే కీళ్ళ వ్యాధి వస్తుంది. ఇది చాలా భయంకరమైనది. ఒకసారి వస్తే

ఇక ఎప్పుడు వస్తూనే ఉంటుంది. తగ్గినట్టే అనిపిస్తుంది. కానీ వెంటనే మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తుంది. ముఖ్యంగా పెద్ద కీళ్ళలో అనగా మోకాళ్ళలో, తుంటిలో లేదా మోచేతిలో వాపులోస్తాయి. వాపుతో పాటు నొపిగు ఎక్కువగా ఉంటుంది. మరి ఈ గౌట్ రావడానికి ముఖ్యకారణం మాంసాహారం. ఇలా మనం తినే రక రకాల మాంసాహారాలు మన కీళ్ళను ఎంతగానో నాశనం చేస్తున్నాయి. ఇలా మద్యమాంసాదులన్నీ రక్తంలో ఆసిద్ద ను పెంచుతాయి. ఆసిద్ద ద్వారా కీళ్ళలో ఉన్న సన్నటి ఉల్లిపారలాంటి సైనోవియల్ పార దెబ్బతింటుంది. మనం మాంసాహారులం కాము. ఆ ఆహారం తినకూడదు. ఒకవేళ మనది మాంసాహారమైతే అన్ని ప్రాంతాల వారు అన్ని మాంసాలు తినాలి. అలా జరగడం లేదు కదా!

ఈనాడు పిల్లలు ఆసిద్ద ను కలిగించే ఆహారాలను బాగా తీంటున్నారు. చాక్లెట్ లు, బిస్కిట్లు, ఐస్ క్రీంలు, పిడ్జాలు, కూల్ డ్రింక్సు, నూడిల్సు, బ్రెడ్, జొం,

సాన్ మొదలగునవి అన్ని ఆసిద్దీ ను పెంచేవే. అందుకే పిల్లల్ దంతాలు తొందరగా పుచ్చిపోతున్నాయి. ఈనాడు ఏ స్కూలుకు వెళ్ళి డెంటల్ చెక్ చేసినా 80 శాతం మంది పిల్లల్ Dental Caries (దంతాలు పుచ్చిపోతాయి) ఉంటాయి. నేను నిజామబాద్ జిల్లాల్ సంస్కర్ ప్లాన్ అనే స్వచ్ఛంద సంస్థల్ 8 సంవత్సరాలు పని చేసాను. అక్కడ ప్రతి సంవత్సరం దంతాలు చెక్ చేసేవాళ్ళం. అంతటి గ్రామీణ ప్రాంతాలల్ కూడా 60-70 శాతం పిల్లల్ దంతాలు పుచ్చిపోవడం గమనార్థం. ఈనాడు మన సంస్కృతి పట్టణాల వారినే కాదు. వల్లె ప్రాంతాల వారిని కూడా విడువడం లేదని అర్థం అవుతుంది. ఒకప్పుడు జిల్లా హెడ్ క్యార్పరేటర్లో వెతికినా ఒక డెంటల్ డాక్టర్ దీర్చివోడు కాదు. జిల్లాకు ఒక డెంటల్ డాక్టర్ ఉండడమే గగనంగా ఉండేది. నేడు వాడకొకరున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలల్ కూడా డెంటలు డాక్టరులు రావడం విశేషం. మనం ఇంట్లో తప్పుచేసి, దంతాలను పుచ్చేటట్టుగా

చేసికొంటున్నాం. ఆసిద్ద ఆహారం తింటున్నాం. దంతాలు పుచ్చిపోగానే దంత వైద్యుల వద్ద కెళ్ళి పీకిస్తున్నాం. పీకడానికి, విరిగిపోతే అతకడానికి ఒ వైద్యుడు కావాలి కదా. ఆహారంలో తప్ప చేయకుంటే, వైద్యులతో పనే ఉండదని మాత్రం అర్థం కావడంలేదు.

కూల్ డ్రింకులు

కూల్ డ్రింకులు రక్తంలో ఆసిద్ద ను బాగా పెంచుతాయి. మన శరీరంలో అన్ని అవయవాలలో గట్టి పదార్థం దంతాలు. దంతాలు గట్టి డెంటిన్ పదార్థంతో తయారు చేయబడతాయి. దానిపైన ఎనామిల్ అనే అత్యంత గట్టిగా ఉండే పొరచేత కప్పబడి ఉంటుంది. ఈ పొర సాధారణంగా కరగదు. చెడిపోదు. కాని ఆసిద్ద ఆహార పదార్థాల ద్వారా ఈ గట్టి పొర దెబ్బతింటుంది. మనిషి శవాన్ని కాలిస్తే శరీరం మొత్తం కాలిపోతుంది. కాని పన్ను మాత్రం ఏమీ కాదు. ఇంత దృఢమైంది దంతం. ఇంత దృఢమైన

దంతాన్ని ఒక కోక్కోలా లేదా థమ్సు అప్ లాంటి కూల్
డ్రింక్ సీసాలో ఉంచితే, కేవలం 6 రోజుల్లో దంతం
కరిగి పోగలదు.

కూల్ డ్రింకుల్లో ఆసిద్ద అధికంగా ఉందని, అది
త్రాగితే అత్యంత గట్టి పదార్థం అయిన పన్నునే
తినేయగలదని ఆ మధ్య జనవిజ్ఞాన వేదిక,
విజయవాడ వారు బహిరంగంగా సీసాలో దంతం వేసి,
రోజురోజుకు అయ్య మార్పులను ప్రత్యక్షంగా
ప్రజలందరికీ చూపించి ప్రజలను జాగృతం చేసారు.
కూల్ డ్రింకుల్లో అధికంగా ఆసిద్ద వుంటుంది. ఆసిద్ద
అనగానే అందరికీ ఏమి గుర్తువస్తుందండి. ప్రైలకు
బాగా తెలుసు. నిత్యజీవితంలో రోజూ ఇంట్లో
వాడుకుంటాము. అదేనండి. లెట్రిన్ బేసిన్ పుభ్ర
పరచుకోవడానికి. ఆసిద్ద సీసా కొనుక్కు
రావక్కర్లేదండి. ఏ కోక్కోలా లేదా థమ్సు అప్ కూల్
డ్రింక్ సీసా తీసి లెట్రిన్ బేసిన్ మీద పోసి చూడండి.
బుర బుర పొంగి ఎంచక్కా, చక్కగా నీట్ గా తెల్లగా

శుభ్రమవుతుంది. కూల్ డ్రింకుల్ ఇంత ఆసిడ్ ఉందని చెప్పడానికి ఇంకా ఏం నిదర్శనం కావాలండి. అమెరికాలోని కూల్ డ్రింకుల కన్న, ఇండియన్ కూల్ డ్రింకుల్లో ఎక్కువ ఆసిడ్ ఉందట. దానిలో ఉండల్సిన షాండర్డ్ కన్నా ఎక్కువ మొత్తాదులో ఉన్నాయి. అంతేకాక కూల్ డ్రింకుల్లో విషపదార్థాలున్నట్లుగా తెలుసుకున్నారు. ఒకసారి డిలీలోని ఓ విశ్వవిద్యాలయంలో కొంతమంది విద్యార్థులు పోటీపెట్టుకొని త్రాగారట. 5 కూల్ డ్రింకులను త్రాగిన వ్యక్తి కొద్దిసేపట్లో స్వాహా తప్పి పడిపోయాడట. అతనిని AIIMS ఆసుపత్రికి చేరావు. విషయం తెలుసుకున్న వైద్యులు బెస్ట్ చేయగా అందులో విష పదార్థాలున్నాయని తేల్చి చెప్పారు. 7 కూలు డ్రింకులు వరుసగా త్రాగితే ప్రాణానికే ముప్పని తేలావు. అప్పుడు కొన్ని ప్రైవేట్ స్వచ్ఛంద సంప్తులు రంగంలోకి దిగి, అందులో మానవులకు హని కలిగించే క్రిమిసంహారక మందులు ఉన్నాయని తేల్చి చెప్పారు. అందుకే ఆ మధ్య చాలా గొడవలు

జరిగి, కొన్న రోజులు అమృకాల్ని నిలిపివేయడం కూడా జరిగింది. ఈ రోజు నీటిని రేపు త్రాగాలంచే చాలా ఇబ్బందిగా ఫీలు అవుతాం, కారణం అది పాచి నీరని, నిన్నటి నీరని. పది రోజులు ఆ నీటిని కదిలించకుండా వుంచే అందులో పెద్ద పెద్ద పురుగులు పుట్టి తిరుగుతుంటాయి. కానీ కూల్ డ్రింకుల్లో 6 నెలలైనా పురుగులు కనిపించవు. ఎందుకు? అందులో ఈ సమస్య రాకుండా ముందుగానే పురుగుల మందులు కలిపారు. పురుగుల మందులు శరీరానికి హని కలిగించేవి. అంతేకాదు అని ఏషపదార్థాలు కూడా. మోతాదు మించితే మనిషి ప్రాణాలకే ప్రమాదం.

కూల్ డ్రింకుల్లో క్రిమి సంహరక మందులున్నాయని తెలుసుకున్న కొంతమంది రైతు సోదరులు తెలివిగా ఎన్ని మందులు పిచికారి చేసినా పంటచేలల్లో పురుగులు చావడం లేదని, సస్యరక్షణ కోసం వాడే మందులను ఆపి, డబ్బాల్ కూల్ డ్రింకున్ వేసి

పిచ్కారి చేసారట. అంతే తక్కువ ఖర్చుతో పురుగులు చచ్చాయట. అధిక దిగుబడి, ఆదాయం వచ్చాయట. ఇది సాక్షాత్తు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని గుంటూరు లోంతమంది రైతులు వినూత్తు ప్రయోగం చేసి చూసారు. ఆ మధ్య పేపర్లలో కూడా ఈ వార్తలు వచ్చాయి. కూల్ డ్రింక్ బాటిలింగ్ చేసే ప్రదేశాలలో అటు కేరళలోను, ఇటు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోను కొన్ని వందల ఎకరాలు ఈ మందుల వలన భూమి నిస్సాగమై పోయిందట. ఆ ప్రదేశాలకు దగ్గర్లో జీవించే ప్రజలు త్రాగే నీళ్ళల్లో ఈ మందుల ప్రభావం కనిపిస్తుందట. తాగు నీరు, సాగు నీరు లేక ఆయా ప్రదేశాలలోని ప్రజలు బ్రతకడమే భారంగా బ్రతుకుతుంచే, ప్రభుత్వం మాత్రం ఏరి కోసం కరెంటుమై, నీటిమై సబ్బిండీలు ఇస్తున్నాయి. ఎక్కడెక్కడి నుండీ మైపులైను ద్వారా నీరు ఇస్తుంది.

మళ్ళీ నేషనల్ కంపెనీ వారు మన భారతదేశం మీద చాలా ప్రేమ కురిపిస్తూ 10 రూపాయల కూల్

డ్రింకులను, అందరికి అందుబాటులో ఉండాలని ఈ మధ్య 5 రూపాయలకే అమ్ముతున్నారు. అలవాటు లేని వారు కూడా చవకగా ఉండడంతో అందరూ త్రాగుతున్నారు. దాహమైనపుడు నీటికి బదులుగా కూల్ డ్రింక్ లు త్రాగుతున్నారు. 10 రూపాయల సీసాలు, 5 రూపాయలకు తగ్గించాక సూక్ష్మాల్లో, కాలేజీలలో, విశ్వవిద్యాలయాల్లో, ఆఫీసుల్లో, పండగ పబ్లాలలో, శుభ-అశుభకార్యాలలో ఎక్కడ చూసినా ఈ కూల్ డ్రింక్ ల వాడకం బాగా పెరిగిపోయింది. చివరికి నీరు భారత దేశంలోని అతి పేదగా జీవిస్తున్న లంబాడీలు, గొండులు లాంటి ఆటవికులను కూడా వదల్లేదండి. అక్కడ త్రాగడానికి మంచి నీరు, తినడానికి మంచి ఆహారం, అనారోగ్యం పాలైనపుడు మంచి మందు బిళ్ళ దొరకవండి. కానీ ఈ మందు నీళ్ళ మాత్రం దొరుకుతాయి. అంచే అత్యంత పేదరికంతో జీవించే వ్యక్తులను కూడా పిండి ఉబ్బలు లాక్సోంటున్నారు. దానిపై వచ్చిన ఆదాయం అంతా విదేశీ సంస్థలు

తీసుకెళుతున్నాయి. మన వనరులను ఉపయోగించుకొని, మన అమాయక ప్రజలను జీతం పెట్టుకొని, మన ప్రభుత్వాన్ని మని పూసి మారేదుకాయ చేసి, మన ప్రజల కష్టార్జితాన్ని లైసెన్సుతో ఇలా దొచుకెళుతున్నారు. దేశం నలుమూలలా అనారోగ్యాన్ని పంచుతున్నారు. ఆసిద్ద ను పెంచి, మన శరీర ఆవయవాలను కీటింప జేసే మందు నీళ్ళు త్రాగకండి. దురదృష్టమేమిటంచే మన యువతకు ఆదర్శమైన వ్యక్తులు సినిమా హరోలు, క్రికెట్ వీరులే. దమ్ముంచే త్రాగండని పెద్ద పెద్ద సినిమా తెరమీద ఈస్ట్సుమాన్ కలర్ లోనూ, బయట రోడ్డు ప్రక్కనా పెద్ద పెద్ద పెశార్డింగులతో అద్వారైజ్ మెంట్ చేసి యువతను, పిల్లలను ఆకర్షించి ఈ ఊబిలో పడేయడం బాధాకరమైన విషయం.

అధికమైన ఉప్పు కీళ్ళకు పెద్ద ముప్పు

మనం తినే ఉప్పును చేబుల్ సాల్ట్ అంటారు. దీనిని సాంకేతికంగా నోడియం క్లోరైడ్ అంటారు.

సముద్రంలోని నీటిని మడులుగా తయారుచేసి, కట్టలు కట్టి ఉంచుతారు. కొంత నీరు భూమిలో ఇంకిపోతుంది. కొంత నీరు ఎండకు ఆవిరి అయిపోతుంది. చివరికి ఉప్పు గడ్డలు గడ్డలుగా తయారవుతుంది. దానిని అలాగే గాని లేదా ఫ్యాక్షరీలో వేసి, మట్టిని శుద్ధి చేసి పొడర్ చేసి, దానికి అయోడిన్ కలిపి ప్యాకింగ్ ల ద్వారా మనకందిస్తారు. ఇందులో ఉండేది సోడియం మరియు క్లోరిన్. శరీరానికి సోడియం అనే మూలకం చాలా అవసరం. మన శరీరంలోని ప్రతి కణములోను, కణం చుట్టూ సోడియం ఉంటుంది. సోడియం కణంలో నీరు మరియు మిగతా ఆహార పదార్థాలు కణం బయటకు, లోపలికి వస్తూ, వెళ్లూ ఉండడానికి దోహదపడుతుంది. అంతేకాదు కణంలో pH బ్యాలెన్స్ ను మెయిన్ టైన్ చేస్తుంది. కణంలో జరిగే అనేక బయోకెమికల్ రియాక్షన్లో సోడియం చాలా ఉపయోగపడుతుంది. మెదడులోను, గుండెలోను, కండరాలలోను, అనేక అవయవాలలో పని తీరును మెరుగుపరుస్తుంది. మనలో రక్తపోటును

నియంత్రిస్తుంటుంది. ఇలా ఒకచేమిటి ఎన్నో ఘన
కార్బాలలో సోడియం ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తుంది.
ఆందుకే మనకు రోజూ 2-3 గ్రాముల సోడియం
కావాలి, ఎందుకంటే రోజూ శరీరం నుండి కొంత
సోడియం మల, మూత్ర, స్వీదాల ద్వారా బయటకు
వెళ్తుంటుంది. అలా వెళ్తిన సోడియంను మనం తిరిగి
పూరించాల్సిన బాధ్యత ఉంది కదా! ఆందుకే
సోడియం ప్రతిరోజూ కావాలి అనేది. మనకు రోజూ 2-3
గ్రాముల ఉప్పు అవసరం అనేది సత్యం. కానీ రోజుకు
15-20 గ్రాముల ఉప్పు తీంటున్నాం. అనగా దాదాపు
మనం తీసుకోవలసిన దాని కన్నా 7-8 రెట్లు ఎక్కువగా
ఉప్పు తీంటున్నాం. దాని వలన కణంలోను, బయట
ఉండే సోడియం, పొట్టాషియం బ్యాలెన్సు దెబ్బ
తీంటుంది. కణం దెబ్బతీంటే, కణజాలం దెబ్బ
తీంటుంది. కణజాలంతో అవయవం దెబ్బతిని,
చివరికి శరీరం ఇబ్బందుల పాలవుతుంది. అన్ని
అవయవాలకు చాప క్రింద నీరులాగా ఉప్పు మనకు
తెలియకుండా ఎంతో నష్టాన్ని కలుగజేస్తుంది. నేడు

వైద్యశాస్త్రం ఉపు ఎక్కువైతే B.P పెరుగుతుందని, కిడీలు దెబుతింటాయని, లివరు చెడిపోతుందని, పాట్లలో అల్పరులు వస్తాయని, చర్మ వ్యాధులకు దారి తీస్తుందని అర్థం చేసుకున్నది. అందుకే పై వ్యాధులలో వైద్యులు వారిచ్చ మందుల చీటితో పాటు ఆహారపు అలవాట్లు మార్పుకోమని, ఉపు తగ్గించమని సలహా ఇస్తూ ఉంటారు. ఎంతో పెద్ద ఆసుపత్రులు (కార్బరేట్ హస్పిటల్స్) అనగా అషోలో, కేర్, యశోద, మెడిఫ్స్, మెడినోవా, మెడిసిటి లాంటి వాటిలో ఏ రోగి వెళ్ళినా, అనేక చెస్టలు చేసి, చివరికి రోగ నిర్ణయించాలని అయిన తర్వాత రోగికి మందుల చీటితో పాటు, ఆహార నియమాలు చెబుతారు. ఈ ఆహార నియమాలను తెలియజేయడానికి ప్రత్యేకంగా డైటీషన్ ఉంటారు. వారు ఏమి తినాలి, ఏమి తినకూడదని పేపరుపై ప్రాసి ఇస్తారు. అంతే కాకుండా రోగం గురించి అవగాహన ఇస్తూ, ఏ పరిస్థితులలో వస్తుంది, తగ్గడానికి మనస్సును ఎలా దృఢంగా ఉంచుకోవాలనే విషయాలను

తెలియపరిచే సైకాలజిస్టులు ప్రత్యేకంగా ఉంటారు. అన్ని కలిస్తేనే ఆరోగ్యం అని ఇప్పటికైనా అర్థం అయినందుకు చాలా ధన్యవాదాలు. ఈ డైటీషన్లు పైన చెప్పిన కొన్ని రోగాలలో నిక్కచిప్పగా, అసలు ఏ మాత్రం ఉప్పు తగలకుండా ఆహారం తీసుకోమనడం చూస్తూ ఉంటాం. అంటే ఏమిటి, రోగం వచ్చాక ఉప్పు తగ్గించండి అని చెబుతున్నారు. రోగం వచ్చాక తగ్గించుకోనే విధానాలకే నేటి వైద్యంలో ఎక్కువ ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్నారు. నేటి వైద్యంలో భాగంగా రోగ నిర్ణారణ, తగ్గించుకోవడానికి మందులు, ఆపరేషన్లలో చూపించినంత శ్రద్ధ, రోగం రాకుండా చూపేట్లుడం లేదు. కారణం లేకపోలేదు. రోగం వచ్చిన తర్వాతనే దబ్బులు ఖర్చు పెదతాడు రోగి. రోగం రాకుండా ఖర్చు చేయడు. అనగా దబ్బు చెలామణి జరిగేది రోగం వచ్చాక మాత్రమే. ఎక్కడ దబ్బు ఉంటుందో అక్కడ వ్యాపారం జరగడం సహజం. రోగి, రోగం ఈ రెండూ ముడిసరుకుగా, వైద్యం ముసుగులో దారుణమైన

వ్యాపారం జరుగుతుంది. పూర్వం వైద్యో
నారాయణో హరిః అనగా వైద్యుడిని దేవుడితో
సమానంగా చూసుకునే వారు. కాని నేడు వైద్యుడి
వద్దకు వెళ్లి హరి హరి అనుకుంటూ సంచి ఖాళీ
చేసుకొని తిరిగి రావలసి వస్తుంది. ఇలాంటి
సమయంలో డా. మంతెన సత్యనారాయణ రాజు గారు
మన అలవాట్లను మార్చుకొని, ఉప్పు లేని ఆహారం,
నిప్పు తగలని ఆహారం తీంటూ, రోజు నీరు ఎక్కువగా
తీసుకుంటే వైద్యుడితో పని లేదని నిరూపించి, తాను
ఆచరించి రాష్ట్రమంతా ప్రచారం చేస్తున్నారు.
ఎవరింటిలో వారు ఖర్చు లేని ప్రకృతి వైద్యాన్ని
చేసుకునే విధానాన్ని పదిమందికీ పంచుతున్నారు.
ఇలా వైద్యులందరూ ఆచరిస్తూ, పది మందికి సేవ
చేసుకుంటూ ముందుకెళ్తే ఎంత బాగుంటుంది. గాంధీ
కలలు కన్న రీగ రహిత రాజ్యాన్ని చూడవచ్చు.
స్వర్ణం ఎక్కడో లేదు ఇక్కడే వుందని ప్రపంచ
దేశాలకు చాటి చెప్పవచ్చు. కాని వైద్యులు చెప్పరు.
రీగాలు తగ్గవు. ఎందుకంటే అందరికీ ఉబ్బు ముఖ్యం.

ఆలాగే రోగం వచ్చిన తర్వాత ఉపు తగ్గించమని, పూర్తిగా ఉపులేకుండా తినమని చెబుతారు. కానీ రోగం రాకముందు ఆలా తినమని చెప్పారు. నిజానికి బయట నుండి ఉపు కూరల్లో వేసుకోనక్కర్లేదు. ప్రతి ఆహార పదార్థంలోను ఉపు ఉండడం ఏశేషం. మనం తినే ఆకుకూరల్లోను, కూరగాయల్లోను, పండ్లు, పండ్ల రనాలలోను అధికంగా ఉపు ఉంది. మన శరీరానికి సరిపోయే ఆహారం తీంచే, అందులోంచి వచ్చే ఉపు మన జీవ కార్యాలకు సరిపోతుంది. ఔ నుంచి సముద్రపు ఉపును వాడనక్కర్లేదు.

ఈ మధ్య ఒక ఆర్టోపెడిక్ సర్జన్ చెప్పారు, కీళ్ళ ఆపరేషన్ చేసినపుడు కీళ్ళలో కొంత ఉపు పేరుకుపోయి ఉంటుందని. గిన్నెలో నీళ్ళ మరిగించి చల్లార్చిన తర్వాత కొంత ఉపు అదుగున పేరుకొని ఉండడం చూస్తుంటాం. కుళాయిల పైపుల్లోని నీటిలో ఉపు నీరు పంపు చేస్తే కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత చూస్తే పైపుల చుట్టూ ఉపు పేరుకుపోతుంది.

పెచ్చులు పెచ్చులుగా ఉడిపోతుంది. ఇదంతా ఉప్పు ఉండడం ద్వారానే జరుగుతుంది. మనం తీనే ఆహారంలో మన అవసరాని కన్నా ఎక్కువ ఉప్పు తీంటున్నాం. పూర్వంలాగా ఒక కూరతో తీనదం లేదు. కనీసం 4 రకాల కూరలుంటాయి. ఒకటి పై, ఒకటి గుజ్జు కూర, ఒక సాంబారు, ఒక రసం, పచ్చడితో అన్ని ప్లేటులో పెట్టుకొని తీంచేనే అన్నం తీన్నట్లుగా అనుకుంటారు. దీనికి తోడు అప్పడాలు లేదా వడియాలు. అన్ని రకాల వంటల్లో ఉప్పు వేస్తాం. ఇలా ఉదయం టిఫిన్, మధ్యహాం భోజనం, రాత్రి భోజనం రోజు మొత్తంలో తీసుకున్న ఆహారంలో 15-20 గ్రాముల ఉప్పు పొట్టలో చేరుతుంది. ఆహారంతో పాటు ఉప్పు జీర్ణమై రక్తంలో చేరుతుంది. ఎక్కువైన ఉప్పును మల, మూత్ర, స్వదం ద్వారా శరీరమే బయటకు పంపుతుంది. ఆయనను ఇంకా ఎక్కువై రక్తంలోకి చేరుతుంది. రక్తంలోని ఉప్పు రక్తనాళాల ద్వారా కీళ్ళ చుట్టూ ఉన్న ఉల్లిపార లాంటి సన్నని పొర నుండి కీళ్ళ మధ్యలోకి చేరుతుంది.

మన శరీర వ్యవస్థ శరీరానికి సంబంధించని ఏ పదార్థానైనా విషంగా తలచి బయటకి పంపాలనే ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఉదాహరణకు ప్రకృతి ఆహారం తినే అలవాటున్న వారికి కొబ్బరి లేదా మామిడి పండు, క్యారెట్ లాంటి పచ్చి ముక్కలు తీస్తుప్పుడు పంటి సందులలో పీచు ఇరుక్కు పోతుంది. వెంటనే మనము ఏమి ఆలోచిస్తున్నా, ఏం పని చేస్తున్నా మన నాలుక పండ్ల సందుల్లోకి వెళ్ళి క్రిందకి, మీదకి నెట్టుతూ డ్యానును చేస్తుంది. ఎంతకు బయటకి రానట్టయితే చివరికి అటు ఇటూ చూసి ఏ పుల్లనో లేదా పిన్నొసునో పండ్లలోకి లోపలి నుంచి, బయట నుంచి కెలికించి బయటకు తీస్తాం. అప్పుడు కాని మనసు స్థిమితం కాదు. అలాగే బయట సూచటర్ లోనో, నడుస్తునో ఉన్నప్పుడు కంట్లో నలక పడితే ఏమోతుంది. వెంటనే కంట్లోనుంచి నీరు కారుతుంది. ఆ కనీటిలోంచి నలక బయటకు వెళ్లుంది. అప్పుడు మనసు స్థిమితమోతుంది. ఇలా శరీరానికి

సంబంధించని ఏ వస్తువైనా శత్రువుగా తలంచి బయటకు పంపుతుంది. ఉప్పు విషం కనుక కీళ్ళలో చేరిన ఉప్పును శరీరం బయటకు పంపే ప్రయత్నం (యాక్షన్) చేస్తుంది. పార అడ్డంగా ఉన్నందున నేను బయటకు పోనని రియాక్షన్ చేస్తుంది. ఇలా యాక్షన్ రియాక్షన్ మధ్యలో కీళ్ళలో వాపు, నొపిగు ఎక్కువౌతుంది.

నిప్పుకు కాలే గుణముంటుంది. నిప్పును పిల్లలు, పెద్దలు, ఎవరు ముట్టుకున్నా కాలుతుంది. చివరికి మాంత్రికులు ముట్టుకున్నా, దేవుడు ముట్టుకున్నా కాలుతుంది. అది దాని లక్షణం. నీటికి తడిపే లక్షణం, గాలికి కొట్టుకొని పోయే లక్షణము ఉన్నట్లుగా ఉప్పుకు తినేసే లక్షణం ఉంది. మంచినీటిలో నడిపే పదవలకన్నా, సముద్రంలో నడిపే పదవలు తొందరగా తుప్పు పట్టిపోతాయట. కారణం ఉప్పుకు తినేసే లక్షణం ఉంది. ప్రతి ఇంటిలోని వంటింట్లో 10-12 దబ్బాలు పెట్టుకొంటారు. ఒకదాంట్లో పప్పు,

ఇంకో దాంట్లో పనుపు, ఇంకో దాంట్లో కారం ఇలా అన్ని డబ్బాలలో రకరకాల ఐటమ్సు నింపుతారు. కానీ ఉప్పు మాత్రం వేయరు. ఎందుకు? కారణం ఉప్పు వేస్తే ఇనుప డబ్బాను తినేస్తుందని. ఇనుప డబ్బానే తినేస్తున్నపుడు పేపరులాంటి సన్నని పొరను తిని వేయదా? కీళ్ళలో చేరిన ఉప్పు, సన్నని పొరను, కార్బిలేజ్ ను సునాయసంగా తినేస్తుంది.

ఉప్పుకు నీటిని లాక్కునే లక్షణం ఉంది. ఎండాకాలం చూడండి. ఉప్పు పొడి పొడిగా ఉంటుంది. వర్ధాకాలం రాగానే ఉప్పు తేమగా అవుతుంది. ఒక్కసారి నీరులాగా మారుతుంది. కారణం వాతావరణంలోని తేమను ఉప్పు లాక్కుంటుంది. దీనిని హైగ్రోస్యూపిక్ లక్షణం అంటారు. అలాగే కీళ్ళలోని ఉప్పు, అందులోని ద్రవాన్ని లాక్కుంటుంది. ఫలితంగా నీరు తగ్గిపోయి, కీళ్ళ పెలుసుపడి పోతాయి. నీరు తగ్గితే ఎముకలు ఒకదాని కొకటి రాసుకొని కార్బిలేజ్ అరిగిపోయి కీళ్ళ వాపు, నొప్పి వస్తుంది.

ఈ ప్రకృతిలో ఏ జంతువు గాని, పక్కి గాని, పశువులు గాని ఉప్పు తీంటున్నాయా? ఉప్పును బయట నుంచి మనలాగా ఆహారంలో కలుపుకొని జీవించే ఒక జీవిని చూపించండి. ఏ ఒక్కటీ కూడా తినదం లేదు. ప్రకృతిలో అన్ని ఆహార పదార్థాలలో చెట్టు-చేమలలో, ఆకులలో, పండ్లలో కావలసినంత ఉప్పు ఉంది. వాటికి ఈ సత్యం తెలుసు. అందుకే అవి తినదం లేదు. ప్రకృతిలోంచి వచ్చిన వాటి దేహనికి, ప్రకృతి ఆహారం అవి అందిస్తున్నాయి. ఎనుగు ఒక టన్ను బరువు వుంటుంది. అయినా కీళ్ళు అరగడం లేదు. మనిషి కాస్త బరువు పెరిగితేనే మన కీళ్ళు మోయలేకపోతున్నాయి. పక్కలు రోజూ వందల మైళ్ళు ఎగురుతాయి. జింకలు, పులులు, సింహాలు, అన్ని జంతువులు కొన్ని వందల మైళ్ళు వేగంతో పరుగెత్తుతాయి. అయినా వాటి కీళ్ళు అరగడం లేదు. చీమను చూడండి ఎక్కుడా ఆగకుండా, నిరంతరం నదుస్తూనే ఉంటుంది. అర్ధపుల్ల వేసినా, దానిని

తప్పించుకొని దాని గమనాన్ని సాగిస్తుంటుంది. ఎక్కడా ఒక క్షణం కూడా ఆగదు. నిరంతరం సాగుతూ, వెళ్లూ ఉంటుంది. ఈ ప్రకృతి ఆగదు, కాలాలు ఆగవు, బుతువులు ఆగవు, ఎవరికోసం ఏదీ ఆగదు. ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న ప్రతి జీవి నిరంతరం తన అవసరాల కోసం తన గమనాన్ని సాగిస్తూనే ఉంటుంది. ఇది కాల ధర్మం. మరి ఈ జంతువులన్నీ ఏమైనా ఉప్పు తీంటున్నాయా. చాలా మందికి ఒక అపోహ ఉంది. ఉప్పు, కారం తినకుంచే మనిషి నీరసపడతాడు. చివరికి సంసారానికి కూడా పనికి రాడనే నమ్మకం ఉంది. శరీరానికి కావలసిన ఉప్పును సరిపోను మనం తీసుకోకపోయినట్లయితే ఇదంతా నిజం. మనిషికి నీరసం వస్తుంది. అందుకే ఉదయాన కూరగాయల రసం, టిఫిన్ బదులుగా మొలకలు లేదా పండ్లు తెనాలి. ఆహారంలో ఎక్కువ శాతం కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, పండ్లు ఉండే విధంగా చూసుకోండి. ఇక నీరసం రాదు. ఏ ఇబ్బందీ ఉండదు. పైగా ఏ కీలూ చెడిపోదు. కండరాలు

బలహీనం కావు. ఏచిత్రం ఏమిటంచే ప్రకృతిలో
సహజీవనం చేసే ఏ జంతువు బయటి ఉప్పును
కోరుకోవడం లేదు. జంతువులకున్నంత విష్ణుత
మనిషికి లేదు. ఎందుకంచే అపి శరీర కణాల
విష్ణునంతో జీవిస్తాయి. మనిషి దానికి విరుద్ధంగా
మేఘాశక్తిని ఉపయోగించుకొని జీవిస్తాడు. జంతువులు
శరీర పోషణ, శరీర అవసరాలకు ఎక్కువ
ప్రాధాన్యతను ఇస్తాయి. మనిషి శరీర పోషణ, శరీర
అవసరాలకన్నా ఎక్కువగా ఉఱ్ఱు, వృత్తి పనులకు,
ఇతర అనుబంధాలకు, మనసును చేపేసు
ఆలోచనలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యతను ఇస్తాడు. అది
వాటి ఆరోగ్య రహస్యం. ఇది మన అనారోగ్య రహస్యం.

5. అధిక బరువు కీళ్ళకు అత్యంత ఆనర్దకం

శరీరము యొక్క అధిక బరువు పరోక్షంగా కీళ్ళు తొందరగా అరిగిపోవడానికి కారణం అవుతుంది. 2 అంతస్తుల కోసం నిర్మించిన పిల్లర్లపైన 4 అంతస్తుల బిల్లింగ్ నిర్మిస్తే ఆ కట్టడం ఆగుతుందా. ఆగదు. కారణం 2 అంతస్తుల బరువును మౌయడానికి పిల్లర్ యొక్క

సైజును లెక్కతో ఇన్ని ఇంచుల పిల్లరు వేయాలి. ఇందులో ఇంత సైజు ఇనుపరాద్ వాడాలి. ఇంత ఇసుక, ఇంత సిమెంట్ వేయాలని ఇంజనీర్లు లెక్కలు వేస్తారు. ఆ ప్రకారంగా నిర్మిస్తారు. ఆ బరువును మాత్రమే తట్టుకోగలిగే కెపాసిటి ఉన్న పిల్లర్లపై అంతకు మించి రెండింతల బరువును అదే పిల్లర్లపై నిర్మిస్తే ఆగదు కదా. వెంటనే కూలిపోతుంది. 100 కిలోల బస్తాను మోయగల కెపాసిటి ఉన్న మనిషికి 150 కిలోలు లేదా 200 కిలోల బస్తాను వెన్నుపై పెట్టి మోయమని చెబితే మోయగలడా? లేదు కూలిపోతాడు. మనిషి ఎత్తును బట్టి బరువు ఉండాలని వైద్యులు, పోషకాహార నిపుణులు నిర్ణయించారు. ఎత్తుని బట్టి బరువు వుంచేనే చూడడానికి బాగుంటారు. మీరు సన్నగాను, లేదా అధిక బరువుగా ఉంచే బాగుండరు. సన్నగా బక్క పీనుగులాగా లేదా ఎముకలకు చర్చిం అతికినట్లు ఉండడం మంచిది కాదు. కారణం ఎముకలకు అతుకబడిన కండరాల సైజు తగ్గిపోతాయి. తద్వారా బలహీనమవుతాయి. బలహీనమైన కండరాలు కీళ్ళను

సమర్థవంతంగా కదుపలేవు. తొందరగా అలసటకు లోనుకావడం జరుగుతుంది. బలహీనమైన కండరాల ద్వారా కీళ్ళు కూడా బలహీనమవుతాయి. బలహీనమైన కీళ్ళు తొందరగా నష్టపోతాయి. చిన్న చిన్న కుదుపులకు, చిన్న చిన్న బాక్షీరియాల, వైరన్ ల తాకిడికి తట్టుకొని, ఎదిరించే శక్తి ఉండదు. అలా కాకుండా అధిక బరువున్న దైత్యులే మనిషి గున్న ఏనుగులా ఉంటాడు. పొట్ట, పిరుదులు, తొడలు పెరిగి పోతాయి. మనిషి దబ్బాలాగా తయారవుతాడు. ప్రస్తుతం సమాజంలో 30 సంవత్సరాలు నిండక ముందే ముందుకు పెద్ద కుండలాగా పొట్టను తగిలించుకొని తిరుగుతుంటారు. ఆ కుండ ముందు నడుస్తుంటుంది, వెనకాల తను నడుస్తుంటాడు. మన బరువు మనకే కాదండి ఇతరులకు కూడా ఇబ్బంది కలిగిస్తుంటుంది. మనతో కలిసి కాపురం చేసే జీవిత భాగస్వాములకు మరెంతో బాధ. మనతో కలిసి జీవించే కుటుంబ సభ్యులకు బాధ. మన బరువు చివరికి ముక్కు, ముఖం తెలియని వారికి కూడా ఒక్కసారి ఇబ్బంది

కలిగించవచ్చు. ఇలాంటి సందర్భాలు ఎన్నో మనం నిత్యం చూస్తూనే ఉన్నాం.

భార్య భర్తలు ఇద్దరూ కలిసి 40 సంవత్సరాల నుండి చక్కగా కాపురం చేసుకుంటున్నారు. 10 సంవత్సరాల క్రింద ఆయన రిస్టోర్ అయిపోయినాడు. చేతిలో ఉబ్బులు తగ్గిపోయినాయి. తను మాత్రం వయస్సులో ఉన్నప్పటి కన్నా ఎక్కువ ఖరుచులో పడినాడు. కారణం ఎమిటంచే పాపం గత 20 సంవత్సరాల నుండి అంచెలంచెలుగా బరువు విపరీతంగా పెరిగిపోయాడు. ఒక బియ్యం మూట బరువును 10 సంవత్సరాల క్రితమే బద్దలు కొట్టాడు. ఇప్పుడు చూస్తే 120 కిలోల వరకు పెరిగింది. పాపం బరువు ఒక్కశేష సమస్య కాలేదండి తన ప్రాణానికి. దానితో పాటుగా బి.పి, మగరు, గుండె సమస్యలు వచ్చాయి. తొడలు తొడలు రాసుకొని తొడల మధ్య నల్లగా చర్చం మాడిపోయి ఫంగెన్ ఇన్ షైక్షన్ వచ్చింది. నడిస్తే ఆయసం, కూర్చుంచే ఆయసం. చివరికి లెట్టిన్ కి వెళ్ళాలన్నా వెళ్ళలేని స్థితిలో ఉన్నాడు. ఎవరో ఒకరి సహాయం తీసుకోవలసిన

పరిష్కారి. అన్ని రోగాలకు మందులు వాడాలి. ఇన్ని భరించిన భార్యకు కూడా విసుగొచ్చింది. ఎప్పుడూ చిరాకుపదుతుంది. ఓ రోజు బాగా త్రిశ్శైసింది. నీవు దేనికి పనికి రాకుండా పోయావు. నీ వలన నాకేమి సుఖం లేదు. ఎన్ని పనులు చేయాలి. నా పనులే కాకుండా, నీ పనులూ చేయలేక చస్తున్నా, అసలే ఏనుగులాగ శరీరం పెంచుకున్నావు. దానికి తోడు దేశంలో ఉన్న రోగాలన్నీ నీవు తెచ్చుకున్నావు. ఇంకా ఎన్ని రోజులు మమ్ములని ఇలా చంపుతావు. ఇంకెందుకు నీ బ్రతుకు ఇలాంటి వారికే ఆయుష్మ ఎక్కువ పెడతాడు. ఆ పాడు దేవుడు. అని చడా మడా త్రిశ్శైస్తుంది. ఇలా విని విని పాపం విసిగిపోతాడు. శారీరకంగా, ఆర్థికంగా, కుటుంబపరంగా, మానసికంగా దెబ్బతిన్నాడు. చివరికి చచ్చిపోదామని ఓ నిర్దయం తీసుకున్నాడు. ఎలా చావాలో అర్థం కాలేదు. వెంటనే లిఫ్ట్ లో 4 అంతస్థుల బిల్డింగ్ ఎక్కుతాడు. పై నుంచి క్రిందకి దూకేసాడు. ఎముంది 4 రోజుల తర్వాత కళ్ళు తెరిచి చూస్తే సినిమాలోలాగా కళ్ళు ముందు ఓ నర్సు, హాస్పిటల్ బెడ్ పై కాళ్ళు విరిగినాయి కాబోలు

బ్యాండేజ్ వేసి ఉన్నాయి. నాకేమైంది. నేను ఇక్కడున్నానే. నేను చనిపోలేదా. ఇంక బ్రతికే ఉన్నానా? అని రకరకాల ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు. ఆ నరుని తాపీగా అన్నీ విని మెల్లగా సమాధానం ఇలా చెప్పింది. అయ్యా. ఇక ఆపండి. మీరు చావ లేదు. బ్రతికే ఉన్నారు ఇది నిజమే. పై నుంచి క్రిందకి దూకినపుడు మీ క్రింద ఇధ్దరు మనుషులున్నారు. వారు మాత్రం చచ్చారు. మీరు చావ లేదు. కాళ్ళు మాత్రం విరిగి మా నరిగంగ్ హెహామ్ లో ఉన్నారు! అది విని భోరుమన్నాడు. "మూలిగే నక్క మీద తాటి కాయ పడ్డట్టయింది". అసలే బరువు పెరిగి 10 రకాల జబ్బులతో ఇబ్బంది పదుతుంచే ఇప్పుడు ఎముకలు విరిగి మంచాన పడ్డాడు. ఇలా బరువు మనకే కాదండి. మన జీవిత భాగస్వామికి, కుటుంబీకులకు, మన తోటి వారికి కూడా ఒక్కొక్కసారి ఇబ్బందిని కలిగిస్తుంది. ముఖ్యంగా మన తుంటిభాగం (Hip Joint), మోకాళ్ళ (Knees) భాగంపై శరీర బరువు పడుతుంది. మన కాళ్ళు, చిల్డ్రింగ్ పిల్లర్ల లాగా శరీర బరువను మోస్తాయి. మన

శరీరాన్ని, మన కాళ్ళు మోయాలి కదా. తప్పదు. నెత్తి మీద 10 కిలోల బరువు పెట్టుకొని కొంత దూరం నడిస్తే, ఎప్పుడు క్రింద దించుదామా అని అనుకుంటుంటాం. చంకలో పిల్లని ఎత్తుకొని కొంత దూరం నడిచి క్రింద దించి, హమ్మియ్యా అనుకుంటాం. కానీ ఈ బరువును ఎలా దించేది. మన ముందు కుండ, వెనుక సీటు అంటిపెట్టుకొని ఉన్నవే. వాటిని మోయక తప్పదు. ఇలా మన బరువు మోకాళ్ళపైన, తుంటి పైన పదుతుంది. నడుస్తున్నప్పుడు కీళ్ళలో ఎముక, ఎముక రాసుకుంటుంది. దానికి తోడు శరీర బరువు కూడా కీళ్ళ ఎముకలపై పడి, ఎక్కువ బరువుతో రాసుకుంటుంది. ఇలా కీళ్ళు ఎక్కువ రాపిడికి, ఒత్తిడికి లోనై తొందరగా అరిగిపోవడం లేదా వాపు, నోపిపు రావడం జరుగుతుంది. అందుకే బరువు ఎన్నో సమస్యలకు దారి చూపడం కాకుండా కీళ్ళ వ్యాధులు కూడా దరిచేరేటట్టు చేస్తుంది. శరీర ఎత్తుకు తగిన బరువు ఉండడమే అన్నివిధాల మంచిది. అధిక బరువు ఉన్నట్లయితే ప్రకృతి జీవనం సాగిస్తూ, ప్రకృతి చికిత్సలు తీసుకుంటూ, శరీరానికి

నష్టం కలుగకుండా, బరువు తగ్గించుకొని ఆరోగ్యంగా,
ఆనందంగా జీవించవచ్చు.

6. మానసిక ఒత్తిడి మరియు కీళ్ళ నొప్పులు

ప్రైస్ మరియు కీళ్ళ నొప్పుల గురించి అర్థం చేసుకోవాలంచే ముందుగా ప్రైస్ అంచే ఏమిట్ అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేధాం. ప్రతి వ్యక్తి నిత్యజీవితంలో తన పని చేసే ప్రదేశంలో గాని, కుటుంబంలో గాని, సమాజంలో ఇతర వ్యక్తులతో గాని, ఏదో విషయంలో మానసిక ఒత్తిడికి గురవుతున్నాడు. నేడు ప్రైస్ అనే పదం చాలా తరచుగా వినబడుతోంది. పిల్లల నుండి పెద్దల వరకు అన్ని రంగాల ప్రజలలోను, చివరకు ప్రైస్ పైన పనిచేస్తున్న వ్యక్తులకు కూడా చాలా సర్వసాధారణమైంది. ఒత్తిడి అనేది ప్రతి వ్యక్తికి సాధారణంగా ఉంటుంది. ఏ పనిచేయాలన్నా, లేదా జీవితంలో ఏదైనా సాధించాలన్నా ఒత్తిడి లేకుండా

జరుగదు. ఒత్తిడి మంచిదే కాని శృతి ఏంచితే ప్రమాదం. మనం ప్రైస్ ని వయోలిన్ తో పోల్చవచ్చు. వయోలిన్ కి తీగలుంటాయి. అవి వదులుగా ఉంచే స్వరాలు పలుకవు. బాగా టైట్ చేస్తే తెగిపోతాయి. తీగెలు ఎంత టైట్ గా ఉండాలో అంతే టైట్ గా ఉంచి తీగెలను మీటితే మనకు కావలసిన మధురమైన సప్తస్వరాలు పలుకుతాయి. జీవితంలో ప్రైస్ పరిస్థితి కూడ అంతేనండి.

ప్రైస్ అనగా

బయట జరిగే పరిస్థితులకు ప్రతి చర్యగా మనం స్వందించే విధానాన్ని ప్రైస్ అనవచ్చు. ఉదా: భర్త భార్యను ఈ రోజు కూర బాగా లేదని అనగానే, మీ ముఖానికి ఏ రోజైనా మెచ్చుకున్నారా అని గయ్యన భర్త మీద మండిపడి, పెద్ద ఎత్తున గొడవ చేయవచ్చు. అప్పుడు ఇద్దరి మధ్య విపరీతమైన ఒత్తిడి పెరుగుతుంది. లేదా సరేలెండి. కొద్దిగా ఈ రోజు పోరపాటైంది. రేపు బాగా చెస్తాలే అని సర్ది

చెప్పికోవచ్చ). అప్పుడు ఒత్తిడి ఇద్దరి మధ్య తలెత్తదు. అనగా ఒక విషయానికి ప్రతిచర్యగా మనం ఎన్న రకాలుగా స్పందిస్తుంటాం. మన ప్రతిస్పందననే మనం లైసెస్ అంటాం. ఒక విషయానికి పాజిటివ్ గా స్పందిస్తే ఒత్తిడి ఉండదు. తీవ్రంగా నెగెటివ్ గా స్పందిస్తే ఒత్తిడికి లోనవుతారు.

ఇందులో రెండు రకాలున్నాయి. 1. యూలైసెస్ 2. డిలైసెస్.

1. యూలైసెస్

జీవితంలో మనల్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళ ఒత్తిడినే యూలైసెస్ అంటాం. నిత్య జీవితంలో ఏదైనా కార్యం తలపెడదాం. ఫలానా లైంలో ఈ కార్యక్రమాన్ని విజయవంతంగా పూర్తి చేయాలనే సంకలపంతో కృషి చేసి సాధిస్తాం. ఎన్న అడ్డంకులెదురైనా మనం అనుకున్న వైపుకు మనల్ని తీసుకెళ్ళటుగా చేసేది మంచి లైసెస్ అనవచ్చ. ఈ రకమైన లైసెస్ లో

ఆనందం ఉంది. మనకు సంతోషాన్ని కల్గించే ప్రైస్ ఇది. మంచి ప్రైస్ కు గురైనప్పుడు మెదడులో సెరటోనిన్ అనే ఆరోగ్యకరమైన హర్షణ్ ఉత్సత్తు అవుతుంది. ఈ హర్షణ్ కండరాలను, నరాలను, రక్తనాళాలను విశ్రాంతి పరుస్తుంది.

2. డిప్రైస్

మన కెపాసిటీకి ఏంచి నెగెటివ్ గా ఆలోచనలు చేసినప్పుడు మనసును తీవ్రంగా స్పృందిస్తుంది. ఒక విషయాన్ని పదే పదే చాలా సార్లు ఆలోచించడం ద్వారా మానసికంగా కృంగిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. ఈ ప్రైస్ మంచిది కాదు. నెగెటివ్ ఆలోచనలతో సతమతమవుతున్నప్పుడు ప్రతిచర్యగా శరీరంలో కొన్ని స్థిరాయిడ్ హర్షణ్లు ఉత్సత్తు అవుతాయి. ఈ హర్షణ్లు కొన్ని వేల కణాలను క్షణాలలో నాశనం చేస్తాయి. ఆలోచనలు ఎక్కువైనప్పుడు దీర్ఘకాలిక ఒత్తిడికి గురవుతారు. మనం మీచే వీణ తీగలు ఎప్పుడూ అధికమైన టైటులో ఉంచితే ఆ వీణ శృతి

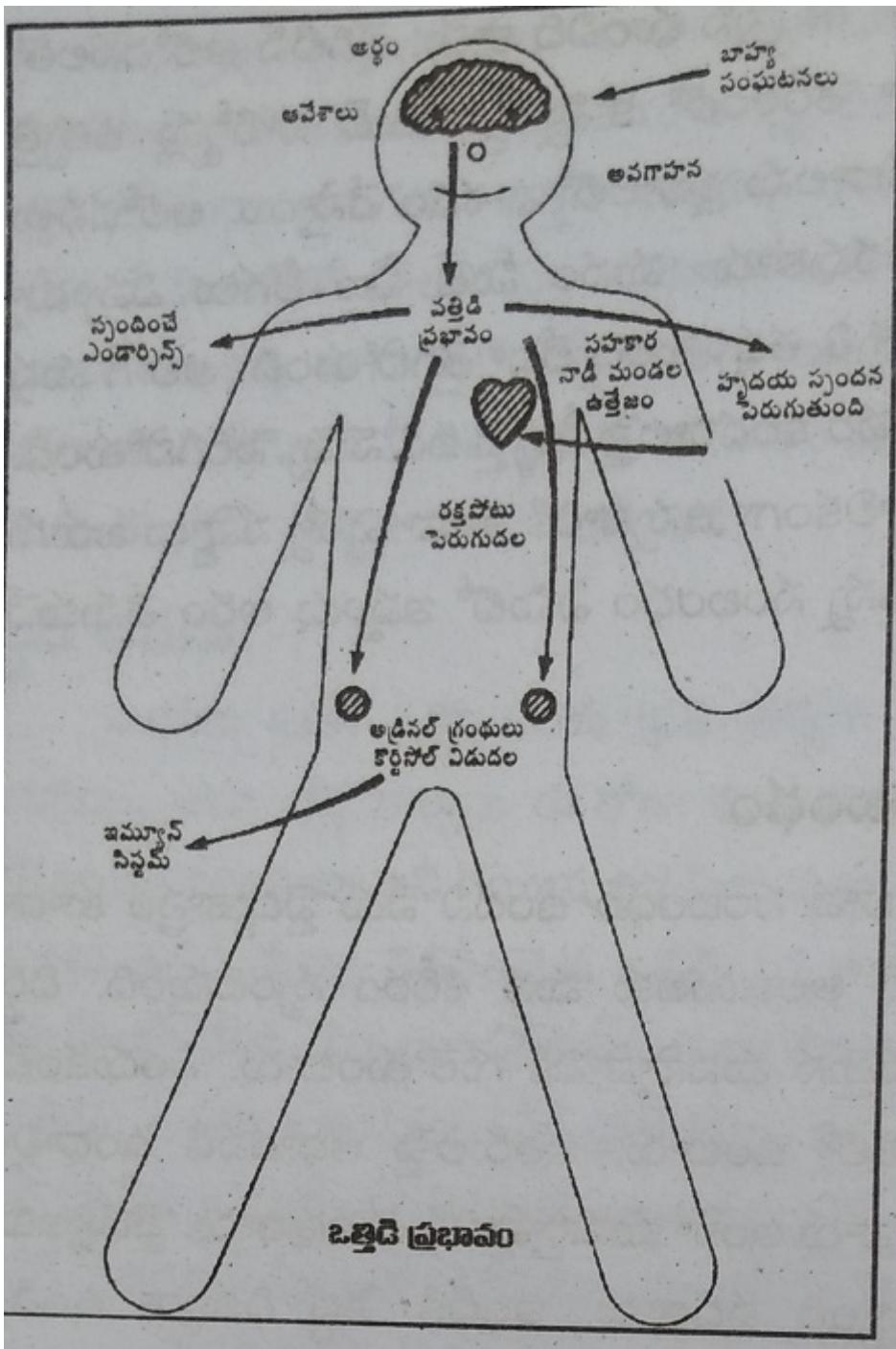
తప్పుతుంది లేదా తెగిపోతుంది. అలాగే మన జీవితంలో ఒత్తిడి ఎక్కువయితే ఆ ప్రభావం కండరాలపై కీళ్ళపై బడి నొప్పి పెరిగిపోతుంది. అదే పరంపరలో కీళ్ళ నొప్పులు దీర్ఘకాలికంగా ఉన్నవారికి కూడా ఎన్నో నష్టాలు జరుగుతున్నాయి. కీళ్ళనొప్పులకు, ప్రైస్ కు ఉన్న సంబంధం ఏమిటో ఇప్పుడు అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేధాం.

కీళ్ళ నొప్పులు-ప్రైస్ కి గల సంబంధం

శరీరానికి మనస్సుకు అవినాభావ సంబంధం ఉందని నేడు వైద్యశాస్త్రం కూడా గుర్తించింది. మన మనస్సులో జరిగే అలజడులకు మన శరీరం స్పందిస్తుంది. దీర్ఘకాలికంగా కీళ్ళనొప్పులున్నవారు తీవ్రమైన మనస్తాపనికి గురొతుంటారు. ఎందుకంచే వారి పనులు వారు చేసుకోలేని స్థితిలో ఉంటారు. ఇతరులపై ఆధారపడి ఉండాలని వస్తుంది. ఆర్థికంగా ఇబ్బందిగా ఉన్నవారు ఇంకా మనస్తాపనికి లోనపుతారు. వైద్యులకు చూపించుకోవడానికి ఉబ్బ

లేక ఇబ్బంది పడతారు. ఇంటికి పెద్ద దిక్కుగా ఉండి, కుటుంబంలోని వారందరికీ తనే ఆధారమై ఉండి, తను మంచంపై నుంచి దిగెలేని పరిస్థితులలో ఉంచే ఇక చెప్పక్కర్చేదు. మనస్సులో తీవ్రమైన ఆలోచనలు కదిలినపుడు తనను తాను రక్షించుకొనే ప్రయత్నంలో భాగంగా మెదడు కొన్ని సిగ్గుల్ని ను కిడ్నీపైనున్న అధినల్ గ్రంథికి పంపిస్తుంది. ఆలోచన తీవ్రతను బట్టి అధినాలిన్ అనే హర్షిను రక్తంలోకి చిమ్ముతుంది. ఆ రసాయనాలు శరీరాన్ని ఉద్యోగ స్థితిలోకి తీసుకెళతాయి. కండరాలు తీవ్రంగా స్పందిస్తాయి. కండరాల స్పందనకు ఎక్కువ రక్తం, ఆక్సిజన్ మరియు గ్లూకోజ్ కావాలి, అందుకే గుండెను వేగవంతం చేస్తుంది. శ్వాస వేగాన్ని పెంచుతుంది. లివర్ పని పెరిగి, గ్లూకోజ్ ను రక్తంలోకి విడుదల చేస్తుంది. తిరిగి కండరాలు ఇంకా ఎక్కువగా చెప్పన కి గురవుతాయి. ఎప్పుడైతే కండరాలు చెప్పన కి లోనపుతాయో అందులోని రక్తనాళాలు నొక్కబడతాయి. రక్త ప్రసరణ ఆ అవయవానికి

తగ్గిపోతుంది. ఫలితంగా నొప్పి తీవ్రత పెరుగుతుంది.
కంట్రోల్ లేని విపరీతమైన ఆలోచనా ధోరణి మన
శరీరంలో పైన చెప్పినట్లుగా రసాయనిక మార్పులు
చెంది నొప్పిని పెంచుతుంది. అయితే ఈ పెరిగిన
నొప్పి తిరిగి మానసికంగా ఇంకా కృంగదీస్తుంది.
అందుకే ఈ ఒత్తిడి చక్రం ఇలాగే తిరుగుతూ
ఉంటుంది.

ఈ ఒత్తిడి చక్రంలో పడిన వ్యక్తి బయటకు రావడం
 చాలా కష్టం. ఎందుకంటే మనస్సు ఒక ఆలోచనలో
 నుండి ఇంకో ఆలోచన లోకి వెళ్లంది.
 తెలియకుండానే చిరాకు, ఆవేశం, అభ్యద్రతలాంటి
 ఆందోళనలు పెరుగుతాయి. రోగ నిరోధకత
 తగ్గిపోతుంది. కీళ్ళ నొప్పులు, వాపు రెణ్ణింపు
 అవుతాయి. ఇలా ఒకచేమిటి ఒకదానితో ఒకటి
 ముడిపడి సైకిల్ చైన్ లా, సుడిగుండంలా అక్కడే
 తిరుగుతూ బయటకు రాలేక బాధపడుతుంటారు.
 మానసిక ఒత్తిడులలో రోగనిరోధక శక్తి తగ్గడం ద్వారా
 ముఖ్యంగా రుమటాయిద్ద ఆర్థరైటిస్ తీవ్రత ఇంకా
 పెరుగుతుంది.

ఒత్తిడిని కంటోల్ ఎలా చేయాలి

శరీరానికి, మనస్సుకు విడదీయలేని సంబంధం
 ఉంది. కాబణ్ణి దీర్ఘకాలికంగా కీళ్ళనొప్పులతో
 బాధపడుతున్నవారు ఈ పుస్తకంలో

తెలియజేసినట్లుగా శరీరానికి కావలసిన అవసరాలు అనగా మంచి గాలి, మంచి నీరు, సరియైన పోషకాహారం, మంచి వ్యాయామం, మంచి విసర్గం, మంచి విశ్రాంతిని సరియైన విధానంలో అందిస్తూ, మనస్సును ఒత్తిడిలోకి పోనివ్యకుండా మానసికంగా ప్రశాంతతను పెంచుకోండి. అందుకు మీ మనస్సును అర్ధం చేసుకోండి. మనస్సు ఎం కోరుతుందో ఏశ్శేషించండి. మీ శక్తి సామర్థ్యాలు ఏమిటి? మీరు ఎంతవరకు చేయగలుగుతారు. ఎవరు మీ సమస్య తీర్చడానికి సహాయం చేస్తారు, అన్న విషయాలను ఏకాంతంగా ధ్వనంలో ఆలోచించి ఒక నిర్దయానికి రండి. తుది నిర్ణయం మీదే. ప్రైస్ కరెక్షన్ గా గుర్తించగలిగితే 50% మీరు ఒత్తిడి నుండి బయటపడినట్లే. కారణమేమిటంటే ఏవైతే మిమ్మలను బాధపెడుతున్నాయో వాటిని దూరంగా ఉంచగలగడమే కంట్రోల్ చేయడమన్నమాట. మనస్సు ఎప్పుడూ గజిబిజిగా ఉంటుంది. చిక్కుపడిన త్రాదు లాంటిది. చిక్కుపడిన త్రాదులో

చిక్కను ఎలా తోలగిస్తారు. ముందు ఒక చివర
గుర్తించి మెల్ల మెల్లగా ముడివిప్పుతూ పోతుంచే
చివరిగా చిక్కముడి విడిపోతుంది. అలాగే మనలో
మెదిలే చిక్క సమస్యలను ముందు పుస్తకంలో
ప్రాయిండి. ఒక్కొక్క దానికి సమాధానం మీరే
ఇచ్చుకుంటూ వెళ్ళే చివరిగా మీరే మిగులుతారు.
సమస్య మాయమౌతుంది. చివరికి ఎం
తేలుతుందంచే సమస్య మనలో ఉంది. సమాధానం
కూడా మనలోనే ఉందనే విషయం
తేటతెల్లమౌతుంది. ప్రయత్నం చేసి చూడండి. మీకే
అర్ధం ఆవుతుంది. ప్రతిరోజూ మనస్సు ప్రశాంతంగా
ఉంచుకోవడానికి మంచి ఆహారం, యోగ,
ప్రాణాయమం అలాగే రోజూ కొంతసేపు ధ్యానం
చేసుకోండి. లేదా రిలాక్సేషన్ చెక్కికుగైలు
ఆచరించండి. ఈ పుస్తకంలో యోగా విభాగంలో కొన్ని
రిలాక్సేషన్ చెక్కికుగైలు ఇవ్వబడ్డాయి. ఆవిధంగా
ఆచరించే ప్రయత్నం చేయండి. ప్రైస్ తగ్గుతుంది.
ప్రశాంతత పెరుగుతుంది. వెంటనే నొప్పుల తీవ్రత

తగ్గుతుంది. మనస్సుకు ఎంతో శక్తి ఉంది. మనస్సు నొప్పిని సృష్టించగలదు. నొప్పిని మటుమాయం చేయగలదు. ఆనుభవం మీద మీకే తెలుస్తుంది.

ఎప్పుడు మీరు ప్రస్తుతిలు అయినా వెంటనే ఒక గ్లాసు మంచి నీరు త్రాగండి. లేదా మీకు నచ్చిన మ్యాజిక్ వినండి లేదా నచ్చిన పుస్తకాలు చదవండి. లేదా నచ్చిన వారితో సరదాగా సంభాషించండి. గతం తవ్వడం ఆపండి. భవిష్యత్తు గురించి భయపడకండి. వర్తమానంలో జీవించండి. దారితప్పిన మనసును మెల్లగా దారిలో పడేటట్లు చేయండి. భగవంతుడిచ్చిన జీవితాన్ని దుర్ఘారం కాకుండా అర్థవంతమయ్యేటట్లుగా ఆలోచించి ఆశతో, ఆత్మాభిమానంతో, స్వశక్తితో ముందుకెళ్ళండి. జీవితంలో మధురానుభూతుల పుష్టాలను ఫలాలను పెంచండి. పంచండి. ఆస్వాదించండి.

5. కీళ్ళ నొప్పులకు నివారణ పాయాలు మరియు ప్రకృతి వైద్యం

- శరీరమందించే సంకేతాలు గ్రహించు - రోగ నిరోధక శక్తికి సదా సహకరించు
- తెల్లరక్తకణాలకు, రోగ కారకాలకు మధ్య ఘర్షణ - రోగాల బారి పడకుండా శరీరం పొందే రక్షణ
- వాదన పెంచకు - నిర్వేదం పొందకు - సంకల్పం మరువకు - సాధన విరమించకు
- పంచభూతాత్మకం మన శరీరం - పంచభూతాలతోనే ప్రకృతి వైద్య విధానం
- ప్రకృతి వైద్యం ద్వారా రోగాల నివారణం - కణం లోపల ఏర్పడు ఆరోగ్య వాతావరణం

- ప్రకృతి ధర్మాలను అనుసరించు - ఆరోగ్యంగా ఆదర్శంగా జీవించు
- తొలగాలంచే రోగ కారణం - ప్రకృతి వైద్యమే శరణం
- ప్రకృతి విధానం పాటించు - సుకృత జీవనం సాగించు
- అతీవద్ధ మితీ వద్ద - మధ్యమార్గమే మనకు మద్ద
- వ్యాయామంతో రక్తప్రసరణ వేగంగా జరుగు - వ్యద్ద పదార్థాలు త్వరితంగా బయటకు తొలగు
- తెలుసుకోండి వ్యాయామం విలువ - దేహంలో పెంచుకోండి ప్రాణశక్తి నిలవ
- వ్యాయామం కండరాలను చేస్తుంది వదులు - లోపాలున్న మలినాలు బయటకు కదులు
- ఆసనంలో నొప్పిని పరిశీలించండి - నొప్పిరాకుంచే ఉపయోగం లేదండి
- రావాలంచే బాగా ఆసనస్థితి - సహకరించాలి నీ శరీర స్థితి

- గాలి విషయంలో సందేహమా! - దాని విషయం దేహానికి వదిలేయ మిత్రమా!
- ఆసనాలతో ఎంతో ఉపకారం - గుండెకు ఉండదు పనిభారం
- వ్యాయమంచై ఎందుకు మక్కువ - ఆసనాలతో ఉపయోగం ఎక్కువ
- ఆసనాల ద్వారా రక్తం మళ్ళించు - అవయవాల బిగింపు సదలించు
- కండరాలకు అందుతుంది తగినంత రక్తం - పొందండీ ఆసనాలతో ఆ సాఖ్యం
- తెల్లవారకుండా చెయ్య ఆసనాలు - తెల్లవారితే ఉండవ మంచి వైబ్రేషనులు
- ఆసనానికి ఆసనానికి మధ్య విశ్రాంతి నొందు - ఆసనాల ప్రయోజనం పూర్తిగా పొందు
- ఆహారం తినకుండా ఆసనాలు చేయి - ఆరుబయట చేస్తే ఆసనాలు హాయి
- ఆసనం విరమించాక నడుస్తాయి దీర్ఘశ్వాసలు - విశ్రాంతి పొందితే వస్తాయి మానసిక మార్పులు

- వెంటవెంటనే వేస్తే వస్తుంది అలుపు - మధ్య మధ్యలో విశ్రాంతి నివ్వాలని చెయ్యి తలపు
- కళ్ళు మూసి గమనించు మార్పులు - కళ్ళు తెరిస్తే ముసురు ఆలోచనలు
- అందరూ చెయ్యాలి ఆసనాలు - ఆరోగ్యానికవి చక్కని శాసనాలు
- వ్యాయామంలో చెమట బాగా పదుతుంది - రక్తంలోని నీటి శాతం తగ్గుతుంది
- ఆసనాలలో పెరుగుతాయి కణ శ్వాసలు - ఆక్రిషణ్ తో తీరుతాయి కణాల ఆవసరాలు
- ఆసనమంచే కదలని స్థితి - వేసేటపుడు ఉండాలి క్రమపద్ధతి
- ఆసన స్థితిలో చేస్తే లోపం - ప్రయోజనముండదు లవలేశం
- ఆసనాలు వేస్తే మనసు జాగృతం - శరీరమౌతుంది ఆరోగ్యవంతం
- ఉష్ణాసనం వేయి సరిగా - సయాటికా తగ్గుతుంది పూర్తిగా

- ఆసనంలో శ్వాసపై పెట్టు నీ ధ్యాన - మనసుతో
గమనించు నీ శ్వాస
- ఎంతో చక్కటి విద్య యోగా - చేయకు దాన్ని
ఎక్కుర్ సైజు లాగా
- ఉంచే అవయవాల మధ్య సమన్వయం -
బౌతుంది ప్రాణశక్తి సరిగా వినిమయం
- ఉన్నత మార్గంలో జీవితం నడవాలంట -
ప్రతిరోజు ఆసనాలకూ కేటాయించు ఒక గంట
- సరిగా చెయ్యాలి శవాసనం - అది ప్రశాంతత
పెంచే అద్భుత ఆసనం
- ప్రతిరోజు చేస్తే ప్రాణాయమం - ప్రాణశక్తి కది
చక్కని సోపానం
- ప్రాణశక్తిని పెంచేందుకు ప్రాణాయమం -
పతంజలి లాంటి బుమలిచ్చిన సగుణపొయం
- కపాలభాతీతో శరీరం శుద్ధి - ప్రాణశక్తి ఎంతో వృద్ధి
- కపాలభాతీ ప్రాణాయమంతో శుద్ధి చేసుకుని
ముందు - నాడీశుద్ధి ప్రాణాయమంతో ప్రాణశక్తి
పుష్టలంగా పొందు

- సూర్యనాడితో పెరుగును ఉష్ణం - చంద్రనాడితో తరుగును ఉష్ణం
- నాడీశుద్ధితో ప్రాణశక్తికి పరిపుష్టి - చేసేటప్పుడు శ్వాసపైనే ఉంచు నీ దృష్టి
- తల్లిలాంటిది ఒంకార మంత్రం - తనువులోని దివ్యశక్తిని కాపాడే చ్ఛతం
- ఉచ్చరిస్తే ప్రతిరోజూ ఒంకారం - నిర్దమిస్తుంది మనలోని అహంకారం

ఇంత వరకు కీళ్ళనొప్పులకు కారణాలు సవివరంగా తెలుసుకున్నాం. ఇప్పుడు కీళ్ళను సమర్థవంతంగా ఎలా ఉంచుకోవాలో తెలుసుకుందాం. ప్రకృతి జీవన విధానాన్ని సంపూర్ణంగా ఆచరించినంతవరకు జీవితంలో ఎలాంటి అనారోగ్య సమస్య లేకుండా, భవిష్యత్తులో రాకుండా జాగ్రత్తపడవచ్చు. శరీరంలోని అన్ని అవయవాలను వాటి పని తీరును సమర్థవంతంగా ఉంచుకోవచ్చు. మన ఎముకలు, కీళ్ళు, కండరాలు అత్యంత పటిష్ఠంగా వాటి పని

తీరును సాగించవచ్చు. మీరు ఇప్పటికే ప్రకృతి జీవన విధానాన్ని పాటిస్తూ ఉన్నట్లయితే మీ కీళ్ళ పని తీరును మీ చేతుల్లోకి తీసుకోవచ్చని అర్థం ఆయి ఉంటుంది. ఎలాగంటే శరీర అవసరాలను పూరించితే చాలు, మిగతా కార్బ్రూకమం శరీరమే చేసుకుంటూపోతుంది. ఎటుతిరిగి మనం అడ్డుపుల్ల వేయకుంటే చాలు, ఎలాగంటే ఒక చెట్టుకు అవసరమైన గాలి, నీరు, సూర్యరష్మి మంచి పోషక పదార్థాలున్న మళ్ళీ తగుపాళ్ళలో అందించడం ద్వారా చెట్టు ఏపుగా, చక్కగా, ఎలాంటి రోగాలు లేకుండా చాలా ఆరోగ్యకరంగా పెరుగుతుంది కదా! అంతే సులభం మన ఆరోగ్యం కూడా. ఎంత సింపుల్ ఈక్వేపనో చూడండి. ఇక్కడ మనం విచక్షణతో చేయవలసినది ఏమిటంటే కాస్త మన శరీర అవసరాలు ఏమిటో గుర్తించడం, శరీరానికి అవసరమైన పదార్థాలను సమపాళ్ళలో ఎప్పటికప్పుడు అందించడం చేస్తే చాలు. మనం

సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతులుగా నిండు నూరేళ్ళు ఉండవచ్చ.

కీళ్ళలో నొపిఎ

కీళ్ళనొప్పులతో బాధపడేవారిలో ముఖ్యంగా వాపు (ఇన్ ఫ్లామేషన్) నాలుగు రకాలుగా కన్నిస్తుంది (ఎ) వేడిగా ఉంటుంది (బి) నొపిఎగా ఉంటుంది (సి) వాస్తుంది (డి) ఎరుపుగా ఉంటుంది.

ఈ నాలుగు లక్షణాలు కనిపించినట్లయితే సమస్య తరుణ (అక్యూట్) స్థితిలో ఉన్నట్లు. ఈ స్థితి ఎందుకు వస్తుందంటే శరీరం తనను తాను బాగుచేసుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నంలో కలిగే విభిన్న మార్పులు మాత్రమే. ఏటివలన మనకు ఎంతో లాభం చేకూరుతుంది. ఇవి ఎంత మాత్రం నష్టం కావని గమనించాలి. ఈ ప్రక్రియ శరీరానికి ఎందుకు మంచిదో మనకు తెలియకుండానే మనల్ని

కాపాదుకోవడం కోసం ఎలాంటి ప్రయత్నం చేస్తుందీ ఒక ఉదాహరణ ద్వారా తెలుసుకుందాం.

శత్రువులు మన మీదకు రాబోతున్నప్పుడు వెంటనే మన రాధార్ సిష్టమ్ గుర్తించి మనకు సంకేతాల రూపంలో ఎలాగైతే తెలియజేస్తుందో అలాగే మనకీళ్ళలో నొపిగా లేదా వాపు అనేది కూడా మనల్ని అలర్చ్ చేయడానికి దీహదపడుతుంది. అలా శత్రువులు రాబోతున్నప్పుడు మన మిలిట్రీ సైన్యం గుర్తించి అలర్చ్ ప్రకటించి ఇతర ప్రదేశాలలోని సైనికులను కూడా దించి యుద్ధం ఎలాగైతే చేస్తామో అలాగే మన రక్తంలోని తెల్ల రక్తకణాలు దాడిని చేస్తాయి. చివరి వరకూ పోరాదుతుంటాయి. ఈ పోరాటంలో జరిగే ఘర్షణలో కొంత నొపిగా బాధకలుగుతుంది.

పైన పేర్కొన్న విధముగానే మన శరీరంలో నొపిగా లేదా కీళ్ళలో వాపు వచ్చినా, ఇవి తాత్కాలికమైనవిగా గుర్తించాలి. దీనిని తరుణ వ్యాధి (Acute disease)

అంటారు. ప్రకృతి వైద్యం దృష్టిలో ఈ స్నితి ఒక రకంగా మంచిదే అని చెప్పవచ్చు. ఇది ఎంత మాత్రం నష్టం కాదు. ఒక మాటలో చెప్పాలంచే నొపిపు, వాపు రూపంలో ఇలా శరీరమే మనల్ని అలర్డ్ చేసి, మనల్ని, మన మనసును ఆకర్షించేటట్లు చేసి తనను తాను బాగుచేసుకోవడానికి అవకాశం తీసుకుంటుంది. చిన్న పిల్లలు ఏ వస్తువైనా లేదా తినే తినుబండారాలు తల్లిదండ్రుల్ని కొనివ్వమని అడుగుతారు. ఒకవేళ వారి కోరిక తీర్చుకుంచే ఏడిచు, మారాం చేసి ఏదో ఒక విధంగా వారి కోరిక తీర్చుకుంటారనే విషయం మనందరికి తెలుసు. ఇలా చేయడం అనేది అతి సహజమైంది. ఈ ప్రపంచంలో అందరు పిల్లలూ చేసే పని ఇదే కదా. అదే మాదిరిగా తరుణ వయస్కుల (చిన్న పిల్లల) మనస్తత్వంతో పోలుఁకోవచ్చు తరుణ వ్యాధిని. శరీరంలో ఎక్కడ ఇబ్బంది కట్టినా వెంటనే వాపు, నొపిపు రూపంతో మనల్ని కోరేది ఏమిటంచే కొఢిగా రెస్టు ఇయ్య. లేదా కొఢిగా నేను చేపేపుది వినండయ్య!

నా గురించి కొద్దిగా పట్టించుకోండి. నా గొడవ
ఆలకించమని వేడుకుంటుంది. మనం
చేయాల్సిందల్లా ఏమీ లేదు! కాన్త శరీరం చెప్పినట్లుగా
మనం వించే చాలు. అలా వింటూ శరీరంలో ఏ
మార్పు వచ్చినా ప్రకృతి నిర్దేశించిన విధంగా మనం
ప్రకృతి చికిత్సలనే చేసుకుంచే అధిక శాతం
మేలుంటుంది. కారణం ఎమిటంచే ఈ అక్యూట్
స్టిల్టిలో ఆ వాపు ఉన్న ప్రదేశంలో శరీరం బాగు
చేసుకోవడానికి అత్యధికంగా ప్రయత్నిస్తుంది.
ఎమర్జెన్సీలో "ఆపరేషన్ రెడ్ అలర్ట్ గా" గుర్తించి
తనని తాను బాగుచేసుకోవడానికి అవసరమైనన్ని
కార్బ్యూక్యూలు నిరవధికంగా చేస్తుంటుంది.
ఉదాహరణకు మనం సమర్థవంతంగా నడవడానికి
పనికి వచ్చే మోకాలు చిప్పులో నూనె తగ్గినా లేదా
కొన్ని ఇన్ ఫెక్షన్ ల ద్వారా లేదా ఆకస్మాత్తుగా దెబ్బ
తగిలినా ఆ మోకాలుని (అవయవాన్ని)
కాపాడుకోవడానికి శరీరం చేసే ప్రయత్నమే వాపు.
మనకు తెలియకుండానే మన శరీరంలో ఎన్న చిత్ర

ఏచ్చిత్తమైన కార్బోకమాలు జరుగుతాయి. మన మెదడు జరుగబోయే ప్రమాదాన్ని నరాల ద్వారా ముందే గుర్తిస్తుంది. వెంటనే మెదడులో కొన్ని రసాయన పదార్థాలను తయారుచేసి రక్తంలోకి విడుదల చేసి వాపు ఉన్న ప్రదేశానికి పంపిస్తుంది. ఆ మోకాలుకు ఎలాంటి శత్రువులు (బ్యాక్టీరియా, వైరస్) వచ్చారు. శత్రువులు ఎలాంటి ఆయుధాలను ఉపయోగించి (బ్యాక్టీరియాలు మనకు హని కలిగించే కొన్ని కెమికల్స్ విడుదల చేసి) మోకాళ్ళను నష్టపరుస్తున్నారు అని తెలుసుకొని తిరిగి మెదడుకు సమాచారాన్ని అందిస్తుంటుంది. వెంటనే మెదడు ఎమర్జెన్సీగా ఎండ్రోక్సెన్ హర్షన్లులనే ఆయుధాలను పంపించి పోరాటం మొదలుపెడుతుంది. ఈ పోరాటంలో మనలోని తెల్లరక్తకణాలు అలాగే బయట నుంచి వచ్చిన బ్యాక్టీరియా మొదలైనవి చనిపోతాయి. ఈ పోరాటంలో తెల్లరక్తకణాల అవసరం ఎక్కువ కనుక ఎముకలోని మూలుగ నుండి ఎక్కువ తెల్లరక్తకణాలను (సైనికులను) తయారుచేసి

రక్తంలోకి విడుదల చేస్తుంది. అందుకే ఒక్కరకం బ్యాఫ్టీరియాను బట్టి, వైరస్ లను బట్టి లేదా అక్కడి పరిష్ఠితులను బట్టి దానికి సంబంధించిన రక్తకణాలు రక్తంలో ఎక్కువగా కనిపొందించిన రక్తపరీక్ష చేసి 5 రకాల తెల్ల రక్తకణాలలో ఏ రకమైన తెల్ల రక్తకణాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయో చూసి తద్వారా ఏ సమస్య అయివుండవచ్చు అంచనా వేస్తారు. అంతేకాక బ్లడ్ రిపోర్టును, ఎక్స్ రే, స్క్యూనింగ్ లను రోగి చేపే బాధలను అన్నింటిని బేరీజు వేసుకొని వైద్యులు తమ అనుభవాలను క్రోడీకరించుకొని ఒక నిర్దయానికి వస్తారు

ప్రకృతి వైద్యులుగా ఇన్ని విషయాలను అర్థం చేసుకొంటాం. ఈ సమస్యకు మూలకారణం ఏమిట్ గుర్తించి, మూలాన్ని ఎలా తోలగించవచ్చు అనుభవం మీద తెలుస్తుంది. చెట్టు వేరుకు పురుగుపడి చెట్టంతా నష్టపోతున్నప్పుడు పైపైన మందులు చల్లితే ఏం లాభం ఉంటుంది. **అలాగే కీళ్ళలో జరిగే నష్టానికి**

మూలకారణం మన అస్తవ్యస్తమైన జీవనశైలే.
కాబట్టి జీవన శైలిని మార్చుకోకుండా మందులను
వాడితే ఏం ప్రయోజనం. మనం కీళ్ళ నొప్పి నుండి
పూర్తిగా విముక్తులం అవ్యాలంచే ప్రకృతి వైద్య
పరంగా ఈ క్రింది మూడు విషయాలను అవగతం
చేసుకోవాలి.

మొదటిది: రోగి తన జీవనశైలిని అర్థం చేసుకొని
మార్చుకోవాలి. తన కీళ్ళకు ఏదైతే నష్టం కట్టిస్తుందో
దానిని దూరంగా పెట్టి తనకు అందుబాటులో
ఉన్నటువంటి, తను ఆచరించడానికి అనుకూలమైన
విధానాన్ని అనుసరించవలసి ఉంటుంది. అలాగే
ఆహారం మార్చుకోవాలన్న ఉంటుంది. (ఆహారం
గురించి విడిగా క్లప్పంగా ప్రాయబడింది.)

రెండవది: తనకు ఈ సమస్య ఎందుకు వచ్చినదీ
పూర్తిగా అవగాహన కల్పించుకోవాలి. ఆ అవగాహన
కోసమే ఇంత క్లియర్ గా, మీకు అర్థం అయ్యే విధంగా
మీ ముందుంచే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. మీ రోగంపై

మీకు ఎప్పుడైతే అవగాహన కల్పుతుందో అప్పుడు మీకు మీరుగా మారే ప్రయత్నం చేస్తారు. తప్పులు తెలిస్తేనే కదా సరిదిద్దుకోగలం. చీకటి రావడానికి కారణం వెలుతురు లేకపోవడమే అని తెలిస్తే, ఒక క్యాండిల్ వెలిగిస్తే చాలు చీకటి వెళ్ళిపోతుంది. ఆరోగ్యం కూడా అంత సులువండి. ఆరోగ్యకరమైన అలవాట్లను జోడిస్తే చాలు అనారోగ్యం దానంతట అదే వెళ్ళిపోతుంది. అందుకే ప్రతి ఒక్కరూ తమ సమస్యలై పూర్తి అవగాహన కలిగి ఉండాలి. అందుకే ప్రకృతి వైద్యులు వైద్యం కంటే, రోగంపై ఎక్కువ అవగాహన కలిగిస్తారు.

మూడవది: ప్రకృతిలోంచి వచ్చిన శరీరానికి ప్రకృతి చికిత్సలను అందించాలి. శరీరం కోల్పుయిన ఆరోగ్యాన్ని తీరిగి తొందరగా చేకూర్చుకుంటుంది. ప్రకృతి చికిత్సలు ఎప్పుడు కూడా శరీరానికి అనుకూలమైనవిగా ఉంటాయి. ముఖ్యంగా ప్రకృతి వైద్యంలో గాలి ద్వారా, నీటి

ద్వారా, మర్రన ద్వారా, మలినాలను బయటకు పంపే చికిత్సల ద్వారా, అలాగే సరియైన విశ్రాంతి ద్వారా చికిత్స చేయడం జరుగుతుంది. ఇందులో ముఖ్యంగా శరీరాన్ని, మనసును, వాతావరణ పరిష్ఠత్తులను దృష్టిలో ఉంచుకొని చికిత్స చేయడం జరుగుతుంది.

ఈ చికిత్సల ద్వారా అనారోగ్య స్థితిలో ఉన్న కణాలలోని మలినాలను తోలగించడం ద్వారా అక్కడ కణం లోపల, కణం బయట ఆరోగ్య వాతావరణం సృష్టించబడుతుంది. తద్వారా రోగ కారకమైన బ్యాక్టీరియా, వైరస్ లేదా ఇతర పదార్థాలు అక్కడ జీవించలేవు. ఆటోమేటిక్ గా ఆరోగ్యం వస్తుంది. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రకృతి వైద్యం చేయబడుతుంది.

స్ఫూలంగా ప్రకృతి వైద్యంలో 3 స్టేజిలలో చికిత్స చేయడం జరుగుతుంది అని చెప్పుకోవచ్చ.

1. కణంలో పేరుకున్న మలినాలను బయటకు పంచే చికిత్స విధానం. (Eliminative process)
2. కణాన్ని ఆరోగ్యవంతంగా తయారు చేసే విధానం. (Soothing process)
3. కణానికి తిరిగి శక్తిని అందించే విధానం. (constructive process)

ముందుగా మన కీళ్ళు ఎముకలు, కండరాలు వాటి పనితీరును సమర్థవంతంగా ఎలా పెట్టుకోవాలో తెలుసుకోవాలి. మన కీళ్ళు ఏ రోజూ మూలపదకుండా జీవించినన్నాళ్ళు ఆరోగ్యంగా ఉండేటట్లుగా ఉంచుకోవడం ఈ రోజుల్లో ఒక కళ అని చెప్పుకోవచ్చు. అదేమీ కష్టమైన పని మాత్రం కాదు. కొద్దిగా కోరిక ఉండి, ఆచరించే మనస్సు ఉంచే చాలు. అందుకే ఏ కారణాల ద్వారా మనిషి మంచం ఎక్కుతున్నాడో ఆ తప్పులను చేయకుండా నిత్యజీవన శైలిని మార్చుకుంచే మనం మనవునిలా

బాధపడకుండా   జంతువుల్లా   ఆనందంగా
ఆరోగ్యకరంగా   జీవించవచ్చు. ముఖ్యంగా మన
శరీరంలోని భాగాలు ఆరోగ్యంగా ఉండాలంచే, వాటి
అవసరాలను గుర్తించి అందించాలి. ముఖ్యంగా
శరీరానికి కావలసిన గాలి, నీరు, అహం, వ్యాయామం,
విసర్జన, విశ్రాంతి మొదలైన వాటిని అందిస్తూ
మానసికంగా సాంఘికంగా, ఆధ్యాత్మికంగా చక్కటి
జీవన శైలిని ఏర్పరచుకొని క్రమశిక్షణతో కూడిన
నియమబద్ధమైన జీవితాన్ని అలవర్ణకుంచే ఒక్క
కీళ్ళ వ్యాధులే కాదు ఎలాంటి రోగమూ దరిచేరదు.
మరి చెట్టు ఎలా వేర్లు, ఉడులతో బలిష్టంగా
తయారవుతుందో, పెనుతుఫాను వచ్చినా, ఉప్పెన
వచ్చినా, పెనుగాలి లాంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు
వచ్చినా ఎలాగైతే తట్టుకొని నిలదీక్కుకోగలుగుతుందో
అలాగే మన ఆరోగ్యం కూడా తీణకకుండా ఉంటుంది.
వయస్సుతో పాటు ఏ మాత్రం చెదరని పటిష్టమైన
కీళ్ళ కోసం శరీర అవసరాలు ఏమిటి? ఎలా

ಅಂದಿಂದಾಲಿ? ಮನ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಉಂಡಾಲಿ? ಅನೇ
ವಿಷಯಾಲನು ಸಂಪೂರ್ಣಂಗ ತೆಲುಸುಕುಂದಾಂ.

1. ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించడం...

కాలాలు మారుతున్నాయి. బుతువులు మారుతున్నాయి. యుగాలు మారుతున్నాయి. కాల ప్రవాహంలో ప్రకృతి సహితం అనుక్షణం ఎన్నో మార్పులను చవిచూస్తుంది. నదులు, సెలయేరులు ప్రవహిస్తున్నాయి. వృక్షాలు పుష్టిస్తున్నాయి. రాలిషోతున్నాయి. మళ్ళీ పుండుతున్నాయి. ఇలా ప్రకృతిలో ఎన్నో విషయాలు అనగా రాత్రింబవళ్ళు, బుతువులు మొదలగునవన్నీ ఒక పద్ధతి ప్రకారంగా, చాలా క్రమశిక్షణగా మార్పులకు లోసపుతూ, కాలచక్రం తిరుగుతూ ఉంది. ఇలా సృష్టి ఓ క్రమాన్ని సంతరించుకొని నడుస్తుందన్న మాట. ఇదే విధంగా జనన, మరణాల చక్రం కూడా నడవడం జరుగుతుందని పెట్టలు చెబుతున్నారు. తరాలు

మారుతున్నాయి. నేడు మన కండ్ల ముందే రకరకాల క్రొత్త వింతలు చెక్కాలజీ పేరుతో చవిచూస్తున్నాం. పేరుకు క్రొత్తవే. కాని ఇవన్నీ యోగులు, బుమలు వారి మేధస్సుతో ఏనాడో చూసారు, వారు అనుభూతిని పొందిన విషయాలే. కాలక్రమేణా తరతరాలలో మనిషిలో కూడా అనేక మార్పులోచ్చాయి. ఈనాడు నాగరికత పేరుతో మనిషి ఎంతో ఎదిగిపోయాడు. రోజు రోజుకు గణనీయమైన అభివృద్ధిని చవిచూస్తున్నాడనడంలో సందేహం లేదు. కాని "పెరుగుట విరుగుట కోసమే" అన్నట్లుగా మనిషి ఆరోగ్య విషయంలో గణనీయంగా దిగజారిపోతున్నాడని చెప్పవచ్చు. వైద్యపరంగా మందుల విషయంలో, శస్త్రచికిత్స విషయంలో, దయాగోనిస్సెన్ విషయంలో, శాస్త్రయంగా శరీరంలోని ప్రతి కణంలోకి లోతుగా వెళ్ళగలిగారు కాని ప్రకృతి ప్రసాదించిన ఈ శరీరాన్ని ఎలా జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలో విస్మయించారు. అందుకే రోగాల బారిన పదుతున్నారు. చెక్కాలజీ అవసరమే కాని "నేల

విడిచి సాము" చేసినట్లుగా ఆధారాన్ని విడిచిపెట్టే ప్రయత్నం చేయకూడదు. ఏనాడైనా పడిపోక తప్పదు. ఈనాడు జరుగుతున్నది కూడా అదే కదా! మన శరీరం యొక్క అవసరాలను పూరిస్తూ చెక్కాలజీని ఎంతగా ఉపయోగించుకుంచే అంత బాగా ముందుకెళ్ళ గలరు. మంచి జీవితాన్ని అనుభవించగలరు. గాలిలో ఎంత షైకి ఎగిరినా కొంత సమయం మాత్రమే గాలిలో ఉంటారు. కానీ ఏ క్షణంలోనైన భూమి మీద పడక తప్పదు. అలాగే ఎంత దూరం వెళ్ళినా, ఎంత అభివృద్ధిని చవిచూసినా తీరిగి ప్రకృతి ఆదేశించిన సూత్రాలను, ధర్మాలను పాటించక తప్పదనేది నగ్గ సత్యం.

ప్రకృతిలో పుట్టిన అన్ని జీవులు ప్రకృతిని ఆశ్రయించి జీవిస్తున్నాయి. ప్రకృతి ఇచ్చిన ఆహారం తింటూ, ప్రకృతి సమతుల్యాన్ని కాపాడుతూ, ప్రకృతికి సహకరిస్తూ తమ జీవితాల్ని సాగిస్తున్నాయి. వాటికి ఏ సమస్య వచ్చినా ప్రకృతి నుండే సమస్యను

సానుకూలంగా మార్పుకొని ముందుకు వెళ్లున్నాయి. ప్రకృతిని, ప్రకృతిలో జీవించే జీవులను పరిశీలిస్తే ఈ విషయాలు మనకు చాలా స్పష్టంగా కనబడతాయి. ఇందులో ఏ మాత్రం అనుమానం లేదు. కానీ మనిషి మాత్రం ఈ విషయాన్ని రోజు రోజుకు మరచి పోవడం ద్వారా అనేక అనర్థాలు జరుగుతున్నాయి. తనకున్న మేధాశక్తితో ప్రకృతినుంచి వచ్చే సమస్యలకు అతీతంగా జీవించే ష్టోమత వచ్చినట్లుగా ఉపహారిస్తున్నాడు. ఉదాహరణకు ఎందుకు, వానకు, చలికి ఇబ్బంది కలుగకుండా ఇల్లు కట్టుకొని సురక్షితంగా జీవిస్తున్నాడు. ప్రతికూల కాలాలలో ఇబ్బంది కలుగకుండా ఆహారాన్ని నిలువ చేసుకొంటున్నాడు. ప్రకృతిలో వచ్చే ప్రశ్నయాలు అనగా భూకంపం, తుఫాన్, ఉప్పున లాంటివి ముందే పసిగట్టి సురక్షిత ప్రాంతాలకు తరలి వెళ్ళి రక్కించుకుంటున్నాడు. అంతేకాదు తన తెలివితేటలను ఉపయోగించి ఈ భూగోళాన్ని దాటి ఇతర గోళాలలోకి వెళ్ళి రాగలుగుతున్నాడు. సెల్

షోన్, కంప్యూటర్, టి.వి. చాసల్స్ ద్వారా ప్రపంచాన్ని ఒక్క క్షణంలో వీక్షించగలుగుతున్నాడు. అయినా ఈ ప్రకృతిని ఎవరూ శాసించలేదు లేదా ప్రకృతిలో జరిగే మార్పును ఎవరూ ఆపలేదు. కాకపోతే ప్రకృతిలో జరిగిన మార్పులకు అనుకూలంగా తనను మార్పుకోగలడు అంతే. ఉదాహరణకు భూమిలో వచ్చే భూకంపాలను తుఫాన్, ఉప్పెనలను ఎవరైనా ఆపగలరా? కాకపోతే ముందుగా కొంత జాగ్రత్త పడగలరు. అంతమాత్రాన ప్రకృతిని అధిగమించినట్లు ఎలా అవుతుంది. ముమ్మాటికి కాదు.

ఈ విషయం అర్థం అయినది కనుక ప్రకృతికి ఎదురుగా వెళ్ళలేమని అర్థం చేసుకొని తిరిగి ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించడమే శరణ్యం అని చెబుతున్నారు. మనిషి ఎన్నిరకాల ప్రయత్నాలు చేసినా తిరిగి తిరిగి మరలా ప్రకృతి ఒడిలోకి రాకతప్పదు. నేడు మానవుడు చెక్కాలజీ పేరుతో ప్లాష్టిక్ కనుక్కున్నాడు.

వాహనాలు, ఫోక్షరీలు నడిపిస్తూ వాతావరణాన్ని కల్పం చేస్తున్నాడు. పర్యవసానంగా వాతావరణ సమతుల్యత దెబ్బతింటోంది. తద్వారా నేడు శారీరకంగా ఎన్ని రుగ్గుతలకు లోనొతున్నాడో చూడండి. అందుకే ప్రభుత్వం తిరిగి ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడడం కోసం ప్లాష్టిక్ పేపర్స్ ను నిషేధించింది. వాహనాలనుండి ఫోక్షరీల నుండి వెలువడే కాలుష్యాన్ని ఫీల్డర్ చేయాలని నిబంధనలను జారీ చేసింది. ఇలా ఒకచేమిటి ప్రకృతి సమతుల్యాలను కాపాడడానికి, కాలుష్య నివారణ మార్గాలను ఎన్నో సూచిస్తుంది. ఎక్స్ ఫైండ్టీ (eco-friendly) అనే పేరుతో ఎన్నో క్రొత్త వస్తువులు మార్కెట్ లోకి వస్తున్నాయి. ప్రకృతిని, పర్యవరణాన్ని దెబ్బతీయకుండా సూర్యశక్తితో వంట చేయడం, నీళ్ళు మరిగించడం, విద్యుత్తు ఉత్పత్తి చేయడం మొదలగునవన్నింటినీ ప్రభుత్వం చాలా శ్రద్ధ తీసుకొని చేస్తుంది కదా! అంటే మనం ఎంత ఎదిగినా తిరిగి ప్రకృతిని ఆశ్రయించక తప్పదు మరి!

అదే విధంగా వ్యవసాయ రంగంలో వెనుకటి కాలంలో
ప్రకృతి సహజసిద్ధమైన పెంటను, పేడను,
పచ్చిరొట్టను భూమిలో వేసి, భుసారాన్ని పెంచి
పంటలు పండించే వారు. నేడు తక్కువ సమయంలో
ఎక్కువ దిగుబడి పేరుతో కృత్రిమమైన రసాయనిక
ఎరువులను వాడుతున్నారు. ఇప్పుడేమైంది.
ప్రపంచం మొత్తం బెంబేలు ఎత్తుతుంది. మనం
అంతా తప్పు దారిపట్టాం. ఈ విధంగా చేస్తే మనిషి
మనుగడకు కష్టం అవుతుందని వ్యవసాయ
శాస్త్రవేత్తలు, న్యూట్రిషన్ శాస్త్రవేత్తలు గొంతెత్తి
అరుస్తున్నారు. రోజూ పేపరు, టీ.వి. మీడియా ద్వారా
ప్రజలకు అవగాహన కల్పిస్తున్నారు. అందుకే నేడు
సహజంగా పండించే పంటలకు, ఆహార పదార్థాలకు
యమగిరాకీ పెరిగింది. పెరగక తప్పదు. కారణం ఆ
రసాయనిక ఎరువులతో పండించిన ఆహార పదార్థాలు
తిని శరీరంలోని అవయవాలు, అవయవాలలోని
కణజాలాలు, కణజాలాలలోని కణాలు, చివరికి

కణాలలోని జీన్స్ లో కూడా చాలా మార్పులు వస్తున్నాయి. పర్యవసానంగా రకరకాల వింత వింత రోగాలు వస్తున్నాయి.

అదే విధంగా అనారోగ్యం పాలైనపుడు వెనుకటి రోజుల్లో ఇంట్లో ఉన్న ఆహార పదార్థాలను లేదా దొడ్డో ఉన్న చెట్లను బోషధాలుగా ఉపయోగించుకునేవారు. అన్నింటికంటే ముందుగా లంఖణాలను పెట్టి, విశ్రాంతిని తీసుకొని జ్వరం, జలుబు, ఒళ్ళు నొప్పులు లాంటి వాటిని సులభంగా తగ్గించుకొనెడి వారు. వైద్యులు, మందులు మరైట్ లోకి వచ్చిన తర్వాత ప్రకృతి పద్ధతులకు అల్లంత దూరంగా వెళ్ళిపోయారు. ప్రతి చిన్న దానికి మందులు వాడడం ఆలవాటు చేసుకొన్నారు. ఇలా అత్యోధికంగా వాడడం ద్వారా ఒక వైపు నుండి ఆ మందుల పవర్ సరిపోక, ఎక్కువ పవర్ మందులను వాడాల్సి వస్తుంది. రెండవ వైపు నుండి వాటి వలన ఎక్కువగా దుష్పలితాలు (side effects) పెరిగిపోతున్నాయి. ఒక

సమస్య కోసం మందులు వాడితే ఇంకో క్రొత్త సమస్య తలెత్తుతుంది. ఉదాహరణకు నొప్పుల కోసం వాడే నొప్పి బిళ్ళలు కడుపులో అల్సర్, మంటకు దారి తీస్తున్నాయి. ఇలా ప్రతి మందుకో 5-10 దుష్పలితాలు వస్తున్నాయి. అందుకోసం నేడు ప్రపంచంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న అమెరికా లాంటి దేశ ప్రజలు మన భారతీయ వైద్య విధానాలు అనగా ఆయుర్వేదం, నేచురోపతి, యోగ లాంటి దుష్పలితాలు లేని వైద్యం వైపుకు మొగ్గుచూపుతున్నారు.

ప్రకృతికి దూరంగా వెళ్తితే అనారోగ్యం రాక తప్పడం లేదు. అందుకే తిరిగి ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించినపుడు తిరిగి తను కోల్పోయిన ఆరోగ్యాన్ని తిరిగి పొందగలుగుతాడనేది సత్యం. నేడు మనిషి పూర్తిగా అప్రాకృత జీవన విధానంలో జీవిస్తున్నాడు. ఉదయం నిద్ర లేచింది మొదలు రాత్రి నిద్రపోయేవరకు తమ ఆహార అలవాట్లు,

వహోదులు దారితప్పయి. ఏది తినకూడదో అది తింటున్నాడు. ఎప్పుడు తినకూడదో అప్పుడు తింటున్నాడు. ఏది త్రాగకూడదో అది త్రాగుతున్నాడు. శరీరానికి సరియైన శ్రమ లేకుండా మనస్సుకు విక్రాంతి లేకుండా విపరీతమైన ఒత్తిడులకు లోనపుతున్నాడు. అందుకే నేడు అనేక వ్యాధులకు గురవుతున్నాడు. అందులో ఒక్కసారి వెనుదిరిగి ఆలోచించండి. ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించడం అంచే ఇల్లు, ఇల్లాలును, పిల్లలను వదిలి పెట్టి హిమాలయాలకో లేదా ఆడవులకో వెళ్ళి జీవించమని కాదండి. సహజంగా శరీరం కోరే సూచనలను అర్థం చేసుకొని, శరీర అవసరాలను పూరించడం మరియు ప్రకృతి ప్రసాదించిన ఆహారాన్ని సేవించడం మరియు మానసికంగా ఒత్తిడిలకు గురికాకుండా తోటి వారితో హాయిగా కలిసి జీవించడం.

2. కీళ్ళను మధ్యస్థం (Moderate)గా వాడుకోవడం

కీళ్ళను ఎక్కువగా వాడినా లేదా వాడుకోవలసినంతగా వాడకపోయినా లేదా అసలు వాడక పోయినా నష్టమే అన్న విషయాన్ని సృష్టింగా ముందు ఛాపుర్లలో తెలుసుకున్నాం. నేడు శారీరక శ్రమ అనేది చిన్న పిల్లల దగ్గరి నుండి పెద్ద వారి వరకు ఏమాత్రం లేదని చెప్పవచ్చు. కీళ్ళను సరిగా వాడకపోవడం వల్ల వాటి పనితీరు తగ్గిపోయిందని చెప్పుకోవచ్చు. వెనుకటి రోజుల్లాగా కీళ్ళను, కండరాలను వంచి కష్టపడి పని చేయాలినన అవసరం ఎంతమాత్రం లేదు. రోజు రోజుకు సాకర్యాలు చాలా పెరిగిపోతున్నాయి. అన్ని పనులు మిషన్ల ద్వారా జరిగిపోతున్నాయి. కానీ రెండవ వైపు నుంచి ఆలోచిస్తే

కీళ్ళకు సరియైన పని లేకుంచే వాటికి అతుకబడిన కండరాలు బలహీన పడతాయి. కీళ్ళ గట్టితనం వాటిని అంటిపెట్టుకున్న కండరాలపై ఆధారపడి ఉంది. అందుకే తప్పనిసరిగా రోజుా ఒక గంట వ్యాయామం చేయడం చాలా అవసరం. కీళ్ళ నొప్పులున్న వారికి మిగతా వ్యాయామాలకన్నా నోగసనాలు" చాలా మేలు చేస్తాయి. ఎందుకంచే ఆసనాలతో శరీరంలోని ప్రతి కీలుకు మంచి కదలికలు కలుగుతాయి. కీళ్ళకు అతుకబడిన ప్రతి కండరం సంకోచ్చ, వ్యకోచాలకు లోనై కండరాల యొక్క స్థితి స్థాపకత పెరుగుతుంది. ఏ ఆసనం వేసినా శరీరంలోని ప్రతి కీలుపై మరియు ప్రతి కండరంపై దాని ప్రభావం పడుతుంది. అలాగే ప్రతి అవయంపై కూడా ఆసనం యొక్క ప్రభావం పడుతుంది. కాని ప్రత్యేకంగా ఒకోన్న ఆసనం, ఒకోన్న ప్రదేశంలో ఎక్కువ లాభాన్ని చేకూర్చుతుంది. ఉదాహరణకు అర్థ మత్స్యాంద్రాసనం వేస్తే అన్ని కీళ్ళలోను, కండరాలలోను, అలాగే ప్రతి

అవయవంలోనూ ఒత్తిడి కలుగుతుంది. అంటే ఆసనం యొక్క ప్రభావం పూర్తి శరీరంపై పడిందన్నమాట. కాకుంటే ఈ ఆసనం ప్రత్యేకంగా వాంక్రియస్ ను ఉత్సేజపరచి ఇన్నిలీన్ ను స్కర్మంగా విదుదల చేయడానికి ఉపకరిస్తుంది. అంతేకాదు ఆసనం వేస్తున్నంత సేపు శరీరం మీద కాకుండా మనస్సు మీద కూడా మంచి ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. ఎందుకంటే ఆసనం వేస్తున్నంతసేపు మన మనస్సు కూడా ఏ ప్రదేశంలో ఒత్తిడి అధికంగా కలిగి, నొప్పిని కలుగజేస్తుందో అక్కడే ఉంటుంది. ఆసనాలు వేస్తున్నంత కాలం ఈ ప్రపంచాన్ని మొత్తం మరచిపోతాం. శ్వాస కూడా చక్కగా నియంత్రించబడుతుంది. కావున ఆసనం వేసిన తర్వాత శరీరం మరియు మనస్సు పూర్తిగా విశ్రాంతిని తీసుకుంటాయి. ఈ విశ్రాంతి సమయంలో ఆయా అవయవాలకు రక్తప్రసరణ చక్కగా వృద్ధి అవుతుంది. అందుకే అన్ని వ్యాయామాల కన్నా ఆసనాలు చాలా మంచివి.

కీళ్ళ నొప్పులున్నవారు నడవలేరు. ఒకవేళ బరువు
ఉన్నట్టయితే నడవకూడదు కూడా. ఎందుకంచే
శరీరం యొక్క బరువు తుంటిపై, మోకాళ్ళపై మరియు
మదమ జాయింట్ లలో పదుతుంది. ఆసనాలు వేస్తే
ఈ సమస్య లేదు. కనుక అన్ని ఆసనాలూ కీళ్ళను
పటిష్టపరిచేవే కానీ నష్టపరిచేవి కావు. మూడు రకాల
వ్యాయామ ప్రక్రియలను కీళ్ళ నొప్పులున్న వారి
ప్రయోజనం కోసం ఇక్కడ అందిస్తున్నాము.

3. వ్యాయమాలు

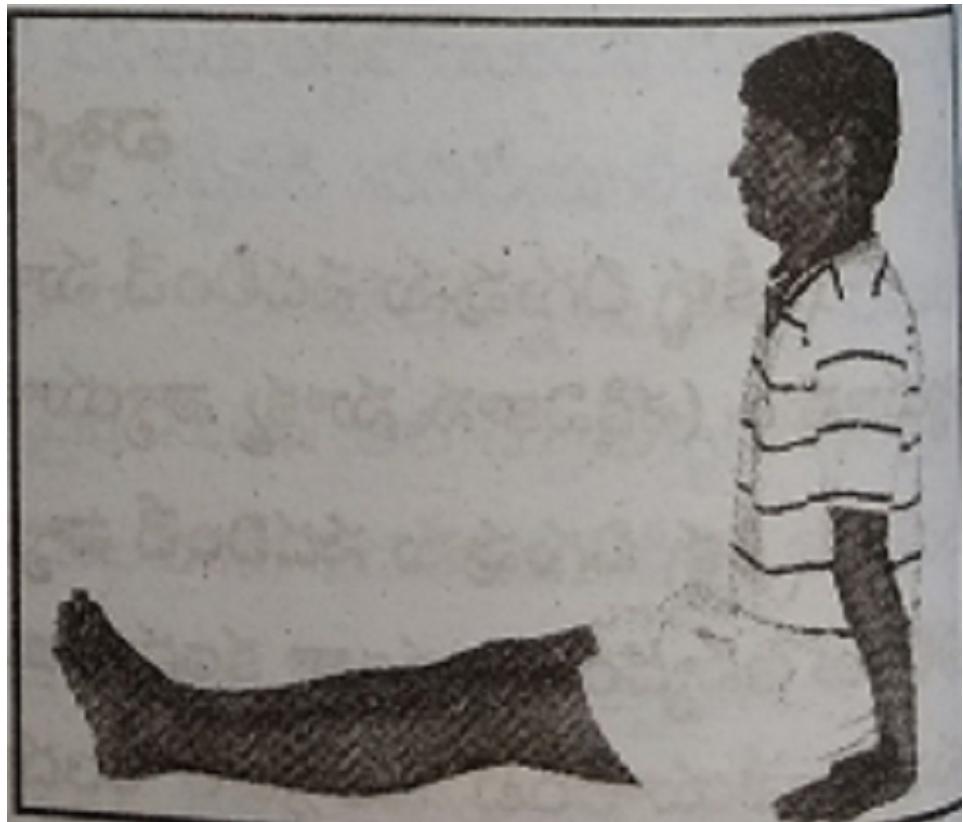
1. కీళ్ళ బిగువును సడలించే సూక్ష్మ వ్యాయమం 2. కీళ్ళ కండరాలను బలపరిచే వ్యాయమం (శక్తివికాస సూక్ష్మ వ్యాయమం) 3. యోగాసనాలు.

1. కీళ్ళ బిగువును సడలించే సూక్ష్మ వ్యాయమం:
అనగా శరీరంలోని కీళ్ళకు ముందుగా కదలికలు ఇవ్వదం. రాత్రంతా కండరాలు, కీళ్ళు విశ్రాంతిలో ఉంటాయి. కావున ఒకేసారి ఆసనాలు వేయాలంచే ఒక్కొసారి కండరాలు పట్టుకుపోతాయి. అందుకే ముందు ఈ వ్యాయమం చేయడం ద్వారా ఆయా కండరాలు వౌదులుగా (loose) తయారవుతాయి. అందుకే ఏటిని వదులు చేసే వ్యాయమాలని (Loosening exercise) అంటారు. ఆ తర్వాత ఆ వ్యక్తి యొక్క నొప్పి తీవ్రతను బట్టి ఆయా ఆసనాలు వేసుకోవడం మంచిది. ఈ వ్యాయమంలో ఏం చేస్తాం

అంచే ఒకే భంగిమలో అనేక సార్లు కదిలిస్తుంటాం. తద్వారా ఆ కీళ్ళ కండరాలు బలంగా తయారవుతాయి. ఉదాహరణకు బాడీ బిల్లరు చేయి కండరాలను పెంచుకోవాలంచే ఏమి చేస్తాడు. దంపెల్ తీసుకొని అనేక సార్లు క్రిందికి, పైకి కదలికలు చేస్తుంటాడు ఔనా! అప్పుడు చేయి కండరాలు పెరుగుతాయి. అనగా ఒకే స్థితిలో ఉంచి అనేక పర్యాయములు కదిలించినపుడు కండరం సైజ్ పెరుగుతుంది. దీనిని "పసోటోనిక్" వ్యాయమం అని వైద్య పరిభాషలో పిలుస్తుంటారు. కావున కీళ్ళ నొప్పులున్న వారికి కండరాలు వదులుగా చేయడానికి మరియు కండరాల యొక్క శక్తిని పెంచడానికి ఈ వ్యాయమం చాలా దోహదపడుతుంది. ఇవి ముఖ్యంగా కీళ్ళలో బ్లాక్ అయిన శక్తిని పుభ్రపరుస్తాయి.

ఈ వ్యాయమంలో ముఖ్యంగా అన్ని కీళ్ళకు కదలికలు ఇస్తాం. అవేమిటో ఒక దాని తర్వాత ఒకటి ఎలా చేయాలో వివరంగా చూద్దాం.

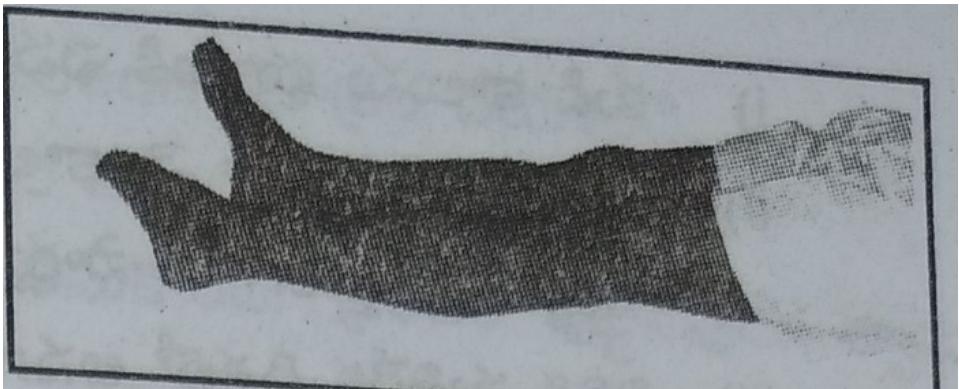
1. కాలిమడును గుండ్రంగా త్రిప్పదు (Ankle rotation)
  2. మోకాలును గుండ్రంగా త్రిప్పదు (Knee rotation)
  3. అర్ధ సీతాకోక చిలుక వ్యాయామం (Half butterfly)
  4. పూర్తి సీతాకోక చిలుక వ్యాయామం (Full butterfly)
  5. మణికట్టును గుండ్రంగా త్రిప్పటం (Wrist joint rotation)
  6. భుజాలను గుండ్రంగా త్రిప్పటం (Shoulders rotation)
  7. మెద వ్యాయామం (Neck Exercise)
  8. నడుము గుండ్రంగా త్రిప్పదు (Waist rotation)
1. కాలిమడును గుండ్రంగా త్రిప్పదు (Ankle rotation)

పొరంభ స్నేతి: కాళ్నను ముందుకు చాచి ఎదుమగా
పెట్టండి.

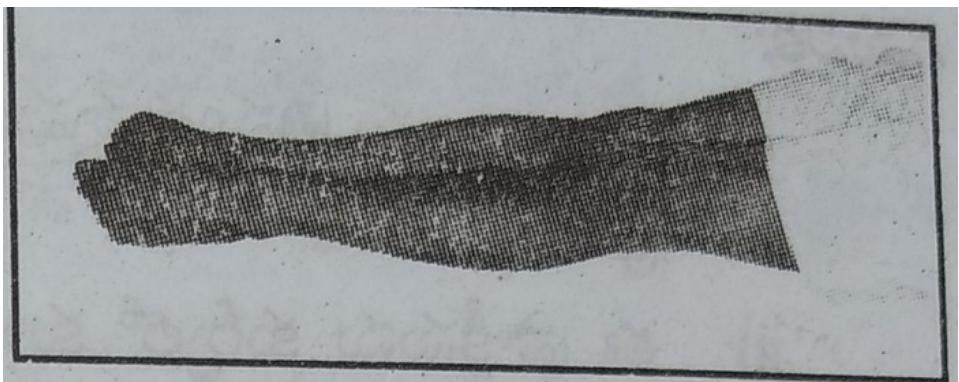
చేయ స్నేతి: మనస్సు పూర్తిగా కాలి మదమార్పి
డంచండి.

స్నేజ్ - 1 (బక్క కాలు విడివిడిగా)

- i) మనసును పూర్తిగా కుడి పాదంమై ఉంచండి.
- ii) పాదాన్ని కుడివైపు నుంచి అలాగే ఎదుమ వైపు నుంచి గుండ్రంగా 10 సార్లు త్రిప్పండి.
- iii) ఇలాగే ఎదుమ పాదాన్ని కూడా త్రిప్పండి.

స్నేజ్ - II (రెండు కాళ్ళు కలిపి)

- i) కాళ్ళను ముందుకు చాచి ఎడమగా పెట్టండి.
- ii) రెండు పాదాల్ని కలిపి కాలిమడమ నుంచి వ్యతిరేక దిశలో త్రిప్పండి.
- iii) రెండు పాదాలను వ్యతిరేక దిశలో త్రిప్పుతున్నప్పుడు రెండు కాళ్ళను లోపల వైపుకు త్రిప్పినపుడు రెండు బొటనవ్రేశ్మణి తాకేటట్లుగా చూసుకోండి.
- iv) ఇలాగే 10 సార్లు తిరిగి వ్యతిరేక దిశలో కూడా త్రిప్పండి.

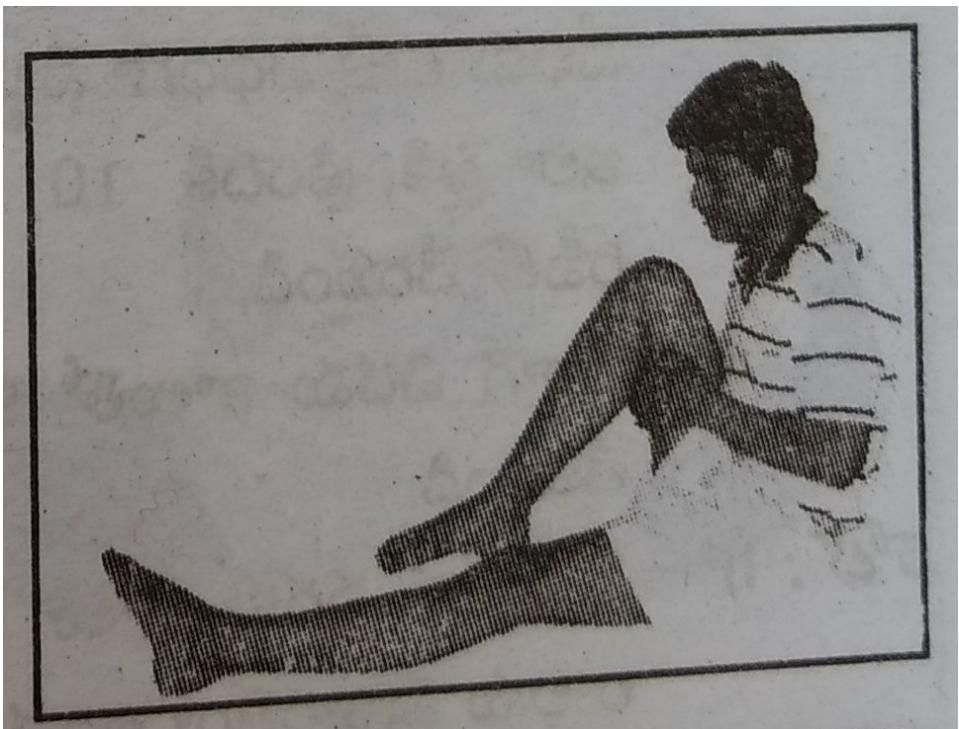
- నోట్:** ఈ ప్రాక్షీసు చేస్తున్నంతసేపు మడమలను భూమికి తాకించి ఉంచండి.
- i) మోకాళ్ళను ఎట్టి పరిష్ఠితుల్లోను వంచగూడదు.
- ii) ఈ ప్రాక్షీసును కుర్చులో గాని లేదా మంచంపైన కూర్చుని కూడా చేసుకోవచ్చును.

శ్యాస్: పాదాలను షైకి త్రిపుతున్నపుడు శ్యాస్ తీసుకోండి. అలాగే పాదాలు క్రిందికి త్రిపినపుడు శ్యాసను వదలండి.

2. మొకాలును గుండ్రంగా త్రిపుదం (Knee rotation)

ప్రారంభ స్థితి: కాళ్ళను ముందుకు చాచి ఎడంగ పెట్టి విశ్రాంతిగా (దండాసనంలో) కూర్చుండి.

చేయ స్థితి: కుడి కాలును 90 డిగ్రీల వరకు షైకి లేపి, రెండు చేతులతో కుడి తొడను పట్టుకొని కాలును 90 డిగ్రీలు షైకి లేపండి.

- i) కుడి కాలును భూమికి సమాంతరంగా ఉంచండి.
- ii) ఇప్పుడు నెమ్ముదిగా మోకాలు నుంచి కాలును కుడివైపు నుండి వీలైనంత పెద్దగా గుండ్రంగా 5 సార్లు త్రిప్పండి.
- iii) తిరిగి వ్యతిరేక దిశలో అనగా ఎడమ వైపు నుండి 5 సార్లు త్రిప్పండి.

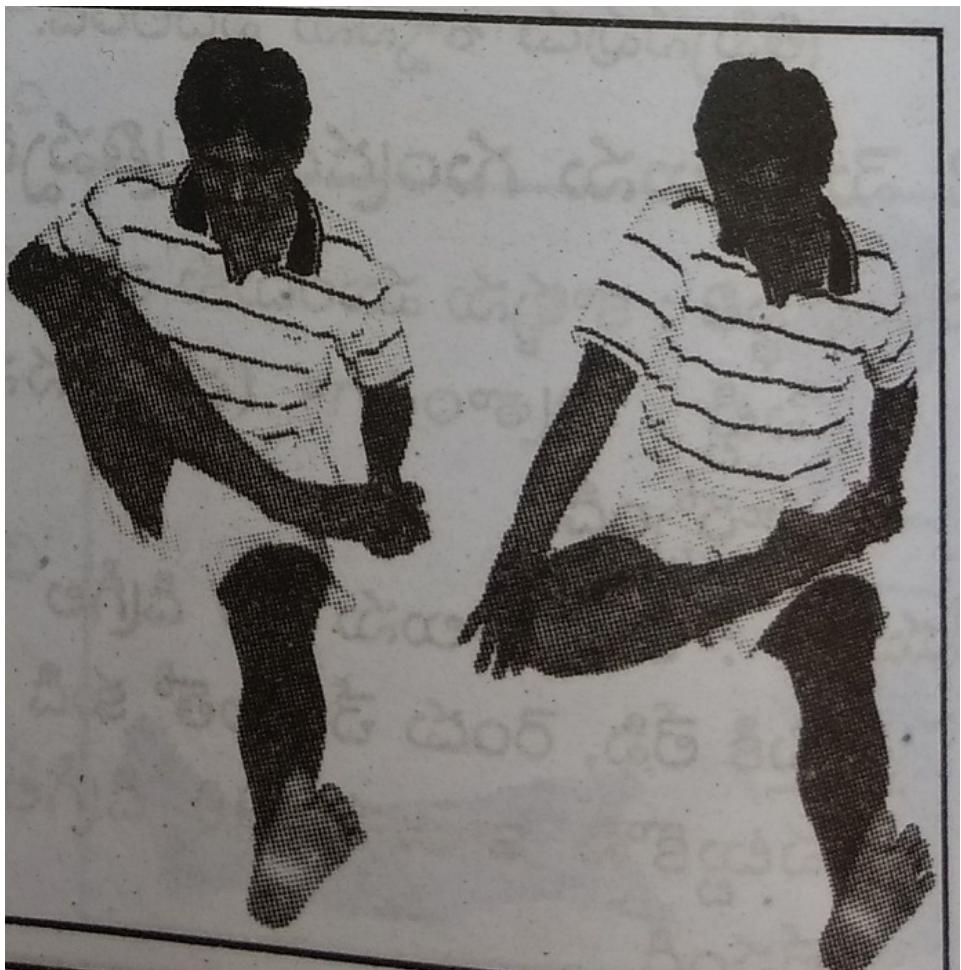
- iv) త్రిపుదుం పూర్తి అయ్యక కాలును యథాస్తితిలో
క్రింద పెట్టండి.
- v) ఇలాగే ఎదుమ కాలుతో కూడా రిపీట్ చేయండి.

శ్వాస: సాధారణ శ్వాసతో సాధన చేయండి.

గమనిక:

- i) ఇలా కాలును త్రిపుతున్నపుడు మోకాలు నుండి
ప్రైఫ్ఫ్లువరకు బిగపట్టకుండా ఫ్రీగా ఉంచండి.
- ii) ఈ ప్రాక్షీసును కుర్చులో కూర్చుని గాని లేదా మంచం
చివరిగా కూర్చుని గాని చేయవచ్చు.
- iii) ఇలా మోకాలును త్రిపుదుం ద్వారా కీలు అరిగిపోయే
ప్రమాదం లేదు.

3. అర్ధ సీతాకోక చిలుక వ్యాయమం (Half butterfly)

ఎ) ప్రారంభ స్తోతి:

- i) కాళ్ళను ముందుకుచాచి ఎడమగా పెట్టి విశ్రాంతిగా
కూర్చ్చండి (దండాసనం)

- ii) కుడికాలును వంచి ఎదు తొడమీద పెట్టండి.
- iii) వీలైనంతగా పైకి (గజ్జల వరకు) తీసుకోండి.

చేయు స్నేహి:

- i) కుడి మోకాలును పైకి తీసుకొని తిరిగి కుడిచేయతో క్రిందకి నేలకు తాకే విధంగా నెట్టండి.
- ii) ఇలా పైకి, క్రిందకి 10 సార్లు రిపీల్స్ చేయండి.
- iii) ఇలాగే ఎదు కాలుతో కూడా చేయండి.

నోట్: i) వీలైనంత వరకు కాలు కండరాలను విశ్రాంతిగా ఉంచండి.

- ii) నొప్పి ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు బలవంతంగా మాత్రం చేయకండి.
- iii) ఇలా చేస్తున్నప్పుడు వెన్నెముక, తల నిటారుగా ఉంచండి.

శ్వాస: మోకాళ్ళు పైకి వచ్చినపుడు శ్వాస తీసుకోండి.
క్రిందకి నెట్టినపుడు శ్వాస వదిలిపెట్టండి.

4. పూర్తి సీతాకోక చిలుక వ్యాయామం (Full butterfly)

ఎ) ప్రారంభ స్థితి:

- i) కాళ్ళను ముందుకు చాచి ఎదుగుగా పెట్టండి.
- ii) మోకాళ్ళు వంచి రెండు పాదాలను ఎదురెదురుగా కలపండి.

iii) పాదాలను రెండు చేతులతో పట్టుకొని, మెల్లగా గుర్తుబాగానికి ఏలైనంత దగ్గరగా లాకోగ్వాలి.

చేయణితి:

స్నేజ్ - I (రెండు చేతులతో పాదాలను పట్టుకోవడం)

- i) రెండు చేతులతో పాదాలను గట్టిగా పట్టుకోండి.
- ii) మొకాళ్ళను పైకి క్రిందకి కదపండి. ఏలైతే మొచేతితో నేల వైపు నెఱ్చండి. తిరిగి మొకాళ్ళను పైకి లేపండి. క్రిందకి నెఱ్చుతున్నప్పుడు నేలకు మొకాళ్ళు తాకేంతవరకు ప్రయత్నం చేయండి.
- iii) ఇలా 30-50 సార్లు పైకి, క్రిందకి ఉపండి.

స్నేజ్ - II (అరచేతులు మొకాళ్ళ పైన ఉంచడం)

- i) అరచేతులను మొకాళ్ళ పైన పెఱ్చండి.
- ii) అరచేతులను ఉపయోగించి మొకాళ్ళను క్రిందకి, పైకి వేగంగా ఆడించండి.

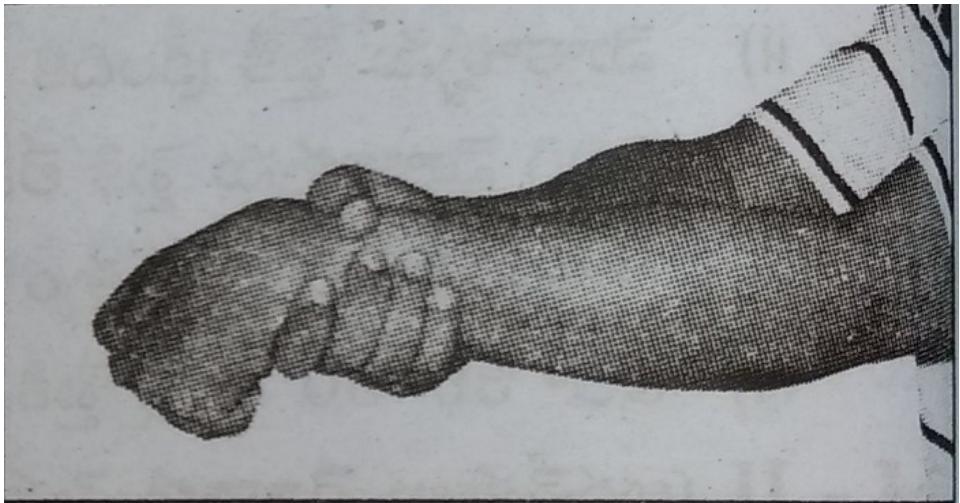
- iii) ఇలా 20-30 సార్లు ఆడించండి.
- iv) తర్వాత కాళ్ళు ముందుకు సాచుకొని రిలాక్స్ గా ఉండండి.
- నోట్:** i) చేతులతో మోకాళ్ళను క్రిందకి నెట్లుతున్నప్పుడు మోకాళ్ళ గజ్జల నుండి కండరాలు బాగా నొప్పిపెడతాయి. భరించలేనంత నొప్పి ఉంచే బలవంతంగా చేతులతో నెట్లకండి.
- ii) వెన్నెముక, మెడ, తలను నిటారుగా పెట్టండి.
- iii) శరీరం కదలకుండా, నిశ్చలస్థితిలో ఉండేటట్లుగా చూసుకోండి.

శ్యాస్ట: సాధారణ శ్యాస్ట తీసుకుంటూ సాధన చేయండి.

5. మణికట్టును గుండ్రంగా త్రిపుదం (Wrist rotation)

చేయు స్థితి :

స్నేజ్ - I (బక చేయి మణికట్టును త్రైప్పడం)

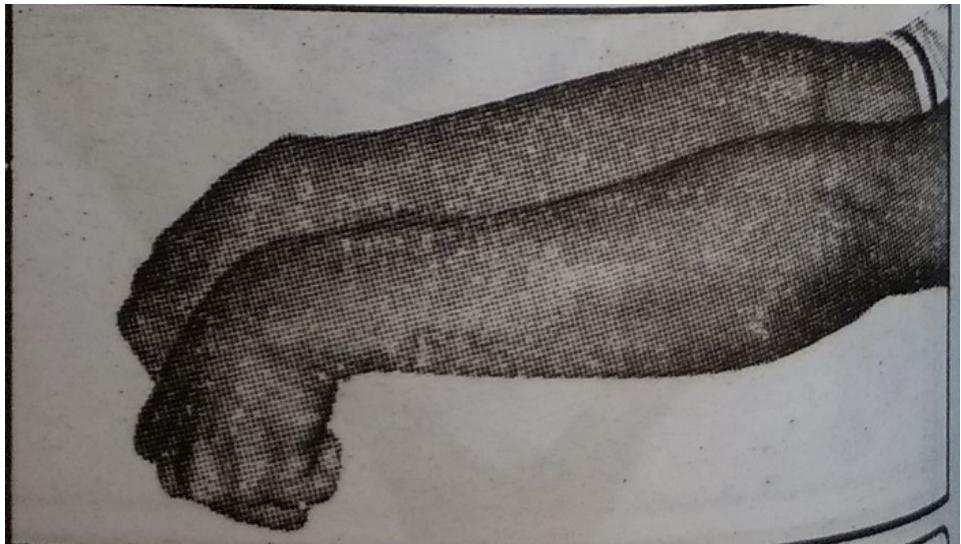

- i) కుడి చేయిని భుజానికి సమాంతరంగా ముందుకు దాచండి.
- ii) బోటన వ్రేలు లోపల ఉండే విధంగా పిడికిలి బిగించండి.
- iii) అవసరమైతే ఎదుమ చేయతో కుడి చేయి మణికట్టు త్రైంద భాగంలో సపోర్చుగా పట్టుకోండి.
- iv) ఇప్పుడు బిగించిన పిడికిలిని మెల్లగా కుడివైపు నుండి మరియు ఎదుమ వైపుకు 10 సార్లు గుండ్రంగా

త్రిప్పండి.

v) ఇలాగే ఎదుమ చేయి కూడా త్రిప్పండి.

స్నేజ్ - II (రెండు చేతుల మణికట్టులను త్రిప్పండం)

- i) రెండు చేతులను భుజాల నుండి సమాంతరంగా ముందుకు చాచండి.
- ii) రెండు చేతుల బొటున వ్రేళ్ళు లోపలికి ఉండే విధంగా పిడికిళ్ళు బిగించండి.

iii) రెండు పిడికిళ్ళను మణికట్టు నుండి గుండ్రంగా కుడివైపు నుండి 10 సార్లు త్రిప్పండి. తిరిగి అలాగే ఎదుమ వైపు నుండి 10 సార్లు త్రిప్పండి.

నోట్: i) చేతులు మోచేతులు కదలకుండా నిశ్చలంగా ఉండేటట్లుగా చూడండి.

ii) పిడికిలిని వీలైనంత పెద్దగా గుండ్రంగా త్రిప్పండి.

iii) అరచేతులు ఎప్పుడూ క్రింది వైపుకు ఉండేటట్లుగా చూడండి.

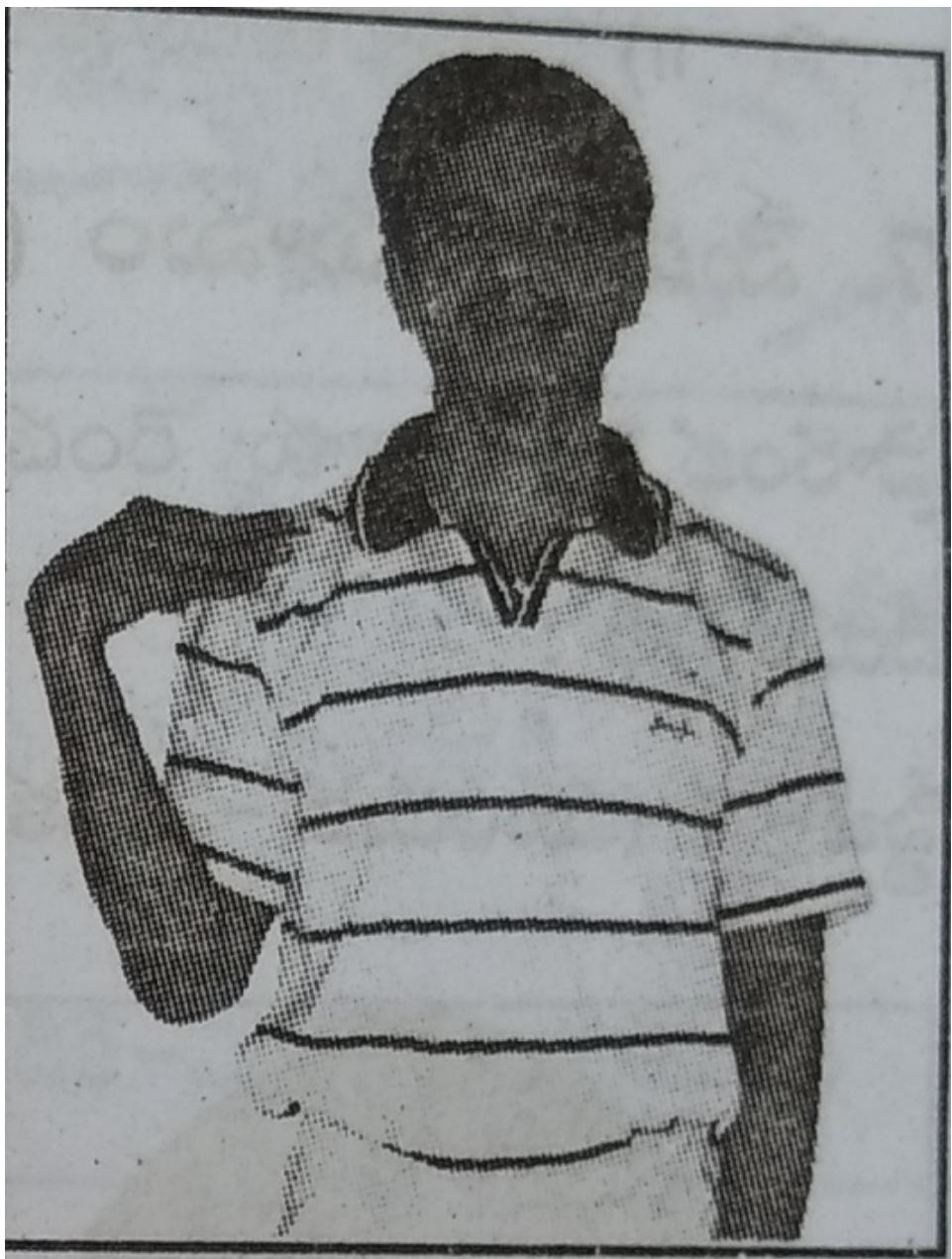
iv) కురీంగో కూరీంగిని గాని లేదా నిలబడి గాని చేయవచ్చును.

6. భుజాలను గుండ్రంగా త్రిప్పటం (Shoulders rotation)

ప్రారంభ స్థితి: కాళ్ళను ముందుకు చాచి ఎదుమగా పెట్టండి.

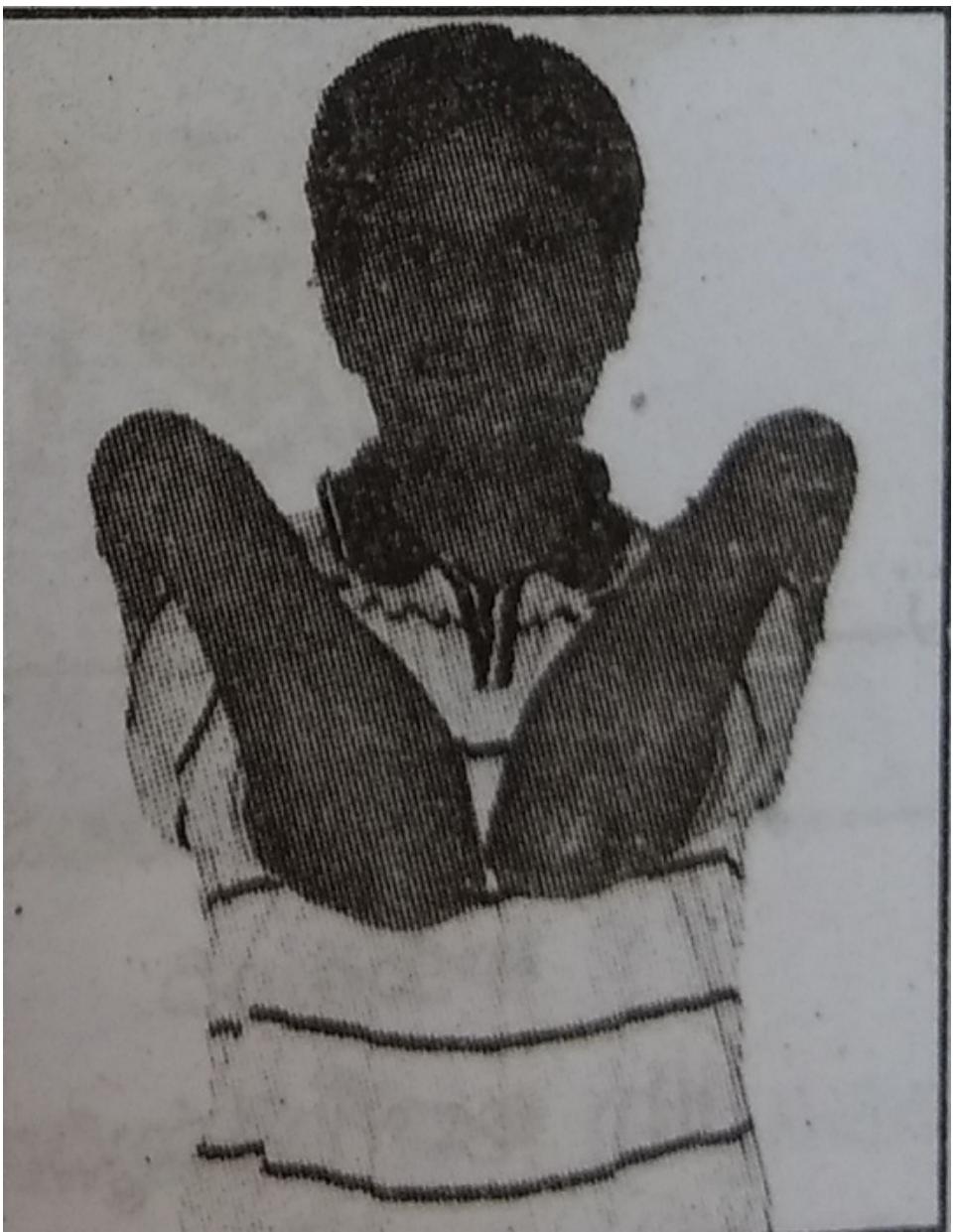
చేయ స్థితి:

ನ್ಯೂಜ್ - I (ಒಕ ಮೊಚೆಯ್ತೋ)

- i) కుడి మొచేయని వంచి కుడి చేతి వ్రేళ్ళను కుడి భుజంపై పెట్టండి.
- ii) నదుము నిటారుగా ఉంచి, ఎదుమ చేయని, ఎదుమ మోకాలుపైన పెట్టండి.
- iii) ఇప్పుడు కుడి మొచేతిని గుండ్రంగా వీలైనంత పెద్దగా త్రిప్పండి.
- iv) ఇలా 10 సార్లు కుడివైపు నుండి త్రిప్పి, తిరిగి ఎదుమ వైపు నుండి త్రిప్పండి.
- v) ఇలాగే ఎదుమ చేయతో కూడా చేయండి.

స్నేజ్ - II (రెండు మొచేతులతో)

i) రెండు మౌచేతులను వంచి కుడి భుజాన్ని, కుడి చేతి వ్రేళ్ళతోనూ, ఎదమ భుజాన్ని ఎదమ చేయి వ్రేళ్ళతోనూ

పట్టుకోండి.

- ii) రెండు మోచేతులను ఛాతి ముందుకు తీసుకురండి.
వీలైతే రెండు మోచేతులు తాకే విధంగా చూడండి.
- iii) ఇప్పుడు గుండ్రంగా పెద్దగా రెండు మోచేతులను త్రిప్పండి.
- iv) ఇలా 10 సార్లు కుడివైపు నుండి అలాగే ఎడమ వైపు నుండి త్రిప్పండి.

నోట్: i) రెండు మోచేతులను ఛాతి ముందు కలిసేటట్లుగా త్రిప్పండి.

- ii) మోచేతులను గుండ్రంగా త్రిప్పుతూ పైకి వచ్చినప్పుడు చెవులను, అలాగే మోచేతులు క్రిందకి వచ్చినప్పుడు ప్రక్కచెములకు తాకుతుండేటట్లుగా త్రిప్పండి. తల, వెన్నెముక నిటారుగా వుంచండి.
- iii) చేతులను త్రిపేపి రోండ్లు నెమ్మిదిగా పెద్దగా చేస్తూ త్రిప్పండి.

iv) ఈ ప్రాక్షీసులను మామూలుగా క్రింద కూర్చుని గాని, వజ్రాసనంలో గాని, కుర్చులో కూర్చుని గాని లేదా నిలబడి గాని చేయవచ్చును.

శ్యాస్త: i) మోచేతులు పైకి వచ్చినపుడు శ్యాస్త తీసుకోండి.

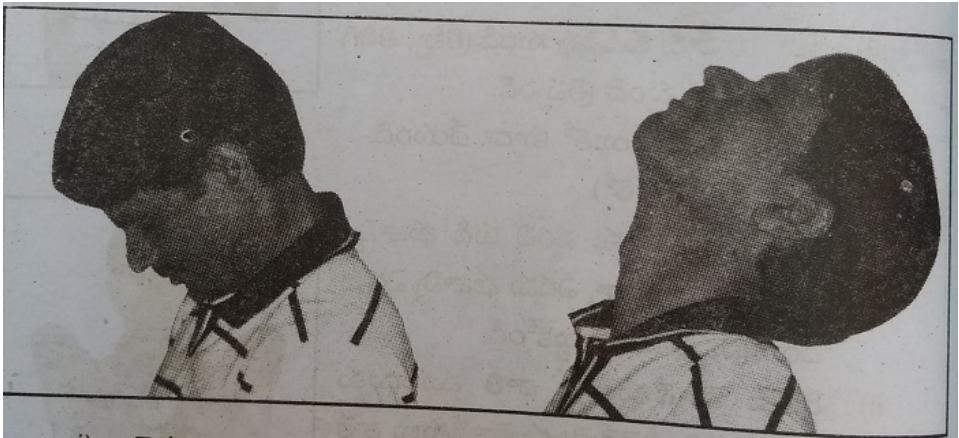
ii) మోచేతులు క్రిందకు వచ్చినపుడు శ్యాస్త వదలండి.

7. మెద వ్యాయమం (Neck Exercise)

ప్రారంభ స్థితి: కాళుఁ రెండూ ముందుకు చాచి ఎదమగా పెట్టండి.

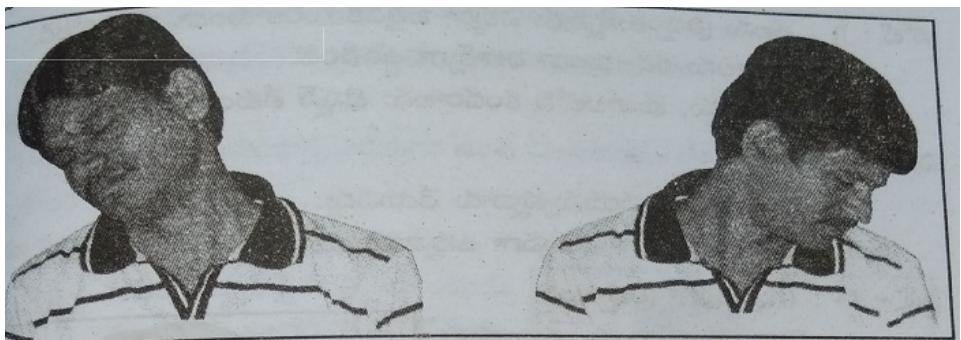
చేయ స్థితి:

స్నేజ్ - I (ముందుకు-వెనుకకు కదలికలు)

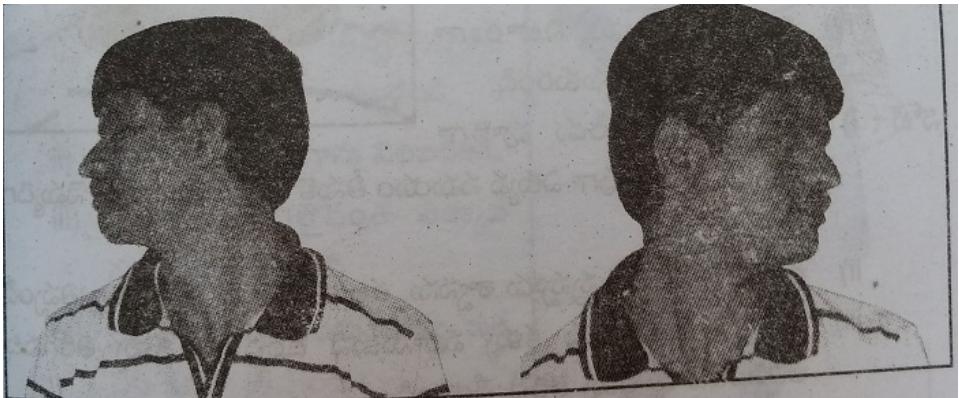
- i) నెమ్ముదిగా తలను ముందుకు వంచండి. అలా వంచినపుడు గడ్డం ఛాతీని తాకుతుంది.
- ii) అలాగే నెమ్ముదిగా తలను వీలైనంత వెనుకకు వంచండి.
- iii) ఇలా చేస్తున్నపుడు మెడ కండరాలను వదులుగా ఉంచండి.
- iv) ఇలా 10 సార్లు క్రిందకి, పైకి మెడను కదలించండి.
- v) తలను పైకి, వెనకాలకు వంచినపుడు గాలి తీసుకోండి. అలాగే తలను క్రిందకి వంచినపుడు గాలి వదలండి.

స్నేజ్ - II: (చెవిని భుజానికి తాకే విధంగా కుడికి-ఎదుమకు త్రైప్పదం)

- i) కళ్ళు మూసుకొని తలను కుడివైపుకు వంచండి. అంచే కుడి చెవులు కుడి భుజం పైభాగాన తాకుతుంది. అలాగే ఎదుమ వైపు వంచండి.
- ii) ఇలా 10 సార్లు ప్రక్కలకు వంచండి.

స్నేజ్ - III: (గడ్డాన్ని భుజానికి తాకే విధంగా తలను కుడికి-ఎదుమకు త్రైప్పదం)

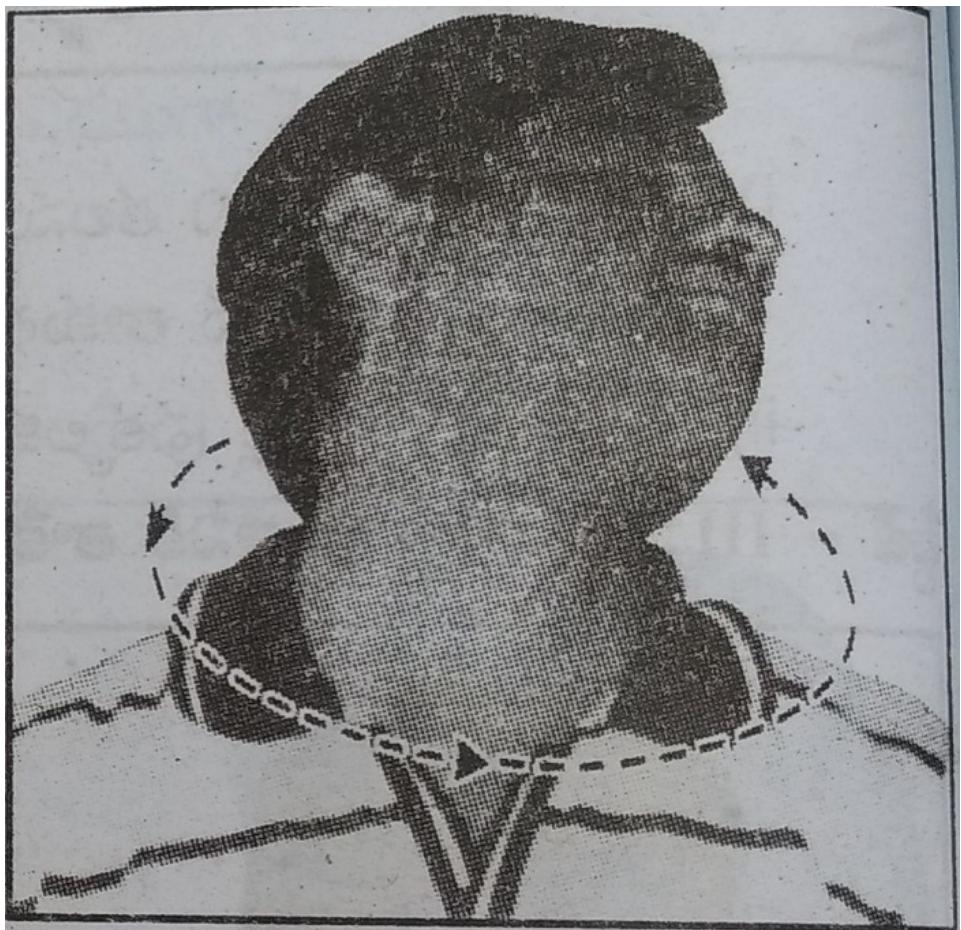
- i) తల నిటారుగా వుంచి, కళ్ళు మూసుకోండి.
- ii) తలను మెల్లగా కుడి చేయి వైపునకు త్రిప్పండి.
అంచే అలా త్రిప్పినపుడు గఢ్డం కుడి భుజం వైకి
వస్తుంది. తిరిగి తలను సెంటర్ కి తీసుకురండి.
- iii) అలాగే ఎదుమ వైపుకు కూడా త్రిప్పండి.
- iv) ఇలా 10 రోండ్లు కుడివైపుకి, ఎదుమ వైపుకు 10
రోండ్లు చేయండి.
- v) ముందుకు తలను త్రిప్పినపుడు గాలి తీసుకోండి.
ప్రక్కలకు తలను త్రిప్పినపుడు గాలి వదలండి.

- నోట్:** i) తలను త్రిపువుతున్నపుడు ఎక్కడా ఒత్తిడికి గురికాకుండా చూసుకోండి.
- ii) భుజాలను కదలకుండా రిలాక్స్ గా ఉంచండి.
- iii) మెడలోను, భుజాలలోను కండరాలను చెస్టన్ లేకుండా త్రిపుండి.

ఎవరు చేయకూడదు:

- i) చాలా ఎక్కువ వయస్సున్నవారు చేయవద్దు.
- ii) మెడ నొపింగ్ బాగా ఎక్కువగా ఉన్నవారు ముందుకు వంచగూడదు.

స్నేహ్ - IV: (గుండ్రంగా త్రిపుండం)

- i) విశ్రాంతిగా తలను ముందుకు వంచండి.
- ii) కుడి వైపు నుండి తలను మెల్లగా వీలైనంత ఎక్కువగా గుండ్రంగా త్రేపుండి.
- iii) ఇలా 10 సార్లు త్రేపుండి.

iv) చివరిగా తలను నిటారుగా యథాస్తితిలోకి తీసుకురండి.

నోట్: i) తలను ఒక రౌండ్ పూర్తిగా తెప్పడానికి దాదాపుగా ఎక్కువ సమయం తీసుకోండి. అనగా చాలా నెమ్ముదిగా చేయండి.

ii) గుండ్రంగా తెప్పుతున్నప్పాడు శ్వాసను, తల కదలికలతో కలుపుతూ త్రైప్పండి.

iii) తల త్రైప్పుతున్నప్పాడు కళ్ళు మూసుకుని ఉంచండి, కళ్ళు తెరిగినట్లు అనిపించేవారు కళ్ళు తెరిచే చేయండి.

iv) తల త్రైప్పుతున్నప్పాడు ఎక్కడ చాలా నొప్పిగా అనిపించినా లేదా తల తెరిగినట్లుగా అనిపించినా లేదా బాగా చెమటలు పట్టినా వెంటనే ప్రాక్షీస్ ఆపివేయండి.

v) ఈ ప్రాక్షీసులను క్రింద మామూలుగా కూర్చుని గాని లేదా కుర్చులో కూర్చుని గాని చేయవచ్చును.

ఎవరు చేయకూడదు:

- i) చాలా ఎక్కువ వయస్సువారు
- ii) అధికమైన మెద నోపీతో బాధపడుతున్నవారు

8. నడుమును గుండ్రంగా త్రిప్పుడం (Waist rotation)

ప్రారంభ స్థితి:

నిటారుగా, కాళ్ళను కాస్త ఎడమగా ఉంచి నిలబడండి.
చేతులను నడుము మైన పెట్టుకోండి.

చేయ స్థితి:

i) నదుమును వీలైనంత ముందుకు వంచండి. అలాగే కుడి వైపుకు, వెనుక వైపుకు, ఎడమ వైపుకు వంచి తిరిగి ముందుకు వంచుతూ ఇలా గుండ్రంగా 10 సార్లు త్రిప్పండి.

ii) అలాగే వ్యతిరేక దిశలో 10 సార్లు త్రిప్పండి.

నోట్: i) ఇలా గుండ్రంగా త్రిప్పుతున్నంత కాలం బ్యాలెన్స్ ట్రైన్ గా ఉండండి.

ii) నేల మీద నిటారుగా నిలబడండి.

iii) నదుమును వీలైనంత ఎక్కువ గుండ్రంగా త్రిప్పండి.

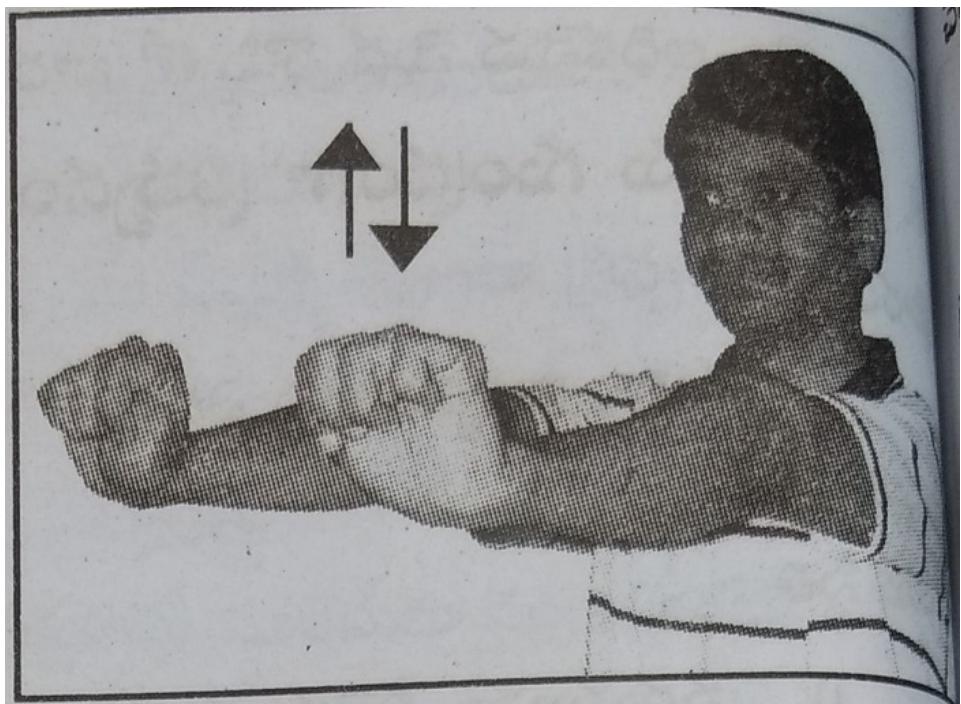
iv) ఈ ప్రాణీసును రెండు కాళ్ళు జత చేసి కూడా త్రిప్పండి.

శ్వాస: i) నదుము ముందుకు వంచినపుడు శ్వాస తీసుకోండి. వెనుకకు త్రిప్పినప్పుడు శ్వాస వదలండి.

2. శక్తి వికాస సూక్ష్మ వ్యాయామం

1. మణిబంధ శక్తి వికాస (మణికట్టు)

స్థితి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

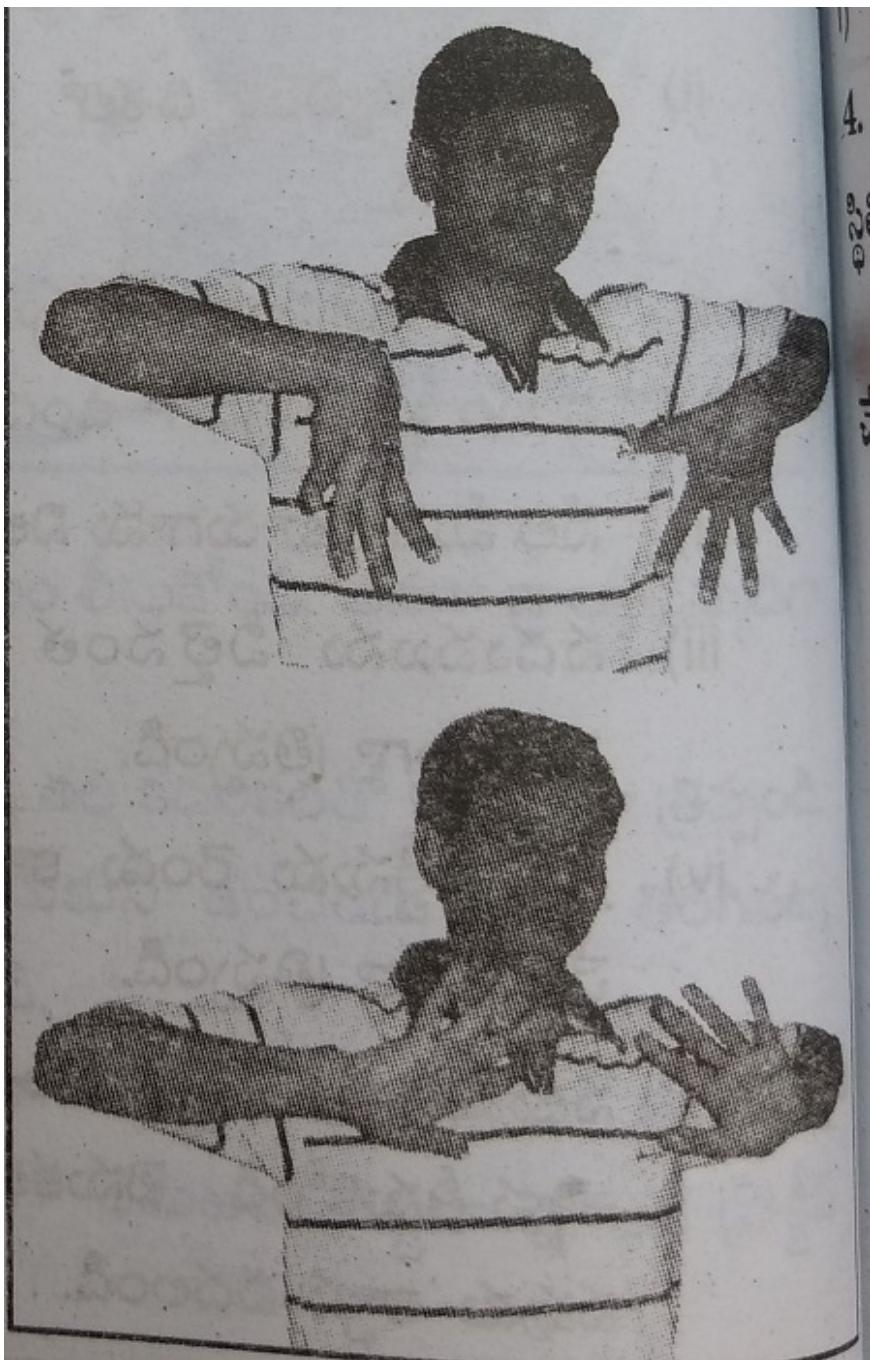

చేయ విధానం: భుజాలకు సమాంతరంగా చేతులను ముందుకు సాచండి.

- i) అరచేతులను భూమి వైపుకు ఉంచి, చేతి ప్రేళ్నను గట్టిగా ముదువండి.
- ii) ఇప్పుడు బిగించిన పిడికిలిని మణికట్టు నుండి పైకి, క్రిందకి వీలైనంత వేగంగా కదిలించండి.
- iii) ఇలా 10 సార్లు రిపీట్ చేయండి.

2. కరతలా శక్తి వికాస (అరచేతులకు)

స్థితి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

4

220

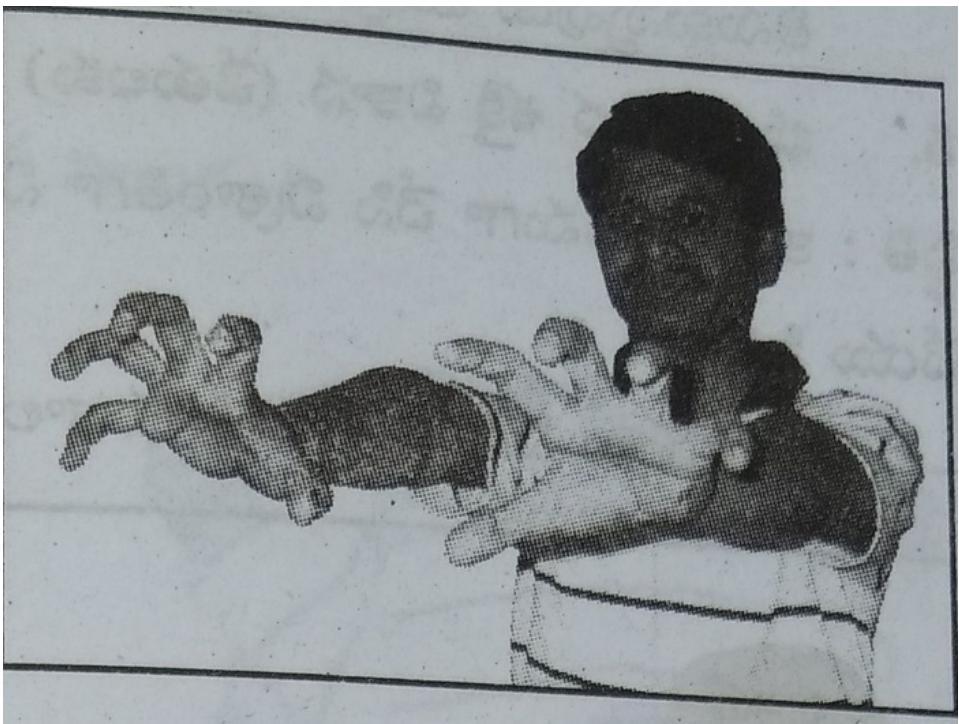
1

చేయ స్తితి: మాచేతులను భుజానికి సమాంతరంగా ప్రక్క నుండి పైకి లేపంది. అరచేతులు భూమి వైపుకు చూసేటట్లుగా ఛాతికి ముందు భాగాన పెట్టండి.

- i) చేతి వైళ్ళను బలంగా నాచి ఉంచండి.
- ii) ఇప్పుడు అరచేతిని పైకి, క్రిందకి వేగంగా కదిలించండి.
- iii) ఈ ప్రాక్షీసు చేస్తున్నంత సేపు అరచేతి వైళ్ళ కండరాలకు బలంగా ఒత్తిడి కల్గిస్తూ చేయండి. ఈ సాధన సాధారణ శ్వాసతో చేయండి.

3. అంగులీ శక్తి వికాస (చేతి వైళ్ళకు)

స్తితి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయ స్థితి: భుజాలకు సమాంతరంగా చేతులను బలంగా ముందుకు సాచండి.

- i) నాగుపాము ఆకారంలో అరచేతి వ్రేళ్ళను వంచండి.
- ii) ఇప్పడు భుజాల నుండి చేతి వ్రేళ్ళ వరకు చాలా బలంగా కండరాలను బిగించి ఒక నిమిషం వరకు అలాగే ఉంచండి.

గమనిక: చేతుల్లో తిమ్మిర్లు వచ్చేంత వరకు చేతి వ్రేళ్ళను బిగించి ఉంచండి. ఒక నిమిషం సేపు ఉంచలేనట్లయితే, మీరు ఎంత వరకు మీకు ఇబ్బంది లేకుండా ఉంచగలరో అంత వరకు ఉంచండి.

i) ఇలాగే కొన్ని సార్లు రిపీట్ చేయండి.

4. కపోని శక్తి వికాస (మోచేతులకు)

స్థితి: కాళ్ళు ఎదమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయ స్వితి: అరచేతులను తొడలకు తగిలేటట్లుగా
ముందు భాగంలో పెట్టుకోండి.

- i) బలంగా పిడికిలి బిగించి, చేతులను కూడా బలమైన బిగింపుతో ఒకేసారి జర్కు ఇస్తూ అరచేతులను భుజాలకు తగిలేటట్లుగా బలంగా జర్కు ఇస్తూ తిరిగినట్లుగా అరచేతులను క్రిందికి తీసుకోండి.
- ii) ఇలా జర్కు తో అరచేతులను పైకి క్రిందకి చేస్తూ ఉండాలి.

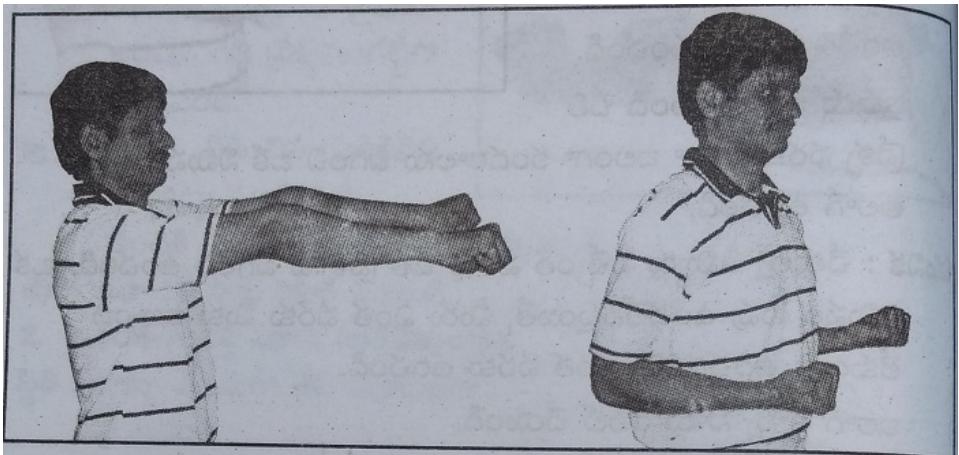
గమనిక: i) ఈ ప్రాక్షీసు చేస్తున్నంతసేపు భుజాలు కదలకుండా ఉంచాలి.

ii) బిగించిన పిడికిలి పైకి తీసుకున్నప్పాడు భుజానికి తాకాలి. కానీ క్రిందకి తీసుకున్నప్పాడు మాత్రం తొడలకు అంటుకోకుండా రిపీట్ చేయండి.

5. భుజ బంధ శక్తి వికాస (చేతులకు)

స్థితి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయు స్థితి:

- అరచేతులు పిడికిలి బిగించి భుజాలకు సమాంతరంగా ముందుకు చాచండి. ఇలా ముందుకు సాచినపుడు రెండు పిడికిళ్ళు ఒక దానికి ఇంకొకటి ఎదురెదురుగా ఉండేటట్లుగా పెట్టండి.
- బలంగా మోచేతులను వెనుకకు తీసుకోవాలి. వెనుకకు తీసుకున్నపుడు మోచేతులు ప్రక్కచెముకలకు ఇరువైపుల తాకి ఉంటాయి.
- ఇలా ముందుకు వెనక్కు చాలా బలంగాను, అలాగే వేగంగాను చేయండి.
- ఇలాగే 20 సార్లు, సాధారణ శ్యాసతో చేయండి.

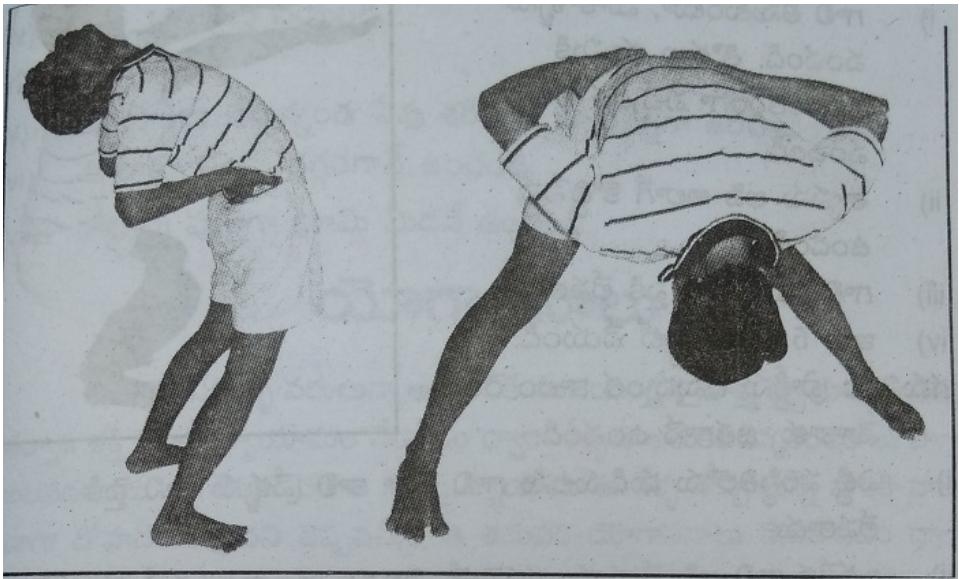
గమనిక:

- చేతులను ముందుకు సాచినపుడు భూమికి సమాంతరంగా ఉండే విధంగా చేయండి.
- మోచేతిని వెనుకకు లాగినపుడు మాత్రం శరీరానికి వెనుకకు వెళ్ళకుండా చూసుకోండి.

6. కటి శక్తి వికాస (వెన్నెముకకు)

స్థితి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయ స్థితి:

- i) కాళ్ళమధ్య ఒక ఫీటు వెడలుపుతో నిలబడండి.
- ii) అరచేతుల వ్రేశ్వు ఎదురెదురుగా ఉండేటల్లుగా క్రింది వెన్న భాగాన్ని పటుత్వంగా పట్టుకొండి.
- iii) గాలి బాగా తీసుకుంటూ మెల్లగానూ, బ్యాలెన్సుడుగాను వీలైనంతగా వెనుకకు వంగండి. అదే స్థితిలో అలాగే కొద్దిసేపు ఉండండి.
- iv) అలాగే గాలి వదులుతూ ముందుకు వంగండి. అలా వంగినపుడు వీలైతే తలను రెండు కాళ్ళలోనికి పోనివ్యండి.

v) ఇలాగే 10 సార్లు రిపీట్ చేయండి.

గమనిక:

- i) చేతులను పూర్తిగా నడుమును పట్టుకొనే ఉండండి.
- ii) మోకాళ్లను ఎట్టి పరిష్ఠితిలోను వంచరాదు.
- iii) మీకు వీలైనంత కెపాసిటీలోనే వంచండి, అతిగా వంచే ప్రయత్నం చేయవద్దు.

7. జంఘ శక్తి వికాస (తొడలు)

స్నేహి: కాళ్లు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయస్తాతి: అరచేతులను భూమి వైపుకు ఉంచి చేతులను ముందుకు సాచండి.

- i) గాలి తీసుకుంటూ, మోకాళ్ళను వంచండి. తొడలు భూమికి సమాంతరంగా వచ్చేంత వరకు వంచండి.
- ii) శ్వాసను ఆపి అలాగే కొద్దిసేపు ఉండండి.
- iii) గాలి వదులుతూ పైకి లేపండి.
- iv) ఇలా 5 సార్లు రిపీల్ చేయండి.

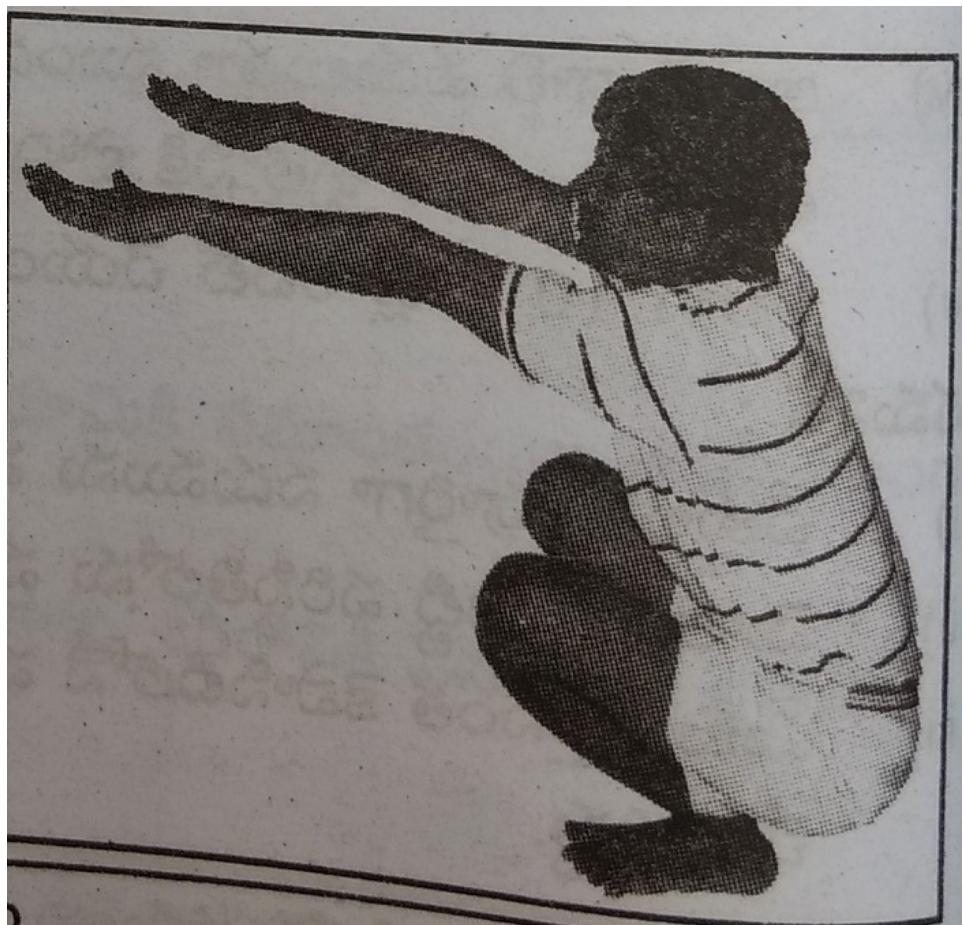
గమనిక: ప్రాక్షీసు చేస్తున్నంతసేపు రెండు మోకాళ్ళు జతగానే ఉంచండి.

- i) ఎట్టి పరిస్థితిలోను మడమలను గాని లేదా కాలి వ్రేళ్ళను గాని పైకి లేపరాదు.
- ii) ఒకవేళ గాలి ఆపి చేయడం కష్టమైతే, మొదట అలవాటు పడేంతవరకు కొన్ని రోజులు సాధారణ శ్వాస తీసుకుంటూ చేయండి.

iii) చేతులను పూర్తిగా భూమికి సమాంతరంగా ఉంచండి.

8. పిండలి శక్తి వికాస (పిక్కలు)

స్నేహి: కాళ్ళు ఎదుమగా చేసి విశ్రాంతిగా నిలబడండి.

చేయ స్తుతి: పిడికిలి బిగించి, అరచేతులు భూమి వైపు ఉంచి, భుజాలకు సమాంతరంగా చేతులు సాచండి.

- i) గాలి తీసుకుంటూ వీలైనంత వరకు పాదాలపై కూర్చోనే ప్రయత్నం చేయండి.
- ii) గాలిని ఆపివేసి (కుంభించి) పైకి లేస్తూ చేతులను పదవను నడిపిస్తున్న తెడ్డులా గుండ్రంగా త్రిపుపుతూ యథాస్తుతిలోకి తీసుకురండి. రెండు పిడికిళ్ళు తాకుతూ ఉంటాయి.
- iii) తర్వాత గాలి వదులుతూ ఛాతిని ముందుకు ఉంచండి.
- iv) ఇలా 10 సార్లు చేయండి.

గమనిక:

- v) ఈ ప్రాణీసు చేస్తున్నంత సేపు శరీరాన్ని బ్యాలెన్సుగా ఉంచి చేయండి.
- vi) మోకాళ్ళు రెండూ దగ్గరగానే ఉంచండి.

vii) పాదాలు పూర్తిగా భూమి మీదనే ఉంచండి.

యోగాసనాలు

శరీరంలోని కీళ్ళు వదులుగా అవడానికి సంబంధించిన సూక్ష్మ వ్యాయమం చేసిన తర్వాత శక్తి వ్యాయమం చేయడం ద్వారా కీళ్ళకు అతుకబడిన కండరాలు బాగా బలపడతాయి. ఈ రెండు రకాల సూక్ష్మ వ్యాయమాలు కీళ్ళ నొప్పులున్న వారికి చాలా బాగా దోహదపడగలవని చెప్పవచ్చు. ఆ తదుపరి యోగాసనాలు చేసుకోవడం చాలా ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

యోగసనాలు సులభంగా గుర్తుపెట్టుకొని రోజూ సాధన చేయడానికి అనుకూలంగా ఉండడానికి 4 రకాలుగా వర్గీకరించుకోవచ్చు. కీళ్ళనొప్పులున్నవారు అన్ని రకాల యోగసనాలు వేసుకోవచ్చు. కానీ నొప్పి యొక్క స్థితిని బట్టి మరియు ఏ కీలుకు నొప్పి ఉంది అనే విషయాన్ని బట్టి మీకు మీరే నిర్ణయించుకోవచ్చు. ఏ ఆసనం వేసినా కొద్దిగా నొప్పి ఉన్నంత వరకు మాత్రమే

వంచాలి. మంట పుట్టించే నోపిగాని లేదా భరించలేని నోపిగాని ఉన్నపుండు ఏ ఆసనం వేయరాదు. మనకున్న సమయాన్ని మరియు అందరు సులభంగా వేయగలిగే ఆసనాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని మాత్రమే ఇక్కడ ఇవ్వడమైంది. అంతేకాని ఇతర గురువులు సూచించినవి చేయగూడదని లేదా ఇక్కడ మేము సూచించిన ఆసనాలను ఎంత ఇబ్బందికరమైననూ వేయమని కాని మా ఉద్దేశ్యం కాదు. పై విషయాలను, మనసులో ఉంచుకొని నెమ్ముదిగా ఒక్కిక్కటిగా సాధన చేయండి.

1. నిలబడి చేసే ఆసనాలు (అర్థ కటి చక్రాసనం, అర్థ చక్రాసనం, పాద హస్తాసనం);
2. కూర్చుని చేసే ఆసనాలు (వక్రాసనం, అర్థ మత్స్యంద్రాసనం, ఉష్ణాసనం);
3. పొట్టుపై పదుకొని చేసే ఆసనాలు (భుజంగాసనం, శలభాసనం, ధనురాసనం);

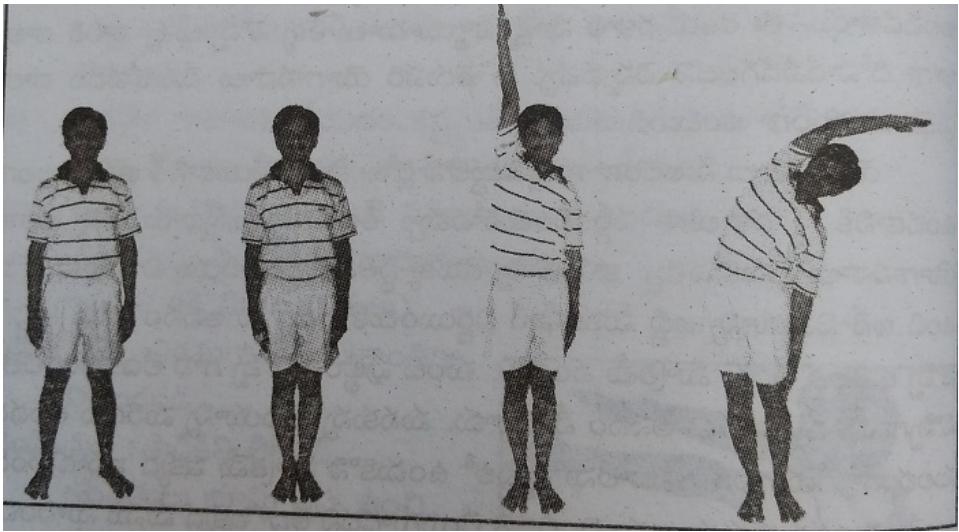
4. వెన్నపై పదుకొని చేసే అస్తలు (ఉత్తాన పాదాసనం, పవన ముక్తాసనం, శవాసనం). ఇప్పుడు ఒకదాని తర్వాత ఒకటి వివరంగా తెలుసుకుందాం.

1. నిలబడి చేసే అస్తలు

అర్ధ కటి చక్రాసనం

ప్రారంభ స్థితి

కాలు ఎదమగా ఉంచి నదుము, ఛాతి, తల, నిటారుగా ఉండేటట్లుగా విశ్రాంతి స్థితిలో నిలబడండి (తాడాసనం).

ఆసనము చేయు స్థితి:

- i) గాలి తీసుకుంటూ కళ్ళు మాసుకొని కుడి చేయిని ప్రక్క నుండి షైకి లేపాలి.
- ii) భుజాల ఎత్తుకు చేరగానే అరచేయిని షైకి త్రిప్పండి.
- iii) చేయ కుడి చెవిని తాకేంత వరకు మెల్లగా షైకి లేపండి. ఇప్పుడు చేయిని షైకి ఇంకా సాగదీయండి.
- iv) ఇప్పుడు గాలి వదులుతూ శరీరాన్ని ఎదమ వైపుకు వంచండి.

- v) ఎదుమ అరచేయి మాత్రము, ఎదుమ తొడను తాకే విధంగా ఉంచండి. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ కుడి మోచేయిని గాని, మోకాళ్ళను గాని వంచరాదు.
- vi) ఈ స్థితిలో వీలైనంత ఎక్కువ సేపు అలాగే ఉండండి.
- vii) ఎలాగైతే ఆసనం వేసామో, అలాగే తిరిగి వెనుకకు తీసుకురావాలి.
- viii) వెనుకకు చేతిని తీసుకు వస్తున్నప్పుడు మెల్లగా గాలిని తీసుకుంటూ కుడి చేయిని తిరిగి పైకి సాగదీయండి. శరీరం కుడి భాగం నడుము నుండి చేతి వైళ్ళ వరకు బాగా సాగినట్లుగా అనుభూతిని పొందండి.
- ix) కుడి చేయి క్రిందకి తీసుకున్నప్పుడు గాలి వదులుతూ ఉండండి.
- x) తిరిగి తాడాసన స్థితిలోకి రండి.

- xi) ఇదే విధంగా ఎదుమ చేతితో కుడి వైపు వంగడం చేయండి.
- xii) ఇప్పుడు తాడాసనంలో విశ్రాంతిని పొందండి.

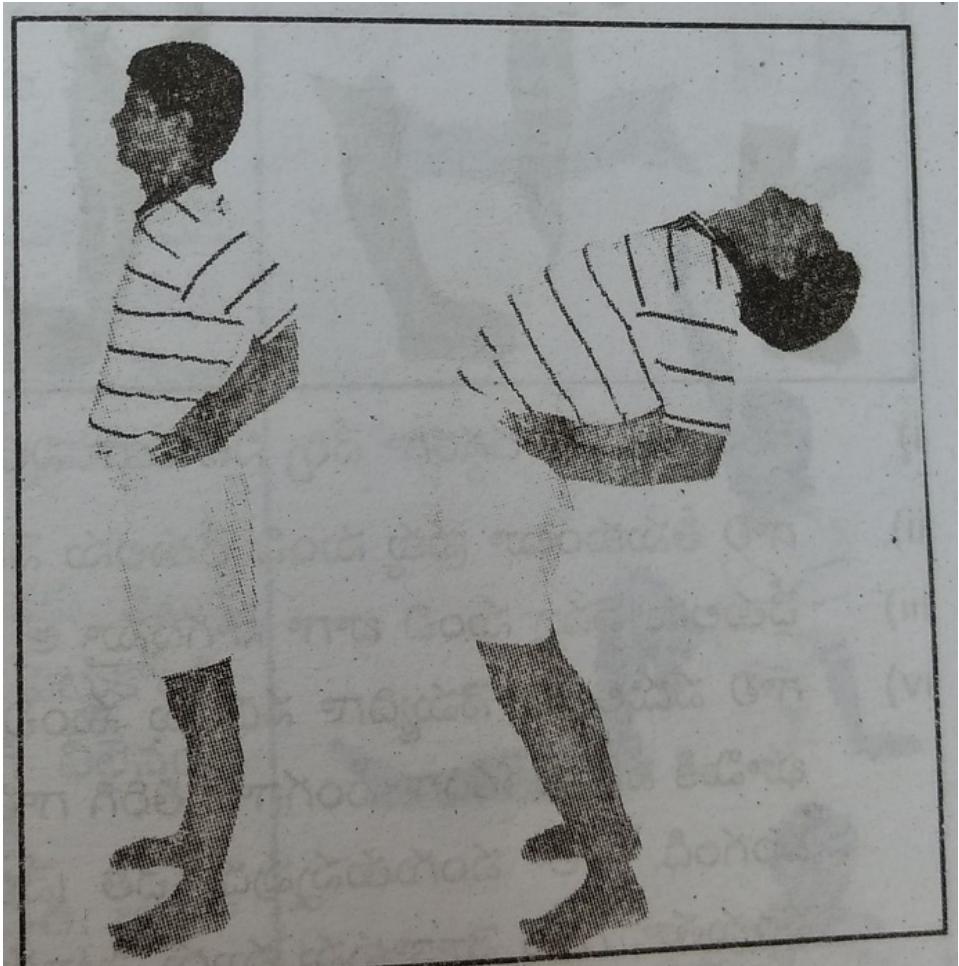
గమనిక: ముందుకు గాని, వెనుకకు గాని శరీరాన్ని వంచరాదు.

అర్థ చక్రాసనం

పొరంభ స్థితి:

కాలు ఎదుమగా ఉంచి నడుము, ఛాతి, తల, నిటారుగా ఉండేటట్లుగా విశ్రాంతి స్థితిలో నిలబడండి (తాడాసనం).

ఆసనం చేయు స్థితి:

అరచేతులతో నడుమును సపోర్ట్ గా పట్టుకొండి.

- i) గాలి తీసుకుంటూ వెనుకకు వంగండి. తలను వెనుకకు వంచండి. మెద కండరాలలో ఒత్తిడి యొక్క అనుభూతిని పొందండి.

- ii) వీలైనంత ఎక్కువ సమయం అలాగే సాధారణ శ్యాసతో ఉండండి.
- iii) తీరిగి యథాష్టితిలోకి వచ్చి తాడాసనంలో విశ్రాంతి తీసుకోండి.

పాద హస్తాసనం

ప్రారంభ స్థితి

కాలు ఎదుమగా ఉంచి నడుము, ఛాతి, తల, నిటారుగా ఉండేటట్లుగా విశ్రాంతి స్థితిలో నిలబడండి

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) రెండు కాళ్ళను దగ్గరగా చేర్చి నిటారుగా నిలబడండి.
- ii) గాలి తీసుకుంటూ ప్రక్క నుంచి చేతులను నెమ్ముదిగా బాగా పైకి తీసుకోండి.
- iii) చేతులను వెన్ను నుంచి బాగా సాగదీస్తూ ఆ అనుభూతిని పొందండి.
- iv) గాలి వదులుతూ నెమ్ముదిగా నడుము నుంచి చేతులను ముందుకు వంచండి. భూమికి సమాంతరంగా వంగగానే తిరిగి గాలి వదులుతూ

పీత్రైనంతగా క్రిందికి వంగండి. అలా వంగుతున్నప్పాడు చేతి ప్రేశ్ము పాదాలను తాకే విధంగాను, వంచుతూ, గద్దం మోకాళ్మను ముద్దు పెట్టుకునే అంత వరకు వంచండి.

v) ఈ స్థితిలో పీత్రైనంత ఎక్కువ సమయం మోకాళ్మ వంచకుండా అలాగే ఉంచండి. గాలి తీసుకుంటూ నెమ్ముదిగా చేతులను నిటారుగా పైకి తీసుకుంటూ, వంచిన వెన్నును నిటారు స్థితిలోకి వచ్చి నిలబడాలి.

vi) గాలి వదులుతూ చేతులను నెమ్ముదిగా క్రిందికి తీసుకోండి.

vii) తిరిగి తాడాసనంలోకి వచ్చి విశ్రాంతి స్థితిలో నిలబడుండి.

గమనిక:

i) మోకాళ్మ వంచరాదు.

ii) కటే భాగం వరకు నడమును వంచిన తరువాత తలను కూడా క్రిందికి ఫ్రీగా వంచండి. గడ్డాన్ని మోకాలుకు తగిలేంత వరకు వంచే ప్రయత్నం చేయండి.

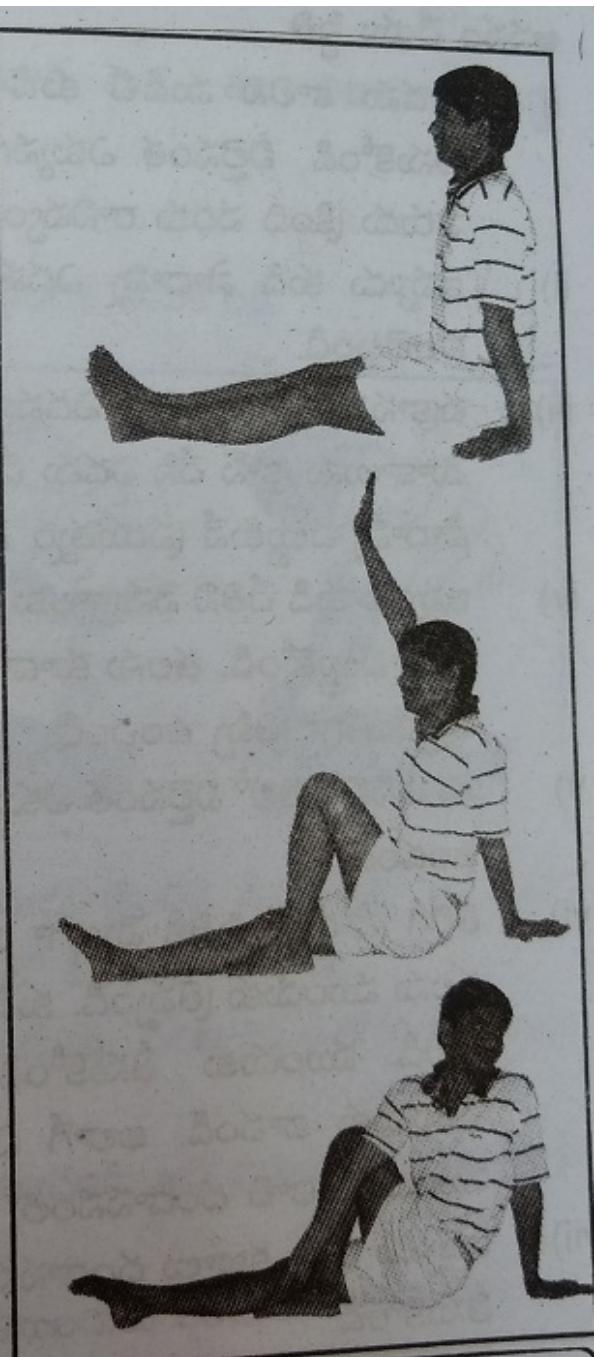
2. కూర్చొని చేసే ఆసనాలు

వక్రాసనం

ప్రారంభ స్థితి

నేలపై దండాసనంలో కూర్చొండి. అనగా కాళ్ళను ముందుకు చాచి వెనకకు చేతులు పెట్టుకొని నడుమ, ధాతి, మెద, తల నిటారుగాను విశ్రాంతిగాను పెట్టండి.

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) కుడి కాలు మడిచి ఎదుమ మోకాలు ప్రక్కన నిలబెట్టండి.
- ii) గాలి పీల్చుకుంటూ నడుమును కుడి వైపుకు త్రిపుండి. ఇప్పుడు ఎదుమ చేయి మోచేతిని కుడి మోకాలును క్రాస్ చేస్తూ ఎదుమ చేతితో కుడి పాదాన్ని పట్టుకునే ప్రయత్నం చేయండి.
- iii) కుడి అరచేయిని వెన్నెముకకు వెనుక భాగాన భూమిపై సపోర్టుగా పెట్టుకోండి.
- iv) ఈ ఆసన స్థితిలో అలాగే వీలైనంత ఎక్కువ సమయం ఉండండి.
- v) తిరిగి మెల్లగా ప్రారంభస్థితి అనగా దండాసనంలో కూర్చుని విశ్రాంతిని పొందండి.
- vi) ఇలాగే రెండవ వైపున కూడా రిహిట్ చేయండి.

గమనిక: మెద, నడుము, భుజాలు, మోచేయి, మణికట్టు, చేతివేళ్ళు, తుంటి, మోకాళ్ళు, మడుమ,

పాదాల వ్రేళ్ళు బాగా వంచబడతాయి. శరీరంలో కీళ్ళు అన్నింటికీ మంచి కదలికలుంటాయి. అన్ని కీళ్ళకు అతకబడిన కండరాల యొక్క స్థితిష్టాపకత పెరిగి, కీళ్ళు బలోపేతం అవుతాయి. కనుక నొప్పి బాగా ఉన్న వారు ఈ ఆసనాన్ని నెమ్ముదిగా సాధన చేయండి.

అర్థమత్తేయంద్రాసనం

ప్రారంభ స్థితి

వక్రాసనంలోని విధంగా కాళ్ళు దాచి దండాసనంలో కూర్చుండి.

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) ఎదుమ కాలిని మడిచి కుడి తొడ క్రిందకి తీసుకోండి. వీలైనంత ఎక్కువగా అనగా కుడి పిరుదు క్రింది వరకు రానివ్వండి.
- ii) ఇప్పుడు కుడి పాదాన్ని ఎదుమ తొడ ప్రక్కన నిలబెట్టండి.
- iii) వక్రాసనంలో మాదిరిగా ఎదుమ మోచేతిని కుడి మోకాలును క్రాస్ చేసి ఎదుమ చేతి వ్రేళ్ళతో కుడి పాదాన్ని పట్టుకునే ప్రయత్నం చేయండి.
- iv) ఇప్పుడు కుడి చేతిని వెనుకాలకు నడుము చుట్టూ త్రిప్పి పట్టుకోండి. తలను కూడా కుడి చేతి వైపు వీలైనంతగా త్రిప్పి ఉంచండి.
- v) ఈ ఆసన స్థితిలో వీలైనంత ఎక్కువ సేపు అలాగే ఉండండి.
- vi) తిరిగి ప్రారంభ స్థితికి మెల్లగా రావాలి. అనగా తలను ముందుకు త్రిప్పండి. కుడిచేయిని వెనుక నుండి ముందుకు తీసుకోండి. కుడికాలును ముందుకు

చాచండి. అలాగే ఎదమ కాలును ముందుకు చాచి దండాసనంలో కూర్చుండి.

vii) ఇప్పుడు కొన్ని క్షణాలు దండాసనంలో విశ్రాంతి తీసుకోండి.

viii) ఇలాగే రెండవ వైపున కూడా రిపీట్ చేయండి.

గమనిక: ఈ ఆసనంలో అన్ని కీళ్ళకు, కండరాలకు మంచి కదలికలు జరుగుతాయి. అన్ని కీళ్ళు పటిష్ఠపడడానికి చాలా మంచిది. అయితే ఈ ఆసనం మొదలు పెట్టిన మొదట్లో కొద్దిగా ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. అందుకని నెమ్మిదిగా సాధన చేస్తూ ఉంచే రోజు రోజుకు కీళ్ళు ఎక్కువగా వంగుతాయి. కావున ఒకేరోజులో పూర్తిగా రావాలని అనుకోవక్కర్చేదు. మీ నొపిగు స్నితిని బట్టి మెల్లగా సాధన చేయండి.

ఉషాసనం

ప్రారంభ స్నితి

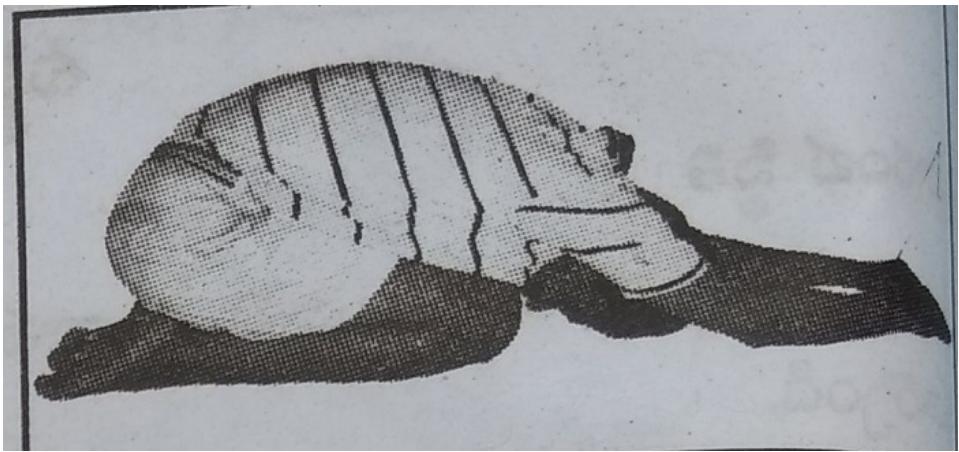
కాళ్ళు ముందుకు చాచి దండుసనంలో చాతి, మెడ, తల నిటారుగా పెట్టి కూర్చుండి.

ఆసనం చేసే స్థితి

- i) ముందుగా కుడి పాదాన్ని కుడి పిరుదు క్రిందకి తీసుకోండి.
- ii) ఆ తర్వాత ఎదుమ పాదాన్ని ఎదుమ పిరుదు క్రిందకి తీసుకోండి. ఈ స్థితిని వజ్రాసనం అని అంటాం. ఈ వజ్రాసనంలో ముందు కూర్చుండి.
- iii) ఆ తర్వాత రెండు మోకాళ్ళుపై నిలబడి నడుము వెడల్పుకు సమానంగా రెండు పాదాలను ఎదుమగా చేయండి.

- iv) ముందుగా కుడి చేయిని కుడి మదమపై ఉంచండి. అదే విధంగా ఎదుమ చేయతో ఎదుమ మదమను పట్టుకోండి.
- v) ఇప్పుడు వీలైనంత ఎక్కువగా నడుమును ముందుకు వంచుతూ, తలను వెనుకకు తీసుకోండి.
- vi) ఈ స్థితిలో నడుము దగ్గర వచ్చే నొప్పి యొక్క అనుభూతిని గమనిస్తూ వీలైనంత ఎక్కువ సమయం అలాగే ఉండండి.
- vii) తిరిగి రివర్స్ ఆర్డర్ లో యథాస్థితికి రావాలి. అనగా ఎదుమ చేయిని తీసివేయండి. తర్వాత కుడి చేయిని తీసివేసి మోకాళ్ళపై నిలబడండి. తిరిగి వజ్జాసనంలోకి వచ్చి కూర్చుండి.
- viii) అలాగే కొన్ని క్షణలు చేతులు ముందుకు చాచి తలను భూమికి ఆనించే ప్రయత్నం చేయండి. దీనిని శశాంకాసనం అని అంటారు.
- ix) ఇప్పుడు దండాసనంలో విశ్రాంతిని తీసుకోండి.

గమనిక: మోకాళ్ళ నొప్పులు అధికంగా ఉన్నవారు ఈ ఆసనం చేయడం చాలా కష్టం. ముందు పలుచటి, వెడలాపటి దిండుపై కూర్చొని ప్రయత్నం చేయండి. అంచెలంచెలుగా పూర్తి ఆసనం వేసే ప్రయత్నం చేయండి. నొప్పి పరిస్థితిని బట్టి ముందుకు వెళ్ళండి. కాని ఒకేసారి వేయకండి. దీనిని అత్యంత జాగ్రత్తగా చేయాల్సి ఉంటుంది. నదుమునొప్పి ఉన్న వారికి కూడా బాగా పని చేస్తుంది.

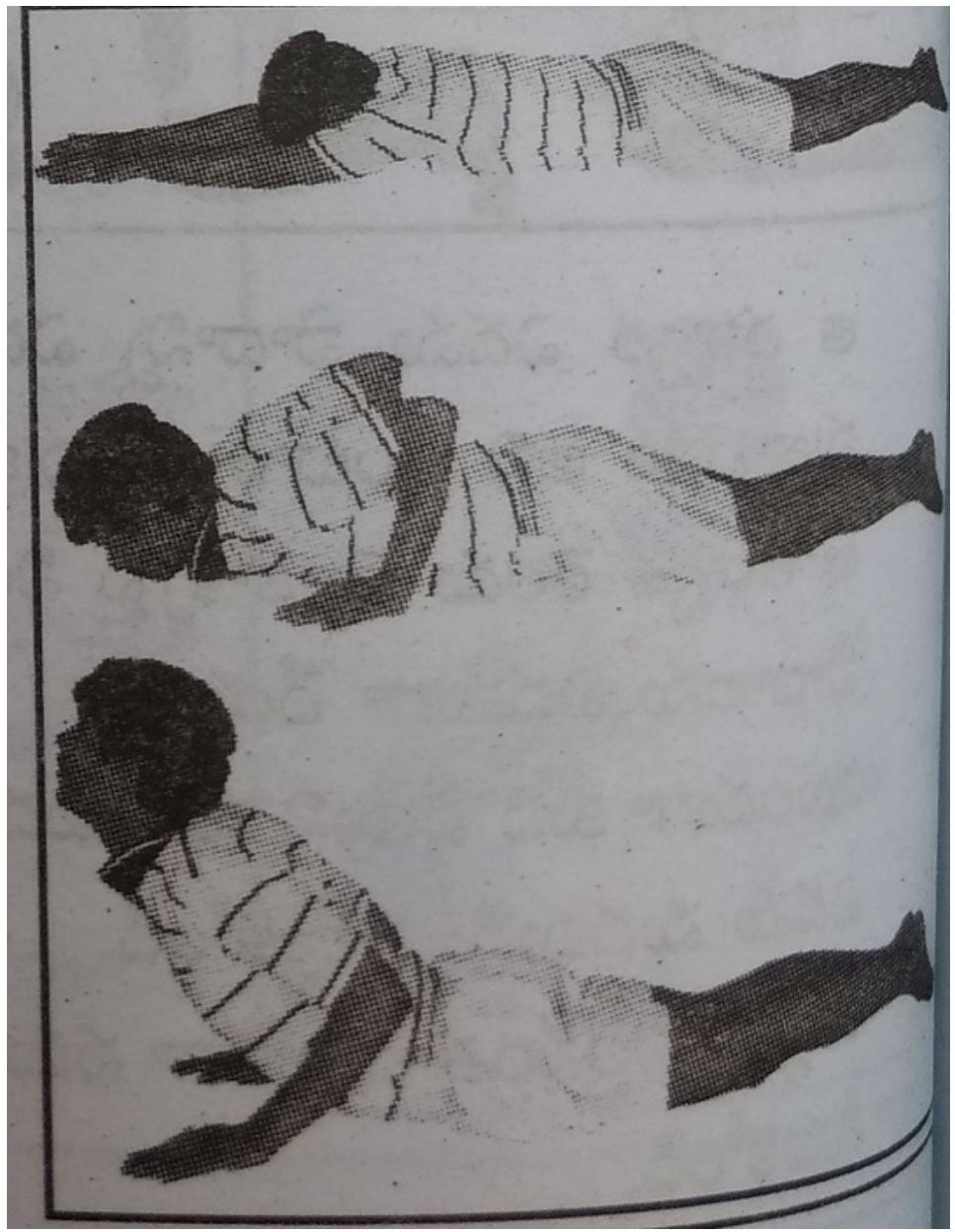
3. పొట్టమీద పడుకొని చేసే ఆసనాలు

భుజంగాసనము

ప్రారంభ స్నేతి:

పాట్ల మీద పదుకోవడం

ఆసనం చేయు స్నేతి

i) రెండు కాళ్ళు దగ్గరగా చేర్చండి. రెండు బొటన వ్రేళ్ళు ఒక దానితో ఒకటి కలిసే విధంగా కాళ్ళను జతచేయండి.

- ii) అరచేతులను ఛాతికి ఇరుప్రక్కల క్రింది భాగాన ఉన్న మొదటి ప్రక్కచెముకల ప్రక్కల అరచేతి వ్రేళు మందుకు ఉండే విధంగా పెట్టండి.
- iii) మోచేతులను శరీరానికి దగ్గరగా ఉంచండి.
- iv) గాలి తీసుకుంటూ పాము పడగ లేపినట్లుగా నెమ్మిదిగా తలను వీలైనంత పైకి లేపండి. కాని బొడ్డు భాగం మాత్రం భూమిని కరుచుకొని ఉండేటట్లుగా చూడండి.
- v) ఇదే స్థితిలో సాధారణ శ్వాస తీసుకుంటూ వీలైనంత ఎక్కువ సమయం ఉండండి.
- vi) గాలి వదులుతూ యథాస్థితికి రండి.
- vii) చివరగా మకరాసనంలో అనగా కాళు ఎడంగా పెట్టి, చేతులను తలకు సమాంతరంగా ఇరువైపులా ఉండునట్లుగా పెట్టి తలను ఏదో ఒక ప్రక్క,

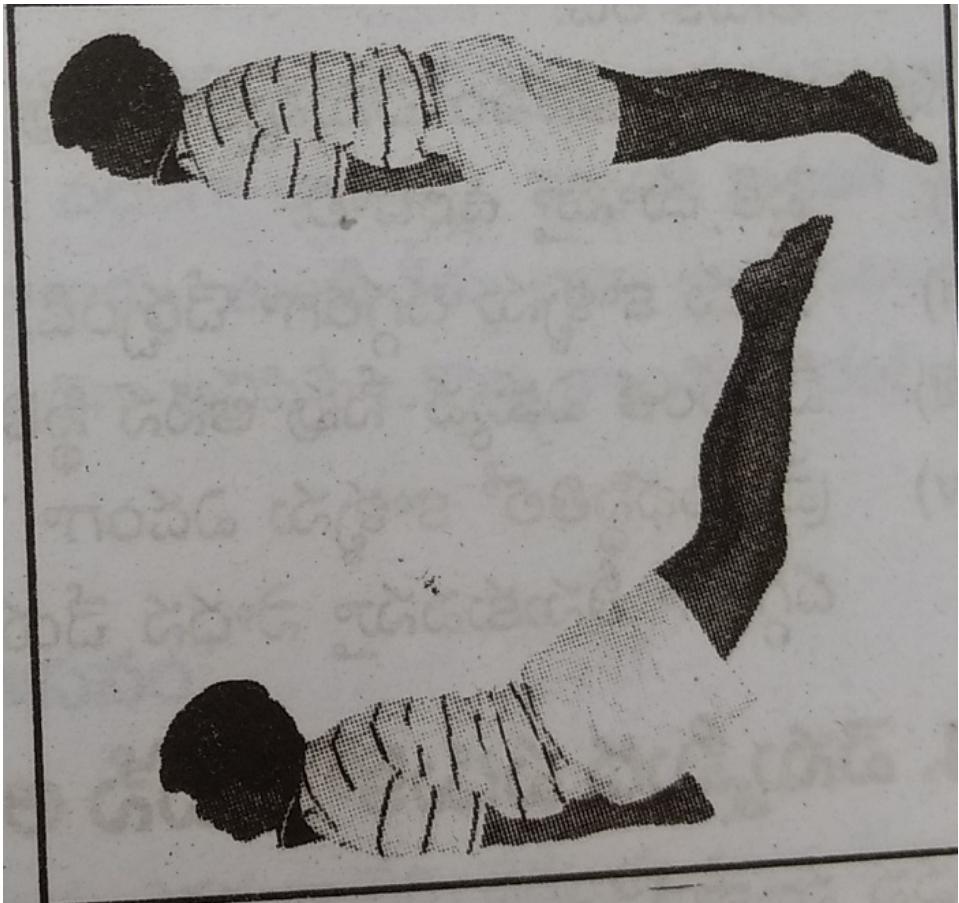
అనుకూలంగా చూసుకొని వంచి శరీరంలోని ప్రతి
అణువణువు విశ్రాంతిని పొందుతూ ఉండండి.

శలభాసనం

ప్రారంభ స్థితి:

పొట్ట మీద పడుకోండి.

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) బొటన వ్రేలిని లోపలికి పెట్టి పిడికిలిని బిగించండి.
పిడికిలిని తొడల క్రింద పెట్టండి. చేయి వెనుక భాగం
భూమికి తాకే ఏదంగా పెట్టండి.
- ii) గాలి తీసుకుంటూ రెండు కాళ్ళను పైకి లేపండి. పైకి
కాళ్ళు లేపినపుడు మోకాళ్ళు వంచరాదు.

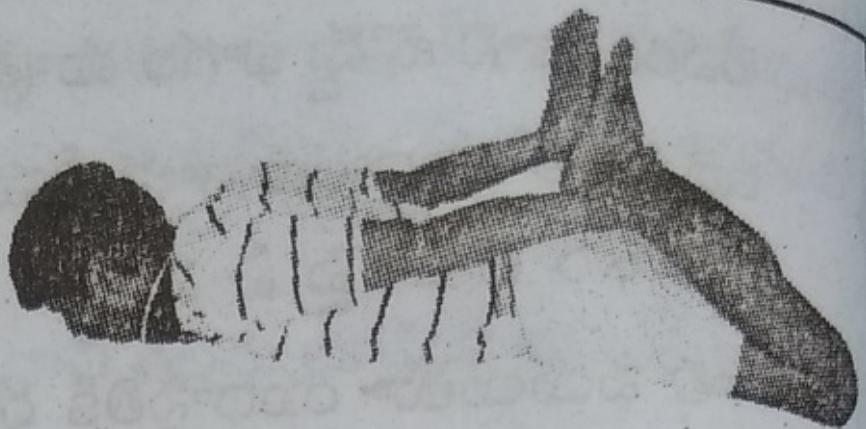
- iii) సాధారణ శ్యాస్త తీసుకుంటూ వీలైనంత ఎక్కువ సమయం అలాగే కాళ్ళను పైకి లేపి ఉంచండి.
- iv) గాలి వదులుతూ తిరిగి యథాస్తితిలోకి తీసుకురండి.
- v) చివరిగా మకరాసనంలో విశ్రాంతి పొందండి.

గమనిక: మోకాళ్ళ చిప్పులను లాగి, పిరుదులను కూడా లాగి కాళ్ళను పైకి లేపితే సులభంగా కాళ్ళు పైకి లేస్తాయి.

ధనురాసనము

స్నీతి: పొట్టమీద పడుకోవదం

ఆసనం చేయు స్నీతి:

i) కాళ్ళను వెనకాలకు వంచి శీలమదమలను చేతులతో పట్టుకోండి.

ii) గాలి తీసుకుంటూ ఛాతిని తలను పైకి లేపాలి. కాళ్ళను వెనుకాలకు బలంగా నెట్టుతూ వెన్నెమకు ధనస్సులాగా వంచాలి.

ఆసన స్థితి: పాట్ట మీద విశ్రాంతిగా అలాగే వీలైనంత సేపు ఉండండి.

విశ్రాంతి: గాలి వదులుతూ తిరిగి మకరాసనంలోకి వచ్చి విశ్రాంతి తీసుకోండి.

గమనిక: ఈ ఆసనం చేస్తున్నంత సేపు మోచేతులను వంచరాదు.

i) పైకి చూస్తూ ఉండాలి.

ii) రెండు కాళ్ళను దగ్గరగా చేర్చండి.

iii) వీలైనంత ఎక్కువ సేపు ఆసన స్థితిలో ఉండే ప్రయత్నం చేయండి.

iv) ప్రారంభస్తితిలో కాళ్ళను ఎదంగా పెట్టి, మెల్ల మెల్లగా రెండు కాళ్ళను దగ్గరగా తీసుకువస్తూ సాధన చేయండి.

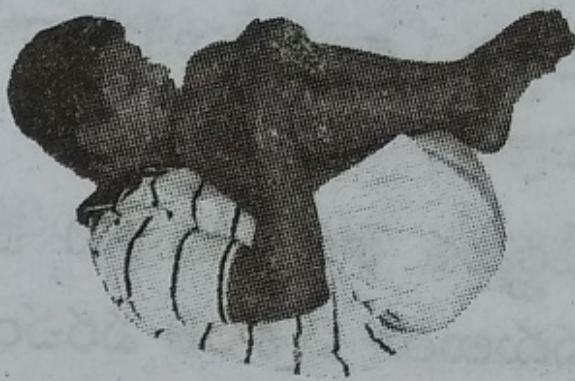
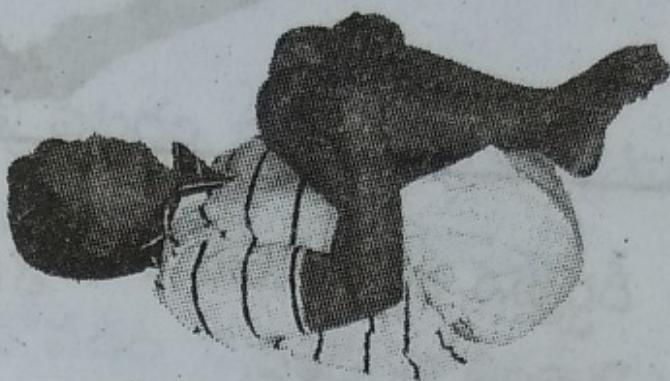
4. వెన్నుమీద పదుకొని చేసే ఆసనాలు

పవన ముక్కాసనం

ప్రారంభ స్థితి

వెన్నుపై వెల్లకిలా పదుకొని రెండు కాళ్ళు దగ్గరగా చేరి
చేతులు శరీరానికి దగ్గరగా ఉంచండి.

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) రెండు కాళ్ళను పైకి లేపి, రెండు మొకాళ్ళను వంచండి.
- ii) రెండు చేతులతో మొకాళ్ళను పట్టుకొని పాట్ల వైపుకు లాక్కొండి.
- iii) తలను పైకి లేపి మొకాళ్ళను ముద్దుపెట్టుకొనే విధంగా ఉండండి.
- iv) ఈ ఆసన స్థితిలో అలాగే వీలైనంత ఎక్కువ సమయం ఉండండి.
- v) తెరిగి యథాస్థితికి రివర్స్ ఆర్థర్ లో రావాలి. అనగా తలను మందు నేలపై పెట్టి, చేతులను వదిలిపెట్టండి.
- vi) కాళ్ళను నిటారుగా పైకి లేపి మెల్లగా నేలపై ఉంచండి.
- vii) ఇప్పుడు కాళ్ళు ఒక ఫీటు ఎడమ పెట్టి చేతులను కూడా శరీరానికి ఒక అడుగు ఎడమగా ఉంచి విశ్రాంతిగా

శవాసనంలో పదుకోండి.

గమనిక: చేతులతో మోకాళ్ళను పట్టుకొని ఛాతి వైపుకు లాగుతున్నప్పుడు మోకాళ్ళలో భరించలేని నొపిగు ఉన్నట్టయితే, బలంగా లాగవద్దు. ఇబ్బంది కానంత స్థితి వరకు లాగవచ్చు. ఈ ఆసనంలో మెడ, మోకాళ్ళు, తుంటి కీళ్ళు బాగా లాభపడతాయి. ఈ ఆసనాన్ని రెండుకాళ్ళతో చేయటం ఇబ్బందిగా అనిపిస్తే ఒక్కొక్క కాలుతో ప్రారంభించి తరువాత రెండు కాళ్ళతో చేయండి.

శవాసనం

ప్రారంభ స్థితి

వెన్నువై వెల్లకిలా పదుకొని రెండు కాళ్ళు ఎదుమగా చేరిచు చేతులను కూడా శరీరానికి ఎదుమగా ఉంచి విశ్రాంతిగా పదుకోండి.

ఆసనం చేయు స్థితి

- i) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని పాదాల వ్రేళ్ళపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ వ్రేళ్ళ భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- ii) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని మోకాళ్ళపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ మోకాళ్ళ భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- iii) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని పొట్టపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ పొట్ట భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- iv) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని ఛాతీపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ ఛాతీ భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- v) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని చేతి వ్రేళ్ళనుండి భుజాలవరకు మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ ఛాతీ భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.

- vi) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని మెడపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ మెడ భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- vii) దీర్ఘమైన శ్వాస తీసుకొని తలపై మనసుపెట్టి శ్వాస వదులుతూ తల భాగాన్ని విశ్రాంతి పరచండి.
- viii) రెండు నాసికల మధ్య నుండి శ్వాస తీసుకుంటూ, వదులుతూ శ్వాస మీదనే మనసు పెట్టండి.
- ix) అలా 2 లేక 3 సార్లు పై విధంగా అన్న అవయవాలకు పూర్తిగా విశ్రాంతినివ్వండి.

గమనిక: అందరూ అనుకుంటున్నట్లుగా ఇది అంత సులభమైన ఆసనం కాదు. పూర్తిగా శవం వలె ఎలాంటి చలనం లేకుండా ఉండగలగాలి. అన్న ఆసనాలు వేసిన తర్వాత చివరిగా ఈ శవాసనాన్ని వేయడం ద్వారా ఆసనాల ద్వారా కలిగిన అలసట తగ్గి శరీరంలోని ప్రతి అవయవం పూర్తిగా విశ్రాంతిని పొందుతుంది. పై యోగాసనాలు వేసినప్పుడు కలిగిన నోపి తగ్గడానికి శవాసనం ఎంతగానో

ఉపయోగపడుతుంది. మనసు పెట్టి జాగ్రత్తగా సాధన చేయండి.

ప్రాణాయమం

నేటి జీవన విధానంలో అనేక కారణాల వల్ల మన ఊపిరితిత్తుల నిండా సరిపోను గాలి తీసుకోవడం లేదు. నిజానికి ఒకసారి దాదాపు 3-5 లీటర్ల గాలి తీసుకోగలిగే సామర్థ్యం ఉన్నా, కేవలం 500 మి.లీ. గాలిని మాత్రమే తీసుకుంటున్నాం. అంటే దాదాపు 5వ వంతు తక్కువగా తీసుకుంటున్నాం. కారణం

పొట్టలో క్రొవ్వు పెరిగి ఊపిరితిత్తులను నొక్కి పెట్టడం, స్నోకింగ్ లాంటి వ్యసనాలకు అలవాటు పడడం, వాతావరణంలో కాలుష్యం, శారీరక శ్రమ లేకపోవడం.

అందుకే దీర్ఘ ప్రాణాయమాలు చేసుకోవడం మంచిది. (డాక్టర్ మంతెన సత్యనారాయణ రాజు గారు వ్రాసిన ప్రాణాయమం పుస్తకం చదవండి.) కనీసం రోజుా 15-30 నిమిషాలు దీర్ఘ ప్రాణాయమం విధిగా చేయండి.

ముఖ్యంగా భస్తిక ప్రాణాయమం, కపాల భాతి ప్రాణాయమం మరియు నాడీ శుద్ధి ప్రాణాయమం చేసుకోండి.

సరియైన సమయం: ఉదయం లేవగానే కాలకృత్యాలు తీరుచుకున్న తర్వాత గాని లేదా సాయంత్రం సమయంలో గాని లేదా కనీసం భోజనానికి అర్ధగంట ముందు గాని లేదా భోజనం చేసాక కనీసం 4 గంటల తరువాత ఎప్పటినూ సాధన చేయవచ్చు.

చేసే విధానం: భూమిపై ఒక దళసరి భూంకెట్ గాని లేదా చాప గాని పరుచుకొని వజ్రాసనంలో లేదా పద్మాసనంలో లేదా సుఖాసనంలో నిటారుగా కూర్చువాలి. కొద్ది క్షణలు పూర్తిగా ప్రపంచాన్ని మరిచిపోయి, కేవలం శాయన మీద మనస్సును మళ్ళించండి. తర్వాత దీర్ఘ ప్రాణాయమాలు చేయండి. (డా. రాజు గారి పుస్తకం లేదా సీడీలను చూడండి).

గమనిక: కీళ్ళ నొప్పులుండి క్రింద కూర్చోలేనివారు కుర్చుపైన కూడా నిటారుగా కూర్చోని ప్రాణాయమం సాధన చేయవచ్చు. పూర్తిగా కూర్చోలేని స్థితిలో ఉన్ననూ వెల్లకిలా పదుకొని, కాళ్ళను కొద్దిగా మడిచి ప్రాణాయమం చేయవచ్చు.

నా అనుభవం: నేను 2004 లో బెంగుళూరులోని వివేకానంద యోగ కేంద్రంలో యోగాలో పోస్టుగ్రాఫ్యూయేషన్ చేసేటపుడు ఒక 22 సంవత్సరాల పురుషుడిని ఆరోగ్య కేంద్రానికి తీసుకువచ్చారు. అతనికి అన్ని కీళ్ళు వాపు, నోప్పిగా ఉన్నాయి. అతను రుమటాయిద్ద ఆర్థర్రైటెస్ తో బాధపడుతున్నాడు. చాలా ధనవంతుల కుటుంబంలో జన్మించాడు. బంగారపు వ్యాపారస్తులు. ఇంట్లో నలుగురికి నాలుగు కార్యాలాయి. కానీ కనీసం కార్లో కూడా కూర్చోలేని పరిస్థితి. తెలిసిన అందరి వైద్యుల వద్ద చికిత్స చేయించారు. కానీ ఘలితం శాస్యం. చివరి ప్రయత్నంగా యోగ సంష్కు కారులో

పదుకోబట్టి తీసుకువచ్చారు. కాని అతను ఘృతిగా కదలలేని పరిస్థితి. అతను కాలు కీలు కదిలించలేని స్థితిలో ఏ యోగ చేయగలడు. నాకేమీ అర్ధం కాలేదు. మనిషి సన్నగా ఎయిడ్ని రీగిలా మంచానికి అతుక్కబోయి ఉన్నాడు. ఆ కేసును నాకు అప్పగించారు. ఏమి చేస్తావో నాకు తెలియదు కాని అతని నదవాలి అని. ఒక వైపు భయం ఆ రీగి ఎప్పుడు గాలిలో కలిసిపోతాడో అని, ఒక వైపు ఛాలెంజిగా తీసుకున్నాను. ఎలాగైనా అతనిను నడిపించాలని అనుకున్నాను. అతనికి ఉదయం, మధ్యహ్నం, సాయంత్రం ప్రాణాయామాలు మొదలుపెట్టాను. కాని పాపం సరిగా గాలి కూడా తీసుకోలేని పరిస్థితి. వెల్లకిలా పదుకోబట్టి పొట్టమీద చేయి పెట్టి లోపలికి నెట్టి గాలి వదలమన్నాను. మళ్ళీ చేయి వదిలి గాలి తీసుకోమంటూ, దారితప్పిన శ్వాసను తిరిగి కరెక్కు పద్ధతిలో శ్వాస తీసుకునే విధానాన్ని అలవాటు చేసాను. అలాగే వ్రేళ్ళకు పాసివ గా కదలికలు ఇవ్వడం చేసాను. రోజూ పద్ధతి ప్రకారం

సాత్వికాపోరం, పండ్ల రసాలు ఇస్తూ పోయాను. అలాగే ఉదయం భగవధీత క్లాసులకు కూర్చొబెట్టాను. సాయంత్రం యథావిదిగా జరిగే రసవత్తరమైన గ్రూప్ భజనలలో కూర్చొబెట్టడం జరిగింది. వీటి ద్వారా తనలో గూడు కట్టుకుపోయిన మానసిక బాధలు మాయమైనాయి. చాలా స్వేచ్ఛగా మాట్లాడడం, అందరిని పలకరించడం మొదలు పెట్టారు. అతనికి ఇచ్చే సాత్వికాపోరం ద్వారా శరీరంలో చాలా మార్పు వచ్చింది. ఆశ్రమంలోని ప్రత్యేక దైనందిన జీవన శైలి ద్వారాను, ప్రాణాయామం ద్వారా కీళ్ళలో వాపు, నొప్పి తగ్గడం, కదలికలు పెరగడం మొదలైనాయి. నెల రోజుల తర్వాత గాని కూర్చునే పరిష్కారి రాలేదు. 3 నెలల్లో కొన్ని చిన్న చిన్న సూక్ష్మ వ్యాయామాలు మరియు ఆసనాలు వేయడం మొదలు పెట్టాడు. అతని దృష్టిలో 50% మెరుగైనాడు. కీళ్ళ స్పృష్టిలో వదిలిన కేసు కేవలం ప్రాణాయామం ద్వారానే ప్రాణశక్తి అతనిలో పెరిగింది. నాడులు కీన్ అయినాయి. నొప్పి తగ్గినది. నిజంగా

ప్రాణాయమంలో ఇంత మహిమ ఉంది. అది చేస్తున్న వ్యక్తులకు మాత్రమే అర్ధం ఆపుతుంది. చేసి చూడండి, ఆరోగ్యాన్ని సాధించండిక.

ఇప్పుడు మూడు రకాల ప్రాణాయమాలు ఎలా చేయాలో తెలుసుకుందాము.

కపాలభాతీ ప్రాణాయమం

కపాల భాతీ అనగా బలంగా ప్రయత్నపూర్వకంగా గాలి
వదలడం,   అప్రయత్న   పూర్వకంగా   గాలి
తీసుకోవడం.

చేయు విధానం

వజ్రాసనంలో కూర్చుండి. చేతులు రెండూ తొడలపై ఉంచి తల, మెద, వెన్నెముక నిటారుగా ఉంచండి. ఈ ప్రాణాయమంలో వేగంగా ప్రయత్నపూర్వకమైన నిశ్చాయ, అప్రయత్నపూర్వక ఉచ్చాస జరగాలి. మధ్యలో కళ్ళు తెరవకూడదు.

2. నోటిని మూసి, మూతి, ముక్కులను బిగించి, పొట్టను లోపలికి అదుముతూ ఊపిరితిత్తులలోని గాలంతా బయటకు పోయేలా గట్టిగా వదలాలి. వెంటనే గట్టిగా రెండు ముక్కులతోను, పొట్టను మామూలుగా వదులుతూ గాలి పీల్చుకోవాలి. (ఇది అప్రయత్నంగా జరుగుతుంది.)

3. పైన చెప్పిన విధంగా పొట్టను లోపలికి అదుముతూ, వదులుతూ మధ్యలో ఆపకుండా, నెమ్ముదిగా ప్రారంభించి ఎంత వేగంగా అయితే మనం చేయగలమో అంత వేగంతో కొన్ని నిమిషాలు

చేయలి. ఇక అలుపు వచ్చేస్తుందనిపించినపుడు నెమ్ముదిగా వేగం తగ్గిస్తూ ఆపాలి.

4. ప్రారంభంలో నిమిషానికి 20-25 సార్లుగా మొదలుపెట్టి క్రమేహీ వేగం పెంచుతూ 60 కి మైగా పెంచవచ్చు. లోపలున్న కారఘన్ డై ఆక్సైడ్ (CO2) అంతా పూర్తిగా విసర్జింపబడి, స్వచ్ఛమైన ప్రాణవాయువు అంతా నిండి, రక్తంలో ప్రవేశించదం వలన కఫాలభాతి ఆపిన తరువాత కొంతసేపు శ్వాస దానికదే అగిపోయి, ఆలోచనా రహిత స్థితి కలిగి, చాలా ప్రశాంతంగా, హాయిగా ఉంటుంది. కండ్లు మూసుకునే ఆ హాయిని అనుభవిస్తూ..... తర్వాత శ్వాసను మనసుతో గమనిస్తూ..... ధ్యాన స్థితిలో కూర్చుని, అలుపు తగ్గి సాధారణ శ్వాస వచ్చే వరకు విశ్రాంతి తీసుకుని తరువాత చేయవలసిన ప్రాణాయమానికి సిద్ధంకండి.

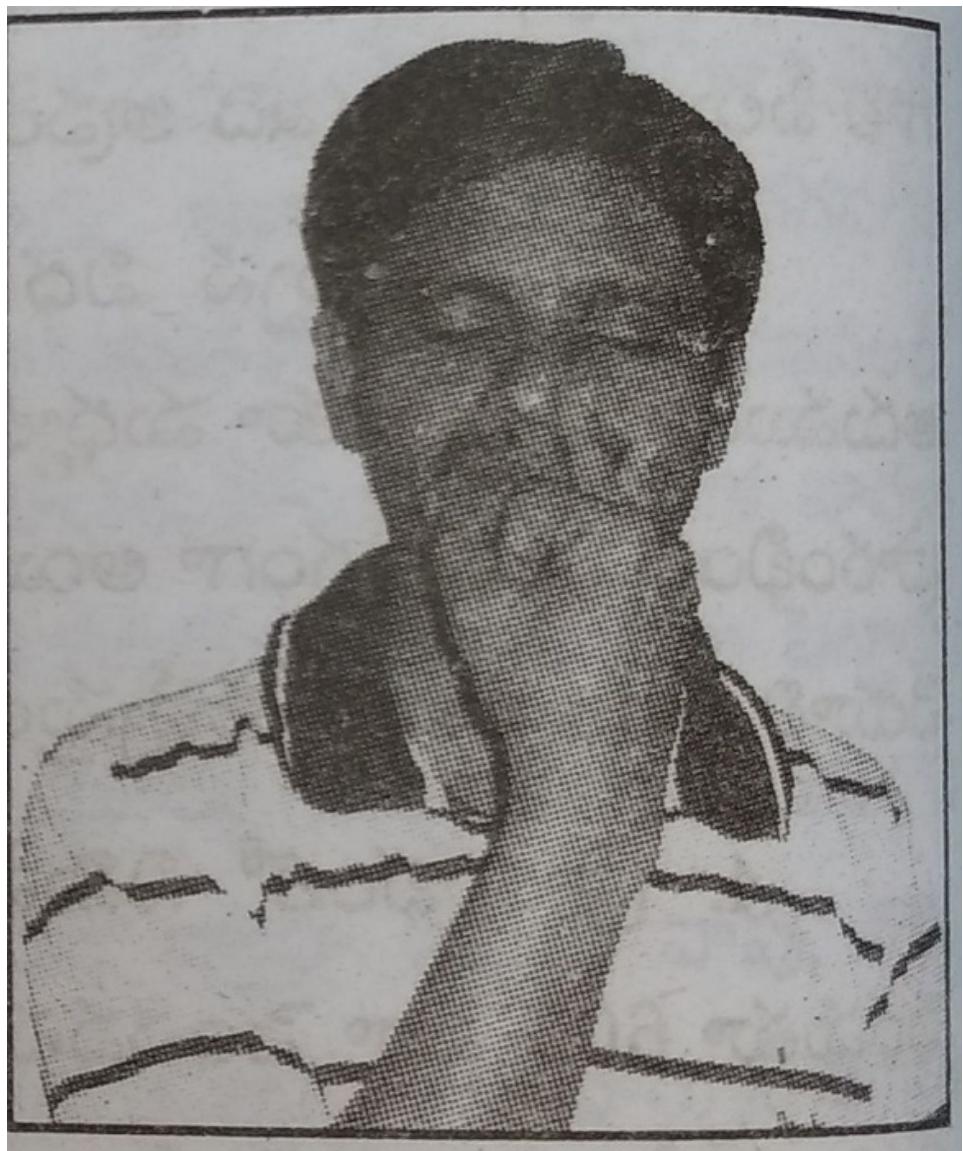
గమనిక:

1. కపాలభాతీ చేస్తున్నంతనేపు తల, మెద, వెన్నముక నిటారుగా ఉండి అటూ ఇటూ కదలకుండా చూసుకోవాలి.
2. ప్రాణాయామం ప్రారంభించిన రోజే ప్రతాపం చూపించేయకూడదు. మొదటి 3,4 రోజులు నిమిషానికి 10 నుండి 20 సార్లుగా చేస్తూ ఆగి, మరలా చేయవచ్చు. అలవాటవుతూ, అభ్యాసం చేస్తున్న కొఢీ వేగము పెంచవచ్చు. మధ్యలో ఆగనూ అక్కరలేదు.

సూర్యనాదీ ప్రాణాయమం

కుడి ముక్కు ద్వారా గాలిని వీలుచ్చుకొని, కుడి ముక్కు ద్వారానే గాలిని వదలటాన్ని సూర్యనాదీ ప్రాణాయమం అంటారు

చేయు విధానం

1. వజ్ఞానంలో కూర్చుని ఎదుమ తొడపై ఉంచి, కుడి చేయి ఉంగరపు వ్రేలితో ఎదుమ ముక్కు నాసికారంధ్రాన్ని పూర్తిగా మూయాలి. చూపుడు వ్రేలు,

మధ్య వ్రేలు రెండూ కలిసి రెండు కనుబోమ్మల మధ్య నొక్కి ఉంచాలి. (బోట్టు పెట్టుకునే చోట) బోటనవ్రేలు చిట్టికిన వ్రేలు ఫ్రీగా ఉంటాయి. నోటి ద్వారా గాని, ఎదమ నాసిక ద్వారా గాని గాలి పీల్చునూ కూడదు. వదలనూ కూడదు.

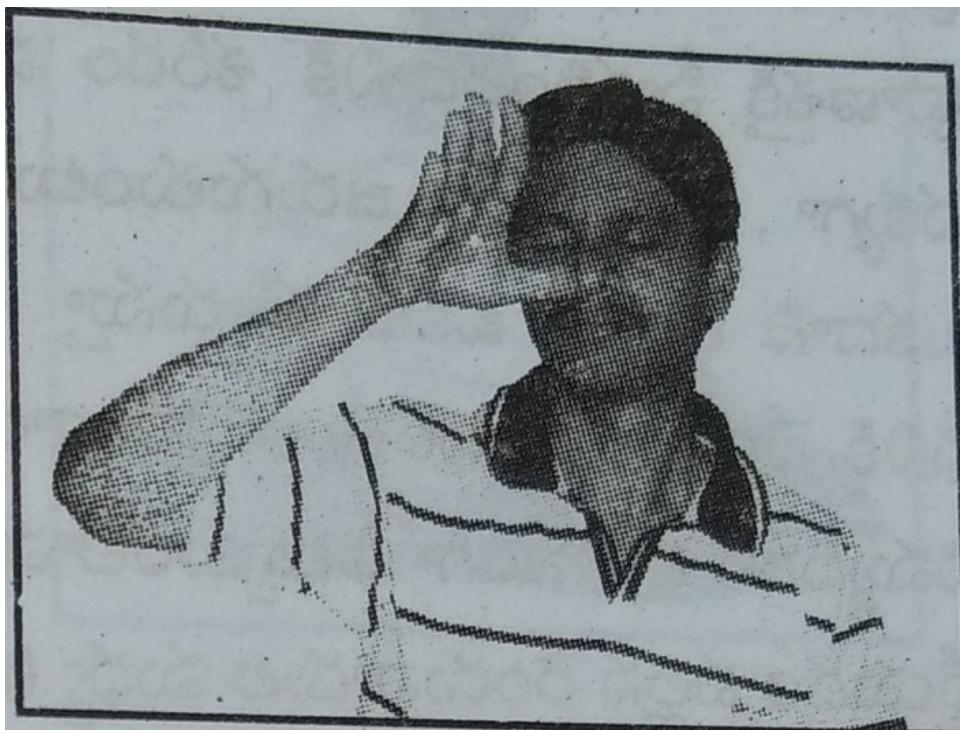
2. కుడి ముక్క ద్వారా గట్టిగా శబ్దం వచ్చేట్లు గాలి పీల్చుకోవాలి. ఊపిరి త్రిత్తులు నిండే వరకు పీల్చాలి. ఎదమ ముక్క గట్టిగా మూసి ఆలాగే ఉంచి కుడి ముక్క ద్వారానే గట్టిగా వదలాలి. అదే విధంగా కుడి ముక్క ద్వారానే అనేకసార్లు గాలి పీల్చుకోవడం, వదలడం చేయాలి.

3. నెమ్ముదిగా వేగం తగ్గిస్తూ ఆపిన తర్వాత, కండ్లు మూసుకునే ఉండి శరీరంలో జరిగిన మార్పులు గమనిస్తూ ఉంచే, కుడివైపు భాగం (ఊపిరిత్తిల్లి) బాగా ఉత్తేజం అయినట్లు సృష్టంగా తెలుస్తుంది. శ్వాస సమంగా వచ్చేవరకు విశ్రాంతి తీసుకొని చంద్రనాఢి ప్రాణాయమానికి సిద్ధం కండి.

చంద్రనాడి ప్రాణాయమం

ఎదుమ ముక్కు ద్వారా గాలిని పీలుచుకుని, ఎదుమ ముక్కు ద్వారానే గాలి వదలడాన్ని చంద్రనాడి ప్రాణాయమం అంటారు.

చేయు విధానం:

1. కుడిచేతి బొటనవేలితో, కుడి నాసికా రంధ్రాన్ని పూర్తిగా మూసి, సూర్యనాడిలో లాగానే మధ్యవేలు, చూపుదు వేలు భృకుటిషై ఉంచాలి. (ఉంగరపు వేలు, చిటెకిన వేలు మడిచి పెట్టి ఫ్రీగా ఉంచాలి).
2. ఎదుమ ముక్క ద్వారా గట్టిగా గాలి లోపలకు పీలుచుకుని, వెంటనే గట్టిగా ఎదుమ ముక్క ద్వారానే బయటకు వదలాలి. ఇదే విధంగా అనేకసార్లు సూర్యనాడికి చేసిన విధంగానే చేయాలి.
3. ప్రాణాయామం ఆపిన తరువాత అలాగే కళ్ళు మూసుకొని, కొన్ని నిమిషాలు విశ్రాంతి తీసుకుని తరువాత ప్రాణాయామం మొదలు పెట్టాలి. (ఈసారి ఎదుమవైపు ఊపిరితిత్తి బాగా ఉత్తేజం అయినట్లు గమనించగలరు)

గమనిక:

1. షై రెండు ప్రాణాయామాలలో గాలి పీలుచుకోవడం కంటే విడవడం కొద్దిగా ఎక్కువ సేపు చేయాలి. 4 సెకన్సు

గట్టిగా గాలి లోపలికి పీలుచుకున్నామనుకోండి. 5-6 సెకన్లు సమయం గాలి బయటకు గట్టిగా, ఒత్తిడితో విడిచిపెట్టాలి. అలాగని సెకన్లు తెక్క పెదుతూ కూర్చుకండి. సహజంగా జరిగిపోవాలి.

2. ఒక్కొక్కనారి కుడిముక్క, ఒక్కొక్కనారి ఎడమ ముక్క మూసుకుపోయి గాలి పీలుఢానికి, వదలడానికి ఇబ్బంది అవుతుంది. సరిగా శబ్దం రాదు. లోపల రీంపలు అడ్డుపడడం వల్ల లేదా వేరే ఇతర కారణాల వల్ల ఇలా జరుగుతుంది. అలాంటప్పుడు నీళ్ళు మరగించి ఆవిరి పెట్టండి. బిగిసుకుపోయన ముక్కలు ఫ్రీ అవుతాయి. అప్పుడు ప్రాణాయమం కోనసాగించండి. ఎంతవరకు చేయగలిగితే అంత మంచిది. రెండు మూడు రోజులలో ఫ్రీగా అయిపోతాయి.

నాడీ శద్గి ప్రాణాయమము

సూర్యనాడి, చంద్రనాడి ప్రాణాయమాలలో (ప్రేశురు నొక్కిపెట్టి గాలిని చీదినట్లు గట్టిగా వదలడం వలన) రెండు నాసికల్లోనూ సైనన్, శ్వాసనాళాల్లోను ఉన్న మల పదార్థములు (రొంపలు, కఫాలు మొదలగునవి) తొలగిపోతాయి. చాలా ఫ్రీగ్ ఉంటాయి. ప్రాణవాయువు ఎక్కువగా ఏ అడ్డంకీ లేకుండా హోయిగా లోపలికి వెళుతుంటుంది. ప్రాణశక్తి స్వీకరించడానికి శరీరం మరింత సిద్ధంగా ఉంటుంది. శ్వాసక్రియ చాలా చక్కగా, సమయంగా జరుగుతుంటుంది. ఈ ప్రాణాయమంలో రెండు నాసికల ద్వారా ఒకదాని తర్వాత ఒకటి మారుస్తూ గాలి పీలుష్కోవాలి. మిగతా ప్రాణాయమాలకు, దీనికి భేదం ఏమిటంటే ఈ ప్రాణాయమంలో గాలిని గట్టిగా, ఒత్తిడిగా పీలుష్కోము.

నెమ్మదిగా, సహజంగా పీలుకుంటాము. అదే విధంగా బయటకు వదులుతాము. ఇలా చేయడం వలన రెండునాడుల మధ్య (ఇదు, పింగళ) సమతుల్యం వచ్చి శరీరం ప్రాణశక్తిని ఎక్కువగా స్వీకరించి, నిలువ చేసుకుని, సద్వినియోగం చేసుకుంటుంది.

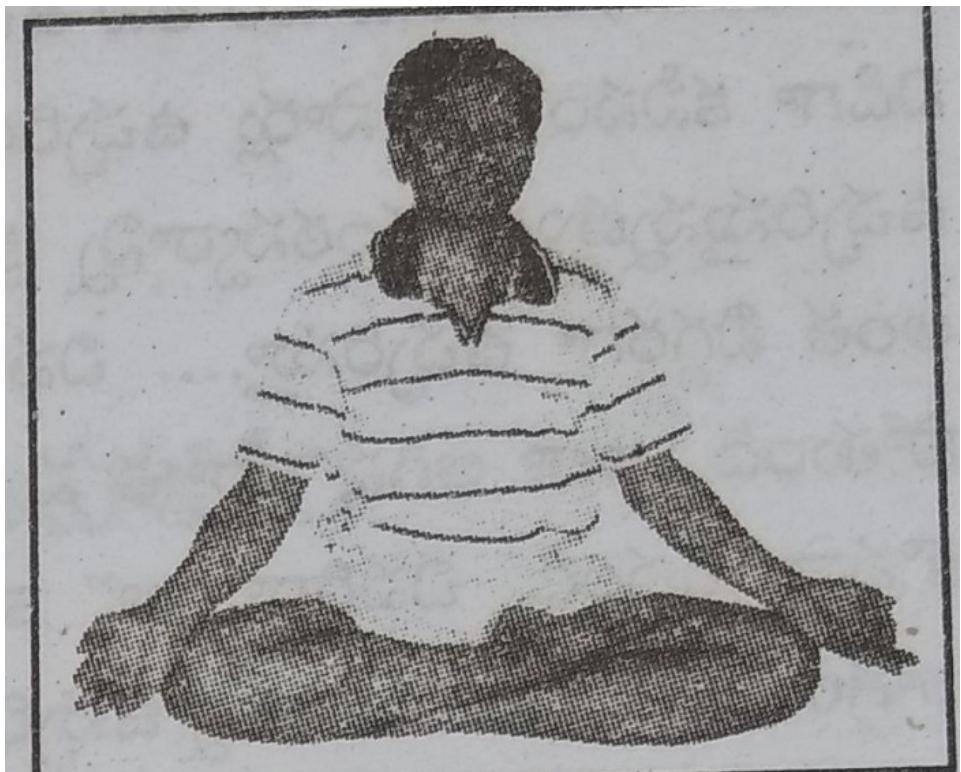
చేయు విధానం

1. వజ్రాసననంలోనే నిటారుగా కూర్చుని కుడిచేతి మధ్య, చూపుదు వ్రేష్టు కలిపి భృకుటి మీద ఆనించి ఉంచాలి. నోటిని మూసి ఉంచాలి. మీ ఆలోచన అంతా మీరు తీసుకుంటున్న శ్యాసనపై ఉంచడానికి ప్రయత్నించాలి.
2. ఎదుమ ముక్కు ఉంగరపు వ్రేలితో పూర్తిగా మూసి, కుడిముక్కుతో నెమ్మదిగా, శబ్దం బయటకు రాకుండా సహజంగా గాలిని ఊపిరితిత్తుల నిండుగా పీలుక్కోవాలి.
3. ఇప్పుడు బౌటనవ్రేలితో కుడి ముక్కును మూసివేసి, ఎదుమ ముక్కుపై ఉంగరపు వ్రేలిని తీసివేసి,

పీలుచున్న గాలిని ఎడమ ముక్కు ద్వారా నెమ్మదిగా సహజంగా వదిలివేయాలి.

4. ఎడమ ముక్కు ద్వారా గాలిని వదిలాం. అదే ముక్కు ద్వారా, అదే విధంగా గాలిని లోపలకు పీలుచుకుని, వెంటనే మరలా ఉంగరపు వ్రేలితో ఎడమ ముక్కును మూసివేసి, కుడి ముక్కు ద్వారా గాలిని బయటకు వదలాలి. (ఇది ఒక ఆవృతము) ఇప్పుడు మరల కుడి ముక్కుతో పీలుచుకుని ఎడమ ముక్కుతో వదలాలి. ఏ ముక్కుతో అయితే గాలిని బయటకు వదిలామో, అదే ముక్కుతో గాలిని లోపలకు పీలుచుకోవాలన్న మాట. ఇదే విధంగా అనేకసార్లు చేయాలి. చేస్తున్నంతసేపు మన దృష్టిని శ్వాసపైనే నిలపడానికి ప్రయత్నించాలి. నెమ్మదిగానే చేస్తాం కాబట్టి ఎంత ఎక్కువ సేపు చేస్తే అంత మంచిది.

ఒంకార ధ్యానం

కీళ్ళ నొప్పులున్నవారికి ఒంకార ధ్యానం చాలా మేలు
 చేస్తుంది. ఎందుకంటే ఒంకారంలోంచి వచ్చే శబ్ద
 తరంగాలు శరీరమంతా వ్యాపించి నొప్పి తగ్గడానికి
 దోహదం చేయగలదు. శాస్త్రయంగా ఆలోచిస్తే ఈ
 సృష్టిలో ప్రతి వస్తువులోని కణాలు కొంత ఫోయలో
 ప్రకంపిస్తున్నాయి. ప్రతి ప్రకంపనం కొంత శక్తిని
 ఉత్పత్తి చేస్తుంది. ఉదాహరణకు కాంతి, శబ్దం,
 అయస్కాంతం మొదలగునవన్నీ శక్తి స్వరూపాలే. మన

శరీరం కూడా కణాల కలయికతో ఏర్పడినది. ప్రతి కణంలో శక్తి నిగూఢమై ఉంది. కణం యొక్క ప్రకంపనాలలో మార్పు వచ్చినపుడు వాటి శక్తిలో మార్పు వస్తుంది. శక్తిలో మార్పు వచ్చినపుడు కణం అనారోగ్యం అవుతుంది. అలాంటపుడు 'ఒంకారం' ధ్వని తరంగాలు శక్తి నయం చేయడంలో ఉపయోగపడుగలదు. ఒంకారం అనేది కలోపనిషత్త ప్రకారంగా (ఆ+ఉ+మ) లచే ఏర్పడింది. కనుక అకారం, ఉకారం, మకారం మరియు ఒంకారం లను ఒక ప్రత్యేక పద్ధతిలో ఉచ్చరిస్తున్నపుడు శరీరంలోని ప్రతి కణంలో శక్తి పూరించబడుతుంది. వైగా ఆ ధ్వని తరంగాలలోని శక్తి మనస్సును మరింత శక్తివంతం చేస్తుంది. ఒంకారం ఉచ్చరించినంత సమయం ప్రపంచాన్ని మరిచిపోతాం. మన మనస్సు, శరీరం ధ్వనితో ఏకమైపోతుంది. అందుకే ఒంకారం ధ్వనం అని అంటున్నాం. ఒంకారం ద్వారా మనస్సు శక్తివంతం అయి చాలా ప్రశాంతపడుతుంది. కనుక ఎంతటి కీళ్ళ నొప్పులున్న ప్రశాంత మనస్సు నొప్పిని

తట్టుకునే శక్తిని పుంజుకుంటుంది. అందుకే రోజూా
విధిగా ధ్యానం చేసే వారికి క్రమక్రమంగా శరీరం నుంచి
వచ్చే బాధలు వారిని పెద్దగా లెక్కచేయవు. వారి
మనసును ఇబ్బంది పెట్టుని స్థాయికి చేరుకుంటారు.
రమణ మహర్షి, రామకృష్ణ పరమహంస లాంటి వారు
ఇందుకు నిదర్శనం. ఎన్నో లాభాలున్న ఒంకారాన్ని
నిత్యజీవితంలో భాగం చేసుకొని లాభం పొందండి.
ఆసనాలు, ప్రాణాయామం చేసిన తర్వాత మనం చాలా
ప్రశాంతతను పొందుతాం. ధ్యానం చేయడానికి
శరీరమూ, మనస్సు పూర్తిగా సిద్ధంగా ఉంటాయి. ధ్యానం
వజ్రాసనంలో కూర్చోని చేయండి. అకారం, ఉకారం,
మకారం మరియు ఒంకారంలను విడివిడిగా వీత్తైనంత
ఎక్కువ సమయం తీసుకొని ఉచ్చరించండి. అలా
చేయడం వలన మనస్సు మరింత ఏకాగ్రమై ధ్యానం
బాగా కుదురుతుంది.

కండ్లు మూసుకొని, ఉపాయిత్తుల నిండుగా గాలిని
పీలుచ్చుకొని నోరు తెరచి (ఆ+ఉ+మ) మరియు ఒం అని
ఉచ్చరించడం మొదలు పెట్టండి. ఒక్కొక్క అక్షరాన్ని

విడివిడిగా కనీసం 10 సార్లు ఉచ్చరించండి. ఫలితం బాగా ఉంటుంది. ఈ అక్షరాలను ఉచ్చరిస్తున్నప్పుడు కంఠస్వరాన్ని క్రమేపి పెంచుతూ ఎంత బిగ్గరగా ఉచ్చరించగలిగితే అంత బిగ్గరగా ఉచ్చరిస్తూ.... చివరిగా శబ్దాన్ని కొఢిగా తగ్గుతూ నెమ్ముదిగా ఆపాలి. అలా ఆగిన తర్వాత మరలా నిండుగా గాలి పీలుకొని తీరిగి అదే విధంగా కొనసాగించండి. చివరిగా "అ" కారాన్ని ఉచ్చరిస్తున్నప్పుడు కాలి వేళ్ళ నుండి బొడ్డు భాగం వరకు, "మ" కారాన్ని ఉచ్చరించేటప్పుడు బొడ్డు నుండి మెడ భాగం వరకు, "మ" కారాన్ని ఉచ్చరిస్తున్నప్పుడు తల భాగంలో 'ఒం' (అ+ఉ+మ) లను 10 సార్లు ఉచ్చరించి ఆపివేయండి. అ.ఉ.మ ల కలయికే ఒంకారమని మనకు తెలుసు. ఒంకారం చేస్తున్నప్పుడు మొదట బొడ్డు, పొట్ట భాగం లోను, తరువాత మధ్యభాగంలోను (ఊపిరితిత్తులు, మెడ) మ్యు అంటున్నప్పుడు తలభాగంలోను ఎంతో చక్కని ప్రకంపనల సామ్యతాస్త్రమ్మతి (Resonance of vibrations) కలగడం మనందరికీ చాలా స్వప్ంగా అనుభవంలోనికి

వస్తుంది. ఎంతసేపు ఒంకారం చేస్తే అంతసేపు ప్రకంపనలు ఉద్ఘావించి మనలో స్వాష్య శీతిని (wellness) కలిగిస్తాయి. శక్తిని ఉద్ఘావింప చేస్తాయి. అదే మంత్రశక్తికి ప్రత్యక్ష నిదర్శనం.

ఒంకారం చేస్తున్నప్పుడు అన్నింటికంటే ప్రధానంగా మనం గుర్తుపెట్టుకోవలసినది ఏమిటంటే మనం ఉచ్చరిస్తున్న ఒంకారాన్ని వినాలి. వింటూ ఒంకారాన్ని చేయాలి. ఒంకారం చేస్తూ వినాలి. అలా వినడమనేది చాలా చాలా చాలా ముఖ్యం. అలా చేస్తేనే సంపూర్ణ ఫలితం ఉంటుంది. దీనినే ప్రణవోపాసన అంటారు. ప్రణవోపాసన మనం నిత్యం చేస్తూ అనంతశక్తిని, నిరంతరాయంగా పొందుదాం.

గమనిక:

ఒంకారం చేస్తున్నప్పుడు సహజంగా ప్రాణాయామం జరిగిపోతుంది. కాబట్టి సమయం లేనివారు, ఆ రీజుకి ప్రాణాయామం చేయడం మానివేసి ఒంకారాన్ని కొంచెం ఎక్కువసేపు చేస్తే చాలు.

6. కీళ్ళ వాయిదులు- ఆహారం

- చెడు కలిగించే ఆహారాన్ని త్యజించాం - ప్రకృతి ఆహారాన్ని భుజించాం
- కాల్చియం లాంటి పోషకాలుండే గింజాహారం - ఎముకల బలానికి ఆధారం
- గింజలలో ఎముకపుష్టి, కండపుష్టి - సంపూర్ణారోగ్యంతో పరిపుష్టి
- తునండి రోజూ ఓ నువ్వుల ఉండ - పొందండి కాల్చియం ఎముకల నిండా
- ఆహారంలో ఆమ్ల క్షార నిష్పత్తి ముఖ్యం - అపుడే దేహానికి ఆరోగ్యంతో సఖ్యం
- పండ్లు తిని హాయిగా పదుక్క భాయి! - ప్రార్థుచే ఫ్రీమోహన్ నిను లేపునోయి!

- పీచు పదార్థం కాలుష్యాన్ని కడిగేస్తుంది - ఒంట్రి కంపు నుండి రక్కిస్తుంది
- ప్రకృతి ఆహారం, తీంచే ప్రాణశక్తి పాదుపు - వికృత ఆహారం తీంచే ఉన్న శక్తి మాపు
- ప్రకృతి ఆహారం తీంచే ఎంతో హాయి - ఇక్కనొ దాని విలువ తెలుసుకోవోయి
- దేంట్లో ఎముందో తెలుసుకో బిడ్డా - ఎదో ఒకటుంచే జరిగే దెట్టా
- వెలయని పండ్లను తినడం మానకు - చవకలో లభిస్తాయి ఎన్నో పండ్లు మనకు
- ఉదయమే త్రాగే కూరగాయల రసం - పోషకాలు అందించి పోగొదుతుంది నీరసం
- ఉదయం అయ్యాక ఫ్రీ మోషన్ - మొలకలు తీంచే ఆరోగ్యానికి ప్రమోషన్
- మొలకెత్తిన గింజల్లో జీవశక్తి - నింపుతుంది దేహంలో చైతన్యపు నవశక్తి
- అన్ని గుణాలు కలిగినది గింజ జాతి - తీంచే తరిస్తుంది మానవ జాతి

- మొలకలను తినకుండా ఉండుకు - అలాగని నమలకుండా ఘ్రీంగకు
- అదనంగా అవసరం లేదు ఉప్పు - సహజంగా లభించేది చాలని చెప్పు
- ఉప్పు నూనెలు లేని ఆహారం - అందరి ఆరోగ్యానికి సోపానం
- పంచదార వాడితే - మృతం - తేనె వాడితే - అమృతం
- రుచులు తీంచే మనసుకు ఉండురు వాంతి - వదులుకో వాటిషై భ్రాంతి

కీళ్ళ వ్యాధులకు కారణాలు అనే అంశంలో భాగంగా ఏ ఆహారం తినడం ద్వారా మన కీళ్ళ నష్టపోతున్నాయి అనే విషయాన్ని సవివరంగా తెలుసుకున్నాం. ముఖ్యంగా చూస్తే "మన రక్తంలో ఆసిద్ద తత్వాన్ని పెంచే ఆహారం" శరీరంలోని అన్ని అవయవాలను నష్టపరుస్తుంది. కీళ్ళ, ఎముకలు కూడా అలాగే

నష్టపోతున్నాయి. నేటి జీవనశైలిలో మనం తినే ఆహారం పూర్తిగా ఆసిద్ద ను పుట్టించేదిగానే ఉంది.

ఉదా:- బాగా పాలీషు పట్టిన లేదా రిఫైండ్/ప్రాసెన్ చేసిన పప్పులు, బియ్యం, రవ్వ, చక్కర, నూనెలు, పచ్చళ్ళు మొదలైన పదార్థాలు మన జీర్ణవ్యవస్థను ఇబ్బంది పెదుతూ, శరీరంలో ఆమ్లత్వాన్ని పెంచుతున్నాయి. దానికి తోడుగా అస్తవ్యస్తమైన ఆహార సమయాలు, ఆల్కౌహాలు, పొగ్రెండు లాంటి అనేక విషయాలు మన కీళ్ళను నష్టపరుస్తున్నవనే విషయం తెలిసింది కదా! అందుకే మనం భోజనం చేసేటప్పుడు కొఢిగా పై విషయాలను మదిలో ఉంచుకొని వానికి విరుగుడుగా ఉన్న ఆహారం తినాలి. మనకు చెడును కల్గించే ఆహారాన్ని త్యజిధాం. ముందు పెద్దలుగా మనం మారితే మన పిల్లలు కూడా చిన్నతనం నుండి ఆటోమేటిక్ గా ఆలవాటు చేసుకుంటారు. తల్లిదండ్రులుగా, పెద్దలుగా మన పిల్లలకు మంచి ఆహారపు ఆలవాట్లను అందించితే

మనతో పాటు వారు కూడా జీవితంలో వైద్యనితో
సంబంధం లేకుండా జీవించగలుగుతారు.

మంచి కీళ్ళకు అనువైన ఆహారం:

మనం ఏ ఆహారం రోజూ తీసుకుంటే మన
శరీరంలోని అవయవాలన్నీ మనం జీవించినంత
కాలం ఒక్క రోజు కూడా కుంటుపడకుండా,
అవిటితనాన్ని చవిచూడకుండా
జీవించగలుగుతామో, ఏ ఆహారం తీంటే
సమర్థవంతంగా ముసలితనంలో కూడా
జితరులపై ఆధారపడకుండా మన పనులు
మనం చేసుకుంటామో, ఏ ఆహారం తీంటే అటు
శరీరంతో పాటు మనసును కూడా చాలా
ప్రశాంతంగా ఉంటుందో, ఏ ఆహారం తీంటే
మనలో రసాలు, ఎంజైములు, హర్షోన్స్ బాగా
డోరతాయో, ఏ ఆహారం తీంటే మనం ఎప్పుడూ
శక్తివంతంగాను, కాంతివంతంగాను,
విజ్ఞానవంతంగాను ఉంటూ నిరంతరం

పదిమంది సేవలో నిమగ్నమౌతూ మనం
ఆనందంగా జీవిస్తూ, మన తోటి వారిని
ఆనందంతో ముంచెత్తుతామో అలాంటి ఆహారం
మనకు కావాలి. ఈ విషయాలపై ప్రపంచం మొత్తం
మీద ఎంతో రీసెర్చ్ జరిగింది. కాదు ఇంకా
జరుగుతూనే ఉంది. ఆహ్లాన్ని కలిగించే ఆహారం
కీళ్ళను, కండరాలను కరిగేటట్లుగా చేసి
బలహీనపరుస్తుంది. అని ముందు ఛాష్టర్లో
తెలుసుకున్నాం. అదే విషయం రీసెర్చ్‌లో తేలింది.
మన ఆహార శాస్త్రవేత్తలు శాస్త్రయంగా ఎంతో రీసెర్చ్
చేసి చివరికి తేలిచుంది ఏమిటంచే "క్షారతత్వాన్ని
కల్గించే ఆహారమే" సరైనదిగా గుర్తించారు. మరి
క్షారాన్ని పెంచే ఆహారం ఏమిటా అని
ఆలోచిస్తున్నారా! ఏమీలేదండి మన పూర్వీకులు,
పెద్దలు తిన్న ఆహారమేనండి. అంచే ప్రకృతిలోంచి
వచ్చిన ఆహారాన్ని ఉప్పు, నిప్పు ప్రమేయం లేకుండా
ఎంత ఎక్కువ శాతం ఎవరు తీంటారో రక్కంలో అంత
క్షారతత్వం పెరుగుతుంది.

ఎముకలను గట్టిపరిచే కాల్చియం ఉన్న ఆహారం

మన ఆహారాన్ని పాలీము పట్టడం ద్వారా అందులోని కాల్చియం, మెగ్గుపియం, ఫాస్పుర్స్ లాంటి పోషక పదార్థాలను మనం నష్టపోతున్నాం. మనకు ముఖ్యమైన ఆహారం గింజాహారం. గింజలపై పాట్టులో అనేక పోషక పదార్థాలుంటాయి. ముఖ్యంగా ఎముకలకు, కీళ్ళకు పనికివచ్చే కాల్చియం, ఫాస్పుర్స్, ఐరన్, మెగ్గుపియం బాగా ఉంటాయి. పాలీము పట్టడం ద్వారా పై పారలో ఉన్న కొన్ని విటమిన్లు, ఖనిజ లవణాలు బయటకు వెళ్ళిపోతాయి. పైగా మనం వండే వంట తీరు అనగా వార్చడం, మార్చడం చేస్తున్నాం. అందుకని మనం మొదట కాల్చియం లాంటి ఖనిజ లవణాలు లేని నిసాపురమైన ఆహారాన్ని తీంటున్నాం. రెండవ వైపు నుంచి ఈ పాలీము పట్టిన ఆహారం, మాంసాహారం లాంటివి రక్తంలో ఆఘ్యతావాన్ని కలుగజేస్తాయి. తద్వారా రక్తంలో pH బాలన్న దెబ్బతింటుంది.

ఆహారంలోని కాల్చియన్ని శోషించే గుణం
తగ్గిపోతుంది. మూడవ వైపు నుండి వండి, వారిచు,
మాడిచున ఆహారం తీంటున్నందున ఆహారంలో
పూర్తిగా ప్రాణశక్తి లేకుండా ఉండుటచే మన శరీరంలో
కూడా ప్రాణశక్తి తగ్గిపోవడున జరిగి పొట్టకండరాలు
కాల్చియమును   శోషించుకుని,   కణాలకు
ఉపయోగపడక పోవటం వలన కండరాలు ఎముకలు
చిన్న వయస్సులోనే శక్తిని,   సమర్థతను
కోల్పోతున్నాయి. అందుకని మనం తీసుకునే
ఆహారం విషయంలో పై సమస్యలను దృష్టిలో
ఉంచుకొని కాల్చియం కల్గిన ఆహారాన్ని ఎక్కువ
తీసుకోవడంపై దృష్టి పెట్టాలి.

కాల్చియం అనేది మనం రోజుా తినే ఆహార
పదార్థాలలో విరివిగా దొరుకుతుంది. మన
అదృష్టమేమిటంటే చవకగా ఉన్న ఆహార
పదార్థాలలోనే ఎక్కువ ఉంటుంది. కానీ బాగా
ఖరుచుతో కూడిన పదార్థాలు మాత్రమే ఆరోగ్యానికి

మంచివిగా ఊహించుకొని, దుబ్బు ఎక్కువ పెట్టి రకరకాల ఆహార పదార్థాలను కొనుకోని తీంటున్నాం. ఏం లాభం. "దుబ్బు పోయి శని పట్టడం" అంచే ఇదే మరి. ఉదా: చిరుధాన్యాలలో చూస్తే అన్నింటికన్నా రాగుల్లో ఎక్కువ కాల్వియం దొరుకుతుంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో వీటిని చోళ్ళు అని వాడుకగా పిలుస్తుంటారు. 100 గ్రాముల రాగుల్లో 344 మిల్లీ గ్రాముల కాల్వియం ఉంది. అదే బియ్యంలో అయితే 10 మి.గ్రా. మాత్రమే ఉంది. ఎంత తేడా ఉందో మీరే చూడండి. అందుకనే బియ్యాన్ని నిత్యం తినే దక్కిణ భారతదేశస్తులలో ఎక్కువ కీళ్ళ వ్యాధులు కన్నిస్తుంటాయి. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రాగులను రాయలసీమ ప్రజలు ఎక్కువగా వాడుతుంటారు. రాగులు అన్నింటికన్నా చాలా చవకగా దొరుకుతాయి. 15-25 రూపాయలకు కిలో బియ్యం కొనుకుంచే, అదే రాగులు 5-10 రూపాయల లోపు దొరుకుతాయి. రాయలసీమలో ఎక్కువ మందికి రాగి సంకటి తినే అలవాటు ఉంది. రిక్షా తోక్కే వాళ్ళు, కాయకష్టం

చేసుకునే కూలీలు ప్రత్యేకంగా రాగి సంకటి చేయించుకొని తీంటారు. రాగిసంకటిలోకి తోటకూర పప్పు లేదా వేరుశనగల చట్టు చేయించుకుని నంజుకుంటూ తీంటారు. వారు తినే ఈ రాగి సంకటి ఎముకలకు ఎంతో ఆరోగ్యాన్ని, పుష్టిని ఇస్తుంది. ఎందుకంటే వారు తినే రాగుల్లో అత్యధికంగా కాల్చియం ఉంది. అలాగే ఆకుకూరల్లో తోటకూరల్లో కూడా అత్యధికంగా (800 మి.గ్రా) ఉంది. అసలు సృష్టి రహస్యం చూడండి. రాయలసీమ ప్రాంతీయులు, పేదవారు కొన్ని తరాలుగా ఈ ఆహారాన్ని సేవిస్తున్నారు. వారికి ఈ ఆహారంలో ఇంత కాల్చియం ఉంది, ఇన్ని పోషక విలువలు ఉన్నాయని తెలియదు. వారు రీసెరిచ్ చేసి తెలుసుకోలేదు. వారు ఏనాడు ఈ పోషక విలువల లెక్కలు వేసుకొని తినలేదు. ఐనా వారు చేసే పనికి, ఎముకల పటిష్టతకు ఇంత ఎక్కువ లాభం చేకూరుతుందంటే అప్పటి పూర్వీకులకు ఎంత విజ్ఞత ఉందీ అర్థమవుతుంది. దురదృష్టవశాత్తూ కాలక్రమేణా ఈ

అలవాటు తగ్గిపోతూ వస్తోంది. రాగిసంకటి కేవలం
 బీదవారు మాత్రమే తినే ఆహారంగా ముద్రపడిపోయి,
 రాగి సంకటి తినే అలవాటును క్రమంగా
 తగ్గించుకుంటూ వస్తున్నారు. విషయం
 తెలుసుకున్నారు కదా. కనిసం ఇప్పటికైనా రాగుల
 విశిష్టతను అర్థం చేసుకొని తిరిగి తినే అలవాటు
 చేసుకోండి. వారానికి 3-4 రోజులైనా తినండి.
 ఆకుకూరల్లో - తోటకూర, మునగాకు, మెంతి కూర,
 కొత్తిమీర, కరివేపాకు మొదలగు ఆకుకూరలు విరివిగా
 వాడండి. ఎందుకంటే వీటిలో ఎక్కువగా కాల్సియం
 దొరుకుతుంది. పైగా ఆకుకూరలు పట్టణంలోను,
 గ్రామీణ ప్రాంతంలోను, ఎక్కడపడితే అక్కడ
 సంవత్సరం పొదవునా విరివిగాను, చవకగాను
 దొరుకుతాయి. ఇలా రాగి సంకటిలో ఆకుకూర పప్పు
 వేసుకొని తినండి.

రాగుల మొలకలు: రాగులను రాత్రి నీళ్ళలో వేసి
 కడిగి నానపెట్టండి. ఉదయం ఒక పలుచటి గుడ్లలో

కట్టండి. గాలి బాగా వచ్చే ప్రదేశంలో ఉంచండి. మరునాటి ఉదయానికి ఒక అంగుళం సైజు మొలకలు వస్తాయి. ఇవి కొద్దిగా గట్టిగా ఉన్నా మంచి రుచిని కల్గి ఉంటాయి. ఏటిని పెసర్లు, బొబ్బర్లు, వేరుశనగ గుండ్లు, ఖర్చురం, నువ్వులతో కలిపి తినవచ్చును. ఇలా కూడా మంచి పోషక పదార్థాలు అందుతాయి.

రాగి లడ్డు: రాగులను మొలక కట్టి నీడలో ఎండించి, పెనంపై దోరగా వేయించండి. తర్వాత మిక్కీలో వేసి పొడర్ గా చేసి పెట్టుకోండి. అలాగే నువ్వులు దోరగా వేయించి పొడిగా చేసిపెట్టుకోండి. పచ్చి ఖర్చురాన్ని గింజ తీసి ఉంచుకోండి. అలాగే మంచి తేనె కూడా తీసుకొని ప్రక్కన పెట్టుకోండి.

చేయు విధానం: పచ్చి ఖర్చురం, రాగిపొడి, నువ్వుల పొడులను రోట్ వేసి దంచి తేనెతో ఉండలుగా చేసి పెట్టండి. రాగి, నువ్వులు, ఖర్చురంతో చేసిన ఉండలు రెండీ.

లాభాలు: పై మూడింటిలో అధికంగా కాల్చియం ఉంది. కనుక ఈ ఉండలను ఎదిగే పిల్లలకు, యుక్తవయస్సులోకి రాబోతున్న బాలికలకు రోజూ పెట్టండి. కాల్చియం బాగా పట్టి వారి ఎముకలు, ఛాతీ బాగా పెరుగుతుంది. కండరాలు శక్తివంతమోతాయి. రక్తం బాగా పదుతుంది. రజస్వల అయినపుడు కూడా బాగా తీనిపించండి. వెనుకటి రోజుల్లో విధిగా నువ్వుల ఉండలు తీనిపించేవారు కదా. వారికి ఏ సైన్సు తెలియక పూర్వమే శరీరానికి ఏ సమయంలో ఏం పెట్టాలో తెలుగుకొని అలా పెట్టారు. ఈనాడు ఎంత సైన్సు తెలిసినా స్వీట్స్ కు అలవాటు పదుతున్నారు. ఏం అంటే ఔం లేదంటారు. అలాగే గర్పిణిగా ఉన్న ప్రేక్షికి కూడా ఎక్కువ కాల్చియం కావాలి. నిజానికి ఏరికి మామూలు రోజులకన్నా 4-5 రెట్ల కాల్చియం అవసరం ఉంటుంది. ఎందుకంటే తనకు కావాలి. తనతో పాటు తనలో పెరుగుతున్న బిఢ్డకు కావాలి. ఒకవేళ సరియైన పాళ్ళలో ఇవ్వకుంటే తల్లి ఎముకల్లోని

కాల్చియం బిడ్డకు వెళ్తుంది. చివరికి తల్లి ఎముకలు మెత్తబడి బలహీనమౌతాయి. అలా జరగకుండా ముందు జాగ్రత్తగా ఈ కాల్చియం ఉన్న ఆహారం తల్లికి, బిడ్డకు ఎంతో దోషాదం చేస్తుంది.

రాగి మాల్చ: రాగులను మొలక కట్టి, నీడలో ఎండించి పొడిగా చేసి పెనంపై దోరగా వేయించి ఒక సీసాలో పెట్టుకోండి. బడి పిల్లలకు పాలు ఇచ్చే సమయంలో, 2 సూప్రస్తుత పాలల్లో వేసి కలిపి ఇవ్వండి. పాలు చిక్కగా తయారోతాయి. రుచికి రుచి, బలానికి బలం, ఎంత లాభముందండి. తల్లులు కొద్దిగా ఓపిక చేసుకుంచే ఇల్లంతా ఆరోగ్యమే మరి! పిల్లలకు తొందరగా అలసట రాదు. నీరసం తగ్గుతుంది. చదువుకోవడానికి కావలసిన గ్లూకోజ్ అందుతుంది. మెదడు చురుకుగా పనిచేస్తుంది. ఒక సంవత్సరం నిండిన పిల్లలకు కూడ నీళ్ళలో ఉడికించి, కొద్దిగా తేనె కలిపి సూప్రస్తుత పట్టవచ్చు. పెద్దలు, వృద్ధులు కూడా అంబలిలా కాచుకొని మజ్జిగ కలుపుకొని త్రాగవచ్చు. ఎండాకాలం

చాలా చల్లదనాన్ని ఇస్తుంది. వేడి శరీరం ఉన్నవారికి రాగులు, మజ్జిగ రెండూ చలువ చేస్తాయి.

క్షారత్వాన్ని పెంచే మంచి ఆహారం (Alkali Food)

ఆమ్లత్వాన్ని కల్పిన ఆహారం కీళ్ళకు నష్టం కల్పిస్తుందని ఇంతవరకు తెలుసుకున్నాం. అందుకే వాటికి విరుగుడుగా క్షార గుణాన్ని పెంచే ఆహారం తినాలి. మరి క్షారత్వాన్ని పెంచే ఆహారం ఏది? అది ఎమిటో, ఎక్కడ దొరుకుతుందో అని తటపటాయించనక్కర్లేదు.

అదేమిటంచే సాధారణంగా ప్రకృతి ప్రసాదించిన ఆహారాన్ని ఏ విధమైన మార్పు చేయకుండా తీంచే అదే క్షారత్వాన్ని పెంచుతుంది. అంత సులభమందీ! ప్రకృతిలో ఉన్న ప్రతి జీవి, ప్రకృతి ఇచ్చిన ఆహారాన్ని ఏ మాత్రం మార్చుకుండా తీంటున్నాయి. అందుకే వందేళ్ళ వచ్చినా ఎనుగు కీళ్ళ సమర్థవంతంగా పనిచేస్తూనే ఉన్నాయి. ఇదే వాటి ఆరోగ్య రహస్యం. కానీ మనిషి మాత్రం ఆహారాన్ని

మార్చి

తింటున్నందున

అనారోగ్యం

పాలవుతున్నాడు.

విచక్షణ జ్ఞానం కల్గిన వ్యక్తి అయినందున ఇప్పటికైనా అర్థం చేసుకొని ఆహారం మార్చుకోవాలి. ప్రకృతి సిద్ధంగా లభించే తాజా పండ్లు, ఆకుకూరలు, కూరగాయలు, గింజలు, క్షారత్వాన్ని కల్గి ఉండి, కీళళ నొప్పులకు రామబాణంలాగా పనిచేస్తాయి. (ఎక్కువ విషయాలు తెలుసుకోవాలనుకునే వారు డా. మంతెన సత్యనారాయణ రాజుగారు వ్రాసిన "పరిపూర్ణ ఆరోగ్యానికి సంపూర్ణ ఆహారం" అనే పుస్తకాన్ని చదవండి)

కీళళనొప్పుల్లో తాజా పండ్లను ఎప్పుడు, ఎలా వాడుకోవాలి

తాజా పండ్లు ముఖ్యంగా తియ్యటి పండ్లను ఏరివిగా వాడుకోండి. చెట్టు సూర్యశక్తిని గ్రహించి పూవు పెందెగా, పెందె కాయగా, కాయ పండుగా రూపాంతరం

చెందుతుంది. పరిపక్వమైన పండులో అనేక రకాల పోషక పదార్థాలు సమాధీగా ఉంటాయి. సూర్యుని కిరణాలకు ప్రాణం పోనే గుణం ఉంది. అందుకే చెట్టు సూర్యుని శక్తిని, పండులో ప్రాణశక్తిగా నిక్షిప్తం చేసింది. పైగా ప్రతి పండులోను జీర్ణం కావడానికి ఉపయోగపడే ఎంజైములు ఉన్నాయి. అందుకే ఏ పండు తిన్నా చాలా సులభంగా జీర్ణం అవుతుంది. ఈ విషయం తెలుసు కనుకనే మనకు ఎప్పుడు అనారోగ్యం వచ్చినా లేదా జ్వరం వచ్చినపుడు మన పెద్దలు పండ్లను ఆహారంగా ఇచ్చేవారు. ఎందుకంచే అనారోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు ఆహారం ఆరగని పరిస్థితి ఉంటుంది. కడుపులో తీపినట్టుగా ఉంటుంది. అజీర్ణ లక్షణాలు కనబడతాయి. అందుకే మన పెద్దలు కేవలం పండ్లనే ఆహారంగా ఇవ్వడం ఆనవాయితీగా ఉంది. పండు సులభంగా అరుగుతుంది. పైగా సూర్యశక్తి దాగి ఉంది కాబట్టి అనారోగ్యంలో పండును ఆహారంగా వాడితే దానిలో నిక్షిప్తమై ఉన్న ప్రాణశక్తి మనల్ని అనారోగ్యం నుండి ఆరోగ్యం వైపుకు

తీసుకెళ్లుంది. మన శరీరంలో ప్రాణశక్తి పెరిగినపుడు శరీరంలోని కణాలన్ను శక్తివంతమైన రిపేరింగు త్వరితమైన చేసుకుంటాయి. కాబట్టి దీర్ఘకాలికంగా ఉన్న కీళ్ళనొప్పిలలో కూడా పండ్లను ఆహారంగా తీసుకున్న వారి కణాలు శక్తివంతమవుతాయి. అలాగే కణంలో రిపేరింగు కార్బ్రూక్రమం సమర్థవంతంగా నిర్వహించుకోగలుగుతుంది. రుమటాయిద్ద ఆర్థరైటిస్ లో రెండు పూటలా పూర్తిగా అపక్వాహారం (వండని ఆహారం) తిన్నవారిలో చాలా మంచి మార్పు వస్తుండడం మేం గమనించాం. ఎందుకంటే పండ్లలో ఉన్న ఎంజైములకు కీళ్ళలోని వాపు, నొప్పి (inflammation) తగ్గించే గుణం ఉండని శాస్త్రియంగా నిరూపించడమైంది. ఉదా: బైన్ ఆపిల్ లో బ్రోమోలైన్ (bromolein) అనే ఎంజైమ్ ఉంది. బొప్పాయకాయలో పెపానిన్ (Pepanin) అనే ఎంజైమ్ ఉంది. ఇవి కీళ్ళలోని వాపును (inflammation) ను తగ్గిస్తాయి. ప్రతి పండులోనూ ఓ ప్రత్యేకమైన ఎంజైమ్ ఉంటుంది. అన్ని కీళ్ళనొప్పి తగ్గించడంలో రిపేరింగ్ ప్రక్రియలో,

లేదా ఆహారంలోంచి తీసుకున్న కాల్పియంను
కణంలోకి తీసుకోవడానికి దీహాదపడేటట్లుగా చేస్తాయి.
ఉదా:- నిమ్మకాయలో సిట్రిక్ ఆమ్లం ఉంటుంది. ఈ
సిట్రిక్ ఆమ్లం కణంలో జరిగిన డ్యూమేజిని
పూరిస్తుంది. అలాగే కొల్హాజిన్ అనే ప్రత్యేకమైన
పదార్థాన్ని తయారుచేసి గాయం నయం
అయ్యేటట్లుగా చేస్తుంది.

పీచు పదార్థం: పండ్లలోనూ, కాయగూరల్లోనూ,
ఆకుకూరలల్లోనూ, మొలకెత్తిన గింజలలోనూ
అత్యధికంగా పీచుపదార్థం ఉంటుంది. ఈ
పీచుపదార్థం కణంలో ఏర్పడిన మలినాలను
తుడుచుకెళ్ళుతుంది. రుమటాయిడ్ ఆర్ధరైటీస్ లో
రెండు పూటలా అచ్చంగా పండ్లు, పచ్చకూరలు
తీసుకునప్పుడు వీటిలో ఉన్న పీచుపదార్థం
జీర్ణక్రియలో భాగంగా కీళ్ళలో ఏర్పడిన
వ్యార్థపదార్థాలను బయటకు పంపించడానికి దీహాదం
చేస్తుంది. పైగా కాస్త బరువున్న వారిలో కొలెష్టాల్

లాంటి సమస్య రాకుండా వీచుపదార్థం ఉపయోగపడుతుంది. నిజానికి వీచుపదార్థం రెండు రకాలుగా ఉంటుంది. ఒకటి - కరిగే వీచుపదార్థం. ఇది రక్తంలోకి నేరుగా ఆహారంతో వెళ్ళి కణం లోపలి భాగాన్ని శుభ్రం చేస్తుంది. మనిషుల్లిన గిన్సెలను వీచుతో తోమితే ఎలా ధగ ధగా మెరుస్తాయో అలాగే హాని కలిగించే కొలెష్టాల్ ని రక్తనాళాల గోదలకు పేరుకుపోకుండా ఉడ్డుతుంది. రెండోది - కరగని వీచుపదార్థం. ఇది కణం బయట శుభ్రం చేసి ఆరోగ్యాన్ని భద్రపరుస్తాయి. ఆస్టియో ఆర్ట్రారైటిస్ ఉన్నవారు మధ్యాహ్నం ముడిబియ్యం లేదా జల్లించని గోధుమపిండితో పుల్కలు తయారు చేయించుకొని ఉప్పులేని కూరతో తించే వారికి ఎక్కువ వీచు పదార్థం అందుతుంది. సాయంత్రం కూడా 7 గంటలలోపు పుల్కతో పచ్చికూరల సలాద్ పెట్టుకొని తించే కీళ్ళ నొప్పులు త్వరగా నయం అవుతాయి. అన్నింటిలోను ముఖ్యమైనది వీచుపదార్థం అని గ్రహించాలి. గోధుమల పై

పొరలోను, ముడి బియ్యం పై పొరలోను "హాస్టిడీన్" అనే ప్రత్యేకమైన అమైనో ఆసిద్ద ఉంటుంది. ఇది ముఖ్యంగా శరీరంలో ఎక్కువైన ఐరన్, కాపర్ లాంటి కొన్ని లోహాలు మరియు ఎక్కువైన ఉప్పు కీళ్ళలో పేరుకుపోకుండా చేస్తుంది.

పండ్లు తీసుకోవడం కుదరక పోయినా, లేదా పండ్లు కూడా ఆరగించుకోలేని స్థితిలో ఉన్న రీగికి డ్రెరెక్షన్ పండ్లను జ్యాస్ గా తీసి వడకట్టి ఇవ్వచ్చు. ముఖ్యంగా పుల్లటి పండ్లు రసాలకు బాగుంటాయి. కమలా, బత్తాయి, నారింజ, పైన్ ఆపిల్, దానిమై, లాంటి పండ్లను బాగా వాడుకోవచ్చు. ఎప్పుడైనా కర్మాజి, తర్మాజి, మామిడి లాంటివి కూడా రసాలు తీసుకొని త్రాగవచ్చు. ఎట్టి పరిస్థితిలోను ఐన్, చక్కర, పాలు వేసి జ్యాస్ చేయవద్దు కావాలనుకుంటే 2-4 సూప్పు మంచి తేనె వేసుకోండి. చాలా రుచిగా ఉంటుంది. ఇలా చేస్తే ఆరోగ్యానికి హాని జరుగదు.

కీళ్ళనొప్పలున్న వారికోసం ఉదయాన్నే కూరగాయల రసం

కూరగాయలు లేకుండా వంట ఉండదు. వంట లేకుండా భోజనం ఉండదని మీకందరికీ తెలుసు. కాని మీకు తెలిసింది కూరగాయల్ని వండుకొని తినడమే కాని వండకుండా ఎలా తీనాలో, ఎందుకు తీనాలో తెలియక పోవచ్చు. వండితే కూరగాయల్లో ఉన్న పోషకపదార్థాలు కొంత శాతం నష్టపోతాయి. ముఖ్యంగా నీళ్ళలో కరిగే బి-కాంప్లెక్సు, సి-విటమిన్లు ఎక్కువగా నష్టపోతాయి. మన కీళ్ళు సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి కావలసిన ఏ, సి, ఇ విటమిన్లు, కాపర్, సెలీనియం, జింక్ లాంటి పోషక పదార్థాలు అందాలంబే తప్పకుండా వండకుండానే తీసుకోవాలి. ఐతే ఎలా తీసుకుంబే బాగుంటుందో తెలుకుండాం. కీళ్ళ వ్యాధులున్న వారికి లివర్ కూడా కొఢిగా ఇబ్బందికి గురొతుంటుంది.

కీళ్ళ సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి కావలసిన పోషక పదార్థాలు బాగా శరీరానికి అందాలి కనుక పచ్చికూరల్ని మూడు గ్రూపులుగా డివైడ్ చేధాం. మనకు అందుబాటులో వున్న కూరగాయల్ని, ప్రతి గ్రూపులోంచి పొందేటట్లుగా చూసుకుంటే సరిపోతుంది.

ఒకటవ గ్రూప్:- అందుకే ముందు జూగ్రత్తగా లివర్ కి లాభం కలిగించే విటమిన్ 'ఎ' ఉన్న ఆహారం అనగా క్యారెట్, బీట్రూట్, టోమాటో, ముల్లంగి, కొత్తిమీర, కరివేపాకు, మునగాకు లాంటివి జ్యూస్ లో వాడుకోవడం మంచిది.

శెండవ గ్రూప్:- అలాగే బి-కాంప్లెక్స్ విటమిన్ల కోసం కీర, బీరకాయ, సారకాయ, పాట్లకాయ లాంటివి వాడుకోవచ్చును.

మూడవ గ్రూప్:- కీళ్ళకు అతి ముఖ్యమైన కాల్చియం, ఫాస్పుర్స్, మెగ్గుషియం కోసం మునగాకు, గుమ్మడి,

బూడిద గుమ్మడి, తోటకూర లాంటివి జ్యౌన్ లో వాడుకోవడం మంచిది. అన్నిరకాలు వేసుకొంచేనే మంచిది అనుకోనక్కర్లేదు. మనకు నిత్యజీవితంలో ఏ కూరగాయలు చవకగా ఉంటాయో చూసుకొని ప్రతి గ్రూపులోంచి కనీసం ఒకటి లేదా రెండు ఉండేటట్లుగా చూసుకోండి. అప్పుడు సమృద్ధిగా అన్ని పోషక పదార్థాలు, శాస్త్రయంగా శరీరానికి అందించిన వారిమౌతాం.

ఏ ఆహారపదార్థాలలో ఏయే పోషక పదార్థాలునాయో ఈ క్రింది పట్టికను చూస్తే స్పష్టంగా అర్థం అవుతుంది. ఈ పోషకాహార విలువలు జాతీయ పోషక ఆహార సంస్థ (NIN, Hyd) నుండి తీసుకోబడినవి.

పోషక విలువలు ICMR ప్రకారం

1. తృణ ధాన్యాలు - పోషక విలువలు

పదార్థాలు	కాల్వియం (మి.గ్రా.)	ఫాస్పరన్ (మి.గ్రా.)	బరన్ (మి.గ్రా.)	మెగ్రిపియం (మి.గ్రా.)
బాజూ	42	296	8.0	137
బార్డీ	26	215	1.67	21
మొక్కజోన్సు	10	348	2.3	139
రాగి	344	283	3.9	137
దంపుడు బియ్యం	10	190	3.2	90
మర బియ్యం	10	160	0.7	64
జల్లించని గోదుమ పిండి	48	355	4.9	132
జల్లించిన గోదుమ పిండి	23	121	2.7	54

2. పప్పులు - వోషక విలువలు

పదార్థాలు	కాల్వియం (మి.గ్రా.)	ఫాస్పరన్ (మి.గ్రా.)	ఐరన్ (మి.గ్రా.)	మెగ్రిషియం (మి.గ్రా.)
సువ్వులు	1450	570	9.3	-
శనగలు	202	312	4.6	119
మరపట్టిన శెనగపప్పు	56	331	5.3	130
మినపప్పుపు	154	385	3.8	130
పాట్టుతీసిన పెసరపప్పు	75	405	3.9	122
డలవలు	287	311	6.77	156
సోయా చిక్కుడు (తెల్లవి)	240	690	40.4	275
కందిపప్పు	73	304	2.7	90
బొబ్బిర్డు	77	414	8.6	210

3. ఆకుకూరలు - వోషక పదార్థాలు

ఆకుకూరలు	కాల్వియం	ఫాస్పరన్	ఐరన్	మెగ్రిషియం
గోంగూర	172	40	2.28	66
చుక్కకూర	63	17	0.75	123
ఎర్ర బచ్చలి	200	35	10	-
ముళ్ళతోటకూర	800	50	22.9	-

4. మాంసం - పోషక పదార్థాలు

మాంసం	కాల్శియం	ఫాస్పిరన్స్	ఐరన్	మెగ్నెషియం
మేక మాంసం	12	193	-	-
మేక లివర్	17	277	-	-
గొర్టె మాంసం	150	150	2.5	-
గొర్టె లివర్	10	380	6.3	-
పంది మాంసం	30	200	2.2	-
జెల్లచేప	10	230	-	-

5. కూరగాయలు - పోషక పదార్థాలు

కూరగాయ	కాల్శియం	ఫాస్పిరన్స్	ఐరన్	మెగ్నెషియం
వంకాయ	18	47	0.38	26
దొండకాయ	40	30	0.38	36
బెండకాయ	66	56	0.35	53
బీరకాయ	18	26	0.39	32
పొట్లకాయ	26	20	1.51	28
పెద్ద చిక్కుడు	50	64	1.4	53
గోరు చిక్కుడు	130	57	1.08	47
ఆరటి పువ్వ	32	42	1.6	54

అరటి దూట	10	10	1.1	-
డల్లికాడలు	50	50	7.43	104
గుమ్మడి	10	30	0.44	38
బూడిద గుమ్మడి	30	20	0.8	-
తమ్మకాయ	60	40	2.0	-
జడిపప్పు	50	450	5.81	349

6. పండ్లు - పోషక విలువలు

పండు పేరు	కాల్చియం	పాసురన్	ఐరన్	మెగ్గుషియం
జామ	10	28	0.27	24
ఖర్చుర	22	38	0.96	12
బొప్పాయి	17	13	0.5	11
దానిమ్మ	65	70	1.79	44
సపోట	98	27	1.25	25
ఆపిల్	10	14	0.66	7
పైన్ ఆపిల్	20	9	2.42	33
నిమ్మ	90	20	0.3	-
బత్తాయి	26	20	0.32	9
డసిరి	50	20	1.2	-
(బ్లూరకం) ద్రాక్ష	20	23	0.5	-
(పచ్చావి) ద్రాక్ష	20	30	0.52	82

(గింజలేనివి) ద్రాక్ష	30	30	0.2	-
పుచ్చకాయ	11	12	7.9	13
పనస	20	41	0.56	24
ఎండు ఖర్మారం	120	50	7.3	3

పచివకూరల జ్యాస్ తయారుచేసుకునే విధానం:

మొదటి గ్రూపులోని క్యారెట్, బీట్రూట్, టొమాటోలను విలైనంత వరకు విడిగా పెట్టుకోండి. ఇక రెండవ గ్రూపులోనివి సారకాయగాని, బీరకాయగాని లేదా కీర లాంటివి ఏదైనా ఒక రకం తీసుకోండి. మూడవ గ్రూపులోంచి, మనగాకు లేదా గుమ్మడి కాయ లేదా ఇంట్లో తోటలో మందు వేయకుండా పెరిగే తోటకూర గాని ఏదో ఒక వెరైటీ తీసుకోండి. వాసన కోసం కరివేపాకు, కొత్తిమీర తీసుకోండి. పైన చెప్పిన అన్నింటిని సన్నగా తరగండి. అన్ని కలిపి మిక్సీలో వేయండి. గుజ్జ గుజ్జగా తయారోతుంది. ఇందులో నీళ్ళు పోయవద్దు. కేవలం కూరగాయల్లో ఉన్న నీరు రసంగా వస్తుంది. ముఖ్యంగా బాగా నీరున్న టొమాటో, కీర లేదా సారకాయ విధిగా ఉండేటట్లుగా చూసుకోండి. పలుచటి గుడ్లలో వేసి వడపోసి పిండండి. రుచికోసం 4 స్వాన్ల తేనె

కలుపుకోవచ్చ). మగర్ వ్యాధిగ్రస్తులైతే ఒక స్వాన్ తేనె కలుపుకోవచ్చ). అలాగే 1 చెక్క నిమ్మకాయ పిండదం ద్వారా పుల్లగా రుచిగా ఉండడమే కాకుండా రోజుకు కావలసిన 'సి' విటమిన్ కూడా అందుతుంది. ఉదయాన్నే రెండు దఫాలలో 2-3 లీటర్ల మంచి నీరు త్రాగడం అయ్యాక ఒక గంట గ్యాప్ ఇచ్చి కనీసం 300 మి.లీ. నుంచి 500 మి.లీ. వరకు ఈ జ్యోన్ త్రాగవచ్చను. జ్యోన్ త్రాగటం మొదలుపెట్టిన కొత్తలో తక్కువగా మొదలుపెట్టి క్రమేహి పెంచుకోవాలి. అదే విధంగా జ్యోన్ త్రాగేటప్పుడు మనసును దానిపై లగ్గుంచేసి నెమ్మది నెమ్మదిగా సిహ్ చేస్తూ ఆ రుచిని అనుభవిస్తూ త్రాగాలి. ఇలా పొట్ట ఖాళీగా ఉన్నప్పుడు త్రాగడం వలన పొట్ట ప్రేగులు చాలా వేగంగా రసాన్ని శోషిస్తాయి. ఈ రసం ఝ్యారగుణం కల్గియున్నందున ప్రేగులోని పార దెబ్బతినకుండా మంచి వాతావరణం ఏర్పడి, మంచి బలాన్ని ఇస్తుంది. ప్రేగుల్లో ఆమ్లత్వాన్ని, అజీర్ణత్వాన్ని తగ్గిస్తుంది. ఇలా 3 నెలలకు పైగా క్రమం తప్పుకుండా ఆచరించడం వలన రక్తంలో ఆమ్లత్వం తగ్గి, కీళ్ళు ఆసిద్ది ద్వారా అరగుండా, కీళ్ళ లోపలి సైనోవియల్ పార దెబ్బతినకుండా కాపాడుతుంది. పైగా కాల్గియం

ఎక్కువగా దొరుకుతుంది కనుక ఎముకలు, కీళ్ళు, కండరాలు బాగా శక్తివంతంగా తయారవుతాయి. ఇందులో పీచు పదార్థం లేకుండా వదపోసి రసం మాత్రమే త్రాగుతున్నందున అర్ధగంటలో పొట్ట ఖాటీ అవుతుంది. కావున ఆకలి లేని వారికైనను, ఆకలి మందంగా ఉన్న వారికైనను జీర్ణశక్తి తగ్గిన వారికైనను మంచి ఆకలిని పెంచి, జీర్ణశక్తిని పెంచుతుంది. **ముందు జీర్ణశక్తి సరిచేస్తే, నెమ్ముదిగా అన్ని జీవక్రియలు సవ్యంగా తయారవుతాయి.** అందుకే కీళ్ళవ్యాధికి గుర్తైన వారు కూడా ముందు జీర్ణ వ్యవస్థను పటిష్ఠపరచుకోవడం ముఖ్యం. కూరగాయల రసం ఉదయాన్నే త్రాగటం వలన ఇంకో లాభం కూడా వుంది. అందులో వున్న రకరకాల రసాయనాలు, విటమిన్లు మరియు కరిగియున్న పీచు పదార్థానికి ప్రేగుల యొక్క కదలికలను పెంచే గుణము కలదు. అందుకే ప్రేగుల్లోని మలాన్ని పుద్ధిచేయడానికి దీహదపడుతుంది. అందుకే కొంతమందికి ఎక్కువ జ్యోస్సు త్రాగడం ద్వారా విరేచనాలు కూడా అవడం చూస్తుంటాం. కావున ఎన్నో లాభాలు కల్గిన ఈ రసాన్ని నేను ఆమృతం అని పిలుస్తుంటాను. ఆమృతం అనగా మృతం లేనిది.

ఎల్లప్పుడు జీవంతో ఉంచేది. ఎక్కువ ప్రాణశక్తిని పెంచేది. జీవితంలో భవిష్యత్తులో ఏ రోగం రాకుండా కావాడేది. అంతేకాదు అలవాటు పడితే రుచి కూడా నిజంగా అమృతంలాగే ఉంటుంది. అందుకే రోజుా మీ ఇంటిల్లి పాదీ అందరూ ఉదయాన్నే ఆరోగ్యాన్ని పెంచే భానుని లేతకిరణాలు శరీరంపైన ఆచాపదన చేస్తున్న సమయంలో అమృతప్రాయమైన రసాన్ని సేవించి శరీరాన్ని అమృతమయం చేసుకోండి.

కీళ్ళనొప్పులున్నవారికి అనువైన బ్రేక్ ఫాస్ట్

ఈ రోజుల్లో టీఫిన్ అనగా ఇడ్లీ-వడ, ఉప్పు-పెసరట్లు, పూరి-దీశ, ఇలా కాంబినేషన్ లో రెండు రకాలు తీంచేనేగాని టీఫిన్ తిన్నట్లుగా అనుపించదు. కానీ ఈ ఆహారంలో పోపక విలువల గురించి ఆలోచిస్తే ఒక్క బి-కాంప్లెక్సు గానీ, ఒక మినరల్ గానీ లేవు. కేవలం శక్తి కోసం తీంటున్నాం. పైగా ఇంతకు ముందు విశదీకరించినట్లు అన్నీ రిపైండ్ ఆహారం తీంటున్నాం. కావున పీచు పదార్థం ఉండడం లేదు. పర్యవసానంగా మలబద్ధకం వస్తుంది. ఎవరికి మలబద్ధకం ఉందో వారికి రెట్టింపు నొప్పుల బాధలు కలగటం సహజం.

మలబద్ధకంతో మనసు బద్ధకిస్తుంది. ఒళ్ళుంతా uneasyగా ఉంటుంది. ఆకలి మందగిస్తుంది. తినకుంచే నీరసం వస్తుందన్న ఉద్యేశ్యంతో ఎదో ఒకటి తినాలి అనుకుంటారు. కని ఆకలి లేదు. అందుకోసం ఉప్పు, నూనె, కారం, మసాలాలతో రకరకాల కృత్రిమ రుచులు తయారుచేసుకొని తినే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఆపై ఇంకా ఇక్కట్లు పడుతున్నారు. అందుకనే కీళ్ళలో నొప్పిని భరించలేక వైద్యుని వద్ద కెళ్ళి ఆకలి కోసం ఒక గోలి, అరగడానికి ఒక గోలి, విరేచనానికి ఒక గోలి లేదా టానిక్కు రాయించుకొని వాడుతుంటారు. సదా రోజుా ఇదే చరిత్ర. ఒక్కసారి గాడితప్పితే జీవితమంతా ఇలాగే కుంటుకుంటూ నడవాల్సి వస్తుంది. కీళ్ళనొప్పితో బాధపడేవారు ముఖ్యంగా టపిన్ విషయంలో కదు జాగ్రత్త వహించాలి. ముందురోజు సాయంత్రం 7 గంటల లోపు భోజనం. కేవలం పండ్లతో ముగించాలి. తెల్లవారి ఉదయం 7-8 గంటల వరకు అనగా ఒక రకంగా 12 గంటల పాటు పొట్టకు విశ్రాంతి నిచ్చాం. అంచే పొట్ట ఉపవాస దీక్షలో ఉందన్నమాట. అందుకనే ఉదయాన తినే ఆహారాన్ని ఇంగ్లీషులో మనం బ్రేక్ ఫాస్ట్ అంటాం. అంచే రాత్రంతా ఉపవాసంలో ఉన్నాం కనుక

ఇప్పుడు బ్రేక్ చేస్తున్నాం అని అర్థం. సహజంగా ఎవరైనా రాజకీయ నాయకులు ఉపవాస దీక్ష విరమించేటప్పుడు తేనె, నిమ్మకాయ రసంతో ముగిస్తారు చేనా! ఆ తర్వాత చాలా తేలికైన ఆహారం ఇస్తారు. అలాగే మనం రోజూ ఉదయాన్నే పచ్చికూరగాయల రసంతో ముగించి శరీరానికి ఉపయోగపడే మంచి బ్రేక్ ఫాస్టును అందించాలి. ఉదయం తీసుకునే ఆహారం విషయంలో ముఖ్యంగా కీళ్ళ నొప్పులున్నవారు చాలా జాగ్రత్త వహించాల్సి ఉంటుంది. ఉదయం తీసుకునే ఆహారం పొట్టకు ఇబ్బంది కలుగనటువంటిదిగా ఉండాలి. పొట్టకు అనుకూలమైన ప్రాణశక్తి కల్గిన ఆహారమైతే, సులభంగా జీర్ణం చేసుకోగలదు. మైగా జీర్ణాశయ గోదలకు అతుకబడి ఉన్న మ్యాక్స్ పొర దెబ్బతినకుండా ఉండే ఆహారమై ఉండాలి. ఇలా ఎన్ని రకాలుగా చూసినా బ్రేక్ ఫాస్ట్ క్రింద "మొలకెత్తిన విత్తనాలు" తినడం శ్రేయస్కరం. మొలక కట్టిన విత్తనాలకు వై అన్ని గుణాలున్నాయి. మంచి ఘైబర్ ఉంది. భగవధీతలో చెప్పినట్లుగా ఇది పూర్తిగా సాత్మ్వికాహారం కూడాను.

లాభాలు: ఉదయం ఈ మొలకలు తీసుకోవడం ద్వారా మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ఆయల్ పుద్ద తిన్నుంత

గాబరాగా ఉండుదు. గింజల్లో నువ్వులు, బాదాం, వేరుశనగ గింజలు మొదలగునని కీళ్ళలో సైనోవియల్ ఆయల్ ని తయారు చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతాయి. మొలకలతోపాటు ఉల్లిపాయ, పచ్చిమిర్చి కలుపుకొని, అందులో నిమ్మకాయ కలుపుకొని తెనడం ద్వారా ఎన్ను లాభాలు కూడా ఉన్నాయి. ఉల్లిపాయలో సల్వర్ మూలకం ఉంది. సల్వర్ కీళ్ళ రిపేర్ లోను, రక్తంలో ఉన్న కాల్చియంను ఎముకలోనికి, కార్బిలేజ్ లోనికి, కనెక్షివ్ టిమ్యూలోనికి శోషించుకోవడానికి ఉత్సేరకంగా పనిచేస్తుంది. ఆధ్యాత్మిక చింతన ఉన్నవారు తెనకపోయినా పరవాలేదు. గింజల్లో అన్ని రకాల విటమిన్లు మినరల్స్ అందుతాయి. కావున గింజలు తెనడం ద్వారా పోషకాల లోపం పూరించబడి కీళ్ళు, కండరాలు సమర్థవంతంగా పనిచేస్తాయి.

ఏ గింజలను తినాలి: మనం వాడవలసిన ధాన్యాలన్నీ దేశవాళీ గింజధాన్యాలయితే మంచిది. ఇప్పుడు ఎక్కువగా హైబ్రిడ్ రకాలు వచ్చాయి. వాటిలో లాభం తక్కువ ఉంటుంది. వాటి జోలికి పోవద్దు.

పచ్చపెసలు, నల్ల పెసలు, చిన్న శెనగలు, జోన్నలు,
సజ్జలు, గోదుమలు, రాగులు, అలసందలు, మినుములు,
ఉలవలు, పిల్లిపెసలు, ఆల్చ ఆల్చ, సోయా చిక్కడు,
వేరుశనగ పప్పులు, కొబ్బరి మొదలగురకాలను
వాడుకోవచ్చ.

ఈ గింజలను తెచ్చుకుని శుభ్రంగా బాగుచేసుకుని, 2-3
రోజుల పాటు బాగా ఎండపెట్టుకుని మొక్క కట్టుకుంచే
మంచిగా వస్తాయి. పైన చెప్పిన అన్ని రకాల గింజలు రోజూ
తినవలసిన పనిలేదు. ఏవన్నా 3-4 రకాల గింజలను
ప్రతిరోజూ తినడానికి తయారు చేసుకోవడం మంచిది.
గింజలలో పోపక పద్ధాల హెచ్చుతగ్గులు ఉంటూ
ఉంటాయి. కాబట్టి అన్ని రకాలుగా మార్చుకుంటూ తించే
అన్నిరకాల లాభాలు అందుతాయి. వేరుశెనగపప్పులను
నానబెట్టి తించే చాలు. కొబ్బరిని పచ్చిగా తించే
సరిపోతుంది. మిగతా గింజలను మొలకలు కట్టి తినాలి.

గింజలను మొలక కట్టే విధానం: ఒక్కొక్క రకం గింజలను
గుప్పెడు నిండా తీసుకుంచే సరిపోతాయి. అలా 3-4 రకాల
గింజలను 3-4 గుప్పెళ్ళు విడివిడిగా తీసుకోవాలి. గింజలను

ముందు నీళ్లలో బాగా కడిగితే మట్టి లాంటిది ఏమైనా ఉంచే పోతుంది. అలా కడిగేటప్పుడు తాలు గింజలు, తుక్కులాంటి వాటిని ఏరి బయట పడవేయాలి. ఉదయం పూట అలా గింజలను విడివిడిగా తీసుకుని, విడివిడి గిన్నెలలో ఎక్కువ నీరుపోసి నానబోయండి. ఉదయం నుండి రాత్రి వరకు అలా గింజలను పూర్తిగా నాననివ్వాలి. జొన్నలు, సజ్జలు, రాగులు (పేదు గట్టిగా ఉంటాయి) మొదలగు వాటిని 24 గంటల పాటు నానబెడితే బాగా మొలకలు వస్తాయి. గింజలు క్రొత్తరకం, పాతరకం అనే రకాలు ఉంటాయి. మీకు దొరికిన గింజలు ఏ రకమో మీకు సామాన్యముగా తెలియదు. కాబట్టి ముందు ఉదయం నుండి రాత్రి వరకు నానబెట్టి చూడండి. అన్ని గింజలు బాగా నాని, బాగా మొక్కలు వస్తే అలానే రీజూ నానాబెట్టుకోండి. గింజలు ఎక్కువగా గట్టిగా ఉంటున్నా, సరిగా అన్ని మొలకలు రాకపోయినా అప్పుడు ఉదయం నుండి మర్మాడు ఉదయం వరకు నానబోయండి. వాసన రాకుండా ఉంటాయి. వీలును బట్టి ఏ రకము మంచిగా ఉంచే ఆ రకము నానబెట్టుకోండి.

మొక్క రావడం కొరకు రకరకాల పద్ధతులు ఉన్నాయి.

1) గుఢ్లో పోసి మూటకశ్చ పద్ధతి:- పలుచటి గుఢ్లలను తీసుకుని, ఆ గుఢ్లలలో ఏరకం గింజలను ఆ రకానికి విడివిడిగా పోసి, గట్టిగా మూటలు గట్టి, ఆ మూటలపై బరువును ఏదన్నా పెడితే మంచిది. ఆ మూటలను 24 గంటలపాటు అలా ఉంచితే మొలకలు అంగుళం పొడవు వస్తాయి. ఏ రకం గింజైనా సరిగా పొడవు రానప్పుడు, ఆ మూటలపై కొండిగా నీరు చల్లి ఇంకొక రీజు వరకూ అలానే ఉంచితే మొలకలు బాగా పెరుగుతాయి. నానిన గింజలను తీసి తడి ఆరిపోయే వరకు పేపరుపైగాని, పొడి గుఢ్లపై గాని ఆరనిచ్చి అప్పుడు మూట కట్టుకుంచే వాసన రాకుండా ఉంటాయి. వేసవికాలంలో అయితే మూటపై కొండిగా నీటిని మధ్యహ్నం పూట చల్లుకోవడం మంచిది.

2) చిల్లుల బాకునలో పోసి మొలక కశ్చ పద్ధతి:- [స్త్రీలు సామాను పొపులలో చిల్లులుండే బాకునలు (పుదీనా బాకునలు) అమ్ముతుంటారు. వీటిలో ఆ నానిన గింజలను ఏ రకానికి ఆ రకాన్ని విడిగా పోసి మూతపెట్టి అలా ఉంచాలి. 24 గంటలలో మొలకలు బాగా వస్తాయి. అవసరమైతే ఇంకొక రీజువరకు అలా ఉంచితే మొలకలు బాగా పొడవు వస్తాయి. మొలక అనేది అంగుళం నుండి రెండు

అంగుళాల లోపు వరకు వన్నే మరీ మంచిది. ఈ బాక్సులనేవి మూడు సైజులలో ఒకదానిలో ఒకటి పెట్టి అమ్ముతారు. ఆ మూడు బాక్సుల సెట్ ఉంచుకుంటే 3 రకాల గింజలు మొలకకట్టుకోవడానికి బాగుంటుంది. మూటకష్టే కంటే ఇది తేలిక పద్ధతి.

3) స్టోవ్ మేకర్ లో మొలక కష్టే పద్ధతి:- ప్రత్యేకించి మొలకలు తయారు చేసుకోవడం కోరకు మూడు, నాలుగు అరలతో, ప్లాస్టిక్ తో తయారు చేసిన బాక్సు ఉంటుంది. దీన్ని స్టోవ్ మేకర్ అంటారు. ఇది చాలా తేలిక పద్ధతి. మొలకలు కూడా బాగా వస్తాయి. ఎలా మొలకలు కట్టాలనేది దాని మీద వివరంగా ప్రాసి ఉంటుంది. మొలకలు ఎంత వచ్చాయో, ఎలా ఉన్నాయో మన కంటికి కనిపిస్తూ ఉంటాయి. ఎక్కువ రకాల గింజలను మొలక కట్టుకోవడానికి, ఏ రోజుకారోజు ఒక్కిక్క అరలో విడిగా పోసుకోవడానికి బాగా ఉంటుంది. అవకాశం ఉన్నవారు వాడుకోవచ్చు. ఏ విధముగా మొలక గట్టామన్నది ఇక్కడ ప్రథానం కాదు గానీ, మొలక బాగా వచ్చిందీ, లేనిదీ ప్రథానం. వాసన రాకుండా, జిగురుగా లేకుండా మొలకలు

కట్టుకోవాలి. మీకు వారం, పది రోజులలో బాగా అలవాటు అయితే ఇక ఇబ్బంది ఉండదు.

ఎలా తినాలి: టిఫిన్ క్రింద పైన ఉదహరించిన కొన్ని గింజలను తీసుకొని తినవచ్చు. అన్ని గింజలు తినక్కర్లేదు. రోజూ 2 లేదా 3 రకాలు తీసుకొని సరిపోను తినండి. కదుపు నిండుగా ఎక్కువ తినాలి. కొబ్బరి, ఖర్బూర, నువ్వులు, రాగులు విధిగా పెట్టుకొని తినండి. కావలసినంత కాల్చియం దీరుకుతుంది. బరువు తగ్గాలనుకుంచే కొబ్బరిని తగ్గించండి. మొలకలను బాగా నమిలి తినండి. మనం తినే ఇతర టిఫిన్సు లాగా 2 నిమిషాల్లో తినాలి అంచే కుదరదు. అలా తొందర తొందరగా తించే సరిగా అరగక, ఆజీర్ణం, గ్యాస్ ట్రిబుల్ వస్తుంది. పైగా కదుపులో నొప్పి పుడుతుంది. జనరల్ గా కీళ్ళ వ్యాధులున్నవారికి జీర్ణకోశ సమస్య ఉంటుంది. అందుకే ముందు ఎనిమాలు రెగ్యులర్ గా 4-5 రోజులు తీసుకొని టిఫిన్ పండ్లతో మొదలుపెట్టి ఆ తర్వాత కొద్దిగా మొలకలు మరియు పండ్ల తింటూ అలవాటు చేసుకొని, ఆ తర్వాత పూర్తిగా మొలకలు టిఫిన్ క్రింద తినే షాయికి రావచ్చు. నువ్వులు, పెసలు, ఆల్ప ఆల్ప చాలా

సులభంగా అరుగుతాయి. అందుకు ఈ మొలకలతో మొదలు పెట్టడం మంచిది.

కీళ్ళనొప్పులున్న వారి మధ్యహ్నం భోజనం ఎలా ఉండాలి:

కీళ్ళనొప్పులున్నవారు మధ్యహ్నం ముడిబియ్యం అన్నం తినండి. బరువు తగ్గాలనుకున్నవారు జల్లించిన గోధుమ పిండితో చేసిన పుల్కలు 3-4 పెట్టుకొని తినండి. ఇందులోకి కూరలు విధిగా ఉప్పులేని కూరలు వండుకొని తినండి. రోజూ ఉప్పులేని కూరలు తిన్నవారిలో రుమటాయిద్ద ఆర్ధరైటేస్ బాగా తగ్గిపోవడం గమనించాం. ఉప్పు లేకుండా తినాలంటే డా. రాజు గారు చెప్పినట్లుగా వంటల్లో కొన్ని మార్పులు, చేర్పులు చేసుకొని తినాల్సి వస్తుంది. ఉప్పులేని లోటు తీరడానికి కూరల్లో ప్రత్యేకంగా నువ్వుల పొడి, రాగుల పొడి, వేరుశనగ పొడి, పాలు, పెరుగు, పచ్చి కొబ్బరి లాంటివి వేసి వండుకుంటే ఉప్పులేకున్నా రుచిగా ఉప్పు ఉన్నట్లుగా ఉంటాయి. ఉప్పు ఉన్నంత రుచి లేకున్నా తినగలిగే రుచి మాత్రం ఉంటుంది. రుచిగా లేకుంటే ఎవరికైనా తినడం చాలా కష్టం. మధ్యహ్నం

వందుకునే వంటల్లో 50 శాతం ఆకుకూరలను కలుపుకొని వందుకోండి. ఆకుకూరలు మనకు ఏ ఉర్ధ్వానైనా, పట్టణాల్లోనైనా చాలా చవకగా దీరుకుతాయి. మిగతా కూరలు అనగా బీరకాయ, సౌరకాయ, పాట్లకాయ, వంకాయ మొదలైన కూరలు ఏవి వండినా 50 శాతం ఆకుకూరలు వేయడం వలన అందులో ఉన్న ఉపు కలిసి వస్తుంది. అందుకే కూరలో ఉపులేని లోటును తెలియకుండా చేస్తుంది. ఆకుకూరల్లో ముఖ్యంగా పాలకూర, తోటకూర, మెంతికూర, మునగ ఆకు, పుదీనా మొదలైన వానిలో అధికంగా కాల్చియం, విటమిన్ 'ఎ', 'సి' విటమిన్లు, రైబోఫ్లైవిన్, ఫోలిక్ ఆసిడ్ లాంటి బి-కాంప్లెక్సు విటమిన్లు సమాధిగా ఉన్నాయి. ఇలా కీళ్ళ నొప్పులున్నవారు వాడుకోవడం ద్వారా వారికి కావలసిన కాల్చియంతో పాటు వారికి భవిష్యత్తులో లివర్ సమస్యలాంటివి రాకుండా నిరీధించగలదు.

అలాగే ఆలుగడ్డలు, చిలకడుంప, కుర్రపెండలం, కంద, చేమగడ్డ, క్యారెట్ లాంటి దుంపల్లో కూడా కాల్చియం మరియు విటమిన్ "సి" అధికంగా ఉన్నందున ఈ దుంపలను కూడా వాడుకోండి. చాలామందికి దుంపలు

తీంచే కీళ్ళనొప్పులు, నడుము నోపిం పెరుగుతుందనే నమ్మకం బాగా ఉంది. ఇది సరియైనది కాదు. వంట మార్పితే ఈ సమస్య రాదు. ముఖ్యంగా మనం దుంపలు వండేటప్పుడు చింతపండు పులుపు వేసి వండుతాం. అందులో మనకు తెలియకుండా రుచి కోసం ఎక్కువ ఉప్పు వేయాల్సి వస్తుంది. ఇక్కడ అందరికి సమస్య వచ్చినది. అధికంగా వాడిన ఉప్పు, చింతపండు ద్వారా అని ఎవరు గ్రహించడంలేదు. ఒకసారి కాదు వరుసగా 10 సార్లు త్రై చేయండి. మీకే తెలుస్తుంది. వంట వండడంలో మార్పు చేస్తే సరిపోతుంది. అందులో ఇన్ని సంవత్సరాలు అనేక రకాల రుచులకు అలవాటు పడిన నాలుకను మెప్పించడం అంత సులభమైన పనికాదు. (డా. రాజు గారు వ్రాసిన "రోగాలు రాని రుచులు" పుస్తకం చదవండి. లేదా జబ్బులు తగ్గించే వంటల వీడియో సీడీలను వీక్షించండి). ఉప్పు ఏ కొంచెం వేసుకున్న రుచి రాదు, పైగా నొప్పులు అసలే తగ్గిపు. పూర్తిగా మానేస్తేనే ఫలితం కనబడుతుంది. బాగా డ్యూమేజి అయిన వారిలో చాలా కష్టం. ఏదో కొద్ది శాతం ఫలితం కనబడుతుంది. అయినా పట్టువదలని విక్రమార్గడిలా మొదలెట్టి చివరి వరకు వెళ్ళండి. కూరల్లో

ఉప్పులేకుండా వందుకొని తినేటప్పుడు తప్పకుండా శరీరానికి కావలసిన 2-3 గ్రాముల ఉప్పును కూరగాయల రసంలోనూ, గింజలలోనూ, కూరలోనూ పొందే విధంగా సరిచూసుకోవాలి. లేనిచో నీరసం వస్తుంది. ఆరంభశూరత్వముగా మిగిలిపోతారు. రోజుకు ఎద్దైన ఒక కూర పెట్టుకొని తినండి. మజ్జిగ విరివిగా వాడండి. మంచిదే. ఉప్పులేని ఆహారం తినడం ద్వారా ఇన్ని సంవత్సరాల తరబడి ఎక్కువ ఉప్పు తీసుకోవడం వలన అయిన డ్యూమేజిని బాగుచేసుకోవడానికి ఇదో మంచి ఆవకాశం ఇచ్చినవారమవుతాం. కణం చుట్టూ పేరుకు పోయిన సోడియం బయటకు విసర్జించబడాలి. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా తిన్న ఉప్పు కీళ్ళలో సోడియం బై కార్బోనేట్ క్రిష్టల్ని గా పేరుకుపోయి ఉంటుంది. ఆ లవణాలు బయటకు రావడానికి ఆవకాశం ఇచ్చినవారమవుతాం. అంతేకాదు ఉప్పు లేని ఆహారం తిన్నప్పుడు కీళ్ళకు జరుగబోయే మరింత నష్టాన్ని అరికట్టవచ్చ. ఉప్పు తగ్గిస్తే రుమటాయిద్ద ఆర్ధరైటీస్ లో వచ్చే వాపు, నోపిపు, ఎరుపు చాలా వరకు తగ్గిపోతుంది. ఆస్ట్రియో ఆర్ధరైటీస్ లో కూడా ఎక్కువ రోజులు తినడం

మొదలు పెట్టాక కొంత మార్పు కనబడుతుంది. మొదలు పెట్టిన క్షణం నుంచి మార్పుకోసం ఎదురుచూసి నిరుత్సాహంతో ఆపేయకండి. ఒపిక, సహనం, ఎంతైనా అవసరం. గోరంత ఆశ కొండంత వెలుగును చూపుతుందని మరవకుండా మొదలుపెట్టింది ఆపకండిక. కండీషన్స్ గుర్తున్నాయి కదా!

కీళ్ళ నొప్పులున్న వారికి రాత్రి భోజనం

రాత్రి భోజనం అనేకన్నా సాయంత్రం భోజనం అంచేనే బాగుంటుంది. రాత్రి భోజనం అనగానే 9 తర్వాత అర్ధరాత్రి వరకు తీరిగ్గా కూర్చుని తినడం అని మనసుల్కి వస్తుంది. ఎక్కువ మంది రాత్రి 9-10 గంటల మధ్య తీంటుంటారు. కాని ఈ అలవాటు మంచిది కాదు. ముఖ్యంగా కీళ్ళ నొప్పులు ఉన్నవారు మాత్రం తప్పక మానుకోవాలి. రాత్రి భోజనాన్ని ఇంగ్రీషులో డిన్సర్ అంటారు. డిన్సర్ కి ఇంకో మతలబు ఏమిటంచే మందు, విందు, ముక్క, బారు, బీరు అని అర్థం. అంచే పైవన్నీ ఎంజాయ్ చేయడానికి రాత్రి భోజన సమయం సరియైనదిగా భావించి డిన్సర్ అని అన్నారు. ఎందుకంచే రోజంతా పనులు ముగించుకొని, ఆఫీసు నుంచి

ఇంటికి వస్తారు. ఇక ఏ బాధ్యత ఉండదు కదా! అందుకని ప్రశాంతంగా రాత్రి పొద్దు పోయాక మిత్రులందరూ కూర్చుని ఎవేవో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తూ చాలా పొద్దుపోయాక భోజనం చేస్తారు. ఆలస్యంగా తిన్నప్పుడు శరీరానికి చాలా నష్టం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే వాస్తవానికి రాత్రి విశ్రాంతి తీసుకోవడానికి ప్రకృతి నిర్ద్ధయించింది. విశ్రాంతి అంటే మనం ఏ పని చేయకుండా ఉండడమే కాదు, పొట్టకు జీర్ణవ్యవస్థకు కూడ విశ్రాంతి నివ్వాలని అర్థం. మనం తిన్నది పూర్తిగా ఆరిగాక అప్పుడు శరీరంలో జరిగిన డ్యూమేజిని రిపేరు చేసుకొని స్వస్థపరచుకుంటుంది. రాత్రి నిద్రలో ఉన్నప్పుడు శరీరాన్ని శుభ్రం చేసుకోవడం (Cleaning), తర్వాత నయం చేసుకోవడం (Repairing) ఈ రెండు కార్బ్యూక్రమాలను శరీరం రాత్రి విశ్రాంతిలో చేసుకుంటుంది. దానికి కనీసం 6-8 గంటల సమయం ఇవ్వాలిని వస్తుంది. కానీ అర్థరాత్రి భోజనం చేస్తే, తిన్న ఆహారాన్ని ఆరిగించుకోవడానికి 4 గంటలు పడుతుంది కదా. అంటే తెల్లవారి 3-4 గంటల ప్రాంతంలో ఆరిగిపోయి అప్పుడు పై రెండు కార్బ్యూక్రమాలను చేసుకుంటుంది. 7 గంటలకు నిద్రలేచి బెడ్ కాఫీతో ఆ

కార్యక్రమాన్ని కూడా నాశనం చేస్తున్నాం. 3 గంటలు కూడా శరీరాన్ని బాగుచేసుకోవడానికి అవకాశం ఇవ్వడం లేదు. కనుక ఈ అలవాటు మంచిది కాదు. శరీరం అసలే అవస్థలో ఉంది. కీళ్ళల్లో వాపు వచ్చిందంచే అర్ధం ఏమిటో తెలుసా? ఆ ప్రదేశంలో శరీరం విపరీతంగా రియాక్షి చెందుతుందన్నమాట. ఎన్నో వందల రసాయనిక కార్యక్రమాలు అక్కడ జరిగిపోతున్నాయని అర్థం. ఉదాహరణకు తేనెటీగలు చూడండి. ఎక్కడో ఒక రాణి తేనె టీగ ఉంటుంది. దాని అనుష్ఠతో మిగతా వేల తేనె టీగలు ("వర్గూర్ బీస్") పనిచేస్తానే ఉంటాయి. వాటి పనితీరు చూస్తుంచే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. యమ స్మృతి గా వాటి పని నిర్వర్తించుకుంటూ వెళ్తుంటాయి. వాటికి ఒక పద్ధతి ఉంది. తేనెతుట్టను కూడా చాలా ప్రణాళికతో పరిమాణాన్ని పెంచుతూ పోతుంటాయి. చాలా అద్భుతంగా అల్లుతుంటాయి. వాక్స్ పెంచుతూ, తేనెను నిలువ చేస్తుంటాయి. అదే మన శరీరం లోపల కూడా రక్తాఖాలు నిరంతరం తేనెటీగలాగా పని చేసి వాపు తగ్గించే పని చేస్తుంటాయి. ఇది మామూలు విషయం కాదు. ఎన్నో వేల రసాయనిక కార్యక్రమాలు జరుగుతూ ఉంటాయి. చాలా

చక్కగా పని చేస్తున్న తేనెటీగలను డిష్టర్మ్ చేస్తే ఎలాగుంటుంది. ఎవరు డిష్టర్మ్ చేసినా ఆ పని వదిలిపెట్టే డిష్టర్మ్ చేసినవారి పనిని పడతాయి. వారి అంతు చూసిన తర్వాత కాని తిరిగి వాటి పనిలో ఎలా నిమగ్గుం కావో అలాగే మనం శరీరంలో రిపేరు జరుగుతున్న సమయం పూర్తిగాక ముందే మళ్ళీ టిఫిన్, టీ త్రాగామంచే వాటి రిపేరింగ్ కార్బ్రూక్రమాన్ని ఆపివేసి మనం తీసుకున్న ఆహారాన్ని అరిగించడానికి శరీరంలోని శక్తి డైవర్ట్ అవుతుంది. అంతిమంగా నష్టం ఎవరికి? రిపేరింగ్ కార్బ్రూక్రమం ఆగిపోతుంది. కీళ్ళ నొప్పులు అలాగే ఉండిపోతాయి. అందుకనే పెందలకడ తినడం పూర్తి చేసినట్లయితే నొప్పి, బాధను తగ్గించుకోవడానికి కావలసిన పనులను నిర్వహించడంలో శరీరం నిమగ్గుమౌతుంది.

సాయంకాలం భోజనం ముఖ్యంగా రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటీస్ వారు పచ్చికూరల సలాడ్ తో పుల్క తినడం మంచిది. సలాడ్ ను సులభంగా తయారుచేసుకోవచ్చును. క్యారెట్, పచ్చికోబ్బరి, సౌర, కీరలాంటి కూరలను సన్నగా తరగాలి. అందులో పచ్చిమిర్చి, ఉల్లిపాయల ముక్కలు కలిపి నిమ్మరసం పిండుకుంచే వెజిటబుల్ సలాడ్ రెడీ. ఇలా

తినదం ద్వారా నీరసం ఉండదు. శక్తి వస్తుంది. రుచిగా ఉంటుంది. తయారు చేసుకోవడం కూడా చాలా తేలిక. కీళ్ళ నొప్పులు, మగరు ఉన్నవారు కూడా ఇలా తినవచ్చ.

కాస్త బరువు తక్కువగా ఉన్న వారు ముడిబియ్యం అన్నం ఉప్పు లేని కూరతో కూడా 7 గంటల లోపు తినదం అలవాటు చేసుకోవడం మంచిది.

ఏ ఇబ్బంది లేకుండా తొందరగా కీళ్ళనొప్పులు తగ్గాలనుకునేవారు పూర్తిగా పండ్లు తెని ఉండడం మంచిది. ముఖ్యంగా భోపాయి, పైన్ ఆపిల్ ఉండేటట్లు చూసుకోండి. ఈ రెంటిలో ఉన్న ఎంజైములు కీళ్ళలో ఉన్న వాపు (inflammation) ని తగ్గించేస్తాయి. గ్యాస్ రాకుండా ఉంటుంది. కీళ్ళ నొప్పులతో బాధపడుతున్నవారు లేదా ఏ సమస్యలేకుండా తొందరలోనే కీళ్ళనొప్పులు తగ్గించుకోవాలనుకునే వారు సాయంత్రం కూడా కొన్ని మొలకలు తెని, సీజనల్ గా దొరికే పండ్లు తెని భోజనాన్ని సరి పుచ్చుకోవచ్చ. ఇలాగే పాటించుకుంటూ వెళ్లంచే తొందరలోనే మంచి మార్పు వస్తుంది.

7. కీళ్ళవాయధుల్లో ఉపవాసం

- ఆరోగ్యానికి నీవు చేసే ఉపవాసం - రక్షణకై దేహానికి నీవు ఇచ్చే అవకాశం
- ఉపవాసం ఆచరణలో మెట్టు - వ్యర్థపదార్థాలను బయటకు నెట్టు
- వారానికొక ఉపవాస దీక్ష - ఆరోగ్యానికది శ్రీరామరక్ష
- ఎనిమాతో మలాన్ని తొలగించు - రోగాన్ని పూర్తిగా నిర్మాలించు
- రెండు ప్రక్కలా పదునున్న కత్తి ఉపవాసం - ఆరోగ్యానికి అదీక గొప్ప అవకాశం
- ఉపవాసం ద్వారా ఇస్తే అవకాశం - శరీరం అంతర్గత శక్తితో చేసుకుంటుంది సహవాసం

- ఉపవాసంతో కావాలి సిద్ధం - రోగంతో చేస్తుంది ప్రాణశక్తి యుద్ధం
- ఎనిమాతో మలాన్ని తోలగించు - రోగాన్ని పూర్తిగా నిర్మాలించు
- ఉపవాసంతో త్రాగితే తేనె నిమ్మరసం నీరు - జీర్ణకోశానికి ఎంతో ప్రయోజనం చేకూరు
- ప్రకృతి వై నమ్మకముంచు - ఉపవాస ధర్మాన్ని విశ్వసించు
- ఉపవాస ధర్మాన్ని అర్థం చేసుకో - వ్యాధపదార్థాన్ని వదిలించుకో
- పండ్కులు ఉంటుంది సహజమైన రుచి - స్వీకరించండి వాటి విలువను గ్రహించి
- సహజాహార స్వీకరణే శరీరధర్మం - రోగ నివారణ ఉపవాసం లోని మర్కుం
- ఘలోపవాసం ఘలప్రదాయకం - అన్ని విధాలా పరమసుఖదాయకం
- పుల్లటి పండ్కను త్రాగితే రసంగా - 'సి' విటమిన్ లభిస్తుంది పుష్కలంగా

- ఆరోగ్యానికై ఉపవాసం ప్రారంభించు - అత్యంత జాగ్రత్తగా విరమించు
- ఉపవాస ధర్మాన్ని నమ్మి ఆశ్రయించు - ఆరోగ్య విజయం నిన్ను వరించు

అసలే కీళ్ళన్ను అరిగిపోయి భరించలేని నొప్పితో బాధపడుతూ, ఆకలి ఉండి ఉండక ఏదో కొద్దిగా నడవడానికే నానా అవస్థలు పడుతున్నాం. నీరసంతో కృశించిపోతుంచే మీరేంటి ఉపవాసం చెబుతారు అని అనుకుంటున్నారు కదూ! పైగా ఈ ఉపవాసం మనం చేయలేం లే. ఒకపూట తినకుంచేనే కళ్ళు తిరిగి పడిపోతాం. మాకు అసలే ఎవరూ చేసేవారు లేరు. ఇంక మంచాన పడితే దిక్కూ మొక్కూ లేకుండా పోవాల్సి వస్తుందని కూడా అనుకుంటూ ఉంటారు. ఇలా మీరు అనుకోవడంలో తప్పు లేదు. ఎందుకంచే తీంచేనే శక్తి వస్తుంది. లేకుంచే నీరసించి పోతాం అనే విషయం మాత్రమే మనకు ఇంతవరకు అవగతమైంది. కానీ కీళ్ళనొప్పులు, నదుము

నొప్పులు, లేదా శరీరంలో కోల్ట్ నుంచి కాన్సర్ వరకు ఏ రకమైన రోగంతో బాధపడుతున్నను ఉపవాసం చేస్తే ఎంతగానో ప్రయోజనం ఉంటుందనే విషయం మనలో చాలామందికి తెలియదు. ఉపవాసం వెనకాల ఇంత శాస్త్ర విషయం ఉందని తెలియక పోవడం వల్ల కూడా ఉపవాసం అంటే అందరికీ భయం. ఇంతకీ ఉపవాసం అంటే ఏమిటి? ఎలా చేస్తే అది ఉపవాసం అవుతుంది? ఉపవాసానికి ముందు, ఉపవాసం చేస్తున్నప్పుడు అలాగే ఉపవాస విరమణ ఎలా ఉండాలనే విషయాలు పూర్తిగా తెలిస్తే మీరు ఉపవాసాన్ని సులభంగా చేయగల్లుతారు. మీకున్న జబ్బును అవలీలగా తీసి బయటపడేస్తారు. నిజానికి ఈ విషయం ఈనాటి తరానికి క్రొత్తగా అనిపించవచ్చు. కానీ ఈ ఉపవాస ధర్మం ఏనాటిదో. మన పెద్దలు, పూర్వీకులు ఎవరికి చిన్న సమస్య వచ్చినా లంఖణాలు పెట్టి పొట్టను మాడ్చువారు. కాలుకు దెబ్బతగిలినా, కీళ్ళలో నొపిఁ కట్టినా, నడుము సరిగా వంగక పోయినా, శరీరంలో ఏ అవయవం

ఇబ్బంది పెట్టినా చివరికి జలుబు, జ్వరం వచ్చినా
ముందు లంఖణం పెట్టి తర్వాత శోషధాన్ని
సేవించేవారు. అలా చేసి తిరిగి
ఆరోగ్యవంతులయ్యేవారు. లంఖణాలు చేసిన తర్వాత
వారికి ప్రత్యేకమైన వంట చేసిపెట్టడం జరిగేది. అంటే
ఉపవాసం యొక్క విశిష్టతను వారు ఏనాడో
గ్రహించారు. ఉపవాసం ఎలా చేయించాలి. ఉపవాసం
తర్వాత ఏ ఆహారం ఇవ్వాలి. ఎలాంటి నియమాలు
పాటించాలనే విషయాలను క్షుణ్ణంగా అర్థం చేసుకొని
అలాగే చేసేవారు. ఎందుకు చేసేవారో తెలుసా! వారికి
తెలుసు ప్రకృతిలోంచి వచ్చిన మనిషి ఆ ప్రకృతి
చెప్పినట్లుగానే నదుచుకోవాలని, అవసరమైతే
ప్రకృతిలో ఉన్న పంచభూతాలను అందించాలనే
అవగాహన వారికి ఎప్పుడో ఉంది. అందుకే అలా
చేసేవారు. ఈ విషయాలు అన్ని ఆయుర్వేద
గ్రంథాల్లో చెప్పబడ్డాయి. కానీ ఈ రోజు మందులకు
అలవాటు పడ్డాం. ప్రతి చిన్న సమస్యకు, పెద్ద
సమస్యకు మందు వాడుతున్నాం. చివరికి ఆ పవర్

సరిపోక ఇంకా పవర్ పెంచుకుంటూ శరీరాన్ని
ఎంతగానో ఇబ్బందికి గురి చేస్తున్నాం. ఇంత
జరగడానికి కారణం ఉపవాసంపై అవగాహన
లేకపోవడం. అందుకే కీళ్ళనొప్పులున్నవారే కాదు,
భవిష్యత్తులో కీళ్ళనొప్పులు రాకుండా
ఉండాలనుకునే ప్రతి వ్యక్తి ఈ ఉపవాస ధర్మాన్ని
ఆశ్రయించవచ్చు. ఆరోగ్యంతో జీవించవచ్చు.
ఉపవాసం గురించి తెలియక ఉపవాసం చేయాలంచే
భయపడేవారు కొందరైతే, విషయం తెలిసాక మేం
వద్దని ఎంత చెప్పినా దీర్ఘకాలిక ఉపవాసం చేస్తామని
చెప్పేవారు మరికొందరు, అందుకే మేం
చెప్పేదేమిటంచే మీరు మీ ఇంట్లో ఉండి మీకు
మీరుగా ఉపవాస దీక్ష ప్రారంభించాలనే తలంపు
ఉన్న వారైతే నెలలో ఒకటి నుంచి మూడు రోజుల
వరకు చేయండి. ఏ మాత్రం ఇబ్బందులు రావు. ఈ
సమయంలో కేవలం మేం చెప్పబోయే విధంగా తేనె,
నిమ్మకాయ, నీరుపైనే ఉపవాసం చేయవచ్చు. ఆ
తర్వాత 3 రోజులు కూరగాయల రసం మరియు పండ్ల

రనొలపై ఉపవాసం చేసి ఆ తర్వాత కేవలం పండ్లనే
ఆహారంగా (అపక్షాహారం) తీసుకుంటూ మరో వారం
వరకు కూడా చేయవచ్చు. అంటే అప్పుడు మీరు
దాదాపుగా 2 వారాల వరకు ఈ పద్ధతిలో ఉన్నట్టే
అవుతుంది. ఎటువంటి వారైనను చాలా సులభంగా
చేసుకోదగినట్లుగా ఉంటుంది. వారానికి ఒక్కరోజు
చేసుకోవాలనుకునే వారు కేవలం తేనె, నిమ్మకాయ,
సీరు తీసుకుంటూ చేయవచ్చు. అంతేకాని ఇంట్లో
దీర్ఘకలికంగా ఉపవాసం చేయాలనే ఆలోచన
చేయవద్దు. దీర్ఘకలికంగా ఉపవాసం చేయాలనుకునే
వారు కేవలం ప్రకృతి ఆశ్రమల్లోనే చేయడం
మంచిదని మా విన్నపం. కారణం ప్రకృతి ఆశ్రమంలో
రోజూ బి.పి., పల్న చూస్తారు. మధ్యలో కొన్ని
ఇబ్బందులు వచ్చినా డాక్టర్ మీకు అనుకూలమైన
చికిత్సలు సిబ్బందితో చేయస్తుంటారు.
అంతేకాకుండా మీతో పాటు ఇంకా కొంతమంది కూడ
ఉపవాసంలో ఉంటారు. ఒకరి అభిప్రాయాలు ఒకరు
పంచుకుంటూ చక్కగా కాలక్షేపం చేసుకోవచ్చు.

గ్రూపులో చేసినప్పుడు ఆ ప్రభావం వేరుగా ఉంటుంది.
 ప్రకృతి ఆశ్రమంలో చక్కని వాతావరణం ఉంటుంది.
 ఆహ్లాదాన్ని కలిగించే చెట్లు, చేమలు, పక్కల లాంటివి,
 డాక్టర్లు సలహాలు, సంప్రదింపులుంటాయి.
 విషయాలపై చక్కటి ఉపన్యాసాలు అందిస్తుంటారు.
 మీకున్న సందేహాలు తీర్చుకోవచ్చు. వచ్చిన
 సమస్యలు తగ్గించుకోవచ్చు. ఏటికి తోడుగా ఆధ్యాత్మిక
 ధ్యానం, భజనలు లాంటివి కూడా చేసుకోవచ్చు.
 ఇన్ని లాభాలుంటాయి కనుకనే దీర్ఘకాలిక
 ఉపవాసానికి ప్రకృతి ఆశ్రమమే సరియైనది.

వారానికి ఒక్కరోజు ఉపవాసము

కీళ్ళనొప్పులు జీవితంలో రాకూడదని
 అనుకున్నవారు గాని లేదా ఇప్పుడిప్పుడే కొద్దిగ
 కీళ్ళనొప్పులు ఉన్నట్లుగా అనిపిస్తున్న వారు గాని
 వారానికో రోజు ఉపవాసం చేయడం చాలా మంచిది.
 (ఉపవాసం గురించి బాగా అవగాహన కావాలనుకుంచే
 డా. రాజుగారు ప్రాసిన "ఉపవాస ధర్మం" పుస్తకం

చదవండి. సి.డి.లు వీక్షించండి) కీళ్ళ నొప్పులకు సంబంధించి ఎలా ఉపవాసం ఆచరించాలి, అనే విషయాలను మాత్రమే ఇక్కడ పొందుపరుస్తున్నాం.

ఉపవాసం అంచే

ఏ ఆహారం తినకుండా పొట్టుకు, ప్రేగులకు విశ్రాంతి ఇవ్వదం, అలాగే మనసును యొక్క ఆలోచనా పరంపరను తగ్గించి భగవంతునికి దగ్గరగా ఉండడమే ఉపవాసం అన్నారు. భీష్మాచార్యులంతటి వారే "తపం లేదు ఉపవాస ప్రతం కన్నా" అన్నారంచే, ఉపవాసం ఎంతటి పవిత్ర స్థానాన్ని ఆక్రమించిందీ అర్థం చేసుకోవచ్చ. రోగాలు, నొప్పులు లాంటి శారీరక అనారోగ్యం మొదలుకొని మనసును ఇబ్బంది పెట్టే మానసిక సమస్యల వరకు విముక్తిని కల్గించడానికి ఉపయోగపడే అత్యంత అద్భుత సాధనం ఉపవాసం, అందుకే "లంఖణం పరమ శౌషధం" అన్నారు పెద్దలు. అన్ని మందులు కేవలం రోగం వచ్చాక తగ్గించడానికి ఉపయోగపడుతాయి. కానీ రోగం రాకుండా కాపాడేటట్లు చేసేది కేవలం ఉపవాసం

మాత్రమే. మరియు మానసిక చిరాకులను, వ్యకులతను తగ్గించి, ఇంద్రియాలను కంట్రోలు చేసి ఏకాగ్రతను ప్రశాంతతను కూడా పెంచుతుంది ఉపవాసం.

ఉపవాసం వెనుక దాగి ఉన్న అతి ముఖ్యమైన సత్యమేమిటంచే

ప్రతి రోజు నిద్ర ద్వారా జ్ఞానేంద్రియాలు (చెవులు, కన్నలు, చర్మము, ముక్కు, నాలుక) మరియు కర్మాంద్రియాలు (వాక్కు, కాళ్ళు, చేతులు, మలద్వారం, మూత్రద్వారం) పూర్తి విశ్రాంతిని తీసుకొని మరలా మరుసటి రోజు ఉదయానికి తిరిగి శక్తిని పెంపాందించుకుంటున్నాయి. గుండె, ఉపాపిరితిత్తులు, కిందీలు, మెదడు, రక్తనాళాలు మొదలైనవి నిరంతరం పనిచేస్తా ఉన్నట్లు కన్నిస్తుంటాయి. అయినా అవి పనిచేస్తున్న సమయంలోనే రెస్ట్ తీసుకుంటూ ఉంటాయి. ఉదా. గుండె నిమిషానికి 72 సార్లు స్వందిస్తా

పనిచేస్తుంటుంది. గుండె కొట్టుకుంటున్నప్పుడు ఒకసారికి తరువాత ఒకసారికి మధ్య కొన్ని క్షణాలు రెస్టు తీసుకుంటుంది. అనగా పనిచేస్తానే విశ్రాంతి తీసుకుంటుందన్నమాట. అలాగే మన జీర్ణాశయం, ప్రేగులు, లివరు, పాంక్రియస్ మొదలగు అవయవాలు కొంత సమయం పనిచేసి రాత్రంతా రెస్టు తీసుకుని పనిచేస్తుంటాయి. రెస్టులో ఆవి కోల్పోయిన శక్తిని తిరిగి పుంజుకొంటాయి. ప్రేగులకు రెస్టు ఇవ్వకుంచే వెంటనే అజీర్ణం అనే వ్యాధి మొదలవుతుంది. అజీర్ణమే అనేక రోగాలకు పునాది లాంటిది. కావున జీర్ణకోశాన్ని శక్తివంతం చేయాలి. పునాది గట్టిగా ఉంచేనే ఆరోగ్యమనే బలిష్టమైన బిల్లింగును కట్టివచ్చును. అలాంటి జీర్ణకోశాన్ని రక్కించడానికి తిరిగి శక్తివంతం చేయడానికి ఉపవాసం అవసరం. జీర్ణకోశానికి విశ్రాంతి నివ్వడమే ఉపవాసం. సృష్టి ధర్మాలను తప్పకుండా పాటించే జంతువులు, మిగతా జీవరాసులు ఎద్దైనా అనారోగ్యం సంభవించినప్పుడు దాని నుండి రక్కించుకోవడం

కొరకు జీర్ణకోశానికి పూర్తి విశ్రాంతినిచ్చి వచ్చిన రోగాల నుండి బయటపడగలుగుతున్నాయి.

జీర్ణకోశానికి విశ్రాంతినిస్తే కీళ్ళనొప్పులు, బాధలు, రోగాలు ఎందుకు తగ్గుతాయంచే కేవలం విశ్రాంతి సమయంలోనే కీళ్ళలో పేరుకుపోయిన వ్యార్దపదార్థాలను బయటకు గెంటడం ద్వారా పాడైన కీలును బాగుచేసుకునే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. ఎలాగైతే ఖాళీ సమయంలో ఇల్లు సర్పుకోవడం, శుభ్రం చేసుకోవడం చేస్తామో అలాగే మన శరీరం కూడా పొట్ట విశ్రాంతిగా ఉన్నప్పుడే ఈ అద్భుతమైన కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తుంటుంది. కీళ్ళ వాపు రావడం అంచే అర్ధం ఏమిటో తెలుసా? సమర్థవంతంగా పనిచేసే కీలులో ఏదో కొంత డ్యూమేజీ అయిందని తెలియజేయడం. పూర్తిగా డ్యూమేజి కాకుండా కీళ్ళను కాపాడుకోవడానికి తను ఇచ్చే సూచన ఇది. అందుకే వాపు అనేది రోగం కాదు. శరీరం నష్టపడకుండా అది యిచ్చే ప్రతిచర్య మాత్రమే. నిజానికి ఇది చాలా

మంచి ఇండికేటర్. ఇలా శరీరం సూచించకుంటే ఎక్కువ నష్టపోయేది మన కీళ్ళ కదా. ఇంకో రకంగా ఈ వాపు మనకేమీ చెబుతుందంటే శరీరంలో ఓ ప్రముఖ పాత్రను వహించే కీలు చెడిపోతుంది, పూర్తిగా డ్యూమేజి కాకముందే రక్కించుకో అని మనకు విన్నవిస్తుంది. అలా మనకు తెలియజేయగానే, వెంటనే పొట్టకు రెస్ట్ ఇచ్చి, ఆ ఎనర్జీ అంతటిని కీళ్ళ డ్యూమేజిని బాగుపరుచుకోవడానికి పంపించగలిగితే తొందరగా నయం అవుతుంది.

మనం ఆహారం తీంటే ఆ ఆహారాన్ని జీర్ణం చేయడానికి శరీరానికి సుమారు 4-5 గంటల సమయం పడుతుంది. దీనితో పాటు ఎంతో శక్తి శరీరంలోని ఆహారం జీర్ణం కావడానికి ఖర్చు అవుతుంది. మనం ఉపవాసం చేసినపుడు 12-15 గంటల శక్తి పొదుపు అవుతుందన్నమాట. ఆ పొదుపు కాబడిన శక్తి మన శరీరంలో రిపేరు చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

అందుకోసం వారానికి ఒకరోజు అనగా 24 గంటలు పూర్తిగా పొట్టకు రెస్ట్ ఇవ్వడం మంచిది.

వారానికి ఒక్కరోజు ఉపవాసం చేయడం ద్వారా శరీరంలో ఉన్న ఎన్నో 24 గంటలు పూర్తిగా క్లీనింగ్, ఫీలింగ్ చేసుకుంటుంది. వారం రోజుల్లో తయారైన వ్యర్థ పదార్థాలను ఉపవాసంలో 24 గంటలు అదేపనిగా శుభ్రం చేసుకొంటుంది. అప్పుడు రిపేరు సులభం అవుతుందన్నమాట. ఉద్యోగం చేసే స్త్రీలు రోజూ ఇల్లు శుభ్రం చేసుకున్నను ఆదివారం రాగానే ఎక్కువ సమయం తీసుకొని పైన, గోడలు శుభ్రం చేస్తారు. బీరువాలు, చేబుల్, మంచాలు మొదలైనవి అన్ని శుభ్రం చేస్తారు కదా! స్త్రీలు రోజూ ఇల్లు ఉడుస్తారు. అయినా రోజూ మళ్ళీ వస్తూనే ఉంటుంది. రోజూ ఉడించినా పైగా ఆదివారం రోజు ఎక్కువ మళ్ళీ వస్తుంది. ఎందుకంచే ఆదివారం పూర్తిగా సెలవు దినం అయినందున సమయం దొరికినందున ఎక్కువ శుభ్రం చేస్తుంటారు. అలాగే మన శరీరం

కూడ ఉపవాసంలో పొట్టకు సెలవు పెట్టాం కదా! అందుకే అన్ని రోజుల కన్నా ఉపవాసం రోజు ఎక్కువ సమయం కేటాయించి శుభ్రం చేసుకొని బాగుచేసుకుంటుంది.

పంచభూతాలలో ఆకాశమనే అంశానికి చెందినదే ఉపవాసం. ప్రతి దానికి అవకాశాన్ని ఇచ్చేదే ఆకాశం. ఆకాశమంచే ఖాళీ అని అర్థం. సంచిలో ఆకాశమనే ఖాళీ ఉంచేనే మనం అందులో ఏదైనా వస్తువును పెట్టుకోవడానికి కుదురుతుంది. సంచిలో ఖాళీ లేదంచే ఆకాశము లేదని అర్థం. అలాగే మన శరీరంలో ఉన్న ఖాళీని, కణాలలో ఉన్న ఖాళీని రోగ పదార్థం ఆక్రమించివేసినప్పుడు రోగాలు వస్తాయి. ఆ రోగ పదార్థాన్ని ఆ భాగాల నుండి మళ్ళించి, బయటకు విసర్జించి, తిరిగి ఆ ఖాళీ ఏర్పరచి మంచి పదార్థాలు సరఫరా అయ్యేటట్లు చేయడమే ఉపవాసం. శరీరాన్ని సంకుచిత్వం నుండి విశాలతత్వం చేయడమే ఉపవాసం.

రోజుా మనం ఆహారం తీంచే ఆ ఆహారాన్ని అరిగించడానికి ఎంతో ఎక్కువ ప్రాణశక్తి ఖరుచు అయిపోతూ ఉంటుంది. మన శరీరంలో సమస్త కార్బ్యూక్రమాలను నిర్వహించేది ప్రాణశక్తి. ఉపవాసం చేయడం ద్వారా (ఆహారం లేని కారణంగా) మన శరీరంలో ప్రాణశక్తి అంతా పొదుపు అవుతుంది. ఆ పెరిగిన ప్రాణశక్తి మన కీళ్ళలో రోగ పదార్థాన్ని, విష పదార్థాన్ని విసర్జించడానికి సహకరిస్తూ ఉంటుంది. అందువల్లనే ఉపవాసంలో కీళ్ళనొప్పులు, నడుం నొప్పులు, ఇతర రోగాలు త్వరగా తగ్గుతూ ఉంటాయి.

మూడు రోజుల ఉపవాసం - విశిష్టత

శరీరం రోగగ్రస్తమయినపుడు, నొప్పులతో, రోష్టులతో బాధపడుతున్నప్పుడు శరీరానికి అవకాశం కల్పిస్తే తనంతట తానే బాగు చేసుకుంటుంది. ఎందుకంచే శరీరంలో అంతర్గతంగా ఆద్యుతమైన శక్తి దాగి ఉందని ఏనాడో ప్రకృతి వైద్యశాస్త్రం గుర్తించింది.

ఇందుకే ఉపవాస ధర్మాన్ని ఆచరించమని చెప్పింది. ఈ విషయాన్ని సంపూర్ణంగా అర్థం చేసుకున్న వివేకానందుడు "మిత్రుడా! బలమే జీవం. బలహీనతే మరణం. నీలో అంతర్ధతంగా ఉన్న శక్తి నీకు తెలియదు. నిద్రాణమై ఉన్న శక్తిని మేల్చులుపుము" అంటారు. నీవు ఊహించిన దానికన్నా ఎక్కువగానే నీలో శక్తి ఉంది. అంటే శరీరంలో నిద్రాణంగా ఉన్న శక్తిని ఒక్కసారి మేల్చులాపలి. అందుకు ఉపవాస ప్రక్రియ ఎంతగానో దోషాదపడగలదు. అదేవిధంగా ప్రకృతి వైద్యంలో కూడా చెప్పబడింది. శరీరం లోపల అంతర్ధతంగా అద్భుతమైన శక్తి దాగి ఉంది. దానికి అవకాశం యస్తే దానికదే బాగుచేసుకుంటుంది. (Body has remarkable recuperative power when it is left alone.) ఉపవాసం ద్వారా అవకాశం ఇస్తే చాలు. మనలో ఉన్న శక్తిని (vital energy) పెంచుకోవడానికి తద్వారా రోగ కారణాన్ని 'కూకటి వేళ్ళతో' పెకిలించి వేయడానికి ఈ 3 రోజుల ఉపవాసం ఎంతగానో

ఉపయోగపడుతుంది. 3 రోజుల ఉపవాసం ఎలా చేయాలి? వాటి నియమాలు ఏమిటి? దాని వెనుక ఉన్న శాస్త్రియ అవగాహన తెలిస్తే శరీరంలో రోగాన్ని తగ్గించే సంబీధిని మీ చెంత ఉన్నట్టే. ఎలాంటి రోగాన్నెనా అట్లే త్రిపింగ్ కొట్టగలరు. అప్పుడు మీ శరీరానికి మీరే వైద్యులు అవుతారు. మీ శరీరం యొక్క ఈతి బాధలు మీకన్నా ఎక్కువగా ఇతరులకు తెలియదు. కనుక మీరే మీ శరీరానికి మంచి మార్గదర్శకులు అవగలరు. మీ ఆరోగ్యపు బాటను మీరు నిర్మించగలరు.

ప్రకృతి వైద్యంలో ముఖ్యంగా మూడు స్థితులలో రోగాన్ని నయం చేస్తాం. ఈ 3 రోజుల ఉపవాస దీక్ష కణ ఆరోగ్యంలో ఎలా ఉపయోగపడుతుందో ఇప్పుడు ఆలోచిద్దాం.

1. శరీరం నుండి మలినాలను బహిష్కరితం చేసే స్థితి (Elimination stage)

మొదటి 3 రోజులు కేవలం తేనె నిమ్మకాయతోనే
ఉపవాసం చేయడం వలన ఈ సమయంలో శరీరంలో
పేరుకుపోయిన మలినాలు బయటకు
పంపబడతాయి. శరీరం శుద్ధం అవుతుంది.

2. కణాలను మరుదుపరిచే స్థితి (Soothing stage)

తర్వాత 3 రోజులు పూర్తిగా కూరగాయల రసాలతోను,
పండ్ల రసాలతోను ఉపవాసం ఉండడం. దీనిని
రసోపవాసం అనవచ్చును. ఈ సమయంలో
రోగగ్రస్తమైన కణాలు తీరిగి మామూలు స్థితికి
రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాయి. దీనిని రిపేరింగ్
స్టేజికి అనుకూలమైన స్థితిగా చెప్పవచ్చు.

3. కోల్పోయిన కణ ఆరోగ్యాన్ని పునర్చిర్చుంచుకునే స్థితి (Constructive stage)

ఆ తర్వాత 4 రోజులు మొలకలు, అపక్షాహిరం తీసుకుంటూ ఉండడం. దీనిని ఫలోపవాసంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఈ సమయంలో అనారోగ్యం పాలైన అవయవం తన శక్తిని పుంజుకొని కణాన్ని నిర్మించుకొని ఆరోగ్యంగా తయారవుతుంది.

ఉపవాసానికి ముందు రోజు మనసులో సంకల్పం (Mental preparation for Fasting)

3 రోజుల పాటు పూర్తిగా ఉపవాసం చేయాలనుకున్నప్పుడు ఒక ఖచ్చితమైన నిర్దయం తీసుకోవాలి. అంటే ముందు మనసులో ఒక సంకల్పాన్ని తలచాలి. నేను చేయబోయే ఉపవాసం నా శారీరక, మానసిక ఆరోగ్యం కోసమని తలంచాలి. ఎప్పుడైతే మన ఆరోగ్యాన్ని ఇనుమడింపజేసుకోవడానికి ఉపవాసం చేయబోతున్నామనే గట్టి నిర్దయం తీసుకుంటామో అప్పుడు మనసును సహకరిస్తుంది. ఇక్కడ

ఉపవాసనికి ముందు మానుసిక శక్తిని పెంచుకోవడం ముఖ్యమైన విషయం. లేకుంటే తిండి ఆపేస్తే ఎవోతుందో అని మనస్సులో ఏ మాత్రం సంశయం కలిగినా ఇక వరుసగా మనస్సులో తెలియని అలజడి, ఆకలి, నీరసం మొదలగునవి అన్ని ప్రారంభమవుతాయి. ఉపవాసం చేయాలనుకున్న రోజుకు ముందు రోజుననే దృఢంగా మనస్సును సిద్ధపరచండి. ఉపవాసంకు ముందు రోజు పెందలకడనే భోజనం మగించండి. రాత్రి తొందరగా అనగా 9 గంటల లోపు నిద్రకు ఉపక్రమించండి. హయిగా ప్రశాంతంగా నిద్రపొండి.

ఉపవాసం చేస్తున్న సమయంలో

ఎనిమా: ఉదయాన్ని 1-1.5 లీ. నీరు త్రాగి దొడ్డోకి వెళ్ళండి. ఒక అర్దగంట ఆగి గోరువెచ్చని నీళ్ళతో ఎనిమా తీసుకోండి. ఎనిమా ప్రక్కవారి సహయంతోనైనా లేదా స్వయంగానైనా తీసుకోవచ్చును. ఎనిమా చేసుకున్న వెంటనే పాట్టపై

పదుకొని అటు ఇటు దొర్లండి. మెలికగా ఉన్న పెద్ద ప్రేగుల్లోకి నీళ్ళు వెళ్లాయి. 5 నిమిషాల సమయం దొడ్డో గడపండి. మీరు ఎక్కించుకున్న నీటితో పాటు మలం కదిలి బయటకు వస్తుంది. ఇలా ఉపవాసం ఉన్నన్ని రోజులు ఏధిగా తీసుకోండి. ఎనిమా తీసుకుంచేనే ఎక్కువ లాభం చేకూరుతుంది. పెద్దప్రేగు 1.5 మీ. పొడుగు వుంటుంది. మలం ఎప్పుడు వెళ్ళినా కేవలం పెద్దప్రేగులో చివరి 25 సెం.మీ. (1/4 మీటరు) లో ఉన్న మలం మాత్రమే బహిష్కరించబడుతుంది. ఎనిమా ద్వారా దాదాపు 1/2 మీటరు పొడుగులో ఉన్న మలం కదులుతుంది. పెద్ద ప్రేగులో చేరుకున్న ఇంకా మీటరు పొడుగులో ఉన్న మలం అలాగే ఉంటుంది. అందుకే ఈ మలమంతా 2వ రోజు తీసుకున్న ఎనిమాలో శుభ్రం అవుతుంది. పెద్ద ప్రేగుల్లో ఎక్కడైనా మిగిలి ఉన్న మలం పూర్తిగా మూడవ రోజు ఎనిమా ద్వారా బయటకు వస్తుంది. ఉపవాసంలో ఆహారం తినడం ఆపివేస్తాం కనుక పై నుండి ప్రేగుల్లో ఒత్తిడి ఉండదు అందుకే

కదలికలుండవు. కదలికలు లేకుంచే చేరిన కొద్దిపాటి
మలం కదలక అందులోనే ఉండిపోతుంది. అందుకే
ఎనిమా తీసుకోవాలి. అప్పుడే మలినాలు
కదులుతాయి. ఎనిమా తీసుకోకుంచే ప్రేగుల్లో మలం
అలాగే ఉంటుంది. రోజు రోజుకు మలం మరిగి పోయి
గ్యాన్ తయారోతుంది. ఆ గ్యాన్ మరియు
విషపదార్థాలు ప్రేగుల ద్వారా తిరిగి రక్తంలోకి
శోషించబడి హని జరుగుతుంది. మలంలో నీరు
శోషించడం మూలాన మలం గట్టిపడి
బిగుసుకుపోతుంది. కావున ఒకరోజుకు మించి ఎన్ని
రోజులు ఉపవాసం ఉండదలచుకున్నామో విధిగా
ఎనిమా అన్ని రోజులు తీసుకోవాలి. ఎనిమా
తీసుకున్న తర్వాత టర్కై టవల్ నీళ్ళలో తడిపి
పిండి 5 నిమిషాలు పొట్టుపై నాభి క్రింది భాగంపై
ఉంచుకోండి. ఇలా చేయడం ద్వారా పెద్ద ప్రేగులు
చల్లబడతాయి. ఎనిమా తీసుకున్న తర్వాత ప్రేగుల్లో
పెరిగిన పెరిష్టాలిటీక్ కదలికను చల్లదనం
నియంత్రిస్తుంది.

ఉపవాసంలో యోగా: రాత్రంతా శరీరంలో కదలికలు ఉండనందున ఉదయాన్నే శరీరంలోని కీళ్ళన్ని కాస్త నొప్పులుగా ఉంటాయి కనుక కొఢిగా జనరల్ ఎక్సర్ సైజ్ (సూక్ష్మ వ్యాయామం) మరియు సాధారణ యోగ చేయడం మంచిది. బిగపట్టుకపోయిన కీళ్ళు కదులుతాయి, రక్తప్రసరణ పెరుగుతుంది. కండరాలు ఉత్తేజం అవుతాయి. చివరిగా కొఢిగా విశ్రాంతిని తీసుకోండి. పొట్ట ఖాళీ ఉన్నప్పుడు యోగ చేయడం దాలా మంచిది. ఉపవాసంలో యోగ చేయవద్దని చెబుతుంటారు. నిజమే. కాని కొఢిగా ఎక్సర్ సైజులు చేయడం ద్వారా కొఢిగా లాభం వస్తుంది.

తేనె, నిమ్మకాయ, నీరు ఎలా తీసుకోవాలి?

ఒక పెద్ద స్థీలు గ్లాసులో గోరువెచ్చని నీరు తీసుకొని ఒక నిమ్మకాయ పిండండి. అందులో 4 సూప్ మంచి తేనె కలుపండి. తేనె, నిమ్మకాయ, నీరు రెడీ. ఉదయాన్నే మొదటి ఆహారంగా ఆ నీటిని నీటిలోకి తీసుకోండి. కొద్దిగా తియ్యగా, కొద్దిగా పుల్లగా, కొద్దిగా వెచ్చదనంతో మెల్ల మెల్లగా త్రాగుతుంచే ఎంతో బాగుంటుంది. ఒక్కొక్క గుటక వేస్తుంచే మెల్లగా జారిన గోరువెచ్చని నీరు, అందులో ఉన్న ఔషధ విలువలు కల్గిన నిమ్మకాయలోని ఆస్కారింక్ ఆమ్లం పాట్టకు అతుకబడి ఉన్న పారను నేరుగా పీల్చబడుతుంది. ఇందులో జీర్ణం చేయవలసింది ఏం లేదు. కావున జీర్ణవ్యవస్థలో రసాలు ఉత్పత్తి అవడం జరుగదు. అంటే ప్రేగులు రెస్టు తీసుకునే ఉంటాయి. తేనెలో

ఉన్న సుక్రోజ్, నిమ్మకాయలో ఉన్న ఆస్కారింక్ ఆమ్లం రక్తంలోకి చేరుకొని లివర్ లోకి వెళ్ళి అక్కడ కొన్ని మార్పులు చెంది, శరీరంలో అన్ని కణాలకు కావలసిన గ్లూకోజ్ ను అందిస్తుంది. అలాగే శరీరాన్ని పుభ్రం చేయడంలో నిమగ్నమై ఉన్న ఎనర్టీకి ఆస్కారింక్ ఆమ్లం తోడై కీనింగ్ చర్యను ఇంకా పెంచుతుంది.

ఉపవాసంలో ఎంత తేనె వాడుకోవాలి?

తేనెటీగలు ప్రకృతిలో వికసించే పుష్పంలోని మకరందాన్ని గ్రోలి తీసుకువచ్చి తేనెగా మనకందిస్తున్నాయి కదా! అందుకే తేనెలో ఎన్నో రకాల ఔషధ గుణాలున్నాయి. కొన్ని లక్షల చెట్ల నుండి మకరందాన్ని కలెష్టు చేస్తాయి కనుకనే అన్ని పుష్పాలలోని ఔషధగుణాలు తేనెలో ఉంటాయి. అందుకే తేనె సర్వరోగ నివారిణిగా పేర్కొన్నారు. అన్ని రకాల పోషక పదార్థాలు అందులో ఏళీతమై ఉన్నందున తేనె సంపూర్ణ ఆహారంగా చెప్పవచ్చు.

ఇంత గొప్ప క్వాలిటీ ఉన్న తేనెను రోజుకు కనీసం 250 గ్రాముల వరకు తీసుకుంచే శరీరానికి కావలసిన ఎనర్జీని ఆ రోజుకు సరిపడేంత అందిస్తుంది. పైగా పోషక పదార్థాలు కూడా అందుతాయి. అందుకే తేనెపై ఉపవాసం చేసినా నీరసం రాదు. పోషక పదార్థాల లోపం ఏర్పడదు.

తేనె, నిమ్మనీరు త్రాగే విధానం

ఇలా తేనె, నిమ్మకాయ నీరు ఉదయం త్రాగడం మొదలుపెట్టాక తర్వాత గంటకు మంచి నీరు త్రాగండి. తర్వాత గంటకి మళ్ళీ తేనె నిమ్మకాయ నీరు త్రాగండి. ఇలా రాత్రి 9 గంటల వరకు త్రాగి ఆపివేయండి. అంటే ప్రతి 2 గంటలకు ఒకసారి తేనె నిమ్మకాయ నీరు, ప్రతి 2 గంటలకు ఒకసారి మంచినీరు త్రాగుతాం అన్నమాట. కీళ్ళ నొప్పుల బాధను తగ్గించుకోవడానికి ఉపవాసం ఉన్నవారు విధిగా గోరువెచ్చని నీటినే ఉపయోగించండి. కారణం ఎమిటంటే గోరువెచ్చని నీటి ఉష్ణోగ్రత, పొట్టలోని

ఉప్పోగ్రత సమానమై ఉన్నందున వెంటనే నేరుగా
రక్తంలోకి తేనె నీరు శోషించుకుంటుంది.

ఉపవాసంలో విశ్రాంతి

వీలైనంతవరకు ఈ మూడు రోజులు శరీరానికి రెస్టు
ఇవ్వండి. అంటే పూర్తిగా మంచంలో పదుకోవక్కార్హేదు.
శరీరం ఒత్తిడికి గురికాకుండా మీమీ పనులు మీరు
నిర్వార్తించుకోవచ్చు.

మీకు నచ్చిన పుస్తక పఠనం చేసుకోవచ్చు. సత్పుంగం
చేయండి. మంచి విషయాలను చేపు రికార్డులోంచి
వినండి. మంచి విషయాలు మాట్లాడండి. ధ్యానం
చేసుకోండి. ఇలా మనస్సును కంట్రోల్ చేసే
కార్బ్యూక్యూలు చేసుకోండి. ఇలా చేయడం ద్వారా
మనస్సు ప్రశాంతపదుతుంది. ఒకరకంగా ఇటు
మనస్సు, అటు శరీరం రెండూ శుభ్రం అవుతాయి.

ఉపవాసంలో ఇక్కట్లు

ఉపవాస సమయంలో మొదటి రోజు చాలా ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. రోజుగా తీనే అలవాటు ప్రకారం బైంకు ఆకలి వేయవచ్చు. మనసును నిగ్రహించుకోవడం అవసరం. గంట గంటకు మీరు త్రాగే తేనె నిమ్మకాయ నీరు మీ క్షుద్రాధను తగ్గిస్తుంది. కావాలంచే ఇంకో స్వాన్ తేనె ఎక్కువ వేసుకొని త్రాగండి. దోషం లేదు. లివరు నుండి పొట్టలో చేరిన బైల్ రసాలు మొదట్లో కొఢిగా ఇబ్బందికి గురిచేసి వాంతి, వికారాన్ని సృష్టిస్తాయి. ఒక్కసారి వాంతిగా అనిపించవచ్చు. 2వ రోజుకు, 3వ రోజుకి మెల్లమెల్లగా పూర్తిగా తగ్గిపోతుంది. వికారం ఎక్కువగా అనిపిస్తే ఉదయాన్నే గోరువెచ్చని నీరు 2-3 లీటర్లు పొట్టనిండా త్రాగేయండి. నోట్లో వేళ్ళు పెడితే నీరంతా వాంతి ఆయపోతుంది. వెంటనే 5 నిమిషాలు ఫ్యాన్ క్రింద లేదా మంచి గాలి వీచే ప్రదేశంలో విక్రాంతి తీసుకోండి. సమస్య తగ్గిపోతుంది. ఒక్కసారి జ్వరంగా అనిపించవచ్చు. ఆయనా ఏం భయపడకూడదు. ఉపవాసంలో పూర్తిగా

1-2 రోజుల్లో తగ్గిపోతుంది. పొట్టపై తడిగుడ్డ వేసుకోండి.
కీళ్ళ నొప్పులు మొదట కొద్దిగా పెరిగినట్లు
అనిపించవచ్చు. కారణం ఆహారం తినడం ఆపాం.
శక్తి తగ్గుతుంది. నీరసం వస్తుంది. నీరసం
వచ్చినప్పుడు నొప్పులుంటాయి. ఈ సమస్య కూడా
రోజు రోజుకు మార్పు వస్తుంది. ఇంకా తలనొప్పిగా
ఉండవచ్చు.

ఇలా రకరకాల క్రొత్త సమస్యలు ఉపహసంలో మీకు
కలుగవచ్చు. ఐనా భయపడకండి. ఈ విషయాలు
మీరు భయపడడానికి వ్రాయడం లేదు. మీకు
కలుగబోయే సమస్యలు ముందే తెలిస్తే,
భయపడకుండా తగిన జాగ్రత్తలు పాటిస్తారనే
ఉద్దేశ్యంతో తెలియజేస్తున్నాం. అన్ని సమస్యలు
తప్పక అందరికీ రావాలని సిద్ధాంతం లేదు. అసలు
రాకపోవచ్చు కూడా.

తేనె నిమ్మకాయ నీరు ఉపహసంతో దినచర్య

ఉదయం

05.00 - నిద్రలేవడం, 1 మంచి 1.5 లీ. నీళు త్రాగి
కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవాలి

06.00 - ఎనీమా తీసుకోవడం

07.00 - 1 గ్లాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు త్రాగడం

08.00 - 1 గ్లాసు మంచి నీరు

09.00 - 1 గ్లాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

10.00 - 1 గ్లాసు మంచి నీరు

11.00 - 1 గ్లాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

మధ్యహం

12.00 - 1 గ్లాసు మంచి నీరు

01.00 - 1 గ్లాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

02.00 - 1 గ్రాసు మంచి నీరు

03.00 - 1 గ్రాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

సాయంత్రం

04.00 - 1 గ్రాసు మంచి నీరు

05.00 - 1 గ్రాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

06.00 - 1 గ్రాసు మంచి నీరు

రాత్రి

07.00 - 1 గ్రాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు

08.00 - 1 గ్రాసు మంచి నీరు

09.00 - 1 గ్రాసు నిమ్మకాయతో తేనె నీరు త్రాగి నిద్రకు ఉపక్రమించాలి.

కూరగాయల రసాలు, పండ్ల రసాలు ఎలా తీసుకోవాలి?

ముచ్చటగా 3 రోజుల ఉపవాసం పూర్తి చేసాక 2వ
ఘణంలోకి వెళ్లనాన్నరన్నమాట. మీరు చేయబోయే ఈ
3 రోజులు కూడా ఉపవాసంలో ఉన్నట్టే కాకపోతే
రసాలు తీసుకుంటూ ఉంటారు. అందుకే దీనిని
రసోపవాసం అన్నారు. కీళ్ళ నొప్పులున్నవారు తేనె
నీటితో ఉపవాసం చేస్తున్నప్పుడు కీళ్ళలో పేరుకున్న
కొన్ని లవణాలు నీళ్ళలో కరిగి, నీటిద్వారా బయటకు
రావడం ద్వారా కీళ్ళ శుభ్రం అవుతాయని
తెలుసుకున్నాం. ఇప్పుడు చేయబోయే రసోపవాసం
కీళ్ళలో జరిగే క్లీనింగ్ ప్రక్రియను ప్రోత్సహిస్తూ
వుంటూ, అదే సమయంలో కీళ్ళకు కావలసిన పోషక
పదార్థాలను ఇస్తుంది. రసోపవాసంలో అందించే
పోషక పదార్థాలు కీళ్ళలో జరిగే రసాయనిక చర్యల
ద్వారా జరుగుతున్న నష్టాన్ని పూరించేవిగా
ఉంటాయి. ముఖ్యంగా రసాలలోంచి వద్దె కాల్వియం,

మెగ్నిషియం, సెలీనియం, ఫాస్పరన్ అలాగే విటమిన్ ఎ, సి లు చాలా సహకరిస్తుంటాయి. పైగా రనాలు త్రాగుతున్నంతకాలం శరీరంలో శక్తి పెరుగుతుంది. నీరసం అనిపించదు. ఈ రనాలు అరగడానికి శరీరం ఎక్కువ శక్తిని ఖర్చు చేయక్కర్లేదు. చాలా సులభంగా అరిగిపోతాయి. అందుకే శక్తి వృధాకాదు. రనాల ద్వారా పొందిన శక్తి 10% జీర్ణక్రియకు సహకరిస్తే 90% కణాన్ని శుభ్రం చేయడానికి, జరిగిన నష్టాన్ని పూరించడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

కీళ్ళను బాగుచేసుకోవడానికి ఈ సమయంలో అధికంగా పోషక పదార్థాలు అవసరం అవుతాయని కొన్ని పరిశోధనలలో తేలింది. ఉదాహరణకు సూక్షటర్ బాగు చేసేటప్పుడు, సూక్షటర్ నడవడానికి ఉపయోగపడే పెట్రోల్ ను తీసి దాని ఇంజన్ విప్పి ప్రతి పార్టును ఎలాగైతే అదే పెట్రోల్ తో కడిగి శుభ్రం చేసి తిరిగి ఫిట్ చేస్తారో అలాగే శరీరంలోని కణాలు ఎక్కువ ఇంధనాన్ని, పోషకపదార్థాలను

తీసుకుంటాయి. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని
పాశ్చాత్య దేశాల్లో వైద్యులు కేవలం విటమిన్లు,
మినరల్స్ తో చికిత్స చేసి మంచి ఫలితాలను
పొందుతున్నారు. అందుకోసం సహజంగా ఈ
పోషకాలు ఎక్కువ అందడం కోసం మంచి పోషక
విలువలు కల్గిన రకరకాల కూరగాయలను, పండ్లను
రసాల కోసం వాడుకుంటాం. ఏమే జ్యోత్స్థాన లను ఎలా
తీసుకోవాలో ఇప్పుడు ఆలోచిద్దాం.

రసాలు తీసుకునే విధానం

ఉదయాన్నే కూరగాయల రసం తీసి త్రాగడం మంచిది. రసం ఎలా తయారు చేసుకోవాలో మందు థాఫ్టర్ లో మేం చెప్పినట్లు తయారు చేసుకొని త్రాగండి. ఈ రసంలో అన్ని రకాల కూరగాయలు వాడతాం. పైగా ఉడికించడం లేదు కనుక ఈ కూరగాయల రసంలో అధికమైన పోషక పదార్థాలు అందుతాయి. నాలుగు గంటల వ్యవధి ఇచ్చి ఏదైనా పుల్లని పండ్లతో తీసిన పండ్ల రసం త్రాగండి. ముఖ్యంగా బత్తాయి, దానిమై, కమలా, పైన్ ఆపిల్ మొదలైన వాటిని రసంలో ఉపయోగించుకోండి. ఈ రసాల్లో ఎక్కువ మొత్తాదులో 'సి', 'ఎ' విటమిన్లు అందుతాయి. అలాగే ఈ రసాల్లో ప్రత్యేకంగా కొన్ని ఆమ్లాలు అనగా సిట్రిక్ ఆమ్లం, మేలిక్ ఆమ్లం,

బ్రోమిలీన్ లాంటివి అందుతాయి. ఇవి కణ శుభతల్లో అలాగే కీళ్ళలో వాపు తగ్గడానికి బాగా ఉపకరిస్తాయి. తిరిగి నాలుగు గంటల వ్యవధిలో రెండవ విడతగా ర్లాసు కూరగాయల రసం త్రాగండి. అలాగే చివరి విడతగా 4 గంటల వ్యవధిలో పండ్ల రసం త్రాగండి. అనగా రోజులో 2 సార్లు కూరగాయల రసం, రెండు సార్లు పండ్ల రసం త్రాగాలి. మధ్య మధ్యలో విధిగా గంట విడిచి గంట నీరు త్రాగుతూ ఉండాలి. నీరు త్రాగాక గంట వ్యవధితో తేనె, నిమ్మకాయ నీరు, కొబ్బరి నీరు, బార్లీ నీరు త్రాగుతూ ఉండండి. ఇలా 3 రోజులు పూర్తిగా రసాలతో ఉపవాసం చేయడం మంచిది.

రసాపవాసంతో దినచర్య

ఉదయం

05.00 గంటలకు - 1 నుంచి 1.5 లీ. నీరు త్రాగి కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవడం

07.00 గంటలకు - యోగా తర్వాత ఎనిమా

08.00 గంటలకు - గ్లాసు కూరగాయల రసం

09.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

10.00 గంటలకు - గ్లాసు తేనె నిమ్మకాయ నీరు

11.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

మధ్యహృదాయలు

12.00 గంటలకు - గ్లాసు పండ్ల రసం

01.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచి నీరు

02.00 గంటలకు - గ్లాసు కొబ్బరి నీరు/బార్లీ నీరు

03.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

సాయంత్రం

04:00 గంటలకు - గ్లాసు కూరగాయల రసం

05.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

06:00 గంటలకు - గ్లాసు కొబ్బరి నీరు/బార్లీ నీరు

రాత్రి

07:00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

08:00 గంటలకు - గ్లాసు పండ్ల రసం

09.00 గంటలకు - గ్లాసు తేనె నీరు త్రాగి నిద్రకు ఉపక్రమించడం

ఫలోపవాసం ఎలా చేయాలి?

3 రోజులు నిమ్మకాయ నీటితోను, తర్వాత 3 రోజులు కూరగాయలు మరియు పండ్లరసాలతోను ఉపవాసం సంపూర్ణంగా చేసాక తర్వాత 4 రోజులు పూర్తిగా పండ్లతో ఉపవాసాన్ని కొనసాగించడం కీళ్ళ నొప్పులున్నవారికి దాలా మేలు జరుగుతుంది. నీటి ఉపవాసంలో, రసోపవాసంలో ఎలాంటి లాభాలు చేకూరుతాయో స్పష్టంగా తెలుసుకున్నాం. ఇప్పుడు

ఫలోపవాసం ఎలా చేయాలి? ఎందుకు చేయాలి?
అనే విషయాలను అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం
చేధాం. మొదటి రెండు స్టేజిల్లో కణాన్ని శుభ్రం
చేసుకోవడం, కీళ్ళలో జరిగిన డ్యూమేజిని నయం
చేసుకునే ప్రయత్నం జరుగుతుందని
తెలుసుకున్నాం. ఈ మూడవ స్టేజిలో కణంలో జరిగిన
నష్టాన్ని పూరించుకుంటూ తిరిగి కణం తన యదార్థ
స్థితిని పొందడానికి ప్రయత్నం సాగిస్తుంటుంది.
అందుకే ఈ స్టేజిని కణ నిర్మాణ స్థితి (constructive
stage) గా చెప్పుకోవచ్చ. వై రెండు ఎంత ముఖ్యమౌ
ఈ స్థితి ఇంకా ముఖ్యమైనదని గమనించాలి. అందుకే
ఉపవాసం ఒక యజ్ఞంగా చెబుతారు. మనం చేసే ఈ
యజ్ఞంలో చివరి ఘట్టంలో ఉన్నాం. ఈ ఘట్టం
ముగిస్తేనే గాని మనం తలపెట్టిన యజ్ఞం సంపూర్ణం
కాదు. కావున మనస్సులో సంకల్పాన్ని మరింత
బలిష్టపరుచుకొని ముందుకు సాగాలి.
రసోపవాసంలోకి రాగానే రెండవ రోజు నుంచి తిరిగి

ఆకలి మొదలోతుంది. ఫలోపవాసానికి రాగానే
యథావిధిగానే సహజమైన ఆకలి పుంజుకుంటుంది.

పులూహోరం ఎలా తీసుకోవాలి?

ఉదయం యథావిధిగా 1 నుంచి 1.5 లీటర్ల నీరు త్రాగండి. గంట వ్యవధి తర్వాత తీరిగి 1 నుంచి 1.5 లీటర్ల నీరు త్రాగండి. గంట వ్యవధిలో ఉదయాన్నే గ్లాసు కూరగాయల రసం త్రాగండి. తర్వాత గంటకి 1 గ్లాసు నీరు త్రాగండి. తీరిగి గంట వ్యవధిలో పండ్లు, సలాద్ తీసుకోండి. తర్వాత గంటలో మంచినీరు, ఆ తర్వాత గంటకి తేనె నీరు/కొబ్బరి నీరు, బార్లీ నీరు త్రాగుతుండండి. ఉదయం పండ్లు తీసుకున్నాక 4 గంటల వ్యవధిలో మధ్యహ్నం మరోసారి అలాగే సాయంత్రం ఒకసారి పండ్లు/సలాద్ కలిపి తీసుకోండి.

ఫలోపవాసంతో రెండవ రోజు నుండి పండ్లతో పాటుగా కొండి కొండిగా మొలకెత్తిన విత్తనాలను కలిపి తీసుకోండి.

పండ్ల/మొలకల పరిమాణాన్ని రోజు రోజుకి కొద్దిగా పెంచుతూ ఉండాలి. ఆకలి స్థాయిని అంచనా వేసుకుంటూ అరుగుదలను బట్టి పరిమాణాన్ని పెంచుతూ పోండి. అంతేగాని ఒకేసారి పెంచకూడదు. ముఖ్యంగా ఈ పండ్ల/మొలకలు కలిపి తీసుకోవడం ద్వారా కణం బాగుచేసుకోవడానికి కావలసిన విటమిన్లు బాగా సమధిగా లభిస్తాయి. కీళ్ళలో ఇన్ ఫ్లమేషన్ కంటోర్ చేసే ఎంజైమ్ లు కూడ పండ్ల నుండి లభిస్తాయి. అతి ముఖ్యమైన కార్బ్రక్రమం ఈ ఆహారంలో జరుగుతుందని చెప్పవచ్చు. ఎలాగంచే కణ నిర్మాణానికి పనికి వచ్చే ప్రాటీన్లు, అమైనో ఆసిడ్ లు మొలకల నుండి లభిస్తాయి. అంతేకాదు కీళ్ళలో కార్బ్రోజ్ అరగకుండా ఉంచే సైనోవియల్ ద్రవాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి గింజలు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. నువ్వులు, రాగులు, ఖర్చురం, కొబ్బరి, బాదంలాంటి గింజలు కీళ్ళలోని నూనె తయారీకి దోహదపడతాయి. వండిన ఏ ఆహారం నుంచీ పొందని పోషకపదార్థాలు, బయట నుంచి

తీసుకునే విటమిన్ ట్యూబ్లెట్స్ కన్నా ఎన్నో రెట్లు లాభం చేకూరుతుంది. మొలకలకు ఏ గింజలు కావాలో మేం ఇంతకు ముందు చెప్పిన విధంగా వాడుకోండి.

ఇలా మూడవ స్టేజిలో ఫలోపవాసం ద్వారా కూలిపోయిన గోదను తిరిగి ఇటుకలు, సిమెంటు వేసి ఎలా తిరిగి నిర్మించుకుంటామో అలాగే నష్టపోయిన కీళ్ళు తిరిగి ఈ ఆహారంలో నిర్మించుకుంటాయి.

ఫలోపవాసంలో దినచర్య

ఉదయం

06:00 గంటలకు - నిద్రలేచి 1 నుంచి 1.5 లీటర్ల నీరు త్రాగి కాలకృత్యాలు తీర్చుకోండి.

07.00 గంటలకు - రెండవసారి నీరు త్రాగడం - దొడ్డోకి వెళ్ళడం.

08:00 గంటలకు - గ్లూసు కూరగాయల రసం త్రాగాలి.

09:00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

10:00 గంటలకు - పండ్లు/మొలకలు/పచ్చికూరలు

11.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

మధ్యహ్నాం

12.00 గంటలకు - గ్లాసు తేనె నీరు/కొబ్బగి నీరు/బారీ నీరు

01.00 గంటకు - గ్లాసు మంచినీరు

02.00 గంటలకు - పండ్లు/పచ్చికూరలు/మొలకలు

03.00 గంటలకు - గ్లాసు మంచినీరు

సాయంత్రం

04:00 గంటలకు - గ్లాసు తేనె నీరు/కొబ్బగి నీరు/బారీ నీరు

05.00 గంటలకు - గ్రాను మంచినీరు

06:00 గంటలకు - పండ్లు/పచ్చకూరలు/మొలకలు

రాత్రి

07:00 గంటలకు - గ్రాను మంచినీరు

08:00 గంటలకు - గ్రాను తేనె నీరు

09.00 గంటలకు - నిద్రకు ఉపక్రమించడం

ఉపవాసాన్ని ఎలా విరమించాలి?

ఇలా తేనె నీటి ఉపవాసంలో - 3 రోజులు

రనోపవాసంలో - 3 రోజులు

ఫలోపవాసంలో - 4 రోజులు

మొత్తం - 10 రోజులు

ఇలా 10 రోజుల ఉపవాస దీక్ష పూర్తవగానే తిరిగి
ఉపు, కారం, మసాలాలతో వండిన వంటలలోకి
రావద్దు. ఈ ఉపవాసంలో మన పొట్ట, ప్రేగులు పాలు
త్రాగే పిల్లవాడిలో ఎలా పరిశుభ్రంగా ఉంటాయో అలా
తయారవుతాయి. చిన్న పిల్లలకు ఒక్కసారిగా బాగా
ఉపు, కారం పట్టించి, మాంస మత్తాయ్వారం ఇస్తామా!
అలా ఇస్తే పిల్లవాడికి ఏం నష్టం జరుగుతుందీ
ఇప్పుడు ఉపవాసం తర్వాత మనకు అంతే నష్టం
జరుగుతుంది. కనుక ఉపవాస విరమణకు అంత
ప్రాధాన్యత ఉందన్నమాట. అయితే ఎలా
విరమించాలో ఇప్పుడు చూద్దాం.

ఉదయం యథావిధిగా నీరు 2 విడతలగా త్రాగడం,
కూరగాయల రసం తీసుకోవడం మరియు టీఫిన్
క్రింద పండ్లు/పచ్చికూరలు/మొలకలు యథావిధిగా
తీసుకోండి. మధ్యాహ్నం ముడిబియ్యంతో ఆన్నం
వండుకొని, ఉపులేని కూరలు వండుకొని తినాలి.
అలాగే సాయంత్రం గోదుమ పుల్క/జోన్ రొష్టోలో

కూరగాయల సలాడ్ పెట్టుకొని రోజుా ఇదే మాదిరిగా తినాలి. ఈ విధంగా పాటిస్తే రుమటాయిడ్ ఆర్థరైటిస్ గాని ఆణియో ఆర్థరైటిస్ నుండి గాని తొందరగా కోలుకుంటారు.

ఉపవాసం విరమించిన తర్వాత దినచర్య

ఉదయం

06:00 గంటలకు - నిద్రలేచి 1 నుంచి 1.5 లీటర్ల నీరు త్రాగి కాలకృత్యాలు తీరుచుకోవడం.

07.00 గంటలకు - రెండవ విదత నీరు త్రాగి దొడ్డీకి వెళ్ళడం.

08:00 గంటలకు - గ్లాసు కూరగాయల రసం

09:00 గంటలకు - మొలకలు/పండ్లు/పచ్చకూరలు

10, 11, 12 గంటలకు - మంచినీరు త్రాగడం

మధ్యహౌం

01.00 గంటకు - భోజనం - ముడిబియ్యం+డికించిన
ఉప్పలేని కూరలు+గ్లాసు మజ్జిగ

గంటగంటకు మంచినీరు త్రాగడం

సాయంత్రం

05.00 గంటలకు - పండ్ల రసం తీసుకోవడం

06:00 గంటలకు - గోధుమ పుల్క సలాద్

రాత్రి

08:00 గంటలకు - తేనె నీరు

09.00 గంటలకు - నిద్ర

మెదు, నడుము నొప్పులతో బాధపడేవారు కూడా
ఇలాగే పాటించవచ్చు. ఇలా మీ ఇంట్లో మేం
చెప్పినట్లుగా 10 రోజులు ఉపవాసాన్ని చేసుకోండి.
దీనినే మనం 'బాడీ సర్వైసింగ్' అని పిలుస్తుంటాం.

వ్యాధి తీవ్రతను బట్టి ప్రతి 3 నెలలకు ఒకసారి ఉపవాసం చేస్తూ, మళ్ళీ వారానికి ఒకరోజు ఉపవాసాన్ని కొనసాగించండి. దీర్ఘకాలిక ఉపవాసాలు చేయాలనుకుంచే తప్పనిసరిగా ప్రకృతి ఆశ్రమాన్ని ఆశ్రయించండి. మీరు స్వయంగా ఆదరించే సమయంలో ఎవరికైనా, ఏమైనా సమస్యలోచ్చినా, ఇబ్బందులను ఎదురొచ్చన్నా మీ దగ్గరలోని ప్రకృతి వైద్యుని సలహాలు తీసుకొంటూ ఉండండి, లేదా మాతో ఫోన్ ద్వారా మాట్లాడండి. మీరు ఎప్పుడు విరమించాలనుకున్నా మేం చెప్పిన విధంగా జ్యోతిస్తు, పంచ్చ ఆ తర్వాతనే ఉడికించిన ఆహారంలోకి రావాలి అనే విషయం మరచిపోవద్దు.

8. కీళ్ళ నొప్పులు- దినచర్య

- కీలెరిగి పెట్టాలి వాత - ప్రకృతే ఆరోగ్యాన్నిచేం విధాత
- దేహమొక వాహనం - ఆహారమే ఇంధనం
- నియమంతో మసిలి, ముసలితనాన్ని మరచిపో - మనసుకు తేదు గదా ముసలితనం మహిలో
- వాదన పెంచకు-నిర్వ్యదం పొందకు - సంకలనం మరువకు-సాధన విరమించకు

ముందు ఛాష్టర్లలో చాలా విపులంగా ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంకాలం ఎలాంటి ఆహారం తెనాలి, ఎలాంటి యోగాసనాలు చేసుకోవాలి, మనస్సును ప్రశాంత పరిచే రిలాక్షెషన్ చెక్కికుక్కలు మొదలగునవి చాలా సుస్పష్టంగా వివరించడం

జరిగింది. అన్నింటిని కలిపి క్లప్పంగా ఇక్కడ
పొందుపరుస్తున్నాం. ఈ దినచర్య కీళ్ళనొప్పిలతో
బాధపడుతున్న వారికోసం ఇవ్వబడింది అలాగే
భవిష్యత్తులో కీళ్ళ నొప్పిలు రాకూడదని అనుకునే
వారికి కూడా బాగా ఉపయోగపడుతుందని
ఆశిస్తున్నాం. ముఖ్యంగా శరీర అవసరాలను దృష్టిలో
ఉంచుకొని దినచర్యను అందిస్తున్నాం.

సూర్యోదయానికన్నా ముందే నిద్ర లేవండి. అనగా
ఉదయం 6 గంటల లోపు నిద్ర లేవండి. ప్రశాంత
మనస్సుతో మీ ఇష్ట దైవాన్ని స్కృరించుకోండి. ఓ
భగవంతుడా! ఈ ప్రకృతిలో జీవించడానికి మరో
రోజుని అనుభవించే అవకాశం కల్పించావు. మరోసారి
ఉపోదయాన్ని చూసే భాగ్యం కల్పించావని
మనసులోనే కృతజ్ఞతా భావంతో కళ్ళు తెరవండి.
రాత్రంతా కీళ్ళు కదలకుండా వుంచుతాం కనుక
ఉదయం నిద్రలేవగానే కొంతమందిలో విపరీతమైన
కీళ్ళ నొప్పి ఉంటుంది. చలికాలం, వర్షాకాలం

నొప్పులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఎందుకంచే చలికి కండరాలు బిగుసుకుపోతాయి. అందువలన లేచీలేవగానే కాస్త వేడినీళ్లను రబ్బరు సంచిలో పోసి కాపడం పెట్టుకోండి. కొద్దిగా నొప్పులు సడలుతాయి.

నిద్రలేవగానే ఉదయం 6.00 గంటల నుండి నీళ్లు త్రాగండి.

గోరు వెచ్చని నీటిని 1 నుంచి 1.5 లీటరు వరకు అంచెలంచెలుగా త్రాగండి. పొట్టుపై మనసు పెట్టండి. కాస్త అటు ఇటు నడవండి. ప్రేగుల కదలికలను అనుభూతిలోకి తీసుకోండి. అర్రైంటు అనగానే దొడ్డోకి వెళ్లండి.

ఉదయం 6.30 నుండి 7.30 వరకు యోగాసనాలు - సాధన.

మలవిరేచనం సాఫీగా అయ్యక మేం చెప్పిన విధంగా కీళ్లకు సంబంధించిన సూక్ష్మ వ్యాయమం మరియు ఆసనాలు, ప్రాణాయమం చేయండి. చివరికి 5-10

నిమిషాలు విశాంతి లేదా రిలాక్సేపన్ చెక్కికున్నలు ఆచరించండి. మనస్సార్టిగా ప్రశాంత అనుభూతిని పొందండి. కీళ్ళ నోపులున్నవారు ఒక్కరోజు కూడా వదలకుండా, మేము సూచించిన వాటిలో మీరు చేసుకోదగిన సూక్ష్మ వ్యాయామం అలాగే ఆసనాలు చేసుకోండి. ప్రాణాయామం కుర్చులో కూర్చుని కూడా చేసుకోవచ్చు. దీర్ఘ ప్రాణాయామాలు, భృస్తిక ప్రాణాయామం, కపాలభాతీ ప్రాణాయామం ఎంతో లాభాన్ని చేకూరుస్తాయి.

ఉదయం 7.30 నుండి 8.00 గంటల లోపు తిరిగి నీరు త్రాగండి.

రెండవ విదతగా గోరు వెచ్చని నీరు త్రాగండి. రెండవ సారి కూడ సుఖవిరేచనం జరుగుతుంది. జరగకపోయినా ఫరవాలేదు క్రొత్తలో కొఢిగా ఇబ్బంది కావచ్చు. కొన్ని రోజుల్లో అలవాటుపడిపోతారు.

ఉదయం 8.00 గంటలకు కూరగాయల రసం త్రాగండి.

క్లూప్పంగా జ్యోత్స్న ల గురించి ముందే వివరించినట్లుగా అన్ని విటమిన్లు, ఖనిజ లవణాలను అందించే క్యారెట్, బీట్రూట్, టొమాటో, సార, కీర, బీర, పాట్ల, కొత్తమీర, కరివేపాకు, మునగాకు లాంటివి ఏవో కొన్ని వెరైటీలను జ్యోత్స్న కి వాడుకోండి. విటమిన్ల చికిత్సగా పనిచేస్తుంది.

గమనిక: వెజిటబుల్ జ్యోత్స్న తీసిన గంట లోపుగా త్రాగితే పోపక విలువలు నష్టపోకుండా ఉంటాయి.

ఉదయం 9.00 గంటలకు పండ్లు/మొలకెత్తిన విత్తనాలు తీసడం.

కూరగాయల జ్యోత్స్న త్రాగిన 30 నిమిషాల నుండి గంట లోపు టెఫిన్ క్రింద మొలకలు తీసండి. మొలకలుగా పెసలు, రాగులు, జొన్నలు, సజ్జలు,

శనగలు, గోదుమలు, బోబ్బిర్లు, ఆలోప ఆలోప మొదలగు గింజలను ముందు మేం సూచించినట్లు మొలక కట్టి తీసుకోండి. అన్ని రకాల గింజలను తినక్కర్లేదు. రోజు 2-3 రకాల మొలకెత్తిన గింజలను తినండి. రుమటాయిద్ద ఆర్థరైటీస్ లో వాడే స్టైరాయిద్ద మందులకు ఆస్ట్రియోపోరోసిన్ (ఎముకల్లో కాల్వియం తగ్గి రంధ్రాలు పదడదం, మెత్తుబడడం) వచ్చే అవకాశం ఉంది. అలాంటి వారు కాల్వియం ఎక్కువ కలిగి ఉండే నువ్వులను 4 సూప్పులు 4-6 గంటలు నానబెట్టుకొని ఖర్చురంతో, రాగుల మొలకలతో తినండి. ఆధిక కాల్వియం వస్తుంది. దీర్ఘకాలికంగా తీసుకునే మొలకల ద్వారా మందుల సైడ్ ఎఫెక్టు చాలా తగ్గుతుంది. సకల పోషక పదార్థాలు కల్గిన మొలకలు కీళ్ళనొప్పులున్నవారికి ఎంతగానో లాభం చేకూరుస్తాయి. సెలీనియం లాంటి యాంటి ఆక్సిడెంటులు కూడా ఇందులో లభిస్తాయి. కీళ్ళలోని పొరను తినే ఫ్రీరాడికల్స్ ను అరికడతాయి.

మధ్యహూం 1.00 నుండి 2.00 గంటల మధ్యలో
భోజనం.

మేం సూచించిన విధంగా ముడిబియ్యం ఆన్నంతో
ఉపులేని కూరలు వండుకోని తినాలి. ఒక గ్రాసు
మజ్జిగ త్రాగండి. ఉపులేని కూరలను రుచిగా
వండుకోండి. కూరల్లో పాలు గాని, పచ్చ కొబ్బరి గాని,
నువ్వుల పొడి లేదా పల్లీల పొడి వేసుకోండి. డా.రాజు
గారు రూపొందించినట్లుగా వంటలు చేసుకోని
తినండి. నూనె వాడకుండా, ఉపు వాడకుండా
తించేనే కీళ్ళ నొప్పులు తగ్గముఖం పడతాయి.
ఉపులేని కూరలు, ముడిబియ్యం ఆన్నంతో తించేనే
రుచిగా ఉంటాయి. వేడిగా ఉన్నపుండు మాత్రమే
తినండి. కొద్దిగా పచ్చమిర్చి ఎక్కువ వేసుకోండి.
కారంలో ఉపులేని లోటు తెలియకుండా ఉంటుంది.
కూరలో నిమ్మకాయ పిండుకోని తినండి.
ఉల్లిపాయలను నంజుకోని తినండి. భోజనంతో నీళ్ళ
త్రాగవద్దు. కనీసం 1 1/2 గంటలు వ్యవధి యవ్వండి.

సాయంత్రం 5.00 గంటలకు పండ్ల రసం త్రాగండి.

ఆయ కాలాల్ దోరికే పండ్లను ముఖ్యంగా పుల్లటి పండ్లు, బత్తాయి, ఆపిల్, నారింజ, దానిమ్మ, కమలా లాంటి పండ్ల రసాల్ని త్రాగండి. వోషక పదార్థాలు అందదమే కాకుండా సాయంత్రం తినే భోజనానికి మంచి ఆకలిని కల్పిస్తుంది. వీలుకావుంచే కనీసం కొబ్బరి నీరు లేదా చెరుకురసం లేదా తేనె నీళ్ళ త్రాగండి.

సాయంత్రం 6.00 గంటలకు భోజనం ముగించండి.

ఈ భోజనంలో జల్లించని గోధుమ పిండితో చేసిన పుల్కలు, ఉపులేని కూరతో, మధ్యహూం లాగా తినండి. మగర్, బరువు సమస్యలతో పాటు కీళ్ళ నొప్పులు కూడా తగ్గాలంచే గోధుమ పుల్కలను వెజిటబుల్ సలాడ్ లో పచ్చిమిర్చి, ఉల్లిపాయలు తరుకొని నిమ్మకాయ పిండుకొని తినండి. రోజు

సాయంత్రం ఈ విధంగా తెన్నవారికి మంచిగా
కీళ్ళనొప్పులు తగ్గుతుండడం మేం గమనించాం.

లేదా కీళ్ళ నొప్పులు ఎక్కువగా ఉన్నవారు, తొందరగా
తగ్గాలని అనుకున్నవారు సాయంత్రం హర్షిగా
పండ్లు/పచ్చకూరగాయల సులాద్/మొలకెత్తిన
విత్తనాలు తెనండి. కొద్దిగా ఎక్కువ పరిమాణంలో
తెనండి.

రాత్రి 9 గంటల లోపు ఆకలిగా అనిపిస్తే 1 గ్రాసు
గోరువెచ్చని నీటిలో తేనె కలుపుకొని త్రాగి పదుకోండి.
సులభంగా శక్తి అంది మంచి నిద్ర పదుతుంది.

ఏది సాధించాలన్నా మనిషికి కావలసింది చక్కని
క్రమశిక్షణతో కూడిన జీవితం. ఈ క్రమశిక్షణను
ప్రకృతిలో అన్ని జీవులు పాటిస్తున్నాయి. వాటి
దినచర్యలో ఉదయం సూర్యభగవానునితో నిద్ర లేచి
సూర్యభగవానునితో నిద్రలోకి ఉపక్రమిస్తున్నాయి.
ఆహార సంపాదన కోసం తిరుగుతూ సరియైన

వ్యాయామన్ని పొందుతున్నాయి. అలాగే వాటికి ప్రకృతి నిర్దేశించినట్లు రాత్రి సరియైన నిద్ర, విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నాయి. అదే మాదిరిగా కీళ్ళనోప్పులు, నడుము నోప్పుల లాంటి సమస్య ఉన్నప్పుడు మనం తప్పకుండా క్రమశిక్షణతో కూడిన జీవితాన్ని గడపాలి. క్రమశిక్షణతో ఏ పనిని తలపెట్టినా తప్పక విజయం వరిస్తుంది. మొదలు పెట్టడం కొద్దిగ జటిలంగా ఉంటుంది. "సాధనమున పనులు సమకూర ధరలోన" అని వేమన చెప్పినట్లు కొన్ని రోజులు పట్టు వదలని విక్రమార్గులుగా అకుంరిత దీక్షతో మధ్యలో వదిలిపెట్టుకుండా, జిహ్వచాపల్యానికి లోనవ్వకుండా చివరి వరకు క్రమశిక్షణతో సాధన కొనసాగించండి. సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతులవుతారు.

9. కీళ్ళనొప్పాలు - నీటి చికిత్సలు

- నీటి ధర్మం విషయంలో వలదు సందేహం - సరిగా ఆచరిస్తే ఆరోగ్యవంతమవుతుంది మీ దేహం
- బయటి శరీరాన్ని శుద్ధి చేస్తుంది జలస్నానం - లోపల శరీరాన్ని శుద్ధి చేస్తుంది జలపానం
- జీవశక్తి నిచ్చేది నీరు - తెలుసుకోండి ఈ విషయం మీరు
- ఆరోగ్యానికి నీవు చేసే ఉపవాసం - రక్షణకై దేహానికి నీవు ఇచ్చే అవకాశం
- సహజ చికిత్సలు చేసి చూడు - అత్యవసరమైనప్పాడే మందులు వాడు
- ఇంటింటా ఒక తోట్టి - వాడాలి రోగాలను బట్టి
- నీటితో సేద తీర్చుకో - నీకు నీవు సేవ చేసుకో

- వంటికి నూనె మర్దనా పట్టి నీటి ఆవిరి పెట్టు -
చర్చం దెబుతినకుండా వ్యర్థ పదార్థం బయటకు
నెట్టు
- పక్కని కోసారి నీటి ఆవిరి పట్టు - ఒంల్స్
చెదునంతా తరిమి బయటకు కొట్టు
- ఆరోగ్యానికై పట్టు ఆవిరి - కణాలకది పోస్తుంది
డౌపిరి
- నీరు ఔషధమని తెలుసుకో - నీటితో నీవు చికిత్స
చేసుకో
- మట్టిలో మాణిక్యాలున్నా లేకున్నా - మట్టి చికిత్స
మాత్రం నీకెంతో ఉపకరమన్నా!
- కాంతులను విరజిమ్మి జీవశక్తిని పంచు - ప్రత్యేక
దైవమా భాస్కరుండు
- పంచభూతాత్మకం మన శరీరం -
పంచభూతాలతోనే ప్రకృతి వైద్య విధానం

కీళ్ళనొప్పులు తగ్గేందుకు మంచినీటిని రెండు
రకాలుగా ఉపయోగించవచ్చు. 1) నీటిని

ఆంతర్వతంగా త్రాగడం 2) బాహ్యంగా నీటిని
ఉపయోగించడం.

1. మంచినీరు

మనం మంచి నీరు రోజూ త్రాగుతాం. కాని ఎప్పుడు, ఎలా, ఎన్ని, ఎందుకు, ఏమి నీరు త్రాగాలి? అనే అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని త్రాగాలి. నీరును ఒక క్రమ పద్ధతిలో త్రాగకుంచే కొన్ని నష్టాలు కూడా కలుగుతాయి. పద్ధతిగా త్రాగితే వచ్చిన రోగాలు పోతాయి. అనగా నీరు సర్వరోగ నివారిణి సదా ఆరోగ్య ప్రదాయిని అని చెప్పుకోవచ్చు. ముఖ్యంగా మన శరీరంలో 3 వంతుల నీరు ఉంది. శరీరంలో నీరు రోజూ మలం ద్వారా, మూత్రం ద్వారా, చెమట ద్వారా, శ్వాస ద్వారా బయటకు వెళ్తుంది. అందుకే బయటకు వెళ్తున్న నీటిని తిరిగి శరీరానికి అందించాలి. నీళ్ళు శరీరానికి కావలసినన్ని పద్ధతిగా అందించడం ద్వారా శరీరంలో ఏర్పడిన మలినాలు, ఏ రోజు కారోజు నీరు

కరిగించుకొని, నీటి ద్వారా కదిలించి పైన పేర్కొన్న 4
బహిష్కృత ఆవయవాల ద్వారా బయటకు వెళ్లాయి.

నీరు త్రాగే విధానం: డా.రాజు గారు చాలా సులభంగా
అందించారు. నీటిని రెండు దఫాలుగా విభజించారు.
పరగడపున త్రాగే నీరు, పగటి పూట త్రాగే నీరు.

నిద్ర లేవగానే 1 నుంచి 1.5 లీ.నీరు త్రాగడం, ఒక
గంట గ్యాప్ ఇచ్చి తీరిగి 1 నుంచి 1.5 లీ.నీరు
త్రాగడం వలన, శరీరానికి కావలసిన నీటి అవసరాన్ని
సగం పూరించినట్లవుతుంది. ఈ విధంగా త్రాగమని
ఆయుర్వేదంలో కూడా చెప్పారు. వారు దీనిని ఉపః
పానం అన్నారు. ఈ విధంగా త్రాగడం వలన (1)
రక్తంలోని మలినాలు మూత్రం ద్వారా బయటకు
పంపబడి రక్తం శుద్ధం అవుతుంది. (2) ఉదయాన్నే
త్రాగే నీరు పెద్ద ప్రేసుల్లో ఒత్తిడిని కలిగించి మలశుద్ధి
జరిగి, మలబద్ధకం రాకుండా చేస్తుంది.

కెండవ దఫాగా పగటి పూట త్రాగే నీరు: అనగా టిఫిన్ తర్వాత నుంచి రాత్రి భోజనం లోపు త్రాగే నీరు. కనీసం 2-3 లీటర్ల నీరు త్రాగడం మంచిది. పగటి పూట త్రాగిన నీరు శరీరాన్ని వేడి ఎక్కుకుండా చేస్తుంది. శరీరం వేడెక్కినపుడు మాత్రమే మలినాలు గట్టిపడి, బాగా బిగుసుకు పోతుంటాయి. నీరు అందించితే రక్తం చల్లబడుతుంది. కీళ్ళలో చల్లదనం ఏర్పడి బిగుసుకుపోకుండా ఊరుతుంది. అందులో ఊరాల్సిన సైనోవియల్ ఆయల్ కూడా సమర్థవంతంగా ఊరుతుంది. ఆయల్ కీళ్ళలో గ్రీజులాగా పనిచేసి కీళ్ళను అరగనీయకుండా కాపాడుతుంది. ఆయతే భోజనానికి అరగంట ముందు నీరు త్రాగడం ఆపి, భోజనం చేసాక 2 గంటల తర్వాత నుండి త్రాగడం మొదలు పెట్టండి. లేకుంచే అనవసరంగా ఆసిద్ద లు ఎక్కువ ఉత్పత్తి అవుతాయి. అలా విడుదలయిన ఆసిద్ద కి తినేసే లక్షణ

ముందున్న విషయాన్ని కీయర్ గా తెలుసుకున్నాం.
రాత్రి 9 తర్వాత నీరు త్రాగడం అవసరం లేదు.

గమనిక: కీళ్ళ వ్యాధులతో బాధపడుతున్న వారు విధిగా 5 లీ. పైన నీరు త్రాగడం మంచిది. తొందరగా కీళ్ళ నొప్పులు కంట్రోల్ లోకి వస్తాయి. చాలా మంది నీళ్ళ త్రాగరు. కారణం నీళ్ళ ఎక్కువ త్రాగితే ఎక్కువ మూత్రం తయారోతుంది. ఎక్కువ సార్లు మూత్రానికి వెళ్ళాలి. పైగా కీళ్ళ బాగా నొప్పులుగా ఉన్నందున, కదలడం ఇష్టం లేక ఎక్కువ నీరు త్రాగరు. ఇలా నీరు త్రాగక పోవడం ద్వారా ఎక్కువ నష్టం కలుగుతుందని గుర్తించాలి. బాగా గుర్తుపెట్టుకోండి. మీరు త్రాగే నీరు సరిపోయినట్లు ఎలా తెలుస్తుందంచే మీరు ఎప్పుడు మూత్రం పోసినా చెడు వాసనం రాకుండా, మంట లేకుండా, దురద లేకుండా, నీళ్ళ వలే తెల్లగా ధారాళంగా రావాలి. ఒక్కసారి నీరు, చమట కూడా వాసనలతో

శరీరంలో నీరు సరిపోలేదని హెచ్చరిస్తుంటాయి.
వెంటనే గ్లాసు మంచి నీరు త్రాగండి.

2. బాహ్యంగా నీటితో చేసుకొనే చికిత్సలు

పైన చెప్పిన విధంగా లోపలికి నీరు త్రాగడం ఒక విధమైతే, పైకి నీటితో చికిత్సలు చేసుకోవడం ద్వారా వెంటనే కొంత ఉపశమనం కల్గుతుంది. అంతేకాదు వచ్చిన కీళ్ళ నొప్పి సమస్య వేగవంతంగా తగ్గడానికి ఉపకరిస్తుంది. మీ ఇంట్లో మీరుగా చేసుకొనే ప్రకృతి వైద్యంలో సూచించిన కొన్ని నీటి చికిత్సలు గురించి తెలుసుకుందాం. నీటికి ఈ క్రింది లక్షణాలు ప్రకృతి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

1. ఈ ప్రకృతిలో కన్నించే పంచభూతాలలో ఒకటైన నీటిని మనకు భగవంతుడు ప్రాణాధారంగా అందించాడు. నీటికి కొన్ని ప్రత్యేక ధర్మాలున్నాయి. నీరు శక్తిని ఇస్తుంది. ఎలాగంచే ఎండలో బయట

నుంచి తిరిగి ఇంట్లోకి వచ్చి ఒక గ్రాసు నీరు త్రాగగానే నీరసం తగ్గి, ఎంతో శక్తి వచ్చినట్లు అనిపిస్తుంది కదా!

2. నీరు విరేచనకారిగా పనిచేస్తుంది. శరీరంలోని మలినాలను కరిగించి, కదిలించేటట్లుగా చేస్తుంది.
3. నీరు మానసిక ఒత్తిడులను తగ్గిస్తుంది. కోపం, ఆవేశంగా ఉన్నపుండు ఒక గ్రాసు నీరు త్రాగితే కోపం మటుమాయం, ఆవేశం ఆవిరై పోతుంది.
4. నీరు నొపిని తగ్గించేస్తుంది. నొపిని ఉన్న ప్రదేశంలో కాస్త వేడి నీళ్ళతో కాపడం పెట్టగానే ఉపశమనం కలుగుతుంది.
5. నీరు ఉష్ణోగ్రతను నియంత్రిస్తుంది. శరీరంలోని చర్యల ద్వారా ఏర్పడ్డ ఉష్ణాన్ని నీరు చల్లబరుస్తుంది.
6. నాడులకు మృదుత్వాన్ని (soothens) ఇస్తుంది. నరాల ఉద్రిక్తత స్థాయిని పెరగకుండా కాపాడుతుంది.

7. నీరు విషాలనుండి రక్షిస్తుంది. ఆల్గోలు లాంటి విషాలు త్రాగినపుడు వాటిని సజలం చేసి లివర్ కి ఎక్కువ ఇబ్బంది కలుగకుండా రక్షిస్తుంది.
8. నీరు సురక్షితమైనది. నీటిని చికిత్సగా వాడినపుడు ఎలాంటి దుష్పలితాలు ఉండవు.
9. నీరు శక్తిని పెంచుతుంది. నీటిద్వారా విద్యుత్తును తయారు చేయడం తెలుసు. ప్రవహిస్తున్న నీరుకి ఎంతో శక్తి ఉంటుంది. అలాగే శరీరంలోని నీరు ప్రతి కణానికి వెళ్ళి, కణానికి శక్తిని పెంచుతుంది. అందుకు నీరు సరిపోను తీసుకుంచే తెలియని ఉత్సాహం, ఆనందం, ఉల్లాసం కల్పుతుంది.
- ఇలాంటి ఎన్నో ప్రత్యేక ధర్మాలున్నందున ప్రకృతి వైద్యంలో నీటిని విరివిగా ఉపయోగించి చికిత్స చేయడం జరుగుతుంది. మీకు మీరుగా ఇంట్లో చేసుకోగలిగే కొన్ని నీటి చికిత్సలను గురించి తెలుసుకుండాం.

1. ఎనిమా

శరీరంలో ఏ రోజు తయారైన మలాన్ని ఆ రోజే బయటకు విసర్గించడం చాలా అవసరం. నేటి జీవన విధానంలో ఆహారం అలవాట్లు మారాయి. శరీర శ్రమ తగ్గిపోయింది. మానసిక శ్రమ పెరిగినందున మల విరేచనం కష్టమై అనేక మందులకు, టానికులకు అలవాటుపడుతున్నారు. ముఖ్యంగా మలబద్ధకంగా ఉన్న రోజున, తెలియకుండానే శారీరకంగా చాలా అసౌకర్యంగా ఉంటుంది. మనసులో చికాకుగా ఉంటుంది. కీళ్ళనొప్పులున్న వారికి సుఖవిరేచనం కాని రోజు, నొప్పి అధికంగా ఉండడం జరుగుతుంది. అలాంటప్పుడు మందులు విషాలు కనుక వాడక్కర్లేదు. చాలా సులభం, సున్నితం, వెంటనే ఉపశమనాన్ని కల్గించే ప్రకృతి సహజమైన పద్ధతి "ఎనిమా".

2. కాపడం పెట్టే పద్ధతి

దీర్ఘకాలికంగా కీళ్ళనొప్పులతో బాధపడేవారు కొద్దిగా నూనెతో మర్హన చేసుకొని కాపడం పెడితే మంచి ఫలితం ఉంటుంది.

మర్హన విధానం: నువ్వుల నూనె 250 గ్రాములు తీసుకొని 20 గ్రాములు యూకలిఫ్ట్స్ ఆయిల్ (పచారీ కొట్టులో దొరుకుతుంది) కలపండి. నొప్పిని తగ్గించే నూనె తయారోతుంది. ఒక సీసాలో పెట్టి ఎన్న రోజులైనా వాడుకోవచ్చ. కొద్దిగా నూనె తీసుకొని కీళ్ళకు ఏ విధంగానైనా మర్హన చేయండి. వాపు ఉన్న కీళ్ళకు మాత్రం పైపైన మాత్రమే రుద్దండి. వీలైతే 15-30 నిమిషాలు సూర్యారశ్మి తగిలేటట్లుగా ఉండండి. లేదా కాపడం పెట్టండి.

కాపడం పెట్టే విధానం: ఒక పలుచటి కాటన్ గుడ్ల తీసుకొని నీళ్ళలో తడిపి కీళ్ళపై పరచండి. చల్లగా సృష్టి కల్పుతుంది. రక్తనాళాలు వెంటనే కుచించుకు వోతాయి. ఇప్పుడు కాపడం పెట్టే రబ్బరు సంచిల్స

వేడి నీరు పోసి బిరడా బిగించి బట్టపై నుంచి కాపడం పెట్టాలి. ఒకసారి, ఒకే ప్రదేశంలో ఎక్కువ సమయం పెట్టివద్దు. పైకి లేపి తిరిగి కాపడం పెదుతూ 2-5 నిమిషాలు కంటిన్యూ చేయాలి. కాపడం ద్వారా వేడికి రక్తనాళాలు వ్యాకోచించి రక్తం ఎక్కువగా సరఫరా అవుతుంది. తిరిగి రక్తం ద్వారా అక్కడ ఏర్పడ్డ చెడు వాతావరణంలో మార్పు వస్తుంది. మంచి రక్తం ఎక్కువగా చేరుతుంది. అందుకే తొందరగా నయం అవడానికి ఆస్కారం ఉంది.

ఇంకో పద్ధతి: గిన్నెలో నీరు మరిగించి ప్రక్కన పెట్టుకోవాలి. నొప్పిగా ఉన్న కీళ్ళకు మర్గన చేసిన తర్వాత ఒక టవల్ ను రెండు చేతులతో రెండు చివర్లను పట్టుకొని మధ్య భాగాన్ని నీళ్ళలో ముంచి మెలిత్రెపివ్వితే నీరు కారిపోతుంది. అప్పుడు డైరెక్టగా కీళ్ళపై ఉంచి కాపడం పెట్టివచ్చు. ఈ విధానం ఏనాటి నుంచో మన అమృమృలు, బామృల కాలం నుండి చేస్తూ వుండడం మనకు తెలుసు. ఇంత

సునాయసంగా తగ్గించుకోనే పద్ధతి మన ఇంట్లోనే, మన చేతుల్లోనే ఉండగా, ఆ వైద్యాన్ని మరిచిపోయం. ఏమంటే మాకు అంత సమయం ఎక్కుడిది. అంత ఒపిక ఎక్కుడిది అంటాం. పైగా అది పనికి మాలిన వైద్యంగా నేటి తరం ఊహిస్తుంది. అందుకే ప్రతి చిన్న నొపించి మందు బిళ్ళ వేసుకొంటున్నారు. తద్వారా లేనిపోని సైద్ధ ఏఫెక్టు లతో బాధపడుతున్నారు. అలా మందు వేసుకుంటూ వాటికి అలవాటు పడిపోతున్నారు. చివరికి ఎంత పవర్ పుల్ మందులు వాడినా లాభంలేని స్థితి వస్తుంది. మందు వేసుకున్నంత సేపు నొపిం తగ్గినట్లుగా బ్రఘు కల్పుతుంది. కాని నయం మాత్రం కాదు. ఎంతోమంది బాధ తట్టుకోలేక నొపిం బిళ్ళలు వాడివాడి కడుపులో మంటలు, అల్సర్, కిడీలో సమస్యలు, చర్చవ్యాధులు, ఆస్ట్రో లాంటి సమస్యలకు గురవుతున్నారు. చివరికి క్యాన్సర్ వరకు కూడ వెళ్ళిన కేసులు కోకొల్లలు. ఎందుకు అంత దూరం తెచ్చుకోవాలండి. తట్టుకోలేని నొపిం ఉంటే,

తప్పదు అనుకున్నప్పుడు డాక్టర్ పర్యవేక్షణలో
వాడండి. అంతేగాని ఇష్టం వచ్చినట్లుగా ఏదో ఆహారం
తిన్నట్లుగా వాడకూడదు. ఎలాగు మందు పూర్తిగా
తగ్గించలేనపుడు ఒపికగా ఇలాంటి చిట్టాలు,
చికిత్సలు చేసుకుంటూ పోతే తాత్కాలికంగా
ఉపశమనం జరగడమే కాక, ఎంతకాలం వాడినా
శరీరానికి ఎలాంటి దుష్టలితాలు రావు.

స్టోన్లు

వెన్నెముక స్టోనం (Spinal bath)

వెన్నుపూసలలో నదుము భాగంలో గాని, పై వెన్ను భాగంలో గాని నొప్పి ఉన్నట్లయితే వేడి నీళ్ళ సైనల్ బాత్ చేయడం మంచిది. దీర్ఘకాలికంగా లేదా అప్పుడే మొదలైన వెన్నెముక నొప్పులున్నవారు ఈ తోట్టి స్టోనం చేయడం ఎంతో ప్రయోజనంగా ఉంటుంది. అలాగే ఆంకలోజింగ్ స్టోనింగ్ వారికి కూడ మంచి ఫలితాన్ని ఇస్తుంది. వేడి నీటికి నొప్పిని తగ్గించే లక్షణం ఉంది. పైగా వెన్నెముక నొప్పులతో ముఖ్యంగా వెన్నెముక (ఎముక) తో పాటు వాటికి అతకబడిన కండరాలు, నరాలు చాలా ఉద్దీక్ష స్థాయిలో ఉండి బాగా నొప్పిని కల్గి ఉంటాయి. అందుకే వేడి నీటి స్టోనం కండరాలకు, నరాలకు మృదుత్వాన్ని కల్గించి, ఉద్దీక్షత స్థాయిని తగ్గిస్తుంది.

తోట్టిలో పదుకునే సమయంలో అలాగే అందులోంచి బయటకు వచ్చే సమయంలో చాలా జాగ్రత్త వహించాల్సి ఉంటుంది. అవసరమైతే ఒకరి సహాయం తీసుకోవడం మరిచిపోవద్దు.

చేయు విధానం: వెన్నెముక స్నానం కోసం విడిగా ఒక పాడవాటి తోట్టి ఉంటుంది. అందులో 6 అంగుళాల వరకు వేడి నీళ్ళు పోయండి. బట్టలు తీసివేయండి. కేవలం కట్ డ్రాయర్ మాత్రమే ఉంచుకోండి. తర్వాత ఇతరుల సహాయంతో మెల్లగా తోట్టిలో ఉన్న నీళ్ళపై వెన్ను ఆన్ని పదుకోండి. భరించగలిగే వేడి మాత్రమే ఉంచుకోండి. కొన్ని క్షణాల్లో శరీరం అడ్డెస్ట్ అవుతుంది. మధ్య మధ్యలో వెన్నును కదపండి. వేడిగా స్పర్శ వెన్నుకు తగిలి సమ్మగా ఉంటుంది. కనీసం 30 నిమిషాలు అలాగే పదుకోండి. పాదాలకు రబ్బర్ స్లిప్పర్లు వేసుకోండి. లేదా పాదాలను చెక్కు దిమ్ముపై ఉంచండి. నీటిని తాకుండా ఉంచే మంచిది. వెన్నెముకు మాత్రమే

ఈ స్నానం ఇవ్వాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ సైపానల్ బాత్ చేస్తున్నాం కనుక ఇతర అవయవాలకు నీరు తాకకుండా ఉండడం మంచిది. కారణం వెన్నెముక స్నానం చేస్తున్నంత సేపు ఎక్కువ రక్త ప్రసరణ వెన్నెముక చర్చం వైపుకు, కండరాల వైపుకు డైవర్టు అవుతుంది. ఫలితం ఎక్కువగా ఉంటుంది.

గమనిక: తొట్టిలో పదుకునే సమయంలో అలాగే అందులోంచి బయటకు వచ్చే సమయంలో చాలా జాగ్రత్త వహించాలన్న ఉంటుంది. అవసరమయితే ఒకరి సహాయం తీసుకోవడం మరిచిపోవద్దు.

వేడి నీటి పాద స్నానం (Hot foot bath)

మోకాళ్ళ నొప్పులున్నప్పుడు ఒక్కసారి పాదం వరకు కండరాలు బాగా పీకుతుంటాయి. లేదా పాదం లోని వ్రేళ్ళు గాని లేదా మదమ ప్రాంతంలో గాని లేదా యాంకిల్ గాని నొప్పిగా ఉన్నా ఈ వేడి నీటి పాదస్నానం తీసుకోవచ్చును. గౌటు, ఆర్ధరైటీన్ కి

కూడా మంచిది. దీర్ఘకాలికంగా బాధపడుతున్న ఆణ్ణియో ఆర్ధరైట్స్ లో గాని లేదా బెణుకుల్లో గాని ఈ వేడి నీటి పాద స్వానం బాగా ఫలితాన్ని ఇస్తుంది.

చేయు విధానం: ఒక ష్లోస్టిక్ బకెట్ తీసుకోండి. అందులో 3 భాగాలు అనగా దాదాపు ఒక అడుగు వరకు మనం భరించగలిగే వేడి నీరు పోయండి. ఒకటి లేదా 2 ర్లాసుల మంచి నీరు చికిత్స తీసుకోవడానికి ముందు త్రాగండి. ఎలాంటి వేడినీటి చికిత్సలు తీసుకున్నా నీరు త్రాగడం మరచిపోవద్దు. పాదాలను చన్నీటితో ముందు కడుకోండి. కాళ్ళలోని చర్చం, నరాలు చల్లటి నీటితో సెన్సిటీవ్ అవుతాయి. ఇప్పుడు రెండు పాదాలను వేడి నీటి బకెట్లో పెట్టండి. పాద స్వానం తీసుకుంటున్నంత సమయం తల భాగంలోకి ప్రవహించే రక్తం కొంత భాగం పాదాలవైపుకు డైవర్ట్ అవుతున్నందున, తలకు కొంత రక్త ప్రసరణ తగ్గి తల తీరిగినట్లు, దిమ్ముగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది. అందుకే తలవై చన్నీటి

గుడ్డను వేసుకోవాలి. బకెట్టోని నీరు వేడి తగ్గుకుండా ఉండడానికి అలాగే వేడి నీటి ప్రభావం శరీరానికి ఎక్కువ పొందడానికి, ఒక ఉన్ని బ్లాంకెట్ ను తలక్రింద భాగం నుండి బకెట్ ను కవర్ చేస్తూ కప్పుకోవాలి. ఇలా 15-20 నిమిషాలు చేస్తూ సరిపోతుంది.

గమనిక: ఎవరికైన ఈ వేడి నీటి చికిత్సలు తీసుకునే సమయాలో తల తిరిగినా, వాంతి అనిపించినా, కళ్ళు తిరిగినా, వెంటనే చికిత్సను ఆపి చన్నిటితో తల స్నానం చేస్తే వెంటనే మామూలు స్థితికి వస్తారు.

చన్నిటి పాద స్నానం (Cold foot bath)

మోకాళ్ళలో బాగా వాపు, నోపింగ్, ఉన్నవారు కదలలేని పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు, రుమటాయిద్ ఆర్ధరైటీన్ చాలా ఉధృత ప్యాయలో ఉన్నప్పుడు ఈ చన్నిటి తోటీ స్నానం చేయవచ్చు. లేదా మంచు ముక్కతో రబ్ చేయవచ్చు.

చేయ విధానం: ఒక బకెట్లో మరుదు వంతులు చన్నీళ్ళతో నింపండి. ఈ రోజుల్లో ప్రతి ఇంట్లో ఫ్రిడ్జీ ఉంటుంది. డీవ్ ఫ్రిడ్జీ లో ప్లాస్టిక్ క్రైలో నీళ్ళు పోసి పెడితే మంచు ముక్కలు తయారోతాయి. వాటిని చన్నీటిలో వేయండి. అవి కూడా కాస్త భరించే చల్లదనంగా ఉండేటట్లుగా చూసుకోండి. ఇప్పుడు మెల్ల, మెల్లగా పాదాలను నీళ్ళలో ముంచండి. అత్యంత చల్లదనానికి జివ్వ మంటుంది ప్రాణం. ఒక్క క్షణం మనస్సును అదుపు చేసుకుంటే పాదాలు అలవాటు పడిపోతాయి. అలాగే 15-20 నిమిషాలు ముంచి ఉంచవచ్చు.

చన్నీటిలో ముంచి ఉంచడం ద్వారా కాళ్ళలోని రక్తనాళాలు ముడుచుకొని రక్తం పైభాగానికి చిమ్ముతుంది. తద్వారా బాగా వాపుగా ఉన్న ప్రదేశం తగ్గుముఖం పడుతుంది. చన్నీటి చికిత్స ద్వారా వాపుతో మిళితమై ఉన్న వేడిని తగ్గించి చల్లబరుస్తుంది. ఆందుకే ఎరుపుదనం తగ్గడం ద్వారా

నోపి సహజంగా మెల్ల మెల్లగా తగ్గమఖం పడుతుంది.

వేడి నీటి, చన్నీటి పాద స్థానం మారుతూ చేయడం (Alternate hot & cold foot bath)

కండరాలు, కీళ్ళు, ఎముకలు బాగా నోపిగా ఉన్నప్పుడు, ఒక మాదిరి వాపు, వేడి, ఎరుపుతో కీళ్ళు నోపిగా అనిపించినప్పుడు ముఖ్యంగా రుమటాయిద్ద ఆర్ధరైటీన్ సమస్య గాని, ఆష్టియో ఆర్ధరైటీన్ సమస్య మధ్యమంగా (Moderate pain) ఉన్నప్పుడు, గొటు కీళ్ళ వ్యాధితో బాధ పడుతున్నప్పుడు ఈ చికిత్సను తీసుకోవచ్చు. చాలా సులభమైన చికిత్స, ఇంట్లోనే ఎవరికి వారుగా చేసుకోవడానికి వీలుగా ఉండే చికిత్స. పైగా కీళ్ళ నోప్పులతో బాధపడుతున్న వారికి మంచి ఫలితాన్ని ఇస్తుంది.

చేయ విధానం: రెండు బకెట్లు తీసుకోండి. ఒక దాంట్లో 3 వంతులు వేడి నీళ్ళు పోయండి. రెండవ

బకెట్లో బాగా చల్లగా ఉండే నీళ్ళను పోయండి. పైన చెప్పినట్లుగా 1-2 గ్లాసుల మంచి నీరు త్రాగండి. ముందుగా 3 నిమిషాలు వేడినీటిలో పాదాన్ని ఉంచండి. ఎందుకంటే కాలుపై ఉన్న రక్తనాళాలు వేడికి వ్యాకోచిస్తాయి. అందుకనే ఎక్కువ రక్తం పాదాల వైపుకు పెరుగుతుంది. 3 నిమిషాల తర్వాత రెండు పాదాలను చల్లటి నీళ్ళలో పెట్టడం ద్వారా చల్లదనానికి రక్త నాళాలు కుంచించుకొంటాయి. వెంటనే రక్తం పైకి చిమ్ముతుంది. ఇలాగే 2 నిమిషాలు ఉంచి తిరిగి వేడినీళ్ళలో పెట్టాలి. అలాగే 3 నిమిషాలు ఉంచి మళ్ళీ చన్నీళ్ళలో పెట్టాలి. ఇలా వేడినీళ్ళలో మరియు చన్నీళ్ళలోకి కాళ్ళను 4, 5 సార్లు మారుస్తా ఉండండి. ఈ చికిత్స ద్వారా కాళ్ళ భాగానికి పైకి, క్రిందికి రక్తం చిమ్మడం జరుగుతుంది. అన్నింటికన్నా ఈ చికిత్సలో మంచి ఫలితం కనబడుతుంది. లోపల కణాలు తొందరగా రిపేరు చేసుకోవడానికి చక్కటి న్యూట్రిషన్ అందిస్తుంది. తెల్ల రక్త కణాలకు బలాన్ని చేకూరిచు తొందరగా నయం

చేయడానికి ఉపకరిస్తుంది. ఈ చికిత్స అవసరమైతే రోజులో 2-3 సార్లు చేసుకోవచ్చును.

ఆవిరి స్వానం (steam bath)

ఎలాంటి నొప్పులకైనా, అలాగే త్రీవంగా ఉన్న కీళ్ళు నొప్పులకైనా ఈ ఆవిరి స్వానాన్ని తీసుకోవచ్చు. ఈ ఆవిరి స్వానం చేయడం వలన చర్మంలో ఉన్న చెమట గ్రంథులు (Sweat glands) ఉత్సేజ్ పురచబడి ఎక్కువ చెమట బయటకు పంపబడుతుంది. చెమట ద్వారా చర్మంలో ఉన్న మలినాలు, కొన్ని లవణాలు కీళ్ళలో ఉన్న కొన్ని యూరిక్ ఆసిద్ద లాంటి ఏష పదార్థాలు బయటకు వస్తాయి. అందుకే ఈ ఆవిరి స్వానం చికిత్స తీసుకున్నాక రోగికి ఆకాశంలో ఎగిరిపోయిన అనుభూతి కల్పుతుంది. ఎంతో ఉల్లాసంగా అనిపిస్తుంది. శరీరం తేలికబడినట్లుగా అనిపిస్తుంది. అందుకే నొప్పి కూడా చాలా వరకు హరించి వేస్తుంది. వారానికి కనీసం 2 నుంచి మాడు సార్లు తీసుకోవచ్చు. లోకల్ గా ష్టీమ్ ను రోజుగా నొప్పి

ఉన్న కీళ్ళకు పట్టివచ్చు. ఇంట్లో స్నీం బాత్ ఎలా తీసుకోవచ్చునో క్లప్పంగా తెలుసుకుందాం.

ఆవిరి స్నానం చేసే విధానం: వైరుతో అల్లిన కుర్చు తీసుకోండి. దాని క్రింద వెదల్పు మూత్రి గల పెద్ద గిన్నెలో బాగా మరిగిన నీళ్ళను మూత్రపెట్టి క్రింద పెట్టండి. 1-2 గ్లాసుల నీళ్ళు త్రాగండి. బట్టలు తీసివేసి లోపలి డ్రాయర్ తో కుర్చులో కూర్చుండి. తల భాగం పైకి వదిలి పై నుంచి క్రింద ఉన్న గిన్నె మూత్రను కొఢిగా ప్రక్కకు జరపండి. ఆవిర్లు బాగా బయటకు వస్తాయి. ఆ ఆవిర్లు కుర్చుకి అన్ని వైపుల నుండి శరీరానికి బాగా పడతాయి. భూంకెట్ లోపల శరీరం ఉడికినట్లుగా అవుతుంది. ఇటు భూంకెట్ ద్వారా క్రింద నుండి ఆవిరి ద్వారా చర్చ రంధ్రాలు తెరుచుకుంటాయి. చర్చ గ్రంథులు చెమటను విసర్జిస్తాయి. అలా 5-10 నిమిషాలు ఉన్న తర్వాత భూంకెట్ తీసివేసి చల్లటి నీటితో తలస్నానం చేయాలి. అలా చేయడం ద్వారా చర్చం లోపల

కండరాలు, చర్చ గ్రంథులు బాగా పటిష్టపదతాయి. చన్నీరు కండరాల స్థితి స్థాపకతను పెంచుతుంది. చర్చం కాంతివంతమౌతుంది. నొప్పులు తగ్గి, శరీరం తేలికగా అవుతుంది.

ప్రకృతి చికిత్సాలయంలో: ఆవిరి స్నానానికి ప్రత్యేకమైన పెట్టె ఉంటుంది. బయట గ్యాస్ స్టోవ్ పైన కుక్కర్ పెట్టి అందులో నీరు పోసి మూతపెడతారు. పైన బరువు పెట్టే రంధ్రానికి రబ్బరు ట్యూబ్ తొడిగి స్థీం క్యాబిన్ లోకి అమర్చుతారు. కుక్కర్ లో నీరు మరిగాక ఆవిర్లు రబ్బరు ట్యూబ్ ద్వారా స్థీం క్యాబిన్ నిండా వ్యాపిస్తాయి. పైన చెప్పినట్లుగా నీరు త్రాగి లోపల బట్టలు తీసి కూర్చుంచే కొద్ది నిమిషాల్లో విపరీతమైన చెమటలు పోస్తాయి. తర్వాత చన్నీటితో తల స్నానం చేయాలి.

గమనిక: ఒకవేళ కీళ్ళలో లేదా పాదాల్లో బాగా వాపులు ఉన్నప్పుడు వేడికి బాగా మంట ఉంటుంది.

అలాంటప్పఁదు చల్లటి నూలు గుడ్డని ఆ ప్రదేశంలో
చుట్టి స్థీం బాత్ తీసుకోవచ్చును.

లోకల్ గా స్థీం పట్టడం: రైన్ కుక్కర్ తీసుకోండి.
దానిలో నీళుళు పోసి గ్యాస్ పొయ్యమీద ఉంచండి.
వెయిట్ పెట్టే రంధ్రానికి ఒక గజం పొడవున్న రబ్బర్
ట్యూబ్ ను అమర్చండి. నీరు బాగా మరిగాక ఆవిరి
బయటకు వస్తుంది. ట్యూబ్ కాలకుండా ఒక పొడి గుడ్డ
సహయంతో ట్యూబ్ చివర పట్టుకోండి. ఏ
ప్రదేశంలోనైతే కాపడం పెట్టాలనుకుంటామో, ఆ
ప్రాంతంలో నువ్వుల నూనె యూకలిఫ్ట్స్ నూనె
కలిపిన నూనెతో మర్దన చేసి అప్పఁదు జాగ్రత్తగా
దూరంగా ఉంచి ఆవిర్లను పెట్టాలి. ఏ మాత్రం
అజాగ్రత్తగా ఉన్నా, ప్రక్కకు కదిలినా ఆవిర్ల ద్వారా
చర్చం కాలి బొబ్బలు వచ్చే అవకాశం ఉంది. బాగా
వాపు, ఎరుపు, నొప్పి ఉన్న ప్రాంతానికి ఆవిర్లు
పట్టాలనుకుంచే తప్పక తడిగుడ్డ చుట్టి పైనుంచి

ఆవిరి పట్టడం ద్వారా చర్చిం, మంట
అనిపించకుండా ఉంటుంది.

లోకల్ స్టీం బాటిల్: లోకల్ స్టీం తీసుకోవడానికి
అనుకూలంగా నేడు మార్కెట్లో "ఫెషియల్ స్టీం"
పేరుతో లభ్యమాతున్నాయి. ష్లాష్టిక్ బాటిల్ లోపల
కొధిగా నీళ్ళు పోసి స్విచ్ వేస్తే లోపల కాబిల్ వేడి
అయి, ఆవిర్లు బయటకు వస్తాయి. ఇలా కూడా
అవసరమైన ప్రదేశంలో నూనెతో మర్గన చేసి ఆవిరి
పట్టుకోవచ్చు. ఇది ఇంకా అన్నింటి కన్నా చాలా
సులభమైన పరికరంగా చెప్పుకోవచ్చు.

పొడి ఆవిరి పట్టడం (Dry heat)

కీళ్ళలో ఎక్కువగా వాపులున్నప్పుడు ఇలా డ్రై హాటు
చికిత్సగా తీసుకోవచ్చును. బాగా నున్నగా ఉన్న
రాళ్ళను తీసుకోండి. నదీ ప్రాంతాలలో బాగా
దొరుకుతాయి. లేదా ఇటుకలను తీసుకొని పొయ్యోల్
వేసి బాగా వేడి చెయ్యండి. బయటకు తీయండి.

రాయ బాగా వేడి అవదం ద్వారా సహజంగా కొంత సమయం వరకు చాలా వేడిని వెదజల్లుతుంది. ఆ పొడి వేడితో వాపు ప్రదేశాన్ని కాపుకోవచ్చ. ముఖ్యంగా చేతి వ్రేళ్ళు రుమటాయిద్ అర్ధరైటీస్ కి ప్రభావితమైనప్పుడు ఇలాంటి చికిత్స తీసుకోవచ్చను.

సోనాబాత్: ఇలాగే ఒక రూం క్యాబిన్ లో ఒక ప్రక్క చాలా రాళ్ళు వేసి క్రింద ఎలక్ష్మిసిటి ద్వారా వేడి చేసి అందులో కూర్చోని డ్రై ఆవిరి స్నానం తీసుకుంటే దానిని సోనా బాత్ అంటారు. అప్పుడు శరీరం మొత్తానికి డ్రై హీట్ ప్రభావం ఉంటుంది. ఇది కూడా స్థీం బాత్ లాంటిదే. కాకపోతే అందులో నీటి ఆవిరి ఉంటుంది. ఇందులో కేవలం డ్రై హీట్ మాత్రమే ఉంటుంది.

మరో పద్ధతి: వేడి చేసిన ఇటుకల పైన గాని, రాయ పైన గాని కాస్త నీళ్ళు చల్లితే నీటి ఆవిరి వస్తుంది. అలాంటి నీటితో కూడ చికిత్స చేసుకోవచ్చ.

స్వాచ్ డోచ్: ఈ చికిత్స కూడ రుమాటీక్ నొప్పులు మరియు గౌట్ లో వాడ వచ్చును. డోచ్ అనగా నీళ్ళను చిమ్మడం అని అర్థం. స్వాచుల్లు, టూ వీలర్లు కడిగే సర్వీసింగ్ సెంటర్లలో పొదుగాటి వైపుకు చివరి సన్నని నాజిల్ అమర్చబడి వుంటుంది. మోటారు ద్వారా నీళ్ళ తోడినపుడు నీళ్ళ నాజిల్ గుండా చాలా స్పీడుగా ఎక్కువ ప్రెజరుతో వస్తాయి. గమనించారు గదా! అలాంటిదే డోచ్ అంచే బాత్ రూంలో గీజరుతో నీళ్ళ వేడి చేసుకొనే అవకాశం ఉన్న వారికి వేడి నీటికి, చన్నీటికి విడివిడిగా కుళాయిలు ఉంటాయి కదా. ముఖ్యంగా కీళ్ళ నొప్పులు, నదుము నొప్పులున్నవారు, ఒక పొదుగాటి వైపుకు సన్నని నాజిల్ ని అమర్చాలి. ముందు వైపుని వేడి నీటి కుళాయికి కనెక్షన్ ఇవ్వండి. కుళాయి వదిలితే ప్రెజర్ తో వేడి నీరు వస్తుంది. ఆ ప్రెజర్ తో నొప్పిగా ఉన్న ప్రాంతంలో కొట్టాలి. ఇక్కడ వేడి నీటి ప్రభావం అలాగే యంత్రికమైన నీటి ప్రెజర్ ప్రభావం

రెండింటి ద్వారా నొప్పులున్న కండరాలు రిలాక్స్ అవుతాయి. 3 నిమిషాల తర్వాత పైపును చన్నీటి కుళాయికి అమర్చండి. పై విధంగానే చన్నీటితో డౌచ్ ఇవ్వండి. ఇలా 2-3 సార్లు మార్చండి. మంచి ఫలితం ఉంటుంది. ఎంత నొప్పి ఉన్నా వెంటనే ఉపశమనాన్ని కల్గించే అద్భుతమైన చికిత్స ఇది.

పై విధంగా కుళాయిల అవకాశం లేని వారు వేడి నీళ్ళు బకెటు, చన్నీళ్ళు బకెటు పెట్టుకోండి. వేడినీళ్ళను ధారగా మగ్గతో ఎత్తి 5 సార్లు పోయండి. తర్వాత 2 సార్లు చన్నీటిని ఎత్తి ధారగా నొప్పి ఉన్న కీళ్ళపై పోసినా ఫలితం ఉంటుంది.

ముఖ్యంగా వేడి నీటిని ఎక్కువ సమయం, చన్నీటిని తక్కువ సమయం వాడుకోవాలని గమనించగలరు. ఇలా వేడినీటిని, చన్నీటిని మారిచి చేయడాన్ని "రివల్యువ్ డౌచ్" అని కూడా అంటారు. సయాటికా, నదుము నొప్పులకు, కీళ్ళ నొప్పులకు, నరాల ద్వారా నొప్పులకు రామబాణం లాగా పని చేస్తుంది.

చెమట పట్టడానికి పట్టీ (Sweating pack)

ఇలా పట్టీ వేసుకోవడం ద్వారా వాపులు, నొప్పులను కలుగజేసే మలినాలు, ఏష పదార్థాలను తీసివేసి తొందరగా నయం కావడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

చేసే విధానం: నొప్పిగా ఉన్న కీలుకు నూనెతో మర్హన చేయండి. తర్వాత పలుచటి నూలు గుఢ్ఱను చన్నీళ్ళలో తడిపి, పిండి కీళ్ళ చుట్టూ చుట్టండి. పై నుంచి పొడిగా ఉన్న ఉలెన్ గుఢ్ఱని చుట్టండి. అలాగే 5-20 నిమిషాల వరకు ఉంచవచ్చు. ముందుగా గుఢ్ఱలో ఉన్న చల్లదనంతో కీళ్ళు చల్లబడతాయి. చర్చంలో ఉన్న వేడి గుఢ్ఱ తీసుకుంటుంది. బయటకు వేడి పోవడానికి లేకుండా ఉలెన్ గుఢ్ఱ చుట్టూం కదా! అందుకని గుఢ్ఱ వేడెక్కి తటస్త స్థితికి వస్తుంది. అలాగే 5 నిమిషాలు దాటాక వేడి ఎక్కువై చెమటలు పట్టడం మొదలౌతుంది. ఈ చెమట లోంచి

మలినాలు బయటకు రావడం ద్వారా త్వరగా నొప్పి
తగ్గుతుంది. వాపు, నొప్పి కూడా తగ్గుతాయి.

మట్టిస్నానం

ప్రకృతి వైద్యంలో విరివిగా వాడే చికిత్స ఇది. ఇంట్లో
కూడా మనమే చేసుకోవచ్చును. ఈ మట్టి చికిత్స
ద్వారా కీళ్ళ నొప్పులున్న వారికి అధికమైన లాభం
ఉంటుంది. ముఖ్యంగా కీళ్ళలో ఉన్న ఉష్ణాన్ని
తగ్గిస్తుంది. నొప్పిని లాగేస్తుంది. చర్మం లోపలి
మలినాలను మట్టి ఆణువులు లాక్కుంటాయి. వాపు,
నొప్పి ప్రాంతం వెంటనే కొంత ఉపశమనాన్ని
పొందుతుంది. బిగుసుకు పోయిన కండరాలు, కీళ్ళు
కొంతవరకు మెత్తబడతాయి. కీళ్ళ కదలికలు కొంత
వరకు మెరుగుపడతాయి. అలాగే మట్టిని లోకల్ గా
కీళ్ళకు లేదా నొప్పి ఉన్న ప్రాంతంలో
వేసుకోవచ్చును. లేదా మట్టిని గుడ్డలో పెట్టి "మట్టి
పట్టీ" గా కూడా పెట్టుకోవచ్చును.

చేసే విధానం: రాళ్ళు లేని చక్కటి ఒండ్రు మట్టిని చెరువులు, తటకాలు లేదా చీమల పుట్ట నుండి సేకరించాలి. దానిని బాగా ఎండబెట్టి, మెత్తగా దంచి, జల్లెద పట్టి, 24 గంటల నీటిలో నానబెట్టిన తరువాత మనం చికిత్స కోసం వాడుకోవచ్చు.

బాగా నానిన మట్టిని చేతితో బాగా కలియ విసికితే, చక్కటి వెన్నులా మట్టి తయారోతుంది. ఆ మట్టిని తీసుకొని శరీరం మొత్తం అర అంగుళం మందంతో అతికించుకోవాలి. తర్వాత ఎండలో నిలబడాలి. మంచి ఎండాకాలంలో ఈ చికిత్స తీసుకుంచే ఆహా! ఊటీ, సిమ్మా, డార్జిలింగ్ లో ఉన్న అనుభూతి కలుగుతుంది. శరీరంలోని వేడిని లాగేస్తుంది. శరీరానికి చల్లదనాన్ని ఇస్తుంది. 30 నిమిషాల నుండి ఒక గంట వ్యవధిలో శరీరంలోని వేడిని లాక్ష్ణాని మట్టి ఎండిపోతుంది. ఎండాకాలంలో ఎండిపోయిన నేల ఎలాగైతే బీటలు వారుతుందో, అలాగే శరీరంపై మట్టి ఎండి రాలిపోతూ ఉంటుంది. అప్పుడు చక్కగా

చన్నటితో షవర్ బాత్ చేస్తే ఎంతో హాయిగా ఉంటుంది. బాగా బలహీనంగా ఉన్న వారికి, చలికాలంలో వణుకు పుట్టినట్లుగా వుంటుంది. వెంటనే కంబలి కప్పడం లేదా నడవాలి లేదా గ్లాసు వేడి నీళ్ళను త్రాగాలి. అప్పుడు కాని చలి తగ్గదు. అంటే శరీరానికి అంత చల్లదనాన్ని ఇస్తుందన్నమాట.

కాంతితో చికిత్సలు

ఇన్ ఫ్రారెడ్ లైటు చికిత్సలు: మార్కెట్లో I.R. లైటు దొరుకుతుంది. సివ్చ వేయగానే రెడ్ లైటు వెలుగుతుంది. నడుము నోపిగాని, కీళ్ళ నోపిగాని ఉన్న ప్రాంతంలో నూనె రాసి తర్వాత 6-12 అంగుళాల దూరంలో ఉంచి కాపడం పెట్టాలి. ఇన్ ఫ్రా రెడ్ లైటుకు నోపిగాని లాగేనే గుణం ఉంది. ఎవరైనా దీనిని సునాయసంగా ఉపయోగించుకోవచ్చును. కొంతమంది వేడి సరిగా సరిపోవడం లేదని చర్చానికి దగ్గరగా పెట్టి

కాచుకోవడం ద్వారా చర్యానికి తగిలి వేడెక్కి కాలి బొబ్బలు వస్తాయి. అందుకే అతి జాగ్రత్తగా వాడుకోవాలి.

కలర్ చికిత్సలు (Chromotherapy): ఒబిత్ అనే శాస్త్రవేత్త కలర్ థైరపీని కనుక్కున్నాడు. అతని ప్రకారం ఒకోస్ కలర్ కి ఒకోస్ లక్షణం ఉంటుంది. ముఖ్యంగా బ్లూ కలర్, మరియు గ్రీన్ కలర్ వాపులకు, నోపులకు బాగా పని చేస్తాయి. నోప్పి ఉన్న ప్రాంతంలో ఈ కలర్ గ్లాసులను చికిత్స కోసం ఉపయోగించవచ్చును. అంటే సూర్యకిరణాలు గ్లాసు మీద పడి తర్వాత చర్యాలు పైన పడేటట్లుగా బాకును తయారుచేసుకొని చికిత్స తీసుకోవచ్చును. లేదా కలర్ పేపర్ను ను తీసుకొని కీళ్ళపై కొద్దిసేపు పెట్టి ఎండలో కూర్చుంటే సరిపోతుంది. లేదా నూనెను బ్లూకలర్ బాటిల్ లో పోసి ఎండలో రోజూ చెక్కపై ఉంచి తీరిగి రాత్రి ఇంట్లో చెక్కపై ఉంచుతూ ఇలా 21 రోజులు చేస్తే ఆయల్ బాగా ఛార్ట్ అవుతుంది. ఆ

నూనెను మర్చన కోసం వాడుకొనవచ్చును. అలా చేయడం ద్వారా కూడా ఫలితం ఉంటుంది.

పోల్టీస్ (Poultice): పోల్టీస్ అనగా ఏవైనా కొన్ని పదార్థాలను గుడ్డలో పెట్టి కట్టువేయడం లేదా కాపడం పెట్టడం. ఈ చికిత్స ద్వారా నొప్పి బాగా తగ్గుతుంది. వాపు, ఎరుపు, వేడి కూడ తగ్గుతుంది.

చేసే విధానం: చాలా రకాలుగా ఉంటాయి, ఉదాహరణగా తెలుసుకుండాం. ఆముదం నూనెతో పోల్టీస్. ఆముదం నూనెను ఒక గిన్నెలో తీసుకొని కాస్త సన్న మంటపై పెట్టి వేడిచేయాలి. ఒక దళసరి నూలు గుడ్డను అందులో ముంచాలి. తట్టుకునే వేడిలోనే, ఉదాహరణకు మోకాలు నొప్పి ఉన్నట్లయితే మోకాలు చుట్టూ చుట్టాలి. పై నుంచి ఒక ప్లాష్టిక్ పేపరు చుట్టి దారంతో కట్టండి. ఎందుకంచే నూనె ఇతర బట్టలకు అవకుండా ఉండడానికి. ఈ చికిత్స రాత్రి పడుకునే ముందు చేసుకొని పడుకోవచ్చ. ఉదయానికి ఎంతో మార్పు వస్తుంది.

ఆముదంలో రెసినోలిక్ ఆసిడ్ అనే ప్రత్యేక రసాయనం ఉంటుంది. దీనికి నొప్పిని, వాపును లాగేనే గుణం ఉంది. పైగా ఆముదంలో ఉండే కొన్ని ప్రత్యేక రసాయనాలు కండరాలను, కీళ్ళను మెత్తబడేటట్లు చేసి కదలికలను పెంచుతాయి.

పసుపుతో పొల్చీను: పసుపును గిన్నెలో తీసుకొని కొధ్దిగా నీరు పోసి ఒక మాదిరి పలుచగా చేసి సన్నని సెగపై వేడిచేయండి. దళసరి గుఢ్ఱను పైన చెప్పినట్లుగా ముంచి కీళ్ళ చుట్టూ వేడిగా చుట్టండి. ఇతర బట్టలకు అవకుండా జాగ్రత్తపడండి. పసుపుకు యాంటీసెఫ్టైక్ గుణం ఉంది. పసుపులో ఉండే **కురుకుమిన్** అనే చౌషధం వాపును తగ్గించి, నొప్పి లేకుండా చేస్తుంది. పైగా బయట నుంచి ఇన్వెక్షన్ లేకుండా చేస్తుంది. ఈ చికిత్సను దెబ్బలకు, పుండ్రకు అనగా బయటకు రసికారే ప్రాంతంలో కూడా పొల్చి వేయవచ్చు. ఫలితం బాగుంటుంది.

చిట్ట: దీర్ఘకాలికంగా ఆస్ట్రో ఆర్డర్రెటేన్ తో
బాధపడుతున్నవారు ఈ క్రింది చిన్న చిట్ట ఇంట్లో
చేసుకోవచ్చు. పచారు కొట్లోకిఛి మింట్ ఆయల్,
మెంతాల్, కాంఫర్ తెచ్చుకోండి.

చేసే విధానం: కొఢిగా మింట్ ఆయల్ తీసుకొని
దానిలో 4వ వంతు మెంధాల్ మరియు 2వ వంతు
కాంఫర్ కలిపి నొప్పిగా ఉన్న ప్రాంతంలో మెల్లగా,
సున్నితంగా మర్గన చేయండి. ఆ తర్వాత కాపడం
పెట్టండి లేదా ఆముదపు పొల్చీ వేసుకోండి. గుణం
బాగా కనబడుతుంది.

దిక్షానచి

- నడి సంద్రంలో మునిగి పోకూడదంచే జీవిత నావ - ప్రకృతి జీవనమనే దిక్షానచితో మార్పుకో నీ బ్రితుకు త్రోవ.

పుస్తకాన్ని మనసుపెట్టి చదివి అర్థం చేసుకొంటూ చివరి వరకు వచ్చిన పాఠకాభిమానులందరికి నా అభినందనలు. నేడు కీళ్ళ నొప్పులతో లేదా నదుము నొప్పులతో ప్రతి ఒక్కరు జీవితంలో ఏదో ఒక సమయంలో బాధపడడం అనేది సర్వసాధారణం అయిపోయింది. నేడు మన జీవన శైలి ఎంతగానో మారింది. నేటి మన ఆహారం, విహారం, అలవాట్లు పూర్తిగా అనారోగ్యకరంగా ఉన్నాయి. మన నిత్యజీవితంలో ఉదయం నిద్రలేచింది మొదలు రాత్రి నిద్రకు ఉపక్రమించే వరకు మనకు తెలియకుండానే ఎన్నో తప్పులు చేస్తున్నాం. ఒక

వైపు నుండి ఎముకలు, కీళ్ళు, కండరాలు సమర్థవంతంగా ఉంచుకోవడానికి అవసరమైన జీవనశైలి నుండి దూరంగా జీవిస్తున్నాం. రెండవ వైపు నుండి అనవసరమైన ఒత్తిడిని ఆహ్వానిస్తున్నాం. ఈ రెంటి వలననే నేడు అటు శారీరకంగానూ, ఇటు మానసికంగానూ అవిటితనంతో బాధపడుతున్నాం. మనం చేసే తప్పులు సరిదిద్దుకోకుండా ఎంత మంది వైద్యుల చుట్టూ తీరిగినా ప్రయోజనం ఉండదనే విషయం మీకు ఇప్పటికైనా అర్ధం కావాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ పుస్తకం వ్రాయడమైంది. ఈ విషయాలు మనకు మింగుడు పడకపోవచు. కానీ ఇవి సత్యాలు. సత్యాలు ఎప్పుడూ కరినంగా ఉంటాయి. దూరంగా ఉండి ఆలోచించినంత వరకు అలాగే అనిపిస్తుంది. కానీ దగ్గరగా వచ్చినప్పుడు అనగా సాధన మొదలు పెడితే, కష్టము ఆనుకున్నవి వాటంతటవే సులభంగా అలవాటవుతాయి. మన కీళ్ళ నొప్పులకు కారణం మనమే అని అర్ధం అయినప్పుడు వాటిని ముందు భవిష్యత్తులో రాకుండా నివారించుకోగలం. ఒక వేళ

ఇప్పటికే వచ్చి ఉంచే మేము అందించిన జీవన శైలి
మరియు ప్రకృతి, యోగ చికిత్స మార్గాలు
ఉపకరిస్తాయని ఆశిస్తూ, ఈ విషయాలను మీ
అందరికి అందించటానికి మూల కారకులు ప్రకృతి
జీవన విధానం మార్గదర్శకులు డా. రాజు గారికి
మరొకసారి ప్రత్యేకంగా కృతజ్ఞతలు
తెలియజేసుకుంటూ, ఈ పుస్తకం మీ కున్న కీళళ
నొప్పుల సమస్య నుండి బయటపడే మార్గానికి
దిక్కానిచిలా పని చేయాలని, పని చేయగలదని
మనస్సాప్రార్థిగా కోరుకుంటూ....

మీ విధేయాలు

డా. శ్రీనివాస్ బైరి